SOUBORNÉ INFORMACE

Ročník 2005

Informace o regionech, městech a obcích

České Budějovice, prosinec 2005

Kód publikace: 13-3105-05

Č. j.: 20/2005

Demografický, sociální a ekonomický vývoj Jihočeského kraje v letech 2000 až 2004

Zpracoval: ČSÚ, Krajská reprezentace České Budějovice
Ředitel: Ing. Karel Běhounek
Kontaktní osoba*:* Ing. Jiří Kotek
Telefon: 386 718 693
E-mail: jiri.kotek@czso.cz

Český statistický úřad, Krajská reprezentace České Budějovice

2005

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Dozvíte se je na internetových stránkách ČSÚ:

www.czso.cz

Demographic, Social and Economic Development of the Jihočeský Region in 2000-2004

Comprehensive charakteristic of development of the region in 2000-2004 based on results of statistical surveys. Regional and district comparisons, selected indicators on administrative districts of municipalities with extended powers. Completed with charts and cartograms.

ISBN 80-250-1118-6

© Český statistický úřad, Krajská reprezentace České Budějovice, 2005

Základní tendence vývoje Jihočeského kraje v letech 2000 až 2004

Zpracovaná analýza hodnotí stav a vývoj v hlavních sledovaných oblastech, porovnává vývoj s ostatními kraji České republiky a zároveň posuzuje rozdílnosti uvnitř kraje. Do určité míry limitujícím faktorem však byla skutečnost, že regionální statistika nedokáže dokonale podchytit v podrobném územním členění všechny oblasti života v kraji, jejich skutečný vývoj a zejména příčiny, které k tomuto vývoji vedly.

Demografický vývoj v Jihočeském kraji odpovídal hlavním tendencím vývoje, které byly zaznamenány i v jiných krajích České republiky. V dlouhodobém pohledu se celkový počet obyvatel kraje až do roku 1994 zvyšoval, poté byl vývoj kolísavý s tendencí k poklesu. To bylo způsobeno především snižující se porodností a stagnující úmrtností. Mírný nárůst v posledních třech letech byl způsoben především migračním přírůstkem, na kterém se podílel i příliv cizích státních příslušníků, kteří do našeho kraje přicházejí především za prací. Menší vliv na tento vývoj má také snížení přirozeného úbytku obyvatelstva v souvislosti s mírným zvýšením porodnosti v důsledku zvýšení počtu žen v plodném věku (silné ročníky žen narozených ve druhé polovině sedmdesátých let). Průvodním jevem tohoto vývoje je zvyšování průměrného věku obyvatelstva kraje, který dosahuje 39,5 roku a zůstává o 0,3 roku nižší než průměr České republiky. Z dlouhodobé projekce populačního vývoje (zpracována bez vlivu migrace) vyplývá, že počet obyvatel kraje se bude snižovat, bude klesat podíl dětské složky obyvatelstva a naopak v souvislosti s prodlužováním naděje dožití poroste podíl obyvatel v důchodovém věku. Vzdělanostní úroveň obyvatelstva je mezi kraji nadprůměrná, v kraji je 4. nejvyšší podíl vysokoškolsky vzdělaných osob a 3. nejvyšší podíl osob s úplným středním vzděláním.

Postavení Jihočeského kraje **v sociální oblasti** je také poměrně dobré. Je to dáno především vývojem na trhu práce. Jihočeský kraj je dlouhodobě krajem s druhou nejnižší mírou nezaměstnanosti (po Hl. městě Praze). Podíl zaměstnaných v primární sféře se od roku 1990 značně snížil, přesto je proti republikovému průměru téměř dvojnásobný. V souvislosti se změnou struktury hospodářství část zaměstnaných přešla do terciárního sektoru, ve kterém pracuje téměř 53 % zaměstnaných (v sekundárním 41 % a 6 % v primárním sektoru). Celkově ekonomická aktivita obyvatelstva mírně klesá a nedosahuje průměru ČR. I když průměrná mzda zaměstnance vzrostla ve sledovaném období téměř o třetinu, stále zůstává dynamika nejnižší mezi kraji ČR (8. místo mezi kraji). Pokud sledujeme výši čistých peněžních příjmů (jsou k dispozici z Mikrocenzu 2002), řadí se kraj na páté místo. Podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2001 se zvyšuje kvalita bydlení, roste technické vybavení bytového fondu. Intenzitou nové bytové výstavby ve sledovaném období je kraj jen mírně nadprůměrný (zaujímá šestou příčku), rozestavěnost bytů se však neustále zvyšuje. Stále rostoucí potřeba bytů souvisí s vývojem struktury domácností, kdy roste podíl domácností jednotlivců a také neúplných rodin.

Ekonomický vývoj v Jihočeském kraji lze charakterizovat průměrným meziročním růstem hrubého domácích produktu (ve stálých cenách) o 2,8 %, a to při určitých meziročních výkyvech. Podíl kraje na HDP České republiky dosahuje 5,5 %; HDP na 1 obyvatele představuje 89 % republikového průměru (6. místo mezi kraji). Také z pohledu tvorby hrubé přidané hodnoty klesá podíl primárního sektoru (6,2 % v roce 2004), i sekundárního sektoru (41,2 %) a roste význam terciární sféry (52,6 %). Problémem je v republikovém srovnání nižší míra investování. V hodnoceném období rostl počet ekonomických subjektů, hlavně v oblasti malého a středního podnikání, přesto intenzita podnikatelské aktivity je jen průměrná. Zemědělství kraje zajišťuje cca 11 % zemědělské produkce celé republiky, významné je také rybářství. Výši sklizně v letech 2002 a 2003 nepříznivě ovlivnily přírodní vlivy, v živočišné výrobě stále klesají počty chovaných zvířat, roste však jejich užitkovost. Průmysl kraje nepatří v rámci České republiky k nejvýznamnějším, ale podíl zpracovatelského průmyslu na hrubé přidané hodnotě kraje je nejvyšší ze všech odvětví. Produktivita práce zaznamenala ve sledovaném období výrazný růst, přesto v mezikrajském srovnání patřila mezi nejnižší. Rozvoj zaznamenalo také stavebnictví, které mezi kraji dosahuje třetí nejvyšší podíl na tvorbě regionální hrubé přidané hodnoty. V oblasti cestovního ruchu rostl počet příjezdů hostů do hromadných ubytovacích zařízení (nejvyšší růst mezi kraji ČR, kromě Prahy), ale poklesl počet přenocování a zkrátila se průměrná doba pobytu.

Vývoj v oblasti **životního prostředí** je v posledních deseti letech charakterizován výrazným poklesem znečištění ovzduší, zejména emisí oxidu siřičitého; od roku 2000 se však již výrazněji situace nemění. Zlepšuje se rovněž stav povrchových vod. V kraji roste podíl obcí s napojením na čističku odpadních vod, ale požadavky Evropské unie v této oblasti ještě nejsou splněny. Napojení obcí na plyn ze sítě je dokonce nejnižší v celé republice.

V **mezikrajském srovnání** dosáhl Jihočeský kraj ve všech 4 oblastech poměrně příznivých výsledků. Při hodnocení vývoje je však patrné, že v souladu se záměry strukturální politiky dochází ke sbližování situace v jednotlivých krajích a tím se postavení Jihočeského kraje mezi ostatními kraji relativně zhoršuje.

Reprodukce výňatků z této publikace lze pořizovat pokud je uveden jejich zdroj s výjimkou reprodukce pro komerční účely. Citace mohou být zveřejněny jen s uvedením zdroje „Demografický, sociální a ekonomický vývoj Jihočeského kraje v letech 2000 až 2004“ a původu statistických dat v ní otištěných.

ZNAČKY V TABULKÁCH

- nulový údaj

0 nenulový údaj, jehož velikost je menší než polovina jednotky v tabulce

x číselný údaj není logicky možný

. údaj není znám

i.d. údaj nelze uveřejnit (individuální údaj)

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

OBSAH

Základní tendence vývoje kraje **3**
1. Úvod **9**
2. Základní charakteristika území, sídelní a správní struktura **14**
2.1. Charakteristika území 14
2.2. Sídelní struktura 15
2.3. Územně-správní vývoj 17
3. Demografický vývoj **19**
3.1. Počet obyvatel 19
3.2. Obyvatelstvo podle věku, rodinného stavu a vzdělání 21
3.3. Narození, zemřelí, sňatky, rozvody 23
3.4. Stěhování 28
4. Sociální vývoj **30**
4.1. Domácnosti 30
4.2. Bydlení 35
4.3. Ekonomická aktivita 40
4.4. Školství 51
4.5. Zdravotnictví 53
4.6. Sociální péče 55
4.7. Kriminalita, dopravní nehody, požáry 57
5. Ekonomický vývoj **60**
5.1. Makroekonomický rámec 60
5.2. Organizační struktura národního hospodářství 62
5.3. Zemědělství a lesnictví 66
5.4. Průmysl , spotřeba paliv a energií 71
5.5. Stavebnictví, stavební povolení, ceny nemovitostí 74
5.6. Doprava 77
5.7. Technická infrastruktura 78
5.8. Cestovní ruch 80
5.9. Věda, výzkum, informační technologie 82
5.10. Veřejná ekonomika 84
6. Životní prostředí 87
6.1. Ovzduší 87
6.2. Voda 89
6.3. Půda 90
6.4. Odpady 91
6.5. Investice na ochranu životního prostředí 91
6.6. Chráněná území 92
7. Regionální spolupráce **93**
7.1. Mikroregiony 93
7.2. Euroregiony 95
7.3. Region NUTS 2 Jihozápad 97
7.4. Zahraniční spolupráce 98
8. Mezikrajské srovnání **99**
9. Závěr **110**

Tabulková příloha **112**

Kartogramy **135**

Seznam grafů

Graf 1 Velikostní struktura částí obcí v Jihočeském kraji (SLDB 2001) ... 16
Graf 2 Struktura obyvatelstva podle velikostních skupin obcí v roce 2000 a 2004 ... 17
Graf 3 Věkové složení obyvatelstva ... 20
Graf 4 Pohyb obyvatelstva v kraji ... 24
Graf 5 Sňatečnost a rozvodovost ... 27
Graf 6 Počet cizinců na území kraje ... 29
Graf 7 Vývoj struktury cenzových domácností (dle SLDB) ... 30
Graf 8 Celkové peněžní příjmy domácností za měsíc a jejich vztah k životnímu minimu v roce 2002 ... 33
Graf 9 Struktura domácností ve vztahu k životnímu minimu ... 33
Graf 10 Bytová výstavba ... 37
Graf 11 Dokončené byty podle druhu výstavby ... 38
Graf 12 Míra ekonomické aktivity v letech 1993 – 2004 ... 41
Graf 13 Struktura zaměstnaných podle sektorů ... 42
Graf 14 Hrubá měsíční mzda vybraných odvětví v letech 2000 – 2004 (fyzické osoby) ... 43
Graf 15 Míra nezaměstnanosti v letech 1993 – 2004 ... 47
Graf 16 Míra nezaměstnanosti v krajích a okresech České republiky k 31.12. 2004 ... 47
Graf 17 Studenti středních a vysokých škol ... 53
Graf 18 Vývoj pracovní neschopnosti v Jihočeském kraji ... 55
Graf 19 Dopravní nehodovost v roce 2004 podle krajů na tisíc obyvatel ... 58
Graf 20 Přímé škody a uchráněné hodnoty při požárech v roce 2004 ... 59
Graf 21 Struktura hrubé přidané hodnoty podle OKEČ v roce 2000 a 2004 ... 61
Graf 22 Struktura subjektů podle odvětví činnosti k 31. 12. 2004 ... 63
Graf 23 Struktura místních jednotek subjektů s 20 a více zaměstnanci podle odvětví se sídlem ... 65
Graf 24 Hektarové výnosy hlavních zemědělských plodin ... 68
Graf 25 Stavební práce v tuzemsku podle okresu místa stavby ... 75
Graf 26 Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních k 31.12. 2004 ... 80
Graf 27 Zahraniční hosté v hromadných ubytovacích zařízeních cestovního ruchu v roce 2004 ... 81
Graf 28 Vývoj měrných emisí základních znečišťujících látek (REZZO 1-3) ... 87
Graf 29 Znečišťující látky podle zdroje znečištění v roce 2003 ... 88
Graf 30 Postavení krajů - demografický vývoj ... 102
Graf 31 Postavení krajů - sociální vývoj ... 103
Graf 32 Postavení krajů - ekonomický vývoj ... 104
Graf 33 Postavení krajů – životní prostředí ... 105
Graf 34 Postavení Jihočeského kraje v ekonomické a sociální oblasti a jeho vývoj ... 106

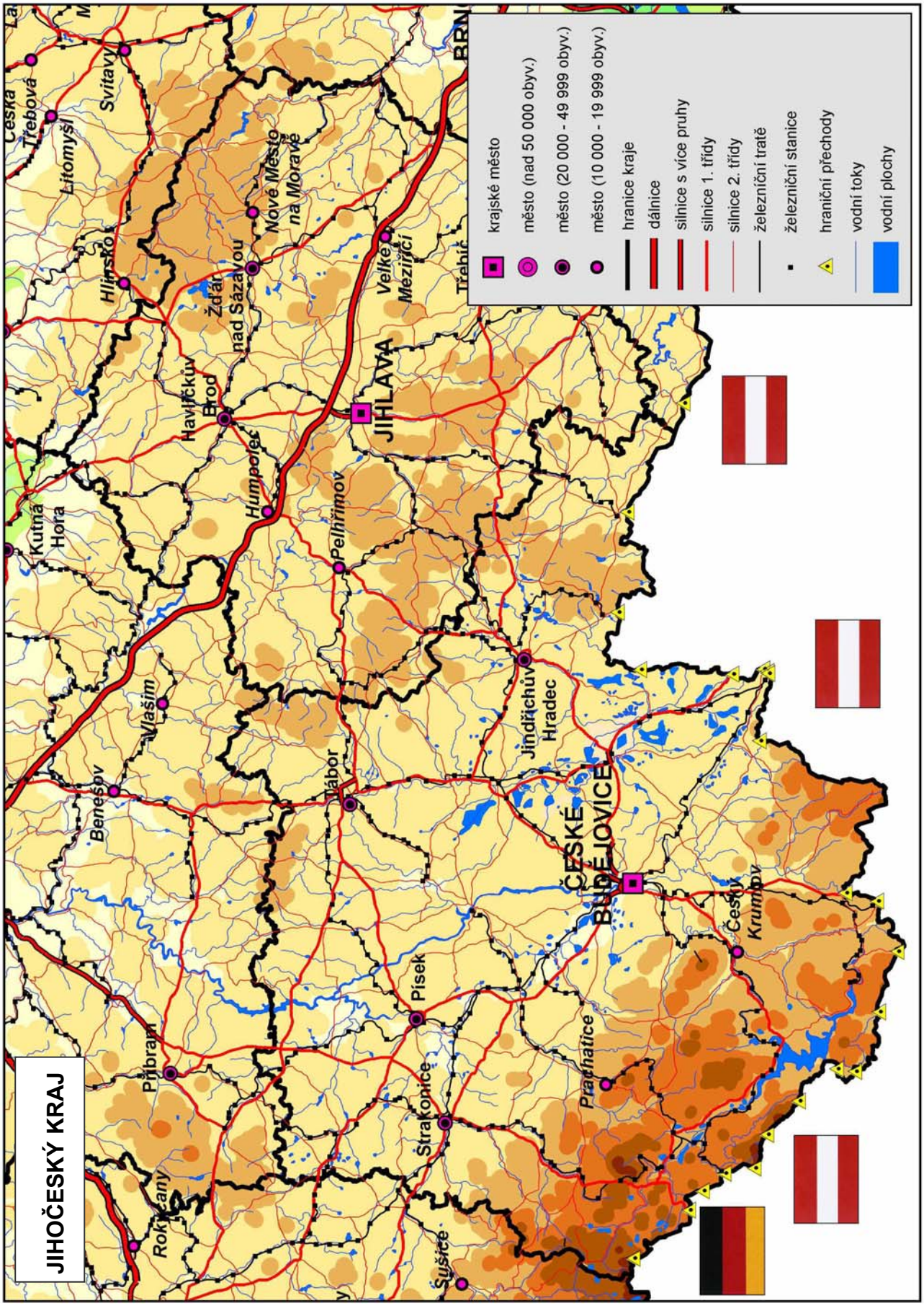
JIHOČESKÝ KRAJ
krajské město
město (nad 50 000 obyv.)
město (20 000 - 49 999 obyv.)
město (10 000 - 19 999 obyv.)
hranice kraje
dálnice
silnice s více pruhy
silnice 1. třídy
silnice 2. třídy
železniční tratě
železniční stanice
hraniční přechody
vodní toky
vodní plochy
JIHLAVA
ČESKÉ BUDĚJOVICE
Třebíč
Velké Meziříčí
Nové Město na Moravě
Žďár nad Sázavou
Havlíčkův Brod
Humpolec
Pelhřimov
Kutná Hora
Vlašim
Benešov
Tábor
Jindřichův Hradec
Písek
Strakonice
Prachatice
Český Krumlov
Příbram
Rokycany
Sušice
Litomyšl
Svitavy
Hlinsko
Česká Třebová

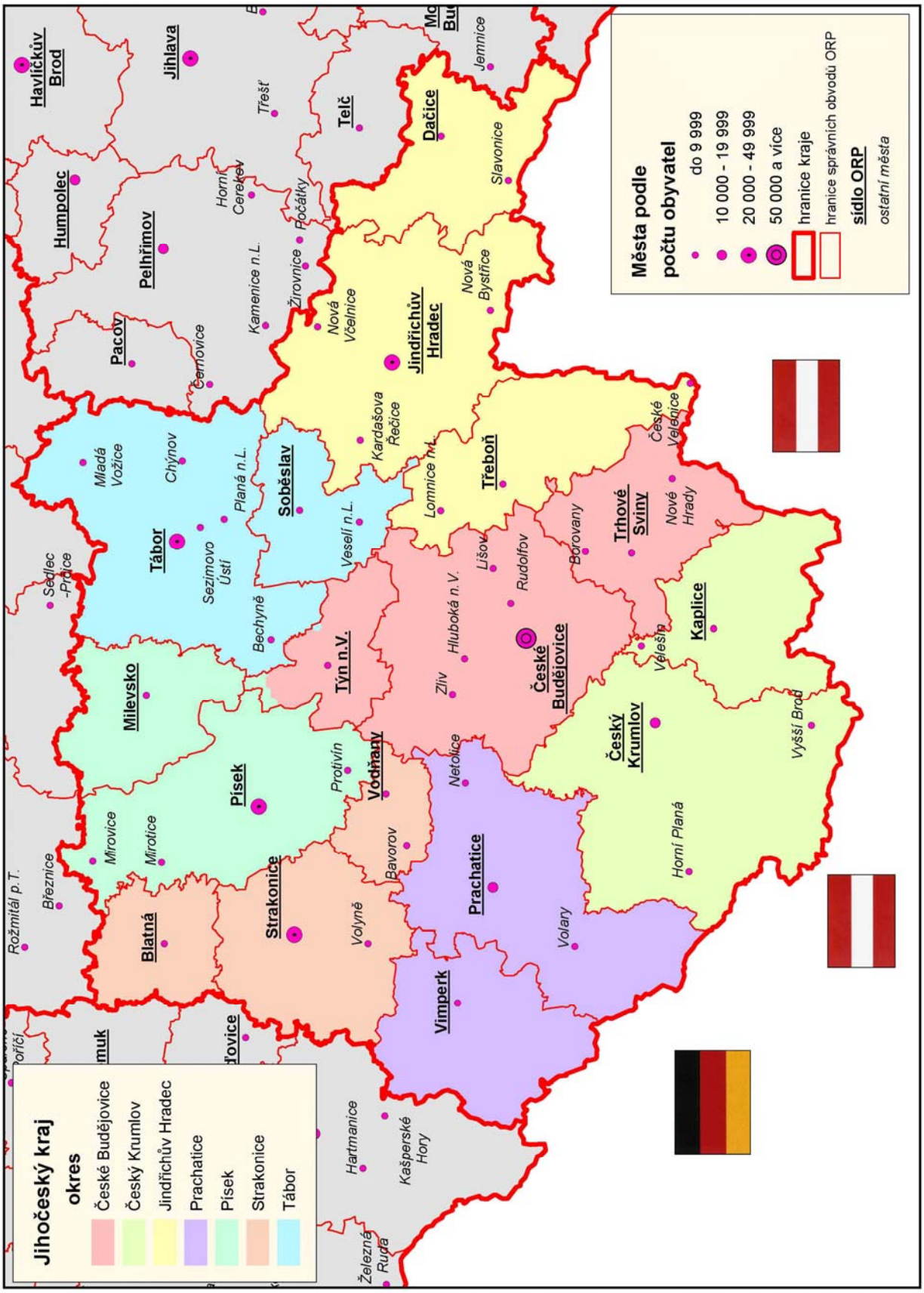
Jihočeský kraj
okres
České Budějovice
Český Krumlov
Jindřichův Hradec
Prachatice
Písek
Strakonice
Tábor
Města podle
počtu obyvatel
do 9 999
10 000 - 19 999
20 000 - 49 999
50 000 a více
hranice kraje
hranice správních obvodů ORP
sídlo ORP
ostatní města
Havlíčkův Brod
Jihlava
Humpolec
Pelhřimov
Pacov
Telč
Dačice
Jemnice
Slavonice
Třešť
Horní Cerekev
Počátky
Žirovnice
Kamenice n.L.
Čemovice
Nová Včelnice
Jindřichův Hradec
Nová Bystřice
Kardašova Řečice
Lomnice nad Lužnicí
Třeboň
České Velenice
Trhové Sviny
Nové Hrady
Borovany
Soběslav
Veselí n.L.
Planá n.L.
Chýnov
Mladá Vožice
Tábor
Sezimovo Ústí
Sedlec-Prčice
Bechyně
Milevsko
Písek
Mirovice
Mirotice
Březnice
Rožmitál p.T.
Blatná
Strakonice
Protivín
Vodňany
Týn n.V.
Hluboká n.V.
Lišov
Rudolfov
České Budějovice
Zliv
Netolice
Prachatice
Bavorov
Volyně
Vimperk
Volary
Hartmanice
Kašperské Hory
Železná Ruda
Kaplice
Velešín
Český Krumlov
Horní Planá
Vyšší Brod

1. Úvod

1.1 Cíle analýzy

Záměrem autorů této publikace je předložit pokud možno komplexní pohled na postavení a vývoj Jihočeského kraje od roku 2000, tedy od roku, kdy kraj v této podobě vznikl. Kraje byly zřízeny ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků. Tímto zákonem, který nabyl účinnosti 1. ledna 2000, bylo území České republiky rozděleno do 14 krajů.

V analýze se podrobně zabýváme 4 základními oblastmi rozvoje kraje – demografickou, sociální, ekonomickou a životním prostředím. Před zahájením zpracování tohoto materiálu jsme si položili základní otázku, na kterou jsme hledali odpověď: „**Jak probíhal vývoj hodnocených sfér v kraji ve sledovaném období, jaké byly jeho hlavní tendence ?**“ S tím samozřejmě souvisí řada dílčích otázek, zejména zda došlo v hodnoceném období ke změnám oproti dlouhodobým tendencím, zda se hodnoty v kraji výrazněji odlišují od republikových průměrů, popřípadě ve srovnání s ostatními kraji (při přepočtu na srovnatelnou základnu, např. na 1 000 obyvatel), zda jsou významnější rozdíly ve vývoji jednotlivých částí Jihočeského kraje.

V základních kapitolách analýzy se zaměřujeme na tyto oblasti:

- **v demografii** na vývoj počtu obyvatel, věkovou strukturu, vzdělanost, rodinný stav, porodnost, úmrtnost, stěhování
- **v sociální oblasti** na strukturu domácností, jejich příjmovou situaci, bydlení, ekonomickou aktivitu obyvatelstva, zaměstnanost, nezaměstnanost, nevýrobní odvětví
- **v ekonomické oblasti** postupujeme od makroekonomických ukazatelů k jednotlivým výrobním odvětvím, zařadili jsme sem rovněž technickou infrastrukturu, cestovní ruch, rozvoj vědy a techniky
- **v oblasti životního prostředí** jsme se soustředili na některé jeho složky (ovzduší, voda, půda, produkce odpadů, investiční a neinvestiční výdaje na ochranu životního prostředí)

V úvodní části jsou nastíněny **základní tendence ekonomického a sociálního vývoje České republiky** v hodnoceném období, aby bylo patrné, v jakém rámci se vývoj v kraji pohyboval. Jsou zde také některé oblasti, k jejichž popsání v krajském členění nejsou k dispozici relevantní údaje (např. cenový vývoj).

Materiál je doplněn ve druhé kapitole charakteristikou kraje a zobrazením vývoje územní a správní struktury, v sedmé kapitole pak jsou uvedeny poznatky z oblasti regionální spolupráce. Součástí publikace je rovněž příloha s kartogramy a kartodiagramy.

Samostatnou kapitolu tvoří **mezikrajské srovnání**. V ní byla použita metoda syntetických ukazatelů. V jednotlivých sférách se nehodnotily jednotlivé dílčí ukazatele, ale vytvořený komplexní ukazatel. V každé uvedené oblasti bylo vybráno několik navzájem nezávislých ukazatelů a byla stanovena jejich důležitost – váha. Z dat byly spočteny normované hodnoty jednotlivých ukazatelů a byl vypočten odstup jednotlivých krajů od těchto hodnot. Z vah a odstupů od normovaných hodnot byl následně vypočten syntetický ukazatel a stanoveno pořadí krajů. Jde jednak o současné postavení kraje v každé ze 4 stanovených oblastí a jednak o zhodnocení vývoje v posledních letech. Podrobná metodika, seznam vybraných ukazatelů a postup výpočtu je k dispozici v kapitole 8.

V celém materiálu jsou využity především **metody popisné analýzy**, kdy porovnáváme vývoj příslušných ukazatelů v časové řadě, a to jak v krátkodobé (v letech 2000 – 2004), tak v dlouhodobé (zpravidla od roku 1993), srovnáváme s průměrem České republiky, mezi kraji a uvnitř Jihočeského kraje pak i mezi okresy. Podrobnější územní pohled byl využit jen v některých kapitolách. Zcela novým pohledem je členění dat o zaměstnanosti a nezaměstnanosti podle tzv. pracovních mikroregionů, které byly vymezeny na základě směrů dojížďky za prací zjištěné při Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001. Podrobnou analýzu regionálních rozdílů mezi různě vymezenými územími uvnitř Jihočeského kraje budeme zpracovávat v roce 2006.

Analýza vychází především z dat shromažďovaných Českým statistickým úřadem. Jsou v ní však obsaženy rovněž údaje ze statistických zjišťování, která jsou organizována jinými rezorty, v některých případech jsou konkrétní poznatky doplněny i z dat zveřejňovaných na internetových stránkách příslušných institucí. V tomto rozsahu analýzy samozřejmě není možné se podrobně věnovat všem oblastem. Proto bychom chtěli upozornit na Statistickou ročenku Jihočeského kraje, která byla vydána v listopadu 2005 a obsahuje rozsáhlé údaje nejen o vývoji celého kraje v posledních letech, ale také mezikrajová a meziokresní srovnání, vybrané údaje o správních obvodech obcí s rozšířenou působností, městech a základní údaje i o jednotlivých obcích. Krajská reprezentace ČSÚ má kromě toho k dispozici poměrně rozsáhlé databáze, z nichž lze podle přání zákazníka dělat výběry dat v nejrůznějších kombinacích. Aktuální údaje zveřejňujeme na našich internetových stránkách na adrese www.cbudejovice.czso.cz.

1.2 Základní tendence ekonomického a sociálního vývoje České republiky v letech 2000 až 2004[1]

Po období recese české ekonomiky z let 1997 a 1998 bylo v letech 2000 až 2004 patrné **zrychlení růstu ekonomické výkonnosti**, zejména v roce 2004, kdy Česká republika vstoupila do EU. Tento vývoj znamenal relativně vyrovnané reálné přibližování k výkonnosti zemí EU. HDP na obyvatele v paritě kupní síly se zvyšoval z 12 811 EUR v roce 2000 na 15 708 EUR v roce 2004 a jeho podíl na EU-25 rostl každoročně o více než 1 procentní bod až na 71 % v roce 2004.

V roce 2004 byl vytvořený **HDP** o 12,6 % vyšší než v roce 2000. Roční přírůstky nebyly rovnoměrné, do roku 2002 se snižovaly, později rostly až na 4,7 % v roce 2004, **průměrný roční růst byl 3,0 %**. Vedle zrychlení růstu v posledních dvou letech se měnila výrazně i struktura HDP. Na výdajové straně byl růst tvorby hrubého fixního kapitálu v letech 2002 a 2003 nepatrně vyšší než růst výdajů domácností na konečnou spotřebu, v roce 2004 se tento rozdíl opět zvýšil. Vysoká dynamika tvorby hrubého fixního kapitálu přispěla ke zvýšení vybavenosti české ekonomiky. Tempa růstu vývozu i dovozu byla s výjimkou roku 2002 poměrně vysoká, zejména v roce 2004. Negativní vliv čistého vývozu na vývoj HDP se neustále snižoval.

Tab. 1.2.1 Makroekonomické ukazatele

v mld. Kč, běžné ceny

	2000	2001	2002	2003	2004	Změna v %[1)]	
						2004/ 2000	průměrná roční
Hrubý domácí produkt (HDP) v kupních cenách	2 150,1	2 315,3	2 414,7	2 555,8	2 767,7	12,6	3,0
v tom: výdaje na konečnou spotřebu celkem	1 597,8	1 705,3	1 789,9	1 919,4	2 011,2	12,7	3,0
z toho: domácností	1 108,8	1 179,4	1 220,6	1 300,5	1 372,4	14,1	3,4
tvorba hrubého kapitálu	618,5	668,6	674,2	692,9	769,6	20,3	4,7
z toho: fixního	594,9	638,6	643,3	685,6	743,8	20,2	4,7
čistý vývoz	-66,3	-58,7	-49,5	-56,6	-13,1	x	x

[1)] ze stálých cen

Tempa růstu hrubé přidané hodnoty (HPH) kolísala kolem temp růstu HDP, a to podle různého vývoje daní z produktů a dotací na produkty. Pro vývoj podílu jednotlivých odvětví na tvorbě HPH v běžných cenách byl charakteristický růst podílu služeb na úkor poklesu zemědělství ze 3,9 % v roce 2000 na 3,3 % v roce 2004 a průmyslu ze 31,7 % na 31,0 %. Podíl stavebnictví kolísal kolem 7 %.

Přírůstky **souhrnné produktivity práce** se do roku 2002 zpomalovaly a od roku 2003 výrazně zrychlily. Rychlejší růst prvotních důchodů na jednu činnou osobu než produktivity jejich práce vedl ke zvyšování **jednotkových pracovních nákladů**, nejrychleji v letech 2001 a 2002.

Tab. 1.2.2 Produktivita ve vybraných odvětvích

index v %, stálé ceny

	2001/2000	2002/2001	2003/2002	2004/2003	2004/2000	Průměrný roční
Hrubá zemědělská produkce	102,5	95,6	92,4	114,9	104,0	101,0
Průmyslová produkce	110,6	104,8	105,8	109,5	134,3	107,7
Stavební produkce ("S")	109,6	102,5	108,9	109,7	134,2	107,6
Tržby ve vybraných tržních službách	104,4	100,9	104,7	103,2	113,8	103,3

Objem **produkce vybraných odvětví** se ve sledovaném období zvýšil. Nejrychleji rostla průmyslová a stavební výroba a nejpomaleji hrubá zemědělská produkce. Ve většině těchto odvětví se výkonnost v roce 2002 zvýšila nejpomaleji a její dynamika až do konce období rostla. Výjimkou bylo zemědělství, ve kterém produkce v letech 2002 a 2003 v porovnání s předchozím rokem poklesla.

Rychlý růst **průmyslové produkce** zabezpečovala polovina odvětví zpracovatelského průmyslu, z nichž čtyři rostla vysoce nadprůměrně. Jednalo se zejména o výrobu elektrických a optických zařízení, která se v roce 2004 zvýšila na více než dvojnásobek objemu roku 2000. Rychle se zvyšovala také výroba pryžových a plastových výrobků. Průměrný roční přírůstek kolem 10 % měla výroba dopravních prostředků a zařízení a výroba koksu, jaderných paliv; rafinérské zpracování ropy. Charakteristický byl růst podílu podniků pod zahraniční kontrolou na celkovém průmyslu.

Ve **stavebnictví** byla struktura prací v tuzemsku charakterizována předstihem růstu nové výstavby, rekonstrukcí a modernizací před vývojem prací na opravách a údržbě. Po poklesu v roce 2001 se počet

[1] Poslední informace pocházejí ze dne 30. září 2005

zahájených i dokončených **bytů** postupně zvyšoval až na 39,0 tis., resp. 32,3 tis. bytů v roce 2004. Průměrný roční přírůstek počtu zahájených bytů byl téměř 5 % a počtu dokončených bytů 6,4 %.

Po meziročním poklesu **vývozu i dovozu zboží** v roce 2002 se následně vývoz i dovoz zvyšoval, se značným zrychlením růstu po vstupu České republiky do EU. Přestože posilování koruny ztěžovalo konkurenceschopnost českého vývozu, zvyšoval se vývoz zboží rychleji než dovoz. Průměrné roční tempo růstu vývozu bylo 11,4 % a dovozu 8,9 %. To znamenalo každoroční **snižování schodku obchodní bilance**, v letech 2002 a 2004 výrazné. Obchodní deficit byl redukován zejména vyšším přebytkem obchodu s EU.

Největší podíl na vývozu měly stroje a dopravní prostředky, jejichž podíl se neustále zvyšoval až na více než polovinu celkového vývozu v roce 2004. Ve vývozu se také zvyšoval podíl zboží s vyšším stupněm zpracování. Změny ve struktuře dovozu nebyly tak výrazné, ale i tam se nejvíce zvyšoval podíl strojů a dopravních prostředků na 42,2 % v roce 2004. Nejvíce poklesl podíl minerálních paliv, maziv a příbuzných materiálů, a to až na 7,0 % v roce 2004.

Tab. 1.2.3 Zahraniční obchod se zbožím

v mld. Kč, běžné ceny

	2000	2001	2002	2003	2004	Změna v %	
						2004/ 2000	průměrná roční
Vývoz	1 121,1	1 268,1	1 254,9	1 370,9	1 723,7	53,8	11,4
Dovoz	1 241,9	1 385,6	1 325,7	1 440,7	1 746,7	40,6	8,9
Bilance	-120,8	-117,4	-70,8	-69,8	-22,9	x	x

Ve sledovaném období došlo ke značnému **zhodnocení měnového kurzu české koruny**, které působilo na zvětšování schodku běžného účtu platební bilance. Koruna zhodnotila vůči EUR z 35,61 Kč/EUR v roce 2000 na 31,90 Kč/EUR v roce 2004, vůči USD z 38,59 Kč/USD na 25,70 Kč/USD.

Schodek **běžného účtu** se až do roku 2003 zvyšoval, v roce 2004 v porovnání s rokem 2003 klesl. Každoroční schodky běžného účtu byly financovány přebytky **finančního účtu**, s výjimkou roku 2003, kdy se mimořádně snížil příliv přímých zahraničních investic. Devizové rezervy se každoročně zvyšovaly, jejich růst však kolísal mezi mimořádnými 216,9 mld. Kč v roce 2002 a nepatrnými 6,8 mld. Kč v roce 2004.

Tab. 1.2.4 Platební bilance

	2000	2001	2002	2003	2004
Běžný účet platební bilance v mld. Kč	-104,9	-124,5	-136,4	-160,6	-143,3
Finanční účet platební bilance v mld. Kč	148,0	172,8	347,8	157,1	180,9
Změna devizových rezerv v mld. Kč (znaménko - značí růst)	-31,6	-67,2	-216,9	-12,9	-6,8
Podíl běžného účtu na HDP v %	-4,9	-5,4	-5,6	-6,3	-5,2
Podíl finančního účtu na HDP v %	6,9	7,5	14,4	6,1	6,5

Nabídka pracovních sil na trhu práce byla relativně vysoká, na druhé straně však míra ekonomické aktivity stále klesala. **Míra zaměstnanosti** se zvýšila pouze v roce 2002, potom se až do konce období snižovala. I při zvýšené výkonnosti ekonomiky se nedařilo vytvářet nová pracovní místa. **Míra nezaměstnanosti** v roce 2003 a 2004 postupně rostla. Negativním jevem byl také růst podílu dlouhodobě nezaměstnaných. V mírách nezaměstnanosti podle pohlaví, věku a vzdělání přetrvávají výrazné rozdíly.

Vývoj průměrných mezd byl charakterizován jejich růstem a zvyšující se diferenciací. Průměrná mzda vzrostla od roku 2000 do roku 2004 nominálně téměř o třetinu, reálně o více než pětinu, a to znamenalo průměrný roční reálný přírůstek 4,8 %. Rychleji rostly průměrné mzdy v nepodnikatelské sféře než ve sféře podnikatelské, jejich rozdíl se snížil z 1 933 Kč v roce 2000 na 355 Kč v roce 2004 ve prospěch podnikatelské sféry. Při přepočtu na paritu kupní síly byla průměrná mzda v ČR v roce 2002 na úrovni přibližně 50 % průměru celé EU-25.

Mzdová diferenciace se do roku 2002 prohlubovala, dále již stagnovala. Celkem se zvýšil variační koeficient ze 72,5 % v roce 2000 na 79,3 % v roce 2004. Nižší než průměrnou mzdu bere přibližně 65 % zaměstnanců. Diferenciace mezd se silně zvyšuje s vyšším stupněm vzdělání. Rozdíly ve mzdách mužů a žen přetrvávají. Ženy pobírají zhruba tři čtvrtiny průměrné mzdy mužů a ve sledovaném období se poměr průměrných mezd žen na mzdě mužů mírně zvyšoval.

Tab. 1.2.5 Průměrné měsíční mzdy

	2000	2001	2002	2003	2004	Změna v %[1)]	
						2004/ 2000	průměrná roční
Průměrná měsíční mzda zaměstnanců v ČR v Kč	13 614	14 793	15 866	16 917	18 035	20,8	4,8
v tom: v podnikatelské sféře	13 864	15 033	16 017	16 955	18 116	19,1	4,5
v nepodnikatelské sféře	12 731	13 954	15 342	16 800	17 761	27,2	6,2

[1)] reálně (po zohlednění cenového vývoje)

Roční průměrné **spotřebitelské ceny** v celém období rostly, i když se v části roku 2002 a 2003 prosadily deflační tlaky. V roce 2004 byly spotřebitelské ceny o 9,7 % vyšší než v roce 2000. Růst cen byl tažen cenami bydlení, vody, energií a paliv, dále cenami pošt a telekomunikací a cenami stravování a ubytování. Obavy z prudkého růstu cen po vstupu do EU se nenaplnily.

Ceny průmyslových i zemědělských výrobců v roce 2002 a 2003 klesaly, z toho ceny zemědělských výrobců výrazně. Zatímco ceny rostlinných výrobků se v průměru zvyšovaly, ceny živočišných výrobků klesaly. **Ceny stavebních prací a tržních služeb** v celém sledovaném období neustále rostly, v tržních službách zejména ceny peněžnictví a stočného.

Zatímco ceny dovozu od roku 2000 až do roku 2003 klesaly, ceny vývozu se snížily meziročně pouze v roce 2002. Z toho vyplýval každoroční růst směnných relací, a to v průměru o 1,8 %.

Tab. 1.2.6 Cenové indexy (průměr roku 2000=100)

	2000	2001	2002	2003	2004	Změna v %	
						2004/ 2000	průměrná roční
Spotřebitelské ceny	100,0	104,7	106,6	106,7	109,7	9,7	2,3
Ceny zemědělských výrobců	100,0	109,0	98,6	95,8	103,5	3,5	0,9
Ceny průmyslových výrobců	100,0	102,8	102,3	101,9	107,7	7,7	1,9
Ceny stavebních prací	100,0	104,1	106,8	109,2	113,2	13,2	3,1
Ceny vybraných tržních služeb	100,0	104,0	107,3	109,0	111,5	11,5	2,8
Ceny dovozu	100,0	98,5	90,1	89,9	91,3	-8,7	-2,2
Ceny vývozu	100,0	100,5	93,8	94,6	98,1	-1,9	-0,5

Energetická náročnost produkce ve sledovaném období stagnovala vlivem obnovení růstu primárních energetických zdrojů a zůstává 1,8x vyšší v porovnání s průměrem zemí EU-15. Růst dopravní náročnosti má negativní dopad na **životní prostředí**. Pokles emise oxidů dusíku ze stacionárních zdrojů je nahrazen rostoucími emisemi z dopravy. V mezinárodním porovnání je v ČR nadprůměrná míra emise skleníkových plynů, i když ve sledovaném období v podstatě stagnovala. Stále se mírně snižují emise oxidu siřičitého i oxidu uhelnatého.

Produkce odpadů i nebezpečných odpadů se po metodické změně v roce 2002 zvyšovala. Produkce nebezpečných odpadů na HDP zůstává více než 2x vyšší než ve většině států EU. Investice do životního prostředí s výjimkou roku 2002 stále klesaly.

Tab. 1.2.7 Vybrané ukazatele životního prostředí

v tis. tun

	2000	2001	2002[1)]	2003	2004	Změna v %	
						2003/ 2000	průměrná roční
Emise - tuhé látky	48,4	44,1	48,8	50,8	.	5,0	1,6
Emise - oxid siřičitý	257,2	244,0	230,4	225,6	.	-12,3	-4,3
Emise - oxidy dusíku	162,3	163,5	163,9	162,1	.	-0,1	0,0
Emise - oxid uhelnatý	319,3	315,5	258,9	273,1	.	-14,5	-5,1
Produkce odpadů	43 597	45 453	28 178	28 362	29 425	x	x
Produkce nebezpečných odpadů	2 630	2 817	1 311	1 219	1 447	x	x
Investice do životního prostředí v mld. Kč	21,4	19,9	14,9	19,4	.	-9,3	-3,2

[1)] od roku 2002 změna definice odpadu - zákon o odpadech č.185/2001 Sb.

V letech 2000 až 2004 vykazovaly **veřejné finance** deficitní tendence a jejich vývoj svědčil o strukturálních problémech české ekonomiky. Přetrvávalo vysoké tempo růstu veřejného dluhu (s výjimkou roku 2004). Výdajová strana veřejných rozpočtů byla charakterizována vysokým podílem mandatorních výdajů. Výplaty důchodů nebyly kryty příjmy do penzijního systému (s výjimkou roku 2004, kdy byla zvýšena pojistná sazba). Zvyšovaly se také náklady na zlepšování dopravní infrastruktury a životního prostředí.

Podle výsledků za rok 2004 splnila Česká republika kritéria Maastrichtské smlouvy. Kritérium cenové stability plní ČR dlouhodobě, stejně jako kritérium vládního dluhu (pod 60 % HDP). Splněno bylo i kritérium stálosti konvergence podle dlouhodobých úrokových sazeb a mimořádně bylo téměř splněno kritérium fiskální stability (deficit veřejných rozpočtů do 3 % HDP) vlivem nižšího schodku státního rozpočtu, převodu nevyčerpaných peněz do rezerv a překlasifikování garancí.

Tab. 1.2.8 Podíl vládního deficitu a vládního dluhu na HDP

v % z běžných cen

	2001	2002	2003	2004
Vládní deficit (podle ESA 95)	5,9	6,8	12,5	3,0
Vládní konsolidovaný dluh ke konci roku (podle ESA 95)	22,0	29,8	36,8	36,5

Ke konci roku 2004 měla Česká republika 10 220,6 tis. **obyvatel**. Po téměř desetiletém období populační ztráty začalo v posledních dvou letech kladné saldo migrace převyšovat úbytek obyvatelstva přirozenou měnou. V letech 2003 a 2004 přibylo celkem 17,9 tisíce obyvatel. Populační stárnutí bylo zatím způsobeno zejména úbytkem dětí v populaci. Počty narozených dětí se po stagnaci v roce 2001 začaly mírně zvyšovat, nejvyšší přírůstek byl v roce 2004. Rostl podíl dětí narozených mimo manželství, zároveň se zvyšoval průměrný věk ženy při narození prvního dítěte z 24,9 v roce 2000 na 26,3 v roce 2004.

Počet zemřelých kolísal v jednotlivých letech mezi 107 a 111 tisíci, nejvyšší byl v roce 2003 vlivem chřipkové epidemie z února a března. Naděje dožití při narození se zlepšila mezi lety 2000 a 2004 u mužů ze 71,6 na 72,5 roku a u žen ze 78,3 na 79,0 roku. Na tomto vývoji se podílel zejména pokles úmrtnosti na nemoci oběhové soustavy.

Tab. 1.2.9 Obyvatelstvo

	2000	2001	2002	2003	2004	Změna v %	
						2004/ 2000	průměrná roční
Střední stav obyvatel v tis. osob	10 272,5	10 224,2	10 200,8	10 201,7	10 206,9	-0,6	-0,2
Živě narození	90 910	90 715	92 786	93 685	97 864	7,4	1,8
Zemřelí	109 001	107 755	108 243	111 288	107 177	-1,7	-0,4
Přírůstek stěhováním	6 539	-8 551	12 290	25 789	18 635	x	x
Index ekonomického zatížení[1)]	43,0	42,3	41,8	41,2	40,8	x	x
Průměrný věk	38,8	39,0	39,3	39,5	39,8	x	x
Věkový medián	37,6	37,9	38,2	38,5	38,7	x	x

[1)] počet dětí ve věku 0-14 let a osob starších 65 let na 100 osob ve věku 15-64 let

V hodnoceném období **peněžní příjmy domácností** zaměstnanců i důchodců rostly. Podobně jako u mezd se zvyšovala příjmová diferenciace, o tom svědčí zvyšující se poměr příjmů bohatých a chudých domácností. Sociální příjmy tvořily v roce 2002 přibližně 28 % z celkových čistých příjmů domácností, rostl především objem důchodů vlivem valorizací i růstu počtu důchodců. Relace důchodu k hrubé mzdě se však s výjimkou roku 2002 zhoršovala, v roce 2004 činila 40,6 %.

V závislosti na peněžních příjmech rostla i peněžní vydání. V domácnostech zaměstnanců rostla vydání ročně reálně v průměru o 1,9 %, v domácnostech důchodců o 1,5 %. Ve struktuře vydání se zvyšoval podíl výdajů na bydlení, který již předstihl podíl výdajů na potraviny a nealkoholické nápoje. Postupně se prosazují tendence zdravé výživy, které jsou patrnější v domácnostech zaměstnanců. Rostl také podíl výdajů na ostatní zboží a služby (mj. pojištění osobní i věcné).

Tab. 1.2.10 Čistá peněžní vydání

v Kč/osoba

	2000	2001	2002	2003	2004	Změna v %[1)]	
						2004/ 2000	průměrná roční
Domácnosti zaměstnanců	81 455	85 605	88 085	93 050	95 584	7,8	1,9
Domácnosti důchodců	75 620	80 338	85 544	87 971	90 268	6,0	1,5

[1)] reálně (po zohlednění cenového vývoje)

2. Základní charakteristika území, sídelní a správní struktura

2.1 Charakteristika území

Jihočeský kraj je dlouhodobě vnímán především jako zemědělská oblast s rozvinutým rybníkářstvím a lesnictvím. Až v průběhu minulého století se zde rozvinul průmysl se zaměřením na zpracovatelské činnosti. Kraj představuje geograficky poměrně uzavřený celek, jehož jádro tvoří jihočeská kotlina. Na jihozápadě je obklopena Šumavou, na severozápadě výběžky Brd, na severu Středočeskou žulovou vrchovinou, na východě Českomoravskou vrchovinou a na jihovýchodě Novohradskými horami. V jihočeské kotlině se rozkládají 2 pánve, a to Českobudějovická a Třeboňská.

Podstatnou část hranice kraje tvoří státní hranice s Rakouskem a Spolkovou republikou Německo (v celkové délce 323 km), dále sousedí s kraji Plzeňským, Středočeským, krajem Vysočina a Jihomoravským krajem. Příhraniční charakter kraje poskytuje možnosti efektivní přeshraniční spolupráce ve výrobní oblasti i v oblasti služeb spolu s rozvojem cestovního ruchu, kde je využívána celková atraktivita kraje s méně narušenou přírodou a množstvím kulturních památek.

Rozlohou 10 057 km^2 představuje kraj 12,8 % z celé České republiky. Z tohoto území zaujímají třetinu lesy, 4 % pokrývají vodní plochy. Převážná část území leží v nadmořské výšce 400 - 600 m, s čímž souvisejí poněkud drsnější klimatické podmínky. Nejvyšším bodem na území Jihočeského kraje je šumavský vrchol Plechý (1 378 m), naopak nejnižším místem (330 m) hladina Orlické přehrady v okrese Písek.

Území kraje náleží do povodí horní a střední Vltavy s přítoky Otavou, Lužnicí, Malší, Blanicí a mnohými dalšími. V minulosti zde bylo vybudováno více než 7 000 rybníků, jejichž celková výměra dnes představuje více než 30 tis. hektarů. Největšími z nich jsou rybníky Rožmberk s rozlohou 490 ha, Bezdrev se 450 ha a Horusický rybník se 415 ha, které jsou zároveň největšími rybníky v České republice. Kromě toho byla na území kraje vybudována velká vodní díla Lipno (největší vodní plocha v České republice 4 870 ha), Orlík s rozsáhlými rekreačními oblastmi a Římov, který zásobuje pitnou vodou značnou část kraje. V souvislosti s výstavbou jaderné elektrárny Temelín byla vybudována vodní nádrž Hněvkovice.

Jihočeský kraj není územím bohatým na suroviny, nejsou zde téměř žádné zdroje energetických surovin. Významným přírodním bohatstvím jsou však rozsáhlé lesy, zejména na Šumavě a v Novohradských horách. Jedná se především o lesy jehličnaté, smrkové a borové. Největší surovinové bohatství tvoří ložiska písků a štěrkopísků, cihlářské hlíny, kameniva a sklářských písků. Z ostatních zdrojů je nejvýznamnější rašelina a v některých lokalitách také vápenec, křemelina a grafit.

Na tvorbě hrubého domácího produktu v České republice se kraj podílí pouze 5,5 %, v přepočtu na obyvatele však dosahuje 89,0 % republikového průměru a mezi kraji je na 6. pozici. V zemědělství převažuje v rostlinné výrobě pěstování obilovin, olejnin a pícnin, významná je též produkce brambor. V živočišné výrobě se jedná především o chov skotu a prasat. Dlouholetou tradici má v kraji rybníkářství. Celková plocha rybníků, v nichž se chovají ryby, se pohybuje kolem 25 000 ha. Vytváří se v nich polovina produkce ryb České republiky, významný je také podíl v chovu vodní drůbeže (kachen a hus). Průmyslová výroba je koncentrována především v českobudějovické aglomeraci, výraznější podíl průmyslu je rovněž v okresech Tábor a Strakonice. Z odvětvového hlediska převažuje zpracovatelský průmysl, v jeho rámci pak výroba potravin a nápojů, výroba dopravních prostředků a výroba strojů a zařízení.

Území kraje mělo vždy spíše rekreační charakter než charakter průmyslově vyspělé oblasti. Snaha o zachování přírodního prostředí se odrazila ve zřízení Národního parku Šumava (rozloha 685 km^2, z toho 340 km^2 náleží do Jihočeského kraje), chráněných krajinných oblastí Šumava (rozloha 945 km^2, z toho 728 km^2 se rozkládá na území Jihočeského kraje), Třeboňsko (700 km^2) a Blanský les (212 km^2). V kraji se nachází 297 maloplošných chráněných území a celá řadu chráněných přírodních útvorů.

Městskými památkovými rezervacemi jsou historická centra měst České Budějovice, Český Krumlov (zařazeno mezi památky UNESCO), Jindřichův Hradec, Třeboň, Slavonice, Prachatice a Tábor. Kromě toho je v kraji celá řada historických pamětihodností, jako jsou zámky v Hluboké nad Vltavou, Českém Krumlově, Blatné, Červené Lhotě, hrady Zvíkov, Orlík. Významná je též lidová architektura, především tzv. „selské baroko". Mezi nejznámější památky tohoto druhu patří náves v Holašovicích (okres České Budějovice), která byla v roce 1998 zařazena mezi památky registrované UNESCO.

Mezi zajímavosti jižních Čech patří zbytky koněspřežní železnice (první na evropské pevnině), spojující město České Budějovice s hornorakouským Lincem. Nalezneme zde rovněž nejvýše položenou železniční stanici v ČR (Kubova Huť) a také úzkokolejné dráhy směrované z Jindřichova Hradce do Obrataně a do Nové Bystřice.

Přírodního prostředí s vysokou lesnatostí, vodními plochami a velkým počtem kulturních památek (téměř 6 tis. objektů) je využíváno k návštěvám a rekreaci občany z celé ČR a v hojné míře i zahraničními turisty. V letním období se jedná zejména o oblast Lipna, Orlíku, jihočeských rybníků, ale také Šumavy, v zimě pak

šumavská lyžařská střediska Zadov a Kramolín. Dále řada zahraničních turistů přijíždí na jednodenní návštěvy. Navštěvují především centra blízká hranici (Český Krumlov, České Budějovice).

V průběhu celého roku jsou pořádány na Výstavišti v Českých Budějovicích různé typy výstavnických akcí. Nejvýznamnějšími z nich jsou mezinárodní zemědělská výstava „Země živitelka“ a výstava „HOBBY“. Tyto výstavy navštíví v průběhu roku cca 0,5 mil. návštěvníků.

V posledních letech se rozvíjí mnoho forem přeshraniční spolupráce. Jednou z nich je Euroregion Šumava/ Bayerischer Wald/Böhmerwald/Mühlviertel, který zahrnuje území o celkové rozloze 16 345 km^2 s 1,3 mil. obyvateli. Sdružuje 109 rakouských obcí, 83 bavorských obcí a 90 českých obcí (z toho 56 obcí je z Jihočeského kraje). Přínosy lze spatřovat ve vytváření a realizaci společných projektů, především v oblasti dopravy, služeb a cestovního ruchu a vzájemné výměně zkušeností. V květnu 2002 byla podepsána zakládací listina dalšího euroregionu s názvem „Silva Nortica", který zahrnuje území okresů Jindřichův Hradec, České Budějovice, Písek a Tábor. V Dolním Rakousku se jedná o okresy Zwettl, Krems, Gmünd, Waidhofen an der Thaya a Horn. Euroregion představuje území o rozloze 10 639 km^2 s téměř 0,7 mil. obyvatel. Cílem přeshraniční spolupráce je společná prezentace regionu, výměna informací, rozvoj cestovního ruchu, a podobně. Na jihočeské straně je do něho zapojeno 42 obcí s více než 263 tis. obyvateli.

2.2 **Sídelní struktura**

Základy struktury osídlení v jižních Čechách byly formovány již v dávné minulosti. Pomineme-li první známky osídlení v dobách prehistorických a vznik prvních osad, tvrzí a hradišť při tzv. zemských stezkách, pak pronikavější osidlování započalo za prvních Přemyslovců, kdy slovanští osídlenci postupovali postupně od severu Táborska k jihu. Další významná etapa nastává na počátku 14. století a je spojena s formováním rodu „pánů z Růže“ a jejich politickým a ekonomickým vzestupem. Koncem 15. a v průběhu 16. století ovlivnily vývoj sídelní struktury změny ve způsobu hospodaření šlechty. Vznikají nové panské dvory, jsou zakládány pivovary a rozsáhlé ovčíny, budují se rybníky k chovu ryb. Během třicetileté války za stavovského povstání se jižní Čechy staly centrem válečných akcí, což v konečném důsledku vedlo ke značnému úbytku obyvatelstva i k zániku některých sídel. V polovině 18. století začal populační růst venkovského obyvatelstva, pro část populace však nebyla k dispozici zemědělská půda a dochází tak k přílivu obyvatelstva do měst. Koncem 18. století se také na území kraje začínají rozvíjet některé průmyslové závody, přesto se v hospodářském vývoji jižní Čechy od poloviny 19. století až do konce 1. světové války opožďovaly za všeobecným rozvojem průmyslu. Převaha rozdrobeného zemědělského osídlení v kraji se tak v konečném důsledku projevila v poměrně značné hustotě sídel, která přetrvala až do 20. století.

V **novodobější historii** kraje měly výraznější vliv na vývoj sídelní struktury procesy po ukončení 2. světové války. Přitom větší význam měl odsun Němců (než následné dosídlování pohraničí), který se projevil až zánikem některých sídel. Úbytek počtu obyvatel v poválečném období zejména v malých sídlech byl sice v některých případech poměrně výrazný, ale jen výjimečně vedl až k faktickému zániku těchto sídel.

Koncem roku 2004 bylo v Jihočeském kraji 623 obcí. Z hlediska počtu obcí je tak kraj na 4. místě ze všech krajů republiky. Čtvrté místo připadá na kraj rovněž v průměrné rozloze obce (16,1 km^2). Naproti tomu hustota obcí 6,2 obce na 100 km^2 řadí kraj až na 11. místo a hustota osídlení (62 obyvatel na km^2) je vůbec nejmenší ze všech krajů republiky. Je nutno však konstatovat, že tento ukazatel není docela spolehlivým měřítkem, protože je průměrem málo osídlených příhraničních oblastí s mnohem hustěji osídlenými oblastmi vnitrozemskými. Přesto ani ve vnitrozemských okresech hustota osídlení zdaleka nedosahuje hodnotu průměru České republiky.

Tab. 2.2.1 Základní ukazatele sídelní struktury k 31. 12. 2004

	Rozloha (km^2)	Obyva-telstvo	Počet			Hustota obyvatel na 1 km^2	Podíl obyvatel žijících (%)	
			obcí	z toho měst	částí obcí		ve městech nad 10 000 obyvatel	v ostatních městech
Jihočeský kraj	10 057	625 712	623	45	1 975	62,2	37,1	26,8
České Budějovice	1 626	179 369	107	9	328	110,3	52,8	19,0
Český Krumlov	1 615	60 144	46	5	213	37,2	23,2	26,7
Jindřichův Hradec	1 944	92 658	106	9	289	47,7	24,5	35,1
Písek	1 138	70 353	76	5	264	61,8	42,4	24,3
Prachatice	1 375	51 528	65	4	269	37,5	22,9	28,7
Strakonice	1 032	69 406	112	5	263	67,2	33,6	25,9
Tábor	1 328	102 254	111	8	349	77,0	35,2	34,3

Od roku 1961 se počet obcí kraje snížil zhruba na 60 %. Přitom toto období je charakterizováno dvěma základními a současně protichůdnými etapami. Jednak je to proces centralizace obcí, který vrcholil

v sedmdesátých letech minulého století a v jehož důsledku zůstalo v roce 1980 v kraji 344 obcí. Protipólem je dezintegrace obcí (rozsahem jedna z největších mezi kraji České republiky), která byla nastartována politickými změnami v roce 1989 a ukončena rokem 1994, kdy v kraji nastaly poslední změny v územně správním vymezení obcí. V konečném součtu od roku 1970 převážil trend ve slučování obcí a jejich počet je v současnosti o 119 menší než třiceti lety. Přitom ale v průběhu sledovaného období došlo k právnímu zániku 444 samosprávných jednotek, nejvíce v letech 1975, 1976 a 1980, kdy pokaždé právně zanikla téměř stovka obcí. Naproti tomu po roce 1989 získalo samostatnost 325 samosprávných jednotek, z toho v samotném roce 1990 to bylo 269 obcí, z nichž některé vznikly ještě před listopadovými volbami toho roku.

Jiný pohled na sídelní strukturu umožňuje hodnocení tohoto problému **podle části obcí**. Na jedné straně jsou obce většinou děleny na části podle historicky vzniklých územních celků a zejména ve venkovském osídlení odpovídají jednotlivé části původním vesnicím. Na druhou stranu je toto dělení plně v pravomoci obce a v podstatě neexistují pravidla, která by tuto oblast nějakým způsobem upravovala. Vývoj počtu částí nebyl v kraji od roku 1961 tak dramatický, jak tomu bylo v případě obcí. Proti roku 1961, kdy v kraji existovalo 1 966 částí obcí, se jejich počet snížil na 1 927 v roce 1970 a v dalších desetiletích se prakticky neměnil. Pouze v posledním desetiletém období došlo k jejich nárůstu z 1 931 v roce 1991 na 1 955 v roce 2001 a na 1 975 v roce 2004. Strukturu osídlení kraje podle částí obcí plně přibližuje následující graf (jde o údaje platné při Sčítání lidu, domů a bytů 2001, protože pouze při sčítání jsou zjišťovány počty obyvatel podle částí obcí).

Graf 1 Velikostní struktura částí obcí v Jihočeském kraji (SLDB 2001)

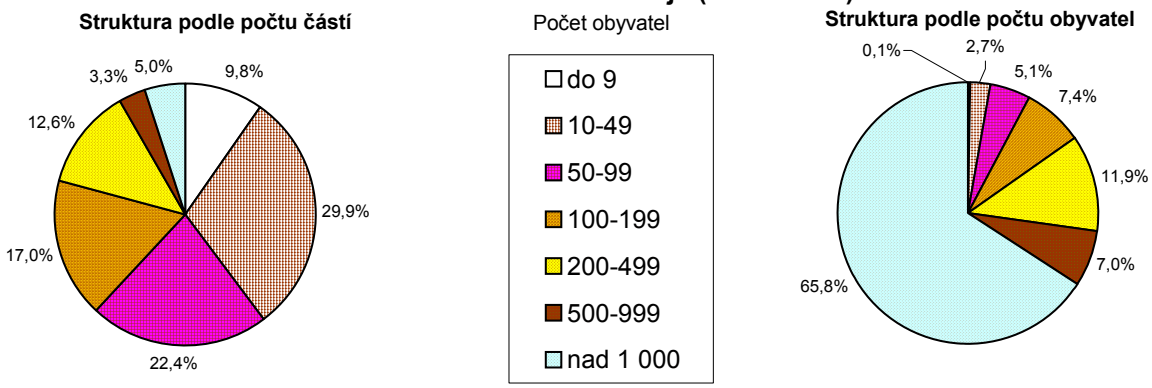

Z hlediska **struktury osídlení** připadá v kraji 63,9 % na obyvatele měst a 36,1 % je soustředěno do venkovských obcí. Je však třeba podotknout, že rozdělení na městské a venkovské obyvatelstvo vychází zcela z administrativního rozdělení a do měst je započítáno i obyvatelstvo, které bydlí mimo vlastní město, ale z hlediska správního k městu přísluší. Stejně tak na druhé straně je za venkovské obyvatelstvo označena i ta část, která žije v samostatných obcích zejména v blízkosti velkých měst a jejíž sociální chování se svým charakterem spíše blíží městskému způsobu. Zatímco až do roku 2000 podíl obyvatel měst narůstal (kromě jiného vlivem povýšení dalších obcí na města), od roku 2001 dochází k mírnému poklesu, především vlivem stěhování obyvatel velkých měst (hlavně Českých Budějovic) do okolních obcí.

Města se v jižních Čechách objevují ve 13. století a vznikala jednak z dřívějších tržních osad a jednak z podhradí hradu, obývaného majitelem panství. Třetím typem jsou pak města, která zakládal panovník, šlechtic případně církevní řád a městu propůjčil výhodná privilegia. Příkladem tohoto typu je krajské město založené Přemyslem Otakarem II. roku 1265. Většina měst nepřesáhla svým významem místní regionální rozměr. Některá z nich dokonce statut města v novodobější historii i ztratila a opětovně ho získala až v posledních letech.

Tab. 2.2.2 Sídelní struktura podle velikostních skupin obcí k 31. 12. 2004

	Obce s počtem obyvatel							
	do 299		300 - 999		1 000 - 4 999		5 000 a více	
	počet obcí	počet obyvatel	počet obcí	počet obyvatel	počet obcí	počet obyvatel	počet obcí	počet obyvatel
Jihočeský kraj	347	52 567	180	93 012	76	153 121	20	327 012
České Budějovice	47	8 690	37	20 210	21	47 538	2	102 931
Český Krumlov	11	2 003	20	11 083	13	25 923	2	21 135
Jindřichův Hradec	58	7 812	32	16 437	13	28 957	3	39 452
Písek	46	7 556	20	9 719	7	8 970	3	44 108
Prachatice	34	4 739	19	8 465	10	18 570	2	19 754
Strakonice	79	11 413	25	13 004	5	8 295	3	36 694
Tábor	72	10 354	27	14 094	7	14 868	5	62 938

Z celkového počtu 45 měst ve 14 (tedy téměř v celé třetině) počet obyvatel nedosahuje tři tisíce. Specifické postavení má krajské město, které je základem hustě osídlené aglomerace České Budějovice - Rudolfov - Hluboká nad Vltavou – Zliv. Na severu kraje pak druhou významnější aglomeraci vytváří Tábor spolu s městy Planá nad Lužnicí a Sezimovo Ústí.

Jihočeský kraj je krajem s **nejmenší hustotou zalidnění** z celé České republiky. Koncem roku 2004 v kraji žilo více než 625,7 tis. obyvatel, tedy 62 obyvatel na 1 km^2. Z jeho 7 okresů má největší hustotu obyvatelstva okres České Budějovice, kde žije zhruba čtvrtina obyvatel kraje. Je to dáno především soustředěním do samotného města České Budějovice, v němž bydlí téměř 95 000 osob. Dalšími velkými městy jsou Tábor (36,0 tis.obyvatel), Písek (29,8 tis.obyvatel), Strakonice (23,3 tis.obyvatel) a Jindřichův Hradec (22,7 tis.obyvatel). V těchto 5 městech žije více než třetina Jihočechů. Naproti tomu nejmenší obce do 200 obyvatel představují 39,0 % z celkového počtu obcí, ale žije v nich pouze 4,6 % celkového počtu obyvatel kraje. Nejmenšími obcemi v kraji (i v celé České republice) jsou obce Vlkov v okrese České Budějovice a Kuřimany v okrese Strakonice (obě s 21 trvale žijícími obyvateli).

Graf 2 Struktura obyvatelstva podle velikostních skupin obcí v roce 2000 a 2004

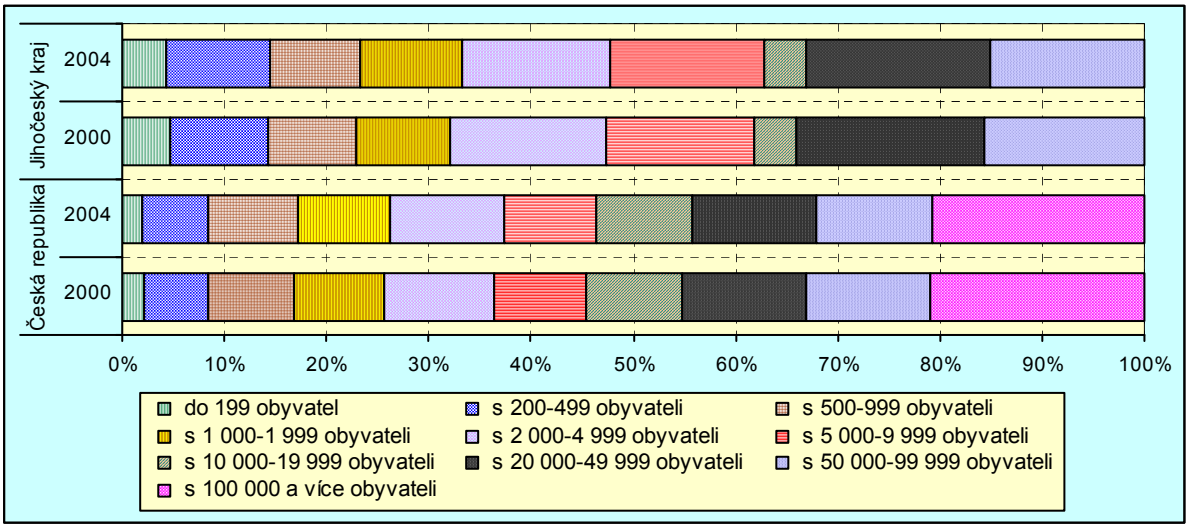

Od roku 2000 se zvýšil počet obyvatel zejména ve skupině obcí s 1 000 – 1 999 obyvateli a také ve skupině obcí s 200 – 499 obyvateli. Naproti tomu k největšímu poklesu došlo ve skupině obcí se 2 000 – 4 000 obyvateli a také ve skupině nad 50 000 obyvatel (krajské město). Tyto přesuny byly částečně způsobeny přesunem obcí z jedné velikostní skupiny do jiné v souvislosti s vývojem počtu obyvatel příslušné obce. Největší přesun byl zaznamenán mezi skupinou do 199 obyvatel a skupinou 200 – 499 obyvatel (15 obcí). Mezi ostatními skupinami se jednalo již je o přesun maximálně 3 obcí.

Ve srovnání s Českou republikou i ostatními kraji je v Jihočeském kraji mnohem vyšší podíl malých obcí, které jsou po ekonomické stránce poměrně slabé a velmi obtížně zajišťují uspokojování potřeb svých obyvatel

2.3 Územně-správní vývoj

Podle ústavního zákona č. 347/1997 Sb. o vytvoření vyšších územních samosprávných celků je území Jihočeského kraje tvořeno 7 **okresy** (České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice a Tábor). Platnost tohoto zákona byla stanovena od 1. ledna 2000. Jihočeský kraj v něm byl ustaven nejprve jako Budějovický, po několika měsících jeho existence došlo k jeho přejmenování. Z původního Jihočeského kraje, jehož území vzniklo v roce 1960, byl vyňat okres Pelhřimov a zařazen do kraje Vysočina.

Další etapa transformace státní správy proběhla s účinností od 1. ledna 2003, kdy byly vytvořeny správní obvody **obcí s rozšířenou působností** (obce III. stupně) a správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem (obce II. stupně). Stalo se tak na základě zákona č. 314/2002 Sb, přičemž samotné správní obvody byly vymezeny vyhláškou Ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb. Na tyto obce přešla značná část kompetencí okresních úřadů, které byly k 31. 12. 2002 zrušeny.

V Jihočeském kraji bylo k 1. 1. 2003 zřízeno 17 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 37 správních obvodů obcí s pověřeným úřadem. Pověřené obecní úřady zajišťují výkon státní správy a některé další agendy ve svém územním obvodu. Území správních obvodů jsou v Jihočeském kraji skladebná do

okresů kromě 1 obce z okresu Písek (Dražíč) a 1 obce z okresu Tábor (Čenkov u Bechyně), které náleží ke správnímu obvodu Týn nad Vltavou v okrese České Budějovice.

Tab. 2.3.1 Vybrané údaje o správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2004

	Rozloha (km^2)	Obyva-telstvo	Počet			Hustota obyvatel na 1 km^2	Podíl obyvatel žijících (%)	
			obcí	z toho měst	částí obcí		v sídelním městě	v ostatních městech
Jihočeský kraj	10 057	625 712	623	45	1 975	62,2	49,1	14,8
v tom SO ORP:								
Blatná	279	13 572	26	1	66	48,7	49,3	-
České Budějovice	924	148 266	79	5	184	160,5	63,8	10,0
Český Krumlov	1 130	40 907	31	3	137	36,2	34,1	12,0
Dačice	472	20 136	23	2	95	42,7	39,5	13,4
Jindřichův Hradec	933	47 377	58	4	148	50,8	47,8	16,8
Kaplice	485	19 237	15	2	76	39,7	37,4	20,8
Milevsko	385	19 048	26	1	103	49,5	48,7	-
Písek	742	51 090	49	4	157	68,9	58,3	15,3
Prachatice	840	33 825	44	3	162	40,3	34,9	20,1
Soběslav	324	22 002	31	2	60	67,9	33,1	29,9
Strakonice	574	44 781	69	2	153	78,0	52,1	7,1
Tábor	1 002	80 197	79	6	288	80,0	44,9	26,5
Trhové Sviny	452	17 575	16	3	90	38,9	26,9	36,0
Třeboň	539	25 145	25	3	46	46,7	35,2	20,2
Týn nad Vltavou	262	13 798	14	1	59	52,6	60,2	-
Vimperk	535	17 703	21	1	107	33,1	45,0	-
Vodňany	179	11 053	17	2	44	61,7	60,2	13,1

Základní údaje o jednotlivých správních obvodech obcí s rozšířenou působností jsou patrné z uvedené tabulky.

Pokud se jedná o správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem, plní tuto funkci samozřejmě 17 měst, které jsou obcemi s rozšířenou působností a dalších 20 obcí, z toho je 19 měst (obec Suchdol nad Lužnicí hodlá v nejbližší době o statut města požádat). Jejich seznam je možno nalézt například v Statistické ročence Jihočeského kraje 2005 nebo na našich internetových stránkách.

Podrobněji se správními obvody obcí s rozšířenou působností zabývala specializovaná publikace, kterou vydala KR CSÚ v roce 2004.

3. Demografický vývoj

3.1 Počet obyvatel

Počet obyvatel k poslednímu dni roku na daném území se získává bilančním výpočtem, kdy ke stavu na počátku roku jsou přičteny osoby, které se v tomto roce narodily a přistěhovaly a odečtou se osoby zemřelé a vystěhovalé. Základem pro tento výpočet na desetileté období se stává počet obyvatel zjištěných při sčítání lidu, domů a bytů. Podle tohoto počtu je provedena rebilance počáteční stavu obyvatel pro rok, v němž byl census proveden, a od něj se provádějí bilanční výpočty a získává údaj o počtu obyvatel na konci roku.

Vedle údaje o konečném stavu obyvatel se v demografii využívá střední stav obyvatel. Jde o stav k 1.7, který je považován za střed kalendářního roku. Tento počet se používá pro výpočet demografických ukazatelů intenzity, kdy absolutní údaje za základní demografické jevy jsou vztaženy na 1 000 obyvatel středního stavu.

Jedním z charakteristických rysů demografického vývoje posledních let je úbytek počtu obyvatel přirozenou měnou v důsledku poklesu porodnosti. Přírůstky počtu obyvatel kraje jsou tedy zajištěny migračním saldem, protože Jihočeský kraj stále zůstává migračně atraktivním. Ke konci roku 2004 žilo v kraji 625 712 obyvatel, což je o 419 více než na počátku roku 2001. K meziročnímu snížení počtu obyvatel došlo pouze v roce 2001, kdy ještě pokračovala tendence z konce 90. let. Trvalý pokles počtu obyvatel lze sledovat v okresech Jindřichův Hradec, Písek a Strakonice, tedy okresech s velkým přirozeným úbytkem a malým přírůstkem migrací.

Tab. 3.1.1 Počet obyvatel k 31. 12. podle okresů

	2000[1)]	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 - 2000	Struktura v %	
							2000	2004
Jihočeský kraj	625 293	624 568	625 097	625 541	625 712	419	100,0	100,0
České Budějovice	178 244	178 140	178 523	179 043	179 369	1 125	28,5	28,5
Český Krumlov	59 507	59 500	59 817	59 941	60 144	637	9,5	9,5
Jindřichův Hradec	92 932	92 754	92 846	92 761	92 658	-274	14,9	14,8
Písek	70 591	70 436	70 419	70 347	70 353	-238	11,3	11,3
Prachatice	51 345	51 380	51 410	51 477	51 528	183	8,2	8,2
Strakonice	69 810	69 644	69 496	69 584	69 406	-404	11,2	11,1
Tabor	102 864	102 714	102 586	102 388	102 254	-610	16,5	16,4

1) stav k 1. 1. 2001 (počet obyvatel zpětně bilancován podle výsledků SLDB 2001)

Demografické chování mladé generace v posledních letech (změny v postoji k manželství a rodičovství) se projevuje především ve výrazném poklesu porodnosti. To se při téměř stabilní úmrtnosti odráží v poklesu počtu obyvatelstva přirozenou měnou. Vývoj plodnosti, porodnosti a úmrtnosti je přitom základem **projekce počtu obyvatel** do roku 2050, kterou zkonstruoval ČSÚ v roce 2004. Projekce je modelem budoucího populačního vývoje za předpokladu určité plodnosti a úmrtnosti, vývoj migrace zde není vzat v úvahu, neboť její úroveň (především migrace zahraniční) lze jen těžko v delším časovém horizontu předvídat. Podle této projekce lze očekávat snižování počtu obyvatel kraje přirozenou měnou. I přes předpokládané zvýšení plodnosti dojde vzhledem k poklesu počtu žen v plodivém věku ke snížení porodnosti, větší zastoupení starších obyvatel v populaci se odrazí ve zvýšení úmrtnosti. Dojde ke změnám ve věkovém složení obyvatelstva kraje. Výrazně by měl vzrůst podíl obyvatel starších 65 let ze současných 14 % na více než 32 % v roce 2050, a to především na úkor podílu osob produktivního věku a osob v období přípravy na zaměstnání. Podíl dětské složky obyvatelstva by se pak měl snížit z 15 % na necelých 13 %. Toto demografické stárnutí populace bude mít řadu ekonomických a sociálních dopadů, které budou vyžadovat řešení jak na celorepublikové, tak i regionální úrovni.

Přesnost prognózy samozřejmě klesá s narůstajícím časovým horizontem od vzniku prognózy, neboť populační vývoj se může s rostoucí časovou vzdáleností do budoucnosti odchýlit od odhadovaného trendu vlivem nepředvídaných událostí a faktorů.

Rozdíly skutečného počtu obyvatel za rok 2004 a údaje podle prognózy plynou právě především z vlivu migrace (od roku 2002, který byl vzat za základ prognózy, se do kraje přistěhovalo 1 899 osob), částečně se zde projevila i vyšší porodnost a nižší úmrtnost (podle projekce měl činil přirozený úbytek 850 osob, ve skutečnosti to bylo pouze 499 osob). To se odrazilo i v odchylkách předpokládané střední délky života narozených dětí (u mužů o 0,3 roku, u žen o 0,5 roku).

Graf 3 Věkové složení obyvatelstva

Tab. 3.1.2 Projekce obyvatelstva do roku 2050 (práh projekce – rok 2002)

	Skutečný stav			Projekce bez migrace					
	2002	2003	2004	2004	2005	2010	2020	2030	2050
Počet obyvatel	625 097	625 541	625 712	623 239	622 500	618 207	603 275	576 623	504 633
v tom ve věku:									
0 - 14	99 557	97 330	95 428	94 999	92 705	86 002	83 742	73 551	63 447
15 - 64	439 571	441 782	443 273	441 912	442 586	437 080	394 268	365 384	276 191
65 a více	85 969	86 429	87 011	86 328	87 209	95 125	125 265	137 688	164 995
Živě narození	5 733	5 736	5 941	5 871	5 941	5 789	5 175	4 524	3 953
Zemřelí	6 228	6 521	6 440	6 721	6 680	6 796	7 135	7 659	7 781
Přirozený přírůstek	-495	-785	-499	-850	-739	-1 007	-1 960	-3 135	-3 828
Porodnost (‰)	9,2	9,2	9,5	9,4	9,5	9,4	8,6	7,8	7,8
Úmrtnost (‰)	10,0	10,4	10,3	10,8	10,7	11,0	11,8	13,2	15,4
Naděje dožití při narození									
muži	72,2	72,5	72,8	72,5	72,6	73,4	74,8	76,3	79,3
ženy	78,6	78,8	79,1	78,6	78,7	79,4	80,6	81,9	84,4
Úhrnná plodnost	1,18	1,17	1,21	1,21	1,23	1,30	1,45	1,59	1,61

3.2 **Obyvatelstvo podle věku, rodinného stavu a vzdělání**

Pro vývoj počtu obyvatelstva má velký význam jeho věkové složení. Struktura obyvatelstva podle věku v daném okamžiku je odrazem předchozího vývoje a předpokladem vývoje budoucího (nedojde-li ovšem k mimořádným událostem, které by mohly tento vývoj ovlivnit). Věkové složení obyvatelstva úzce souvisí s demografickými i migračními procesy, které mají vliv na reprodukční vývoj.

Věkové složení obyvatelstva bývá vyjádřeno rozdělením jeho počtu do jednoletých nebo víceletých skupin, většinou odděleně za muže a za ženy. Grafickému znázornění věkové struktury pomocí polygonu se pak říká „strom života“. V tomto znázornění jsou patrné věkové zářezy, způsobené poklesem porodnosti ve 30. letech v období hospodářské krize a za 2. světové války. Zářezy jsou potom kompenzovány větším počtem narozených ve změněných podmínkách (např. po skončení války). Tyto nepravidelnosti se pak projevují v dalších generacích, kdy je kolísání počtu narozených ovlivněno kolísáním počtu matek. Na věkovém složení obyvatelstva Jihočeského kraje k 31.12.2004 je tak dodnes vidět zářez způsobený poklesem porodnosti ve 30. letech a letech 2. světové války, i když se tyto ročníky dostávají k vrcholu stromu života. Obdobně je patrný zářez v důsledku poklesu porodnosti v 60. letech jednak nástupem slabších ročníků žen v plodivém věku, jednak v důsledku uzákonění potratů v roce 1958. Naproti tomu je patrné oživění porodnosti z let po 2. světové válce a zejména z období 70. let, kdy vedle nástupu silných poválečných ročníků do reprodukčního věku hrála svou roli i propopulační opatření státu. Od té doby je však patrný klesající trend porodnosti a nenaplnil se zatím předpoklad opětovného zvýšení počtu narozených v souvislosti s reprodukcí osob narozených v populační vlně 70. let.

Tab. 3.2.1 Struktura obyvatel podle vybraných věkových skupin

	Celkem			Muži			Ženy		
	2000[1)]	2004	rozdíl 2004 - 2000 v bodech	2000[1)]	2004	rozdíl 2004 - 2000 v bodech	2000[1)]	2004	rozdíl 2004 - 2000 v bodech
Počet obyvatel	625 293	625 712	100,1[2)]	307 002	307 247	100,1[2)]	318 291	318 465	100,1[2)]
v tom ve věku (%):									
0 - 14	16,6	15,3	-1,4	17,4	16,0	-1,4	15,9	14,5	-1,4
15 - 24	15,1	13,5	-1,6	15,7	14,1	-1,6	14,6	13,0	-1,5
25 - 34	15,1	16,5	1,4	15,6	17,0	1,4	14,5	16,0	1,5
35 - 49	21,4	20,4	-1,0	22,3	21,2	-1,1	20,6	19,7	-0,9
50 - 64	18,1	20,4	2,3	18,0	20,5	2,5	18,2	20,2	2,1
65 - 74	8,2	8,0	-0,3	7,3	7,0	-0,3	9,2	8,9	-0,3
75 - 84	4,3	5,1	0,8	3,1	3,7	0,6	5,4	6,3	0,9
85 a více	1,1	0,9	-0,2	0,6	0,5	-0,1	1,6	1,3	-0,3

[1)] stav k 1. 1. 2001 (počet obyvatel zpětně bilancován podle výsledků SLDB 2001)
[2)] změna v %

Ve sledovaném období je patrný pokles podílu dětské složky populace daný nižší porodností a naopak posílení podílu obyvatelstva ve věkové kategorii 25 – 34 let, kam přicházejí silné populační ročníky ze 70. let, a ve věku 50 – 64 let, tedy osob ze silných poválečných ročníků.

Populace jižních Čech se tak stává z hlediska přirozené měny regresivním typem populace, neboť při déletrvajícím poklesu porodnosti dětská složka plně nenahrazuje obyvatelstvo v reprodukčním věku (určen rodivým věkem žen) a celkově se počet obyvatel snižuje.

Nejobecnější charakteristikou věkového složení obyvatelstva je **průměrný věk**. Ten se v kraji stejně jako v celé republice vzhledem ke stárnutí populace zvyšuje. V roce 2004 činil 39,5 roku a byl o 1,1 roku vyšší než v roce 2000. Průměrný věk žen je přitom vyšší (40,9 roku) než věk mužů (38,2 roku). Podobně můžeme k charakteristice věkové struktury použít **věkový medián**. Jde o střední hodnotu, která rozděluje populaci podle věku na dvě stejně velké části, tzn., že udává věk, kterého už dosáhla polovina populace. Věkový medián je vždy nižší než věkový průměr. V roce 2004 činila jeho hodnota za kraj 38,6 roku, což je o 1,3 roku více než v roce 2000. Při vyjádření věkového složení prostřednictvím těchto středních hodnot leží Jihočeský kraj v rámci krajů České republiky zhruba v polovině, když 5 krajů má nižší průměrný věk a 8 krajů nižší věkový medián.

Ze vztahů mezi počtem obyvatelstva v základních věkových skupinách jsou odvozovány věkové indexy. Demografické stárnutí měříme **indexem stáří**, který vyjadřuje vzájemný poměr počtu osob starších 65 let a dětí ve věku 0 – 14 let (při záměně čitatele a jmenovatele bychom hovořili o indexu mládí). Ve vývoji hodnoty tohoto ukazatele za jednotlivé roky sledovaného období se odráží klesající počet narozených dětí i zvyšující se počet osob starších 65 let. V roce 2004 tak na každých 100 dětí do 15 let připadalo více než 91 osob ve věku 65 a více, zatímco v roce 2000 to bylo 82 osob. Velký rozdíl je u tohoto indexu podle pohlaví, což je dáno vyšším zastoupením žen ve starších generacích v důsledku nadúmrtnosti mužů ve středním věku, i když se v posledních letech úmrtnostní poměry zlepšují. Zatímco tedy na 100 chlapců ve věku 0-14 let připadá 70 mužů šedesátipětiletých a starších, na 100 dívek je to více než 113 žen.

O zatížení obyvatelstva v produktivním věku generacemi mimoprodukčními (dětmi do 15 let a osobami staršími 64 let) vypovídá **index ekonomického (sociálního) zatížení.** Ten zatím vzhledem k nástupu silných populačních ročníků ze 70. let do produktivního věku klesá. V roce 2000 připadaly na 100 osob v produktivním věku více než 43 osoby v před- a poproduktivním věku, v roce 2004 to bylo o 2 osoby méně.

Tab. 3.2.2 Charakteristiky věkové struktury obyvatelstva

	2000	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 - 2000
Průměrný věk	38,4	38,7	39,0	39,3	39,5	1,1
Věkový medián	37,3	37,6	38,0	38,3	38,6	1,3
Index stáří	82,0	84,0	86,4	88,8	91,2	9,2
Index závislosti I.	23,9	23,3	22,6	22,0	21,5	-2,3
Index závislosti II.	19,6	19,5	19,6	19,6	19,6	0,1
Index ekonomického zatížení	43,4	42,8	42,2	41,6	41,2	-2,3

Věkový medián - střední hodnota, která rozděluje celou populaci uspořádanou podle věku na dvě stejně početné části
Index stáří - počet osob ve věku 65 let a starších na 100 dětí ve věku 0 - 14 let
Index závislosti I. - počet dětí ve věku 0 - 14 let na 100 osob ve věku 15 - 64 let
Index závislosti II. - počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 15 - 64 let
Index ekonomického zatížení - počet dětí ve věku 0 - 14 let a počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 15 - 64 let

Každá ze skupin osob v ekonomicky neaktivním věku klade na své zajištění jiné nároky na sociální dávky, zdravotnictví, rozsah školních a sociálních zařízení i z hlediska závislosti na ostatních členech domácnosti. Vzhledem ke klesající porodnosti se ve sledovaném období **index závislosti dětí** ve věku 0 – 14 let na osobách produktivního věku postupně snižuje. **Index závislosti osob ve věku 65 a více let** se zatím zvyšuje velmi pozvolna, výraznější zvýšení lze očekávat, až se důchodového věku začnou dožívat jedinci narození ve 40. letech, zejména v poválečném období. Proto se hovoří o nutnosti reformy důchodového systému, protože stávající průběžný systém by postupně vedl k vysokému zatížení generací v produktivním věku. Zvyšování podílu starších lidí v populaci se odrazí i ve vyšším sociálním zatížení, zvýšených nárocích na zdravotnictví a sociální služby.

Jednotlivé okresy kraje mají rozdílnou věkovou strukturu. Nejvyšší je podíl obyvatelstva staršího 64 let v okresech Písek (15,6 %) a Tábor (15,2 %), nejnižší pak v okrese Český Krumlov (11,2 %) a Prachatice (12,5 %), kde je naproti tomu nejvyšší podíl dětí do 15 let, a sice 15,5 %, resp. 16,2 %. To se potom odráží i v průměrném věku a indexu stáří. Nejnižší průměrný věk je v okrese Český Krumlov (37,8 roku), nejvyšší v okresech Písek, Strakonice a Tábor, kde přesáhl 40 let. Stejně tak je v okrese Český Krumlov nejnižší index stáří, když na každých 100 dětí ve věku 0-14 let připadá pouze 68 osob starších 64 let. Naproti tomu v okresech Písek a Tábor je to již více než 100 těchto osob.

Informace o **rodinném stavu** a **vzdělání** obyvatelstva staršího 15 let poskytuje sčítání lidu, domů a bytů, konané s desetiletou periodicitou. Z výsledků SLDB 2001 vyplývá, že se v populaci kraje (stejně jako v celé republice) v důsledku změny postoje mladých lidí k manželství zvyšuje podíl svobodných lidí, vzhledem k rostoucí rozvodovosti i podíl rozvedených. Z mužů tak bylo 30,5 % svobodných (proti roku 1991 zvýšení o téměř 5 procentních bodů) a 7,7 % rozvedených (proti 5,1 % v roce 1991). Stejně tak se zvýšil podíl svobodných žen na 20,2 % a podíl rozvedených žen na 9,1 % (proti roku 1991 zvýšení o téměř 3 procentní body). Vzhledem ke složení obyvatelstva podle pohlaví ve vyšších věkových skupinách, kde ženy tvoří až 2/3, je podíl ovdovělých žen téměř 15 % z jejich celkového počtu, zatímco z mužů představují vdovci pouze necelá 3 %.

Při porovnávání struktury obyvatelstva podle rodinného stavu v jednotlivých okresech je patrný vliv věkového složení obyvatelstva. Proto také nejvyšší podíl svobodných byl v okresech Český Krumlov (27,1 %) a Prachatice (26,2 %), nejnižší naproti tomu v okresech České Budějovice, Písek a Tábor (shodně 24,6 %). Nejmenší podíl rozvedených byl v okresech Jindřichův Hradec, Strakonice a Tábor, nejvyšší naopak v okresech Český Krumlov a České Budějovice.

Výsledky sčítání také jednoznačně dokumentují trvalý vzestup **vzdělanosti** obyvatelstva kraje. Spíše než o ekonomický ukazatel jde o ukazatel kvalitativní a zjišťuje se jako nejvyšší stupeň ukončeného vzdělání obyvatelstva staršího 15 let. Zvyšující se vzdělanost souvisí s vymíráním generací z počátku 20. století, které většinou dosahovaly pouze nižších stupňů vzdělání (zejména ženy), s vyšším zájmem o studium z hlediska budoucího uplatnění i s širší nabídkou studijních oborů na školách všech typů. Přesto mělo při sčítání v roce 2001 v kraji 23,5 % obyvatel starších 15 let pouze základní vzdělání. Největší část (téměř 39 %) byla vyučena nebo absolvovala střední vzdělání bez maturity, přes 25 % zakončilo studium maturitou, ti, kteří pokračovali v nástavbovém nebo vyšším odborném studiu, představovali 3,3 %, vysokoškolské vzdělání získalo 7,8 % obyvatelstva. Ve srovnání s údaji za Českou republiku zde byl především vyšší podíl osob s nižšími stupni vzdělání a naopak nižší podíl vysokoškolsky vzdělaných. Rozdíly byly i mezi jednotlivými okresy kraje, což souvisí s charakterem sídelní struktury, věkovým složením obyvatelstva a především se strukturou pracovních míst. Nadprůměrné zastoupení vysokoškoláků je proto také v okresech České Budějovice a Tábor, kde naleznou uplatnění nejen ve velkých průmyslových podnicích, ale i v terciární sféře.

Tab. 3.2.3 Vzdělání obyvatel ve věku 15 a více let podle okresů (SLDB 2001)

	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	z toho nejvyšší ukončené vzdělání (%)				
		základní a neukončené	vyučení a stř. odborné bez maturity	úplné střední s maturitou	vyšší a nástavbové	vysokoškolské vč. vědecké přípravy
Česká republika	8 575 198	23,0	38,0	24,9	3,5	8,9
Jihočeský kraj	521 436	23,5	38,7	25,1	3,3	7,8
České Budějovice	148 856	20,9	36,1	27,5	3,8	10,2
Český Krumlov	48 872	27,2	40,2	22,0	2,9	5,8
Jindřichův Hradec	77 139	26,3	40,7	22,7	2,7	6,1
Písek	59 257	22,7	38,9	26,1	3,4	7,5
Prachatice	42 426	25,8	40,5	22,7	3,1	6,1
Strakonice	58 567	24,2	40,0	24,9	3,0	6,4
Tábor	86 319	22,7	38,7	25,8	3,4	8,2

3.3 **Narození, zemřelí, sňatky, rozvody**

Na početní stav obyvatelstva mají vliv demografické události – porodnost, úmrtnost a prostorová mobilita (migrace). Zprostředkovaně ovlivňují reprodukci i další události, a sice sňatečnost a rozvodovost.

Základem demografických procesů je přirozená měna obyvatelstva daná tím, jak se lidé rodí a umírají. Vedle přirozené měny má na počet obyvatel kraje vliv rozsah migrace. V důsledku přirozené měny i stěhování se mění počet obyvatelstva, jeho věková struktura i struktura podle pohlaví.

Změněné politické, ekonomické a sociální podmínky po roce 1989 vedly k rychlým změnám demografického chování, které se začalo přibližovat chování v západních demokratických zemích. Do té doby bylo demografické chování ovlivněno státním paternalismem (sociální podpory a jistoty), což vedlo k tomu, že nebyl dostatečný prostor pro svobodné rozhodování. Nová situace vedla ke změnám, jejichž hlavním projevem je posun v uzavírání sňatků a rození dětí. Změny se tedy dotkly především porodnosti a sňatečnosti.

Tab. 3.3.1 Charakteristiky pohybu obyvatelstva

	2000	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 - 2000
Celkový přírůstek	-238	-725	529	444	171	409
muži	19	-534	414	370	-5	-24
ženy	-257	-191	115	74	176	433
Přirozený přírůstek	-720	-819	-495	-785	-499	221
muži	-186	-375	-140	-368	-234	-48
ženy	-534	-444	-355	-417	-265	269
Přírůstek stěhováním	482	94	1 024	1 229	670	188
muži	205	-159	554	738	229	24
ženy	277	253	470	491	441	164
Na 1 000 obyvatel						
celkový přírůstek	-0,4	-1,2	0,8	0,7	0,3	0,7
přirozený přírůstek	-1,2	-1,3	-0,8	-1,3	-0,8	0,4
přírůstek stěhováním	0,8	0,2	1,6	2,0	1,1	0,3

V uplynulých 5 letech docházelo na území kraje k úbytku počtu obyvatel přirozenou měnou, když počet zemřelých převyšoval počet narozených dětí. V letech 2000 a 2001 nestačil ani přírůstek stěhováním pokrýt tento přirozený úbytek a došlo tak k celkovému úbytku počtu obyvatel.

Jediným okresem, kde je v celém sledovaném období dosahováno přirozeného přírůstku, je Český Krumlov. Trvale vysoké úbytky obyvatelstva přirozenou měnou jsou v okresech Jindřichův Hradec, Písek, Strakonice a Tábor. Protože přírůstek stěhováním není v těchto okresech velký (a v některých letech se jedná o úbytek), dochází v těchto okresech k celkovému úbytku nebo minimálnímu přírůstku obyvatel. V okrese České Budějovice stačí pokrýt přírůstek stěhováním úbytek obyvatel přirozenou měrou a je tak dosahováno celkového přírůstku.

Graf 4 Pohyb obyvatelstva v kraji

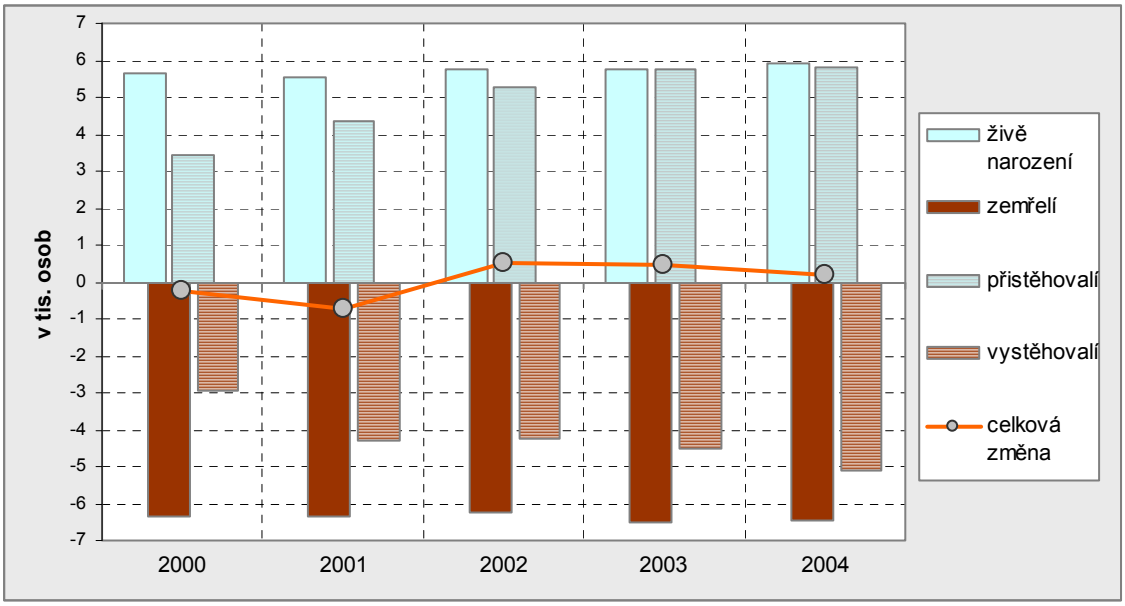

Pro populační vývoj v uplynulých 15 letech je charakteristická **velmi nízká porodnost**. Počet živě narozených dětí v Jihočeském kraji od počátku 90. let trvale klesal. Teprve v posledních třech letech lze zaznamenat mírný přírůstek počtu narozených dětí. Je to spíše odrazem zvýšeného počtu žen ve věku maximální plodnosti (ženám z nejsilnějších ročníků je kolem 30 let) než signálem změn postoje mladé generace k rodičovství. Potvrzuje to i úhrnná míra plodnosti, která v roce 2004 dosáhla v kraji 1,21 dítěte, V roce 2004 se v kraji živě narodilo 5 941 dětí, což je o 291 dětí více než v roce 2000. Patrné je přitom **zvyšování věku matky**. Průměrný věk matky při narození dítěte 28,2 roku v roce 2004 byl o 1,3 roku vyšší než v roce 2000 a pokračoval tak trend z předchozích let. O 1,5 roku se zvýšil průměrný věk matky při narození prvního dítěte a tak v roce 2004 činil 26,4 roku. Odrážejí se zde změny v reprodukčním chování žen, odkládání mateřství do pozdějšího věku z důvodu přípravy na povolání, vytvoření ekonomických podmínek pro příchod dítěte či upřednostnění vlastních zájmů. Dalším výrazným jevem je rostoucí počet dětí narozených **mimo manželství**. Souvisí to s rozšířenějším soužitím nesezdaných párů i častější volbou ženy

zůstat svobodnou matkou, ať již z důvodu postoje k manželství či ekonomických důvodů. V roce 2004 se takto narodilo 1 697 dětí, což je 1,7krát více než v roce 2000. Děti narozené mimo manželství tak představovaly již více než 28 % živě narozených. Každé 3. – 4. dítě se tedy narodilo neprovdané matce.

Tab. 3.3.2 Narození

	2000	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 - 2000
Narození celkem	5 673	5 570	5 747	5 760	5 957	284
Živě narození	5 650	5 554	5 733	5 736	5 941	291
na 1 000 obyvatel	9,0	8,9	9,2	9,2	9,5	0,5
Mrtvě narození	23	16	14	24	16	-7
Živě narození mimo manželství	1 017	1 046	1 253	1 499	1 697	687
podíl z živě narozených celkem (%)	18,0	18,8	21,9	26,1	28,7	10,7
Úhrnná plodnost	1,162	1,135	1,175	1,172	1,212	0,050
Průměrný věk matky při narození dítěte	26,9	27,1	27,6	28,0	28,2	1,3
při narození 1. dítěte	24,9	25,2	25,5	26,0	26,4	1,5
Čistá míra reprodukce	0,559	0,546	0,557	0,573	0,587	0,028
Hrubá míra reprodukce	0,564	0,552	0,562	0,578	0,592	0,028

Nejjednodušším ukazatelem úrovně porodnosti je **hrubá míra porodnosti**, definovaná jako počet živě narozených dětí na 1 000 obyvatel středního stavu. Ta po poklesu v prvních letech sledovaného období vzrostla v roce 2004 na 9,5 ‰

Nedostatkem toho ukazatele je, že počet narozených dětí vztahuje k celkovému počtu obyvatel bez ohledu na to, že všichni děti mít nemohou. Určitým zpřesněním jsou proto míry plodnosti, které vztahují počet narozených dětí k osobám v produkčním věku. **Úhrnná plodnost** v roce 2004 činila 1,212 dítěte na 1 000 žen v produkčním věku.

Pro budoucí vývoj porodnosti je rozhodující, kolik z narozených dětí připadá na děvčata jako potenciální matky. Ukazatelem, který říká, kolik děvčat se narodí jedné ženě během celého jejího reprodukčního období, je **hrubá míra reprodukce**. I v tomto ukazateli došlo po počátečním poklesu ke konci sledovaného období k určitému zlepšení. Přesnější je však **čistá míra reprodukce**, která bere v úvahu proces vymírání. Udává, kolik děvčat se narodí jedné ženě a dožije se věku matky v době porodu.

Vývoj porodnosti v kraji odpovídá celorepublikovým tendencím (hrubá míra porodnosti činila v roce 2004 v průměru za Českou republiku 9,6 ‰). Z okresů Jihočeského kraje byla v roce 2004 nejvyšší porodnost v okresech Prachatice (10,4 ‰), Český Krumlov (10,2 ‰) a Strakonice (10,0 ‰). Nejnižší byla naproti tomu v okrese Písek (8,2 ‰).

Zlepšení perinatální péče se projevuje ve zlepšení hodnoty **mrtvorozenosti** (počet mrtvě narozených dětí na 1 000 narozených celkem). Ta se snížila ze 4,1 ‰ v roce 2000 na 2,7 ‰ v roce 2004. Ve sledovaném období také vlivem osvěty a vyšší dostupnosti antikoncepce nadále klesala **potratovost**. V roce 2004 skončilo registrovaným potratem 2 435 těhotenství, což bylo o 435 méně než v roce 2000 (ve srovnání s rokem 1990 se jedná již o více než trojnásobné snížení počtu potratů). Počet narozených dětí tak v roce 2004 převýšil počet potratů 2,4krát, zatímco v roce 2000 to bylo pouze 2krát. **Index potratovosti**, definovaný jako počet potratů na 100 narozených se od roku 2000 snížil o téměř 10 procentních bodů a v roce 2004 připadlo na 100 narozených 41 potratů.

Druhou základní složku demografické reprodukce představuje **úmrtnost**. Intenzitu úmrtnosti v přepočtu na 1 000 obyvatel středního stavu vyjadřuje **hrubá míra úmrtnosti**. Ta závisí na věkové struktuře populace a intenzitě úmrtnosti v jednotlivých věkových skupinách. Zjemněním proto může být výpočet **specifických měr úmrtnosti**, tj. měr úmrtnosti podle věku. Ty se pak většinou vypočítávají zvlášť pro muže a ženy. U mužů jsou přitom dosahovány vyšší míry úmrtnosti ve všech věkových skupinách. Hovoří se o mužské nadúmrtnosti. V poslední době však dochází ke snižování nadúmrtnosti ve středním věku, což se příznivě projevuje **v indexu maskulinity**. Ve věku 65 a více připadlo v roce 2004 na 100 žen téměř 66 mužů, zatímco v roce 1991 to bylo pouze 61 mužů. Hrubá míra úmrtnosti pro svou závislost na věkové struktuře přestává být s rostoucím podílem starých lidí v populaci objektivním ukazatelem pro srovnání různých populací. Vliv věkové struktury lze eliminovat použitím metody zvané **standardizace,** při níž se jako standard volí určitá věková struktura (přímá standardizace) nebo míry úmrtnosti podle věku a ty se aplikují na skutečnou věkovou strukturu. V kraji je standardizovaná míra úmrtnosti (při použití přímé standardizace, kdy za standard byla vzata věková struktura ČR a aplikována na věkovou strukturu kraje) nepatrně vyšší než hrubá míra úmrtnosti. Meziročně se hodnoty měr úmrtnosti téměř neměnily. Výraznější zvýšení lze očekávat v budoucnu v souvislosti se stárnutím populace a rostoucím podílem skupin obyvatelstva ve vyšším věku.

Vlivem zlepšování úmrtnostních poměrů, ovlivňovaných řadou faktorů (změny v životním stylu, přechod ke zdravějšímu způsobu života, liberalizace zdravotní péče, zlepšující se životní prostředí, omezení rizikových vlivů na pracovišti v důsledku poklesu podílu zaměstnaných v průmyslu ve prospěch terciární sféry), dochází ke zvyšování **střední délky života** u mužů i u žen. Tento ukazatel vychází z úmrtnostních tabulek a udává, kolik let v průměru hypoteticky ještě prožije osoba v určitém věku za předpokladu stávajících úmrtnostních poměrů. Muži narození v roce 2004 by se tak mohli dožít téměř 73 let, ženy 79 let. Muži, jimž bylo v roce 2004 60 let, mají naději žít ještě 17,5 roku, ženy dokonce ještě 21,5 roku.

Ve vývoji úmrtnosti je třeba zdůraznit stále klesající **kojeneckou úmrtnost**.. V roce 2004 byla dosud nejnižší a poprvé se dostala pod hranici 3 zemřelí kojenci na 1 000 živě narozených. Pozitivní vývoj měla i **novorozenecká úmrtnost**.

Tab. 3.3.3 Zemřelí

	2000	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 - 2000
Zemřelí	6 370	6 373	6 228	6 521	6 440	70,0
na 1 000 obyvatel	10,2	10,2	10,0	10,4	10,3	0,1
Standardizovaná míra úmrtnosti	10,2	10,5	10,2	10,7	10,5	0,3
Naděje dožití při narození						
muži	72,04	72,31	72,25	72,48	72,79	0,75
ženy	78,27	78,36	78,56	78,77	79,06	0,79
rozdíl (ženy - muži)	6,23	6,05	6,31	6,29	6,27	x
Naděje dožití ve věku 60 let						
muži	17,02	17,31	17,34	17,53	17,58	0,56
ženy	20,94	21,17	21,34	21,39	21,48	0,54
rozdíl (ženy - muži)	3,92	3,85	4,00	3,86	3,90	x

Hlavní příčiny smrti zůstávají dlouhodobě stejné – nemoci oběhové soustavy a zhoubné novotvary. Ze 6 440 osob, které v kraji zemřely v roce 2004, připadlo přes 48 % na nemoci oběhové soustavy, především na cévní nemoci mozku a infarkt myokardu, přes 28 % pak na zhoubné novotvary, zejména plic a tlustého střeva. Sebevraždou ukončilo v roce 2004 svůj život 106 osob, nejvíce v okresech České Budějovice a Tábor.

Demografickou reprodukci ovlivňují i další události, mezi než patří například i **sňatek a rozvod**. Vývoj sňatečnosti a rozvodovosti má vliv na strukturu obyvatelstva staršího 15 let podle rodinného stavu.

Pokles počtu uzavíraných **sňatků** je v celé republice jedním z charakteristických rysů demografického vývoje od 90. let. Tento trend pokračoval i ve sledovaných letech. Vývoj počtu sňatků vypovídá o populačním klimatu a možném budoucím vývoji manželské plodnosti a porodnosti. V poslední době však dochází k určitému oddělení těchto událostí, když sňatek uzavírají lidé, kteří plánují dítě až v pozdější době, a naopak mnozí zakládají rodinu bez uzavření formálního sňatku.

V roce 2004 bylo v kraji uzavřeno 3 028 sňatků, což je sice o 110 více než v roce předchozím, ale stále o 395 méně než v roce 2000. Pokles zájmu o manželství se týká především svobodných osob, které uzavírají první sňatek. Počet sňatků vyššího pořadí uzavíraných rozvedenými či ovdovělými osobami zůstává na přibližně stejné úrovni, ale právě vzhledem k poklesu počtu svobodných snoubenců se zvyšuje podíl rozvedených a ovdovělých ženichů a nevěst. Mladí svobodní lidé odkládají sňatek do pozdějšího věku, rozšířenější je mezi nimi rovněž konsensuální soužití, tedy faktické soužití bez formálního sňatku. Průměrný věk nevěsty se v roce 2004 proti roku 2000 zvýšil o 2 roky na více než 29 let, stejně roste také věk ženichů, kterým tak bylo v roce 2004 v průměru 32 let.

Nejjednodušším ukazatelem intenzity sňatečnosti je **hrubá míra sňatečnosti**, definovaná jako počet sňatků uzavřených v daném období (zpravidla za rok) na 1 000 obyvatel středního stavu. Hodnota tohoto ukazatele poklesla z 5,5 ‰ v roce 2000 na 4,8 ‰ v roce 2004.

Trvale nejvyšší je sňatečnost v okrese Český Krumlov, pod hodnotou 5 ‰ zůstává poslední 4 roky v okresech Jindřichův Hradec a Tábor.

Rozvod je právním ukončením manželství. Počet rozvodů zachycuje statisticky zjistitelná rozvedená manželství, toto číslo je však nižší než počet fakticky rozpadlých manželství. Rozvod stále zůstává uznávaným řešením manželských neshod a ani po určitém zpřísnění legislativy rozvodovost neklesá. Také ve sledovaném období si rozvodovost udržela v kraji vysokou intenzitu, což odpovídá i celorepublikovým tendencím.

Nejjednodušším ukazatelem rozvodovosti je **hrubá míra rozvodovosti**, definovaná jako počet rozvodů na 1 000 obyvatel středního stavu. Ve sledovaném období vzrostla hodnota tohoto ukazatele z 2,74 ‰ na 2,92 ‰. Nejvyšší rozvodovost si udržují okresy Český Krumlov a České Budějovice.

Tab. 3.3.4 Sňatky a rozvody

	2000	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 - 2000
Sňatky	3 423	3 190	3 237	2 918	3 028	-395,0
na 1 000 obyvatel	5,5	5,1	5,2	4,7	4,8	-0,7
Průměrný věk						
nevěsty	27,3	27,8	28,3	28,8	29,2	1,9
ženicha	30,2	30,8	31,2	31,8	32,1	2,0
Rozvody	1 718	1 867	1 990	2 001	1 827	109
na 1 000 obyvatel	2,74	2,99	3,19	3,20	2,92	0,18
v tom podle délky trvání manželství (%):						
0 - 4 roky	23,1	22,8	22,4	19,9	19,3	-3,8
5 - 9 let	25,0	24,0	23,8	21,1	22,6	-2,4
10 - 14 let	20,7	22,2	21,6	23,3	22,3	1,6
15 a více let	31,3	31,1	32,3	35,7	35,8	4,5
Index rozvodovosti	50,19	58,53	61,48	68,57	60,34	x

Navrhovateli rozvodů jsou ze dvou třetin ženy. Prodlužuje se průměrná doba trvání manželství u povolených rozvodů. Snižuje se podíl manželství rozvedených do 5 let po sňatku a naopak nejvýrazněji vzrostl podíl manželství rozvedených po 15 letech trvání. Průměrná délka trvání manželství u povolených rozvodů se tak prodloužila na 12,4 roku. Vyšší věk při uzavírání sňatku i prodloužení průměrné doby trvání manželství se odrazily v posunu ve věku rozváděných. Početně nejsilnější je u žen věková kategorie 25 - 39 let, nejvíce rozvádějících se mužů je ve věku 30 až 45 let. Vysoký podíl na celkovém počtu rozvodů si udržují manželství s nezletilými dětmi, v roce 2004 to byly více než tři čtvrtiny. V průměru na jedno rozvedené manželství s nezletilými dětmi připadá 1,5 dítěte.

Graf 5 Sňatečnost a rozvodovost

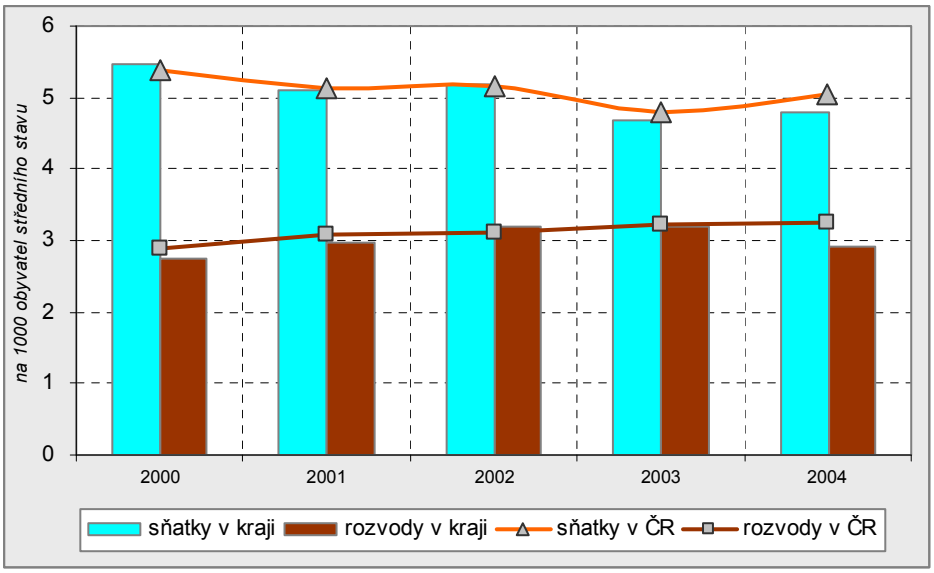

Převládajícím důvodem rozvodu na straně mužů i žen jsou rozdíly povah, názorů a zájmů (61 % na straně mužů a téměř 66 % na straně žen). Klesá podíl rozvedených manželství, kde byla důvodem rozpadu nevěra, alkoholismus a vzhledem ke změnám v postoji mladých lidí k manželství i neuvážený sňatek.

Při poklesu počtu sňatků se tak zvyšuje **rozvodový index**, daný jako počet rozvodů na 100 sňatků v daném roce. Historicky nejvíce manželství bylo v kraji rozvedeno v roce 2003, kdy naproti tomu bylo uzavřeno nejméně sňatků. To se projevilo v hodnotě rozvodového indexu, když na100 sňatků v tomto roce uzavřených připadlo více než 68 rozvodů. V roce 2004 došlo k určitému zlepšení a na 100 sňatků připadlo zhruba 60 rozvodů.

3.4 **Stěhování**

Významnou složkou prostorového pohybu obyvatelstva je **stěhování (migrace)**, které je chápáno jako změna trvalého pobytu. Z tohoto hlediska můžeme migraci dělit na vnitřní a zahraniční**.** Vnitřní migrace je definována jako změna trvalého pobytu za hranice určité administrativní jednotky, zpravidla obce, zahraniční migrace pak jako změna obvyklého pobytu za hranice státu. Migrace významně ovlivňuje celkový počet obyvatelstva daného území a jeho demografické, sociální i ekonomické struktury. Rozdíl mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých se označuje jako přírůstek (úbytek) stěhováním nebo jako migrační saldo. Vedle vlivu na počet obyvatel ovlivňuje migrace demografickou reprodukci vzhledem ke složení migrantů podle pohlaví, věku a rodinného stavu.

Počet přistěhovalých osob do Jihočeského kraje se neustále zvyšuje. V roce 2004 se přistěhovalo 1,7krát více lidí než v roce 2000. Výrazně se přitom změnil poměr přistěhovalých podle pohlaví. Zatímco v roce 2000 představovaly ženy více než 54 % přistěhovalých, postupně se zvyšoval podíl mužů a poměr mezi muži a ženami se obrátil. Počet přistěhovalých mužů se v roce 2004 proti roku 2000 zdvojnásobil, počet žen se zvýšil pouze 1,5krát. Rozdíl je přitom v tomto podílu ve vnitřním a zahraničním stěhování. Ve vnitřním stěhování představovaly v roce 2004 ženy nadpoloviční většinu. Převažujícím důvodem vnitřního stěhování byl sňatek nebo následování rodinného příslušníka. V zahraniční migraci pak ženy tvořily pouze třetinu přistěhovalých. Hlavním důvodem zahraničního stěhování je změna pracoviště.

Tab. 3.4.1 Přistěhovalí podle pohlaví a věku

	2000	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 - 2000
Přistěhovalí celkem	3 419	4 376	5 272	5 766	5 795	2 376
muži	1 562	2 188	2 770	3 116	3 087	1 525
ženy	1 857	2 188	2 502	2 650	2 708	851
v tom ve věku:						
0 - 14	621	759	849	740	767	146
15 - 29	1 344	1 625	1 896	2 284	2 072	728
30 - 49	788	1 278	1 638	1 875	2 006	1 218
50 - 64	347	443	567	581	648	301
65 a více	319	271	322	286	302	-17

Tyto důvody se odrážejí i ve věkové struktuře přistěhovalých, když převážnou část tvoří přistěhovalí ve věkové kategorii 15 - 29 let a 30 – 49 let. Ve sledovaném období výrazněji poklesl podíl dětské složky, osob ve věku 15 - 29 let a osob starších 65 let. O 11 procentních bodů naproti tomu vzrostl podíl osob ve věku 30 – 49 let a jejich počet v roce 2004 se tak přiblížil doposud nejsilnější skupině osob mezi 15. a 29. rokem věku. Obdobný byl vývoj počtu a struktury vystěhovalých z kraje.

Tab. 3.4.2 Vystěhovalí podle pohlaví a věku

	2000	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 - 2000
Vystěhovalí celkem	2 937	4 282	4 248	4 537	5 125	2 188
muži	1 357	2 347	2 216	2 378	2 858	1 501
ženy	1 580	1 935	2 032	2 159	2 267	687
v tom ve věku:						
0 - 14	534	603	602	530	586	52
15 - 29	1 333	1 773	1 817	1 929	2 149	816
30 - 49	691	1 409	1 337	1 542	1 777	1 086
50 - 64	191	343	318	375	424	233
65 a více	188	154	174	161	189	1

Zahraniční stěhování představuje ve struktuře stěhování stále větší podíl, což částečně souvisí se změnou metodiky, kdy je od roku 2001 sledováno také stěhování cizinců s dlouhodobým pobytem. To se projevilo ve struktuře přistěhovalých podle státní příslušnosti. Podíl občanů ČR na přírůstku stěhováním až do roku 2003 klesal. V roce 2003, kdy bylo dosaženo nejvyššího přírůstku stěhováním za poslední léta, se cizinci podíleli na migračním přírůstku více než 3/4, v roce 2004 pak téměř 2/3. Přistěhovalí z ciziny do Jihočeského kraje pocházejí především ze Slovenska a Ukrajiny, dále z evropských zemí ještě z Německa a Rakouska, z asijských pak z Vietnamu. Vystěhovalé do ciziny pak představují především cizinci, kteří se vracejí do vlasti.

Tab. 3.4.3 Stěhování podle státního občanství

	2000	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 - 2000
Přírůstek stěhováním	482	94	1 024	1 229	670	188
v tom podle státního občanství:						
občané ČR	334	443	173	273	244	-90
v tom:						
vnitřní stěhováním	261	449	199	212	199	-62
zahraniční stěhováním	73	-6	-26	61	45	-28
ostatní	148	-349	851	956	426	278
v tom:						
vnitřní stěhováním	5	7	-58	-98	40	35
zahraniční stěhováním	143	-356	909	1 054	386	243

Velkou část stěhování představuje také stěhování **v rámci kraje**, ať už mezi jednotlivými okresy nebo mezi obcemi jednoho okresu. V jednotlivých letech sledovaného období zahrnovalo vnitřní stěhování mezi 9 a 10 tisíci osob. Téměř 3/4 z nich se přitom stěhovaly mezi obcemi okresu.

Podíly okresů na celkovém migračním saldu kraje jsou v jednotlivých letech sledovaného období značně rozdílné. Nejvyšší podíl připadal trvale na okres České Budějovice, poměrně vysoké byly přírůstky rovněž v okrese Český Krumlov. Naproti nízká migrační salda byla dosahována v okrese Strakonice (s výjimkou roku 2003).

Statistickým výkaznictvím byly zjišťovány počty **cizích státních příslušníků**, kteří se do kraje přistěhovali. Evidenci jejich pobytu provádí Cizinecká a pohraniční policie ČR. K 31.12.2004 mělo podle jejích údajů na území kraje povolení k pobytu 9 952 cizinců, z toho 40 % zde mělo trvalý pobyt a 60 % přechodný pobyt delší než 90 dní. Počet cizinců s povolením k pobytu se každoročně zvyšuje. Největší skupinu cizinců s povolením k pobytu tvořili osoby se státním občanstvím Ukrajina (3 700), Slovensko (1 694) a Vietnam (1 356). Nadpoloviční většinu cizinců s povolením k pobytu představovali muži (57,8 %). Cizinky však mají častěji trvalý pobyt (49,1 % z jejich celkového počtu), u cizinců se jedná ze 2/3 o pobyt přechodný nad 90 dní. Platné živnostenské oprávnění mělo 2 692 cizinců, v postavení zaměstnanců jich bylo registrováno 2 494. Největší počet cizinců je k pobytu hlášen v okrese České Budějovice, následují okresy Český Krumlov a Strakonice. Nejméně je jich naproti tomu v okresech Písek a Tábor.

Graf 6 Počet cizinců na území kraje
(k 31.12.)

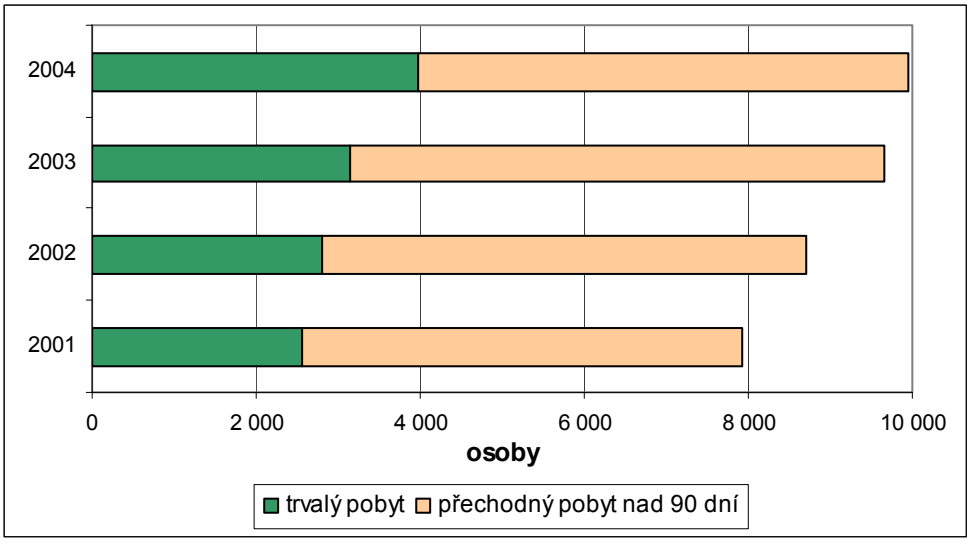

4. Sociální vývoj

4.1 Domácnosti, příjmová situace domácností

Domácnosti

Změny demografického chování promítnuté ve vývoji základních demografických ukazatelů se odrazily i ve složení cenzových[1] domácností. Údaje o nich jsou zjišťovány při sčítání lidu, domů a bytů. Základním trendem desetiletí mezi posledními censy bylo zvyšování počtu domácností a změna jejich struktury. Nejvýraznější bylo snižování podílu rodinných domácností a zvyšování podílu domácností jednotlivců. V rámci rodinných domácností se zvyšoval podíl neúplných rodin, což souvisí vedle poklesu sňatečnosti s trvale vysokou úrovní rozvodovosti. Nižší porodnost se pak odráží ve změnách v zastoupení rodin se závislými dětmi a bez nich. Výrazný byl především pokles podílu úplných rodin se závislými dětmi, naopak v souboru neúplných rodin podíl rodin s dětmi rostl. Vedle vysoké rozvodovosti svou roli hraje i zvyšování počtu dětí narozených mimo manželství. Nejvyšší byl podíl neúplných rodin se závislými dětmi v okrese Český Krumlov, kde je v rámci kraje nejvyšší rozvodovost a mimo manželství se zde rodí přes 36 % dětí. Zvyšující se podíl domácností jednotlivců souvisí s odkládáním manželství mladých lidí na pozdější dobu i volbou rozvedených či ovdovělých osob nevstupovat do dalšího manželství.

Tab. 4.1.1 Cenzové domácnosti podle okresů (SLDB 2001)

	Cenzové domácnosti	v tom (%)					
		úplné rodiny		neúplné rodiny		vícečlenné nerodinné domácnosti	domácnosti jednotlivců
		bez závislých dětí	se závislými dětmi	bez závislých dětí	se závislými dětmi		
Česká republika	4 270 717	29,1	25,5	5,5	8,0	2,0	29,9
Jihočeský kraj	255 569	29,8	27,3	5,0	7,5	1,6	28,7
České Budějovice	74 245	29,1	27,1	5,0	8,0	1,6	29,2
Český Krumlov	23 899	28,5	28,5	4,6	8,4	2,1	27,9
Jindřichův Hradec	36 618	30,8	28,8	5,1	7,2	1,2	26,9
Písek	29 730	29,6	25,1	5,4	7,2	1,6	31,1
Prachatice	20 643	28,4	28,6	5,0	7,7	1,7	28,6
Strakonice	28 582	30,6	26,6	5,2	7,0	1,7	29,0
Tábor	41 852	31,5	27,3	5,0	6,8	1,5	27,9

Změny ve složení censových domácností se odrazily v poklesu průměrného počtu členů domácnosti. Vedle růstu podílu domácností jednotlivců má svůj vliv i snižování počtu dětí v rodinách. V úplných rodinách je poměrně stabilní zastoupení rodin se dvěma dětmi, podíl rodin s jedním dítětem se zvyšuje na úkor rodin se 3 a více dětmi. V neúplných rodinách zůstává s jedním z rodičů (ve více než 84 % případů je to matka) převážně jedno dítě, i když se podíl neúplných rodin s 1 dítětem snižoval ve prospěch rodin se 2 dětmi.

Graf 7 Vývoj struktury cenzových domácností (dle SLDB)

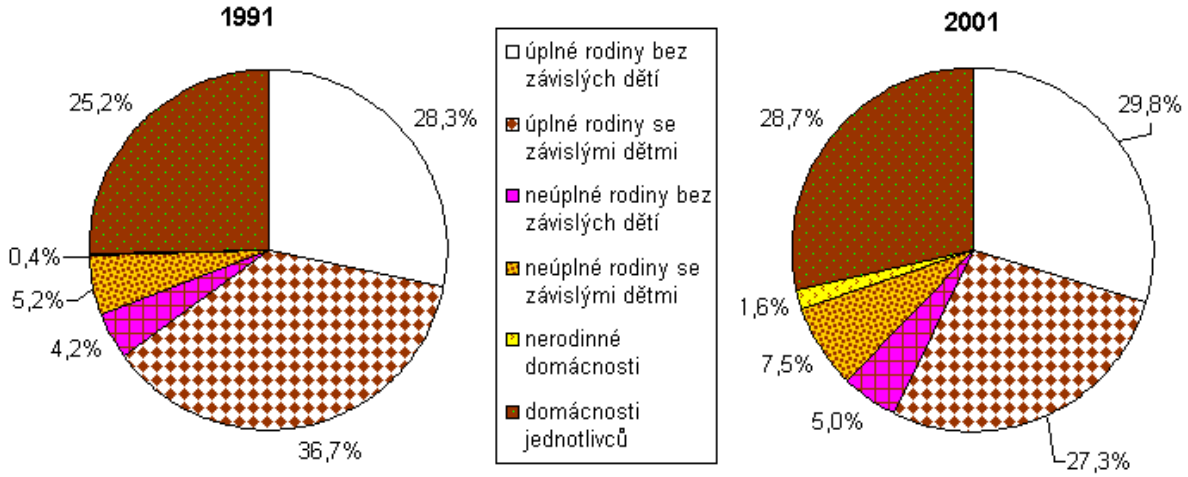

Základní trendy ve vývoji cenzových domácností jsou patrné v obcích všech velikostních skupin, přesto však existují rozdíly v zastoupení jednotlivých typů podle velikostní skupiny. I když se v desetiletí mezi sčítáními v

[1] Cenzové domácnosti jsou vytvořeny na základě příbuzenských vztahů v rámci domácností společně hospodařících

obcích všech velikostních skupin snižoval podíl rodin s dětmi, nejvýraznější byl tento pokles ve městech a velkých obcích (pokles podílu o více než 10 procentních bodů). Toto snížení bylo zejména ve prospěch domácností jednotlivců, ale i neúplných rodin, ať už se závislými dětmi nebo bez nich. Nejtypičtější domácností je ve všech velikostních skupinách obcí úplná rodina bez závislých dětí, pouze v největší velikostní skupině, kam spadá město České Budějovice, je nejčastější domácnost jednotlivce. Zatímco v neúplných rodinách bez závislých dětí nejsou rozdíly tak velké, v neúplných rodinách se závislými dětmi se jejich podíl na cenzových domácnostech s velikostí obce zvyšuje, rozdíl mezi nejmenšími a největšími obcemi činí 3,7 procentního bodu.

Z celkového počtu cenzových domácností jich 99,3 %, **bydlí v bytech** a zbývající část mimo byty. Proti roku 1991 se podíl domácností ubytovaných mimo byt zvýšil, a to ve všech typech domácností. Nejvýraznější je toto zvýšení v domácnostech jednotlivců. Z celkového počtu 1 764 domácností ubytovaných mimo byt bylo 91,4 % sečteno v nouzovém obydlí (může to být např. nezkolaudovaný dům), 8,2 % v rekreačních chatách nebo chalupách vyjmutých z bytového fondu a zbývající část v mobilním obydlí (maringotka, karavan).

Tab. 4.1.2 Bydlení domácností (SLDB 2001)

	Domácnosti celkem	v tom (%)			
		úplné rodiny	neúplné rodiny	vícečlenné nerodinné domácnosti	domácnosti jednotlivců
Cenzové domácnosti bydlící v bytech	253 805	100,0	100,0	100,0	100,0
z toho podle kategorie bytu:					
I. kategorie	217 083	90,0	84,9	78,8	77,2
II. kategorie	26 785	8,5	11,6	13,8	14,1
III. a IV. kategorie	7 718	1,2	2,7	6,2	6,7
v tom podle právního důvodu užívání bytu:					
byt ve vlastním domě	104 020	45,4	34,1	36,2	35,4
byt v osobním vlastnictví	21 475	8,5	8,8	8,8	8,3
byt nájemní	63 623	22,3	32,4	34,7	26,9
byt člena bytového družstva	37 061	15,0	15,5	7,3	13,8
byt člena družstva nájemců založeného za účelem privatizace	6 956	2,5	3,6	4,2	2,8
ostatní	20 670	6,4	5,7	8,8	12,8

Cenzové domácnosti žijící samy v bytě obývají nejčastěji třípokojové byty (37,5 %), následují byty dvoupokojové (29,1 %) a potom se 4 a více pokoji (20,5 %). Domácnosti jednotlivců žijí převážně v bytech se 2 pokoji (36,4 %) a vysoký je i podíl bytů s jednou obytnou místností (29,7 %). Soužití dvou a více cenzových domácností je do určité míry ovlivněno i velikostí bytu. Proto tyto domácnosti žijí nejčastěji v bytech se 4 a více pokoji (37,9 %) a dále v bytech třípokojových (34,8 %). Přesto však i při soužití více domácností jich 6,8 % žije v bytech s 1 obytnou místností.

Součástí sčítání bylo rovněž zjišťování úrovně **vybavenosti bytových domácností**. V porovnání s předchozími sčítáními se změnil a zúžil okruh zjišťovaných předmětů. Nebyl již dáván dotaz na elektrospotřebiče, protože se předpokládá již téměř stoprocentní vybavenost domácností těmito předměty dlouhodobé spotřeby. Zájem se soustředil na vybavenost osobními automobily, využívání telekomunikačních technologií a rekreační možnosti domácností. Dotazem na osobní automobil bylo zjišťováno jak vlastnictví, tak i jejich počet. Osobní automobil mělo v roce 2001 již 59,5 % domácností. Proti roku 1991 je to zvýšení o 5,6 a proti roku 1980 dokonce o 13,3 procentního bodu. Podíl domácností, které disponují 2 nebo více automobily, je pak 9,5 %.

Nejdynamičtěji rostla v desetiletí 1991 - 2001 vybavenost telefonem. Jednak se rozšiřovaly telekomunikační sítě umožňující napojení většího počtu domácností na pevné telefonní linky, jednak došlo k prudkému rozvoji mobilních technologií. V roce 2001 tak využívaly některou z forem telefonu téměř 4/5 domácností. V roce 1991 byla vybavenost telefonem 24,4 %. Za předpokladu, že se v roce 1991 jednalo pouze o pevnou linku, pak se podíl domácností vybavených pevnou linkou zvýšil na 68,7 %.

Příjmová situace domácností

Jedním ze základních ukazatelů sociálně ekonomického vývoje společnosti je příjmová situace domácností. Tyto údaje včetně jejich vývoje jsou zjišťovány výběrovým šetřením Mikrocensus, do kterého je zahrnuto 0,25 % trvale obydlených bytů. Výběr domácností odpovídá struktuře trvale žijícího obyvatelstva podle SLDB ve vztahu k charakteru sledovaného území. Zjištěné údaje jsou pak matematicko-statistickými metodami přepočteny na celou populaci ČR a jejich krajů. Toto šetření se uskutečnilo naposledy v roce 2002 s územním členěním ČR na 14 krajů. Předchozí šetření v roce 1996 bylo zpracováno v úrovni 8 krajů. Rozdíl v Jihočeském kraji se týká okresu Pelhřimov, zahrnutém v roce 2002 v kraji Vysočina, což ale vzhledem k charakteru tohoto okresu nesnižuje podstatným způsobem srovnatelnost údajů za celý kraj.

Průměrný **hrubý příjem** na jednoho člena domácnosti za rok 2002 dosáhl 108 738 Kč a řadí kraj na 4. místo v rámci ČR, když je o 2 067 Kč (o 1,9%) nižší než průměr ČR. Nejvyšší příjem je dosahován v Praze (o 45 % více než průměr ČR), nadprůměrné příjmy jsou dále dosahovány pouze ve Středočeském a Plzeňském kraji. Na hrubém příjmu domácností se v Jihočeském kraji podílí z 61,3 % příjmy ze závislé činnosti, ze 14,6 % příjmy z podnikání, z 22,0 % důchody a sociální dávky a z 2,0 % ostatní příjmy. Aktivní příjmy se tak podílí na celkových příjmech ze 75,9 %, což je o 1,6 procentního bodu více než je průměr ČR. Čisté peněžní příjmy na jednoho člena domácnosti činily 92 498 Kč, což je 85,1 % z hrubých příjmů. Řadí Jihočeský kraj rovněž na 4. místo, když za průměrem ČR zaostávaly o 1,8 %, byly však o 3,3 % vyšší než průměr ČR bez Prahy (89 556 Kč).

Tab. 4.1.3 Roční peněžní příjmy na 1 člena domácnosti a jejich struktura v roce 2002
Zdroj: Mikrocenzus 2002

	Hrubé příjmy celkem Kč	v tom příjmy								Čisté příjmy celkem Kč	Podíl čistých příjmů v %
		ze závislé činnosti		z podnikání		důchody a soc.dávky		ostatní			
		Kč	v %	Kč	v %	Kč	v %	Kč	v %		
ČR celkem	**110 805**	**66 311**	**59,8**	**19 076**	**14,5**	**25 780**	**23,3**	**2 638**	**2,4**	**94 221**	**85,0**
Hl.m.Praha	160 548	97 270	60,6	32 609	20,3	24 432	15,2	6 237	3,9	130 447	81,3
Středočeský	120 774	71 595	59,3	21 605	17,9	24 762	20,5	2 812	2,3	101 498	84,0
Jihočeský	**108 738**	**66 690**	**61,3**	**15 875**	**14,6**	**23 944**	**22,0**	**2 229**	**2,0**	**92 498**	**85,1**
Plzeňský	115 238	71 937	62,4	17 310	15,0	24 494	21,3	1 496	1,3	97 406	84,5
Karlovarský	106 686	62 136	58,2	14 697	13,8	24 254	22,7	5 599	5,2	91 695	85,9
Ústecký	99 774	58 730	58,9	13 193	13,2	26 415	26,5	1 436	1,4	86 127	86,3
Liberecký	110 277	65 853	59,7	18 484	16,8	25 029	22,7	910	0,8	92 257	83,7
Královéhradecký	100 389	61 807	61,6	10 521	10,5	26 001	25,9	2 060	2,1	86 428	86,1
Pardubický	98 498	55 802	56,7	13 854	14,1	27 860	28,3	984	1,0	84 924	86,2
Vysočina	102 164	59 612	58,3	13 734	13,4	25 499	25,0	3 319	3,2	88 904	87,0
Jihomoravský	103 376	63 339	61,3	12 087	11,7	26 315	25,5	1 635	1,6	88 573	85,7
Olomoucký	96 724	57 059	59,0	11 301	11,7	26 634	27,5	1 730	1,8	84 096	86,9
Zlínský	99 350	58 352	58,7	10 385	10,5	26 539	26,7	4 074	4,1	86 987	87,6
Moravskoslezský	95 583	56 463	59,1	9 759	10,2	27 535	28,8	1 826	1,9	83 150	87,0

Z porovnání příjmů domácností v Jihočeském kraji došlo v roce 2002 v porovnání s rokem 1996 k růstu hrubých příjmů na osobu o 45,5 % a čistých příjmů o 48,1 %. Nárůst hrubých příjmů byl o 0,2 procentního bodu rychlejší než v ČR celkem, čisté peněžní příjmy ale rostly o 0,3 procentního bodu pomaleji. Podíl aktivních příjmů na celkových se nezměnil, u aktivních příjmů došlo ke snížení podílu příjmů za závislé činnosti o 3,9 procentního bodu ve prospěch příjmů z podnikání, u pasivních příjmů vzrostl o 1,8 procentního bodu podíl příjmů z důchodů a sociálních dávek na úkor ostatních příjmů. Míra inflace činila v ČR ve sledovaném období 35,8 % a v porovnání s ní rostly v Jihočeském kraji hrubé příjmy na jednu osobu v domácnosti o 9,7 procentního bodu rychleji, růst čistých příjmů byl rychlejší o 12,3 procentního bodu.

Demografický vývoj se promítá do složení domácností. Průměrný počet členů domácnosti se ve sledovaném období snížil z 2,72 na 2,52 osoby, když pokles byl v Jihočeském kraji o 1,3 procentního bodu rychlejší než v ČR celkem. **Čistý měsíční příjem** na domácnost činil v roce 2002 v Jihočeském kraji 19 380 Kč, což bylo o 215 Kč méně než průměr ČR. V jednotlivých krajích se příjem domácnosti v porovnání s průměrem ČR pohyboval od 121,7 % v Praze do 88,2 % v Moravskoslezském. Příjem domácnosti v České republice bez Prahy byl pouze 19 429 Kč, i tento byl vyšší než v Jihočeském kraji (o 49 Kč). V porovnání s rokem 1996 vzrostl příjem domácnosti v Jihočeském kraji o 36,9 %, což bylo pouze o 1,1 procentního bodu více než míra inflace. V roce 1996 byl příjem domácnosti v Jižních Čechách vyšší o 0,1 procentního bodu než průměr ČR, v jednotlivých krajích se pohyboval od 119,2 % v Praze do 92,9 % v Severomoravském kraji. Rozdíl mezi nejvyšším a nejnižším se zvýšil z 26,3 na 33,5 procentního bodu.

Graf 8 Celkové peněžní příjmy domácností za měsíc a jejich vztah k životnímu minimu v roce 2002

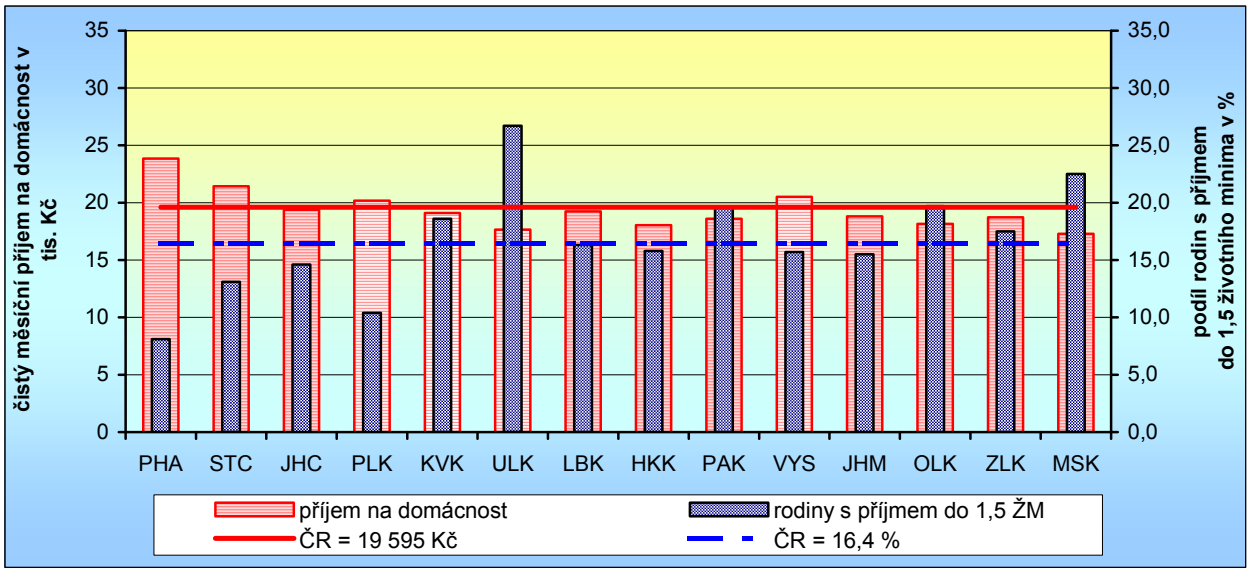

Složení domácností se promítá v závislosti na počtu a ekonomickém postavení jednotlivých členů do výše **životního minima**. Průměrné životní minimum domácnosti bylo v roce 2002 v České republice 8 117 Kč, v Jihočeském kraji 8 197 Kč. V porovnání s rokem 1996 vzrostlo životní minimum v České republice celkem o 2 220 Kč (o 37,6 %), v Jihočeském kraji byl nárůst obdobný. Růst životního minima domácností předstihl růst inflace v České rupublice o 1,8 procentního bodu.

Průměrné měsíční čisté příjmy nižší než 1,5 ŽM dosahovalo v Jihočeském kraji 14,6 % domácností, z toho příjmy 2,3 % domácností byly pod životním minimem. Podíly byly nižší než v ČR celkem (16,4 % a 3,3 %). V porovnání s rokem 1996 vzrostl podíl rodin s příjmem do 1,5 ŽM o 3,8 procentního bodu. Nejvyšší počet domácností má příjmy ve výši 1,5 – 1,99 životního minima, podíl rodin s tímto příjmem (33,6 %) je vyšší než v ČR o 3,9 procentního bodu. Podíl rodin s příjmem 3,0 ŽM a více byl v Jihočeském kraji 16,1 %, o 3,6 procentního bodu méně než v ČR. V porovnání s rokem 1996 klesl podíl rodin s těmito příjmy o 1,9 procentního bodu, když v ČR došlo naopak k nárůstu podílu počtu těchto rodin o 0,4 procentního bodu.

Graf 9 Struktura domácností ve vztahu k životnímu minimu

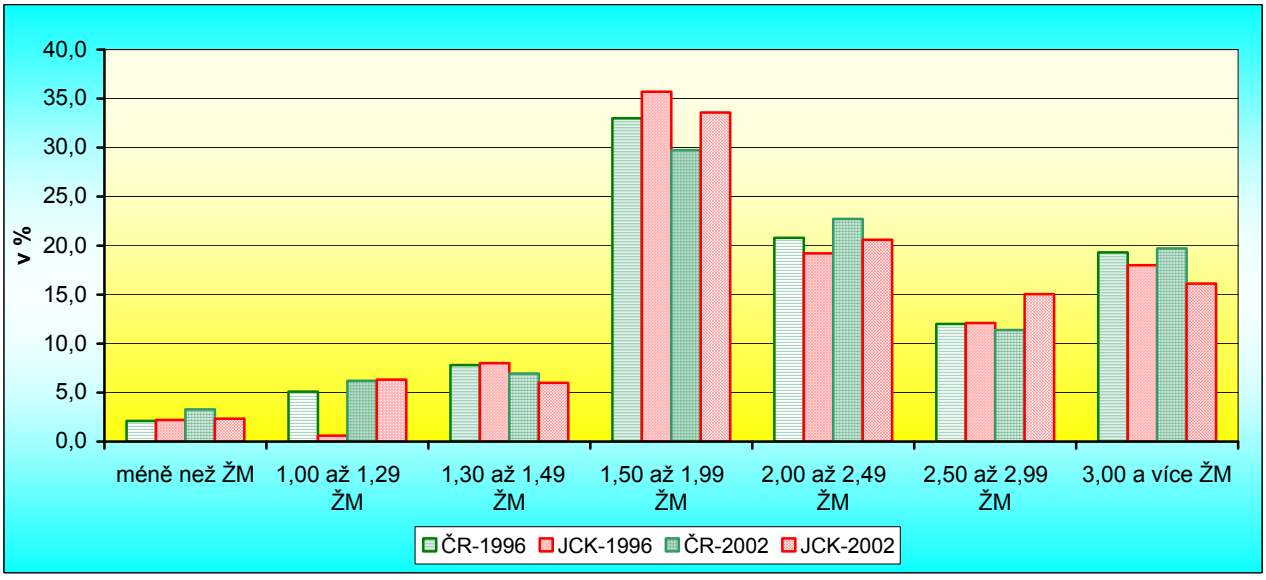

Výdaje domácností a vývoj jejich struktury (údaje za Českou republiku)

Sociální situace domácností úzce souvisí nejen s příjmy domácností, ale rovněž s jejich výdaji. Celkové příjmy a výdaje domácností vyplývají na jedné straně ze sociálního postavení domácností a jejich složení, na druhé straně pak souvisí s vývojem cen. Obě oblasti jsou trvale sledovány v měsíční periodicitě, s ohledem na náročnost šetření jsou výsledky zpracovávány ale pouze za celou republiku. Struktura šetřených cen odpovídá struktuře obyvatelstva podle velikosti sídel, váha jednotlivých položek při výpočtu cenových indexů a míry inflace pak struktuře naturální spotřeby domácností podle jejich složení a sociálního postavení.

Tab. 4.1.4 Čisté peněžní příjmy a výdaje domácností celkem

Zdroj: ČSÚ - Příjmy a výdaje domácností

	domácnosti celkem			domácnosti podle sociální skupiny											
				zaměstnanců			zemědělců			samostatně činných			důchodců		
	1996	2000	2004	1996	2000	2004	1996	2000	2004	1996	2000	2004	1996	2000	2004
Příjmy (tis.Kč/osobu)	63,6	83,4	102,2	66,5	86,8	106,3	57,9	73,0	91,4	68,5	85,8	102,7	54,8	75,2	92,1
Výdaje (tis.Kč/osobu)	60,6	79,6	94,1	62,0	81,5	95,6	55,8	70,4	84,2	69,5	84,9	97,5	55,6	75,6	90,3
Podíl vydání v %	95,3	95,4	92,1	93,2	93,8	90,0	96,3	96,5	92,2	101,4	98,9	94,9	101,4	100,6	98,0
Čistá vydání podle druhu v %															
Potraviny, nápoje, veřejné stravování	31,1	26,9	25,3	29,8	25,8	24,3	29,0	26,9	25,1	27,7	25,1	24,4	38,4	32,2	29,5
Průmyslové zboží	36,1	33,2	31,9	38,2	34,9	33,6	41,9	37,4	35,3	39,2	35,4	33,7	23,9	23,0	23,0
Služby	24,3	29,6	32,2	24,3	29,1	31,6	17,9	24,3	26,3	24,9	30,0	32,5	27,5	33,7	35,7
Platby a jiná vydání	8,5	10,3	10,6	7,8	10,3	10,5	11,3	11,5	13,3	8,2	9,5	9,4	10,2	11,1	11,8

Čisté peněžní příjmy domácnosti celkem vzrostly v České republice celkem v letech 1996 – 2002 (období srovnatelné s Mikrocensem) v šetřených domácnostech celkem o 46,5 %, tj. o 1,3 procentního bodu rychleji. Růst příjmů závisel na sociálním postavení domácnosti, když u domácností zaměstnanců byl tento růst 44,5 %, u zemědělců 44,3 %, samostatně činných 39,1 % a důchodců o 57,0 %. V letech 2000 – 2004 vzrostly peněžní příjmy domácností celkem o 22,5 %,z toho v domácnostech zaměstnanců o 22,4 %, zemědělců o 25.2 %, samostatně činných o 19,8 % a důchodců o 22,6 %. Růst **výdajů domácností** souvisel nejen s jejich příjmy, ale promítala se zde i inflace a její vliv na domácnosti podle jejich sociálního složení a tím určené struktury výdajů. Průměrné čisté výdaje vzrostly v letech 2000 – 2004 o 18,2 %, růst příjmů byl tedy ve sledovaném období rychlejší o 4,4 procentního bodu. V domácnostech podle sociálního postavení se rozdíl mezi příjmy a výdaji pohyboval od 3,2 procentního bodu u důchodců přes 4,8 u samostatně činných a 5,1 u zaměstnanců do 5,6 procentního bodu u domácností zemědělců. V letech 2000 – 2004 byla míra inflace celkem 109,7 %. Ve stejném období vzrostly průměrné mzdy v podnicích se sídlem v Jihočeském kraji s 20 a více zaměstnanci o 28,7 %, důchody vzrostly o 15,9 %, vývoj ostatních příjmů nelze v rámci kraje blíže specifikovat.

Tab. 4.1.5 Čisté peněžní příjmy a výdaje domácností celkem v letech 1996, 2000 - 2004

Zdroj:ČSÚ - Příjmy a výdaje domácností (průměry na osobu a rok v Kč)

	1996	2000	2001	2002	2003	2004	Index (%), rozdíl (p.b.)	
							2002/1996	2004/2000
Čisté peněžní příjmy domácností celkem	63 604	83 422	90 167	93 153	98 102	102 217	146,5	122,5
Čisté peněžní výdaje domácností celkem	60 621	79 625	84 288	86 874	91 365	94 098	143,3	118,2
Podíl peněžních vydání na příjmech (%)	95,3	95,4	93,5	93,3	93,1	92,1	-2,1	-3,4
Čistá vydání podle účelu použití								
Potraviny a nealkoholické nápoje	24,9	21,4	21,3	20,6	19,8	19,6	-4,3	-1,7
Alkoholické nápoje, tabák	3,7	3,4	3,3	3,3	3,2	2,7	-0,3	-0,7
Odívání a obuv	8,3	6,2	6,2	6,0	5,7	5,5	-2,3	-0,7
Bydlení	13,7	19,8	19,0	20,3	20,5	17,9	6,6	-1,9
Vybavení a provoz domácnosti	8,9	7,7	7,5	7,5	7,4	6,1	-1,3	-1,7
Zdravotnictví	1,3	1,5	1,6	1,6	1,7	1,8	0,3	0,3
Doprava	11,1	9,8	10,2	9,2	9,9	10,2	-1,9	0,4
Spoje	1,8	3,5	3,9	4,2	4,5	4,3	2,3	0,8
Volný čas	10,8	10,0	9,8	9,6	9,8	10,1	-1,2	0,2
Vzdělání	0,6	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	-0,1	0,1
Stravovací a ubytovací služby	4,4	4,4	4,4	4,3	4,4	4,9	-0,1	0,5
Ostatní zboží a služby	6,2	7,0	7,2	7,6	7,8	9,1	1,4	2,1
Jiná vydání	4,3	5,1	5,2	5,2	4,9	7,3	0,9	2,2

Sociální postavení a složení domácností se v letech 2000 – 2004 projevilo ve změnách struktury jejich vydání. Podíl výdajů za potraviny, nápoje a veřejné stravování klesl u domácností celkem o 1,6 procentního bodu, podíl výdajů na průmyslové zboží klesl o 1,3, naopak podíl služeb vzrostl o 2,6 a ostatních plateb a jiných vydání o 0,3 procentního bodu. V porovnání s obdobím 1996 – 2000 se ale růst rozdílů mezi jednotlivými druhy vydání zpomalil. Podle účelu použití klesaly v letech 2000 – 2004 především výdaje na

běžný provoz domácností, nárůst podílu byl nejvyšší u ostatního zboží a služeb a jiných vydání. Růst příjmů a podílů jednotlivých druhů vydání je ovlivněn i vývojem v oblastech regulovaných státem.

4.2 **Bydlení**

Domovní a bytový fond

V Jihočeském kraji bylo k 1.3. 2001 sečteno 147 970 domů. Tento úhrn představuje všechny domy určené k bydlení (včetně 239 trvale obydlených a 29 neobydlených ubytovacích zařízení bez bytu). Vývoj počtu domů byl ovlivněn především novou výstavbou. Ve 2. polovině 90. let došlo k oživení výstavby rodinných domků, zejména na okrajích velkých měst a v přilehlých obcích. Kromě toho část domů, které dříve sloužily k rekreaci, je nyní využívána k trvalému bydlení. Výrazně diferencovaný vliv však měly v jednotlivých obdobích i další faktory, kterými jsou úbytky domů (ať již jejich fyzická likvidace nebo přeměna domů k jiným účelům) a naopak přírůstky domů zejména z důvodu navracení objektů do bytového fondu. Dlouhodobý pohled na vývoj počtu domů ukazuje, že výrazně narůstal především počet neobydlených domů. Ten se z 12 679 domů v roce 1970 zvýšil na 36 426 domů v roce 2001.

Tab. 4.2.1 Trvale obydlené domy, trvale obydlené a neobydlené byty (SLDB 2001)

	Trvale obydlené domy celkem	z toho (%)		Trvale obydlené byty celkem	z toho v domech (%)		Neobydlené byty	
		rodinné domy	bytové domy		rodinných	bytových	celkem	z toho v trvale obydlených domech (%)
Česká republika	1 630 705	86,3	12,0	3 827 678	42,6	56,5	538 615	34,4
Jihočeský kraj	111 544	88,0	10,2	231 281	48,7	50,2	48 611	22,4
České Budějovice	28 608	87,3	11,3	67 309	43,3	56,0	10 400	31,7
Český Krumlov	9 579	83,3	14,0	21 405	43,6	54,9	3 441	32,9
Jindřichův Hradec	18 836	90,4	7,7	32 941	56,8	42,0	8 159	15,2
Písek	13 040	87,7	10,5	27 025	49,4	49,5	7 337	21,0
Prachatice	8 952	84,7	12,5	18 590	45,8	52,5	4 843	15,6
Strakonice	13 622	89,5	8,8	25 887	53,6	45,3	6 638	19,0
Tábor	18 907	89,8	8,8	38 124	52,0	47,0	7 793	21,6

Na celkovém přírůstku domů, který v období 1991 - 2001 činil 12 065 domů, se přírůstek neobydlených domů podílel 10 565 domy. Za tímto počtem se skrývají především přesuny trvale obydlených domů do neobydlených, neboť ty nemají přirozený zdroj přírůstku jako trvale obydlené domy (novou bytovou výstavbou). Podrobnější územní pohled ukazuje, že k přírůstku neobydlených domů došlo především v obcích do 5 tisíc obyvatel. V těchto obcích je 71,7 % domovního fondu kraje, ale připadá na ně 86,4 % z celkového počtu neobydlených domů. Vzhledem k jednoznačné převaze rodinných domů ve skladbě domovního fondu Jihočeského kraje (z celkového počtu obydlených domů tvoří rodinné domy 88 %), vzrůstal v uvedeném období rovněž počet domů určených k bydlení. Největší přírůstek domů byl zaznamenán v devadesátých letech. Jedním z důvodů je skutečnost, že v těchto letech se výrazně snížila výstavba velkých panelových domů a více se stavělo domů rodinných. Snížení počtu bytových domů lze zdůvodnit i změnou metodiky posuzování velkých rodinných domů. V roce 1991, dům se 150 a více m^2 obytné plochy byl sečten jako bytový, v roce 2001 toto omezení již neplatilo. Dále po změnách v roce 1989 byla část starších a menších bytových domů přeměněna na podnikatelské prostory s jedním až dvěma byty.

Podrobnější pohled na **domy postavené ze stěnových panelů** ukazuje, že nejvíce se jich postavilo v období 1971 – 1980, a to 40,1 % ze všech obývaných panelových domů. V posledním desetiletí do roku 2001 se postavilo už jenom 6,6 % domů ze stěnových panelů, jednalo se převážně o dokončení výstavby z předcházejících let. Nejvíce domů tohoto druhu je v okrese České Budějovice (1 310) a v okrese Tábor (654), naopak nejméně v okrese Prachatice (363) a okrese Písek (407). Ke dni sčítání v roce 2001 žilo v těchto domech v Jihočeském kraji 174 225 obyvatel a bylo to 27,9 % z celkového počtu obyvatel kraje. Nejvíce obyvatel žije v panelových domech v okrese České Budějovice (33,7 %), nejméně v okrese Písek (23,6 %).

Z celkového počtu obydlených domů 86,1 % vlastní soukromé fyzické osoby, 4,6 % obce a stát, 2,3 % stavební bytová družstva, 2,9 % kombinace vlastníků a 4,1 % má jiného vlastníka nebo nebyl vlastník zjištěn. Rodinné domy vlastní v 95,8 % soukromé fyzické osoby. Bytových domů je nejvíce ve vlastnictví obcí a státu (27,7 %), dále stavebních bytových družstev (21,6 %), soukromé fyzické osoby vlastní 13,7 %, jiného vlastníka (právnické osoby, kombinace vlastníků atp.) má 37 % bytových domů.

Vysoké zastoupení rodinných domů způsobuje, že v trvale obydleném domovním fondu převládají domy nízkopodlažní. Domy s jedním až dvěma nadzemními podlažími tak tvořily 88,9 % trvale obydleného

domovního fondu. Strukturu domovního fondu i charakter zástavby určuje i zastoupení domů podle počtu bytů. Ve většině domů 73,5 % připadá na jeden dům pouze jeden byt a v 16,8 % domů 2 až 3 byty, což odpovídá vysokému podílu rodinných domů. Domy s 5 a více byty tvoří 3,5 % domů z celkového počtu obydlených domů.

Dlouhodobý vývoj bytového fondu je ovlivněn především rozsahem bytové výstavby, který se v desetiletích mezi sčítáními měnil, a také rozdílnou metodikou započítávání neobydlených bytů v rekreačních objektech v jednotlivých letech sčítání. I v období 1991 - 2001 lze sledovat ve vývoji bytového fondu stejné tendence jako v předchozích desetiletích. Bytový fond kraje v roce 2001 tvořilo 279 892 bytů, z toho bylo 231 281 trvale obydlených a 48 611 neobydlených. Na přírůstku počtu bytů o 26 912 se vedle dokončení nových bytů podílelo zejména odlišné započítávání bytů sloužících k rekreaci a dále i rozdílné deklarování druhého bytu v rodinných domcích, i když neproběhly žádné stavební úpravy, neboť mnohdy majitel uvedl v roce 1991 pouze jeden byt (např. z obavy z nastěhování nájemníka) a v roce 2001 již byty dva. Přírůstek celkového počtu bytů byl zajištěn především zvýšením počtu neobydlených bytů, kde došlo k přírůstku o 51,1 %, zatímco počet trvale obydlených bytů vzrostl o 4,7 %. Podíl neobydlených bytů představoval v roce 2001 již 17,4 % celkového bytového fondu, je však rozdílný podle velikosti obce. Výrazně vyšší je tento podíl v menších obcích, s rostoucí velikostí obce podíl neobydlených bytů klesá.

Změny lze v uplynulých deseti letech v souvislosti s privatizací a restitucemi sledovat ve vývoji počtu trvale obydlených bytů **podle vlastnictví domu**, v němž se nacházejí. Nejvýraznější je to u bytů v domech, jejichž vlastníkem je obec nebo stát, kde je patrný postup privatizace a pokles počtu bytů v domech s tímto typem vlastnictví. Počet těchto bytů se v posledním desetiletí snížil na polovinu a jejich podíl na trvale obydlených bytech z 33,4 % na 15,9 %. Pokles lze sledovat i u bytů v domech stavebních bytových družstev, jejich počet klesl téměř o jednu šestinu a podíl na trvale obydlených bytech o 3,2 procentního bodu. Naproti tomu roste počet bytů v domech, které vlastní soukromá fyzická osoba, jiná právnická osoba a zejména v domech s novými formami vlastnictví, jako je právnická osoba založená za účelem privatizace domu či kombinace vlastníků. V domech s kombinací vlastníků se v roce 2001 nacházelo 11,4 % trvale obydlených bytů a byla to čtvrtá nejsilnější skupina.

Proti roku 1991 se v rodinných domech ještě posílilo soukromé vlastnictví především prodejem obecních bytů. Postup privatizace bytového fondu je však výraznější v bytových domech, kdy byty v dříve obecních (státních) či družstevních domech si nájemníci či zájemci odkoupili. Na růstu podílu bytů v bytových domech, jejichž vlastníkem je soukromá fyzická osoba se vedle privatizace projevil i vliv restitucí. Změny lze sledovat i u bytů v ostatních budovách, které v roce 1991 patřily převážně státu a v roce 2001 již přešly z jedné pětiny do vlastnictví soukromé fyzické osoby a především právnických osob (27,4 %).

V posledním desetiletí došlo k dalšímu zvýšení **technické a hygienické vybavenosti** bytů. Přestože i v roce 1991 bylo již dosaženo vysoké úrovně napojení bytů na veřejné sítě a vybavení základním hygienickým zařízením, došlo v posledním desetiletí k dalšímu zvýšení.

Tab. 4.2.2 Trvale obydlené byty podle období výstavby a vybavení (SLDB 2001)

	Trvale obydlené byty	Období výstavby nebo rekonstrukce (%)			
		do roku 1899 a nezjištěno	1900 - - 1945	1946 - - 1980	1981 - - 2001
Byty celkem	231 281	7,8	14,6	49,4	28,1
z toho:					
byty v rodinných domech	112 739	12,6	23,4	39,2	24,8
byty v bytových domech	116 060	2,9	6,0	59,8	31,3
z toho podle velikosti:					
1 obytná místnost	28 699	10,2	16,4	41,2	32,2
2 pokoje	65 669	10,0	18,2	56,6	15,3
3 pokoje	86 041	5,7	12,1	53,2	29,0
4 pokoje	30 182	5,8	13,9	40,5	39,9
5 a více pokojů	17 967	4,1	11,7	38,3	45,9
z toho vybavené:					
vodovodem v bytě	227 542	7,1	14,4	50,0	28,4
připojením domu na kanalizační síť	179 996	5,0	12,2	52,4	30,4
plynem zavedeným do bytu	82 667	4,8	13,9	54,7	26,6
ústředním topením	175 503	3,7	9,9	53,6	32,8
etážovým topením	12 967	14,0	24,7	46,0	15,4

Nejvýraznější je toto zvýšení v napojení bytů na plyn, což bylo umožněno rozšiřováním plynovodu po území kraje i určitým finančním zvýhodněním ze strany obcí při využívání plynu jako ekologického paliva. Podíl bytů

se zavedeným plynem se tak od roku 1991 zvýšil o 14,1 procentního bodu a v roce 2001 dosáhl 35,7 %. I přes tento nárůst je tento podíl nejnižší mezi kraji v ČR. Zvýšením podílu o 7,7 procentního bodu je na veřejnou kanalizaci napojeno již 77,8 % bytů. Ze sledovaného technického a hygienického vybavení je nejvyšší podíl bytů s vlastní koupelnou či sprchovým koutem a vlastním splachovacím záchodem, a to přes 96 %. Určité rozdíly však stále přetrvávají v úrovni technické vybavenosti bytů v rodinných a v bytových domech, což je ovlivněno především tím, že byty v bytových domech jsou převážně ve městech a větších obcích, kde jsou dostupnější veřejné sítě. Proto v bytových domech je napojeno na plyn přes 40 % bytů, zatímco v rodinných domech je to pouze 31 %, v přípojce na kanalizační síť je to 95,6 % bytů v bytových domech proti 59,6 % bytů v rodinných domech.

Bytová výstavba

Útlum výstavby bytů z počátku 90. let, ke kterému došlo vlivem uzavření státních dotací do bytové výstavby po přechodu hospodářství na tržní ekonomiku, byl v 2. polovině 90. let vystřídán jejím oživením. Hlavním impulsem tohoto oživení byly zvýhodněné úvěrové podmínky a zájem o bydlení ve větších městech a příměstských lokalitách. V souvislosti s novým ekonomickým prostředím začaly ve struktuře dokončených bytů převládat byty v rodinných domech na rozdíl od 70. a 80. let, kdy převažovaly byty v bytových panelových domech.

Tab. 4.2.3 Bytová výstavba

	2000	2001	2002	2003	2004	Změna v %	
						2004/ 2000	průměrná roční
Zahájené byty	2 194	2 302	2 717	2 374	2 567	17,0	4,0
z toho v rodinných domech	1 023	1 299	1 334	1 414	1 388	35,7	7,9
Rozestavěné byty k 31. 12.	10 398	11 053	12 212	13 257	13 835	33,1	7,4
z toho v rodinných domech	5 578	5 983	6 419	6 936	7 340	31,6	7,1
Dokončené byty	1 502	1 819	1 900	1 460	2 193	46,0	9,9
z toho v rodinných domech	691	764	898	916	987	42,8	9,3
Dokončené byty na 100 zahájených bytů	68,5	79,0	69,9	61,5	85,4	[1] 17,0	x
Dokončené byty na 1 000 obyvatel	2,4	2,9	3,0	2,3	3,5	[1] 1,1	x
Průměrná obytná plocha dokončeného bytu v m^2	71,0	68,0	66,6	76,1	66,8	[1] -4,2	x
z toho bytu v rodinných domech	98,2	96,5	93,8	91,3	95,2	[1] -3,0	x

[1] rozdíl 2004 - 2000

V etapě **zahajování** bytové výstavby krize 90. let vrcholila rokem 1993, kdy bylo započato se stavbou necelých 600 bytů. Od té doby počet zahájených bytů rostl až do roku 1997, kdy překročil 2 600 bytů. Od roku 1997 bylo v kraji zahajováno každoročně přes 2 000 bytů, přitom vývoj počtu bytů měl kolísavý trend, nejvíce bytů bylo zahájeno v roce 1999 – 2 821 a nejméně v roce 2000 – 2 194 bytů.

Graf 10 Bytová výstavba

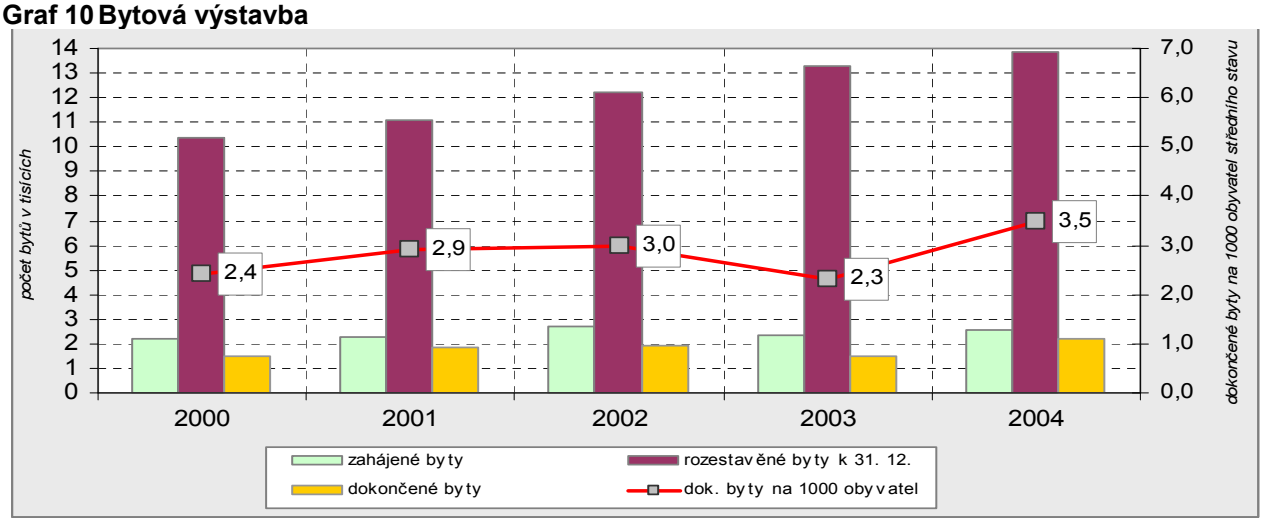

Za uplynulých 5 let byla zahájena výstavba 12 tis. bytů, z toho byty v nových rodinných domech tvořily víc než polovinu. V přepočtu na 1 000 obyvatel bylo v kraji od roku 2000 zahajováno ročně v průměru 3,9 bytů, v okresech České Budějovice, Prachatice a Český Krumlov dokonce víc než 4,2 byty. Počet bytů

zahájených v Jihočeském kraji v přepočtu na 1 tis. obyvatel je 3. nejvyšší v ČR po Středočeském kraji a Hlavním městě Praze a převyšuje republikový průměr o 0,5 bytu.

Od roku 2000 měl počet zahájených stejně jako počet dokončených bytů rostoucí trend, který byl přerušen poklesem v roce 2003, rok poté bytová výstavba opět vzrostla. Po celé období početně převyšovaly zahájené byty nad dokončenými: za uplynulých 5 let připadaly na 4 zahájené byty 3 dokončené, ve 2. polovině 90. let byl tento poměr dokonce 2 zahájené na 1 dokončený byt. Nepoměr mezi zahájenými a dokončenými byty ovlivňuje doba výstavby, která v případě rodinných domů a nástaveb k nim činila v posledních letech víc než 4 roky, v případě bytových domů necelé 2 roky.

Dlouhodobá převaha zahájených bytů nad dokončenými ovlivnila neustálý růst **rozestavěnosti** bytů. Jejich počet vzrostl z minimálních 4,3 tis. v roce 1994 na necelých 14 tis. v roce 2004 (ze 79 % šlo o byty v rodinných domech či nástavby k nim). V mezikrajovém srovnání měl Jihočeský kraj spolu se Středočeským krajem v posledních 5 letech nejvyšší rozestavěnost v přepočtu na 1 tis. obyvatel. V roce 2004 činila v kraji 22 bytů, přitom průměrná rozestavěnost v ČR byla 14 bytů. V kraji nejvyšší rozestavěnost - víc než 25 bytů v přepočtu na 1 tis. obyvatel měly okresy Prachatice, České Budějovice a Strakonice. Vysoký počet rozestavěných bytů předurčuje do budoucna počty dokončených bytů.

Počet **dokončených** bytů v kraji po hlubokém propadu v letech 1994 – 1995, kdy bylo během 2 let dokončeno necelých 1 500 bytů, překročil v roce 1996 hodnotu 1 200 bytů a v roce 2000 hranici 1 500 bytů. Tento počet se zvyšoval i v následujících letech (s výjimkou roku 2003) až v roce 2004 dosáhl nejvyšší hodnoty za posledních 11 let – téměř 2 200 bytů.

Graf 11 Dokončené byty podle druhu výstavby

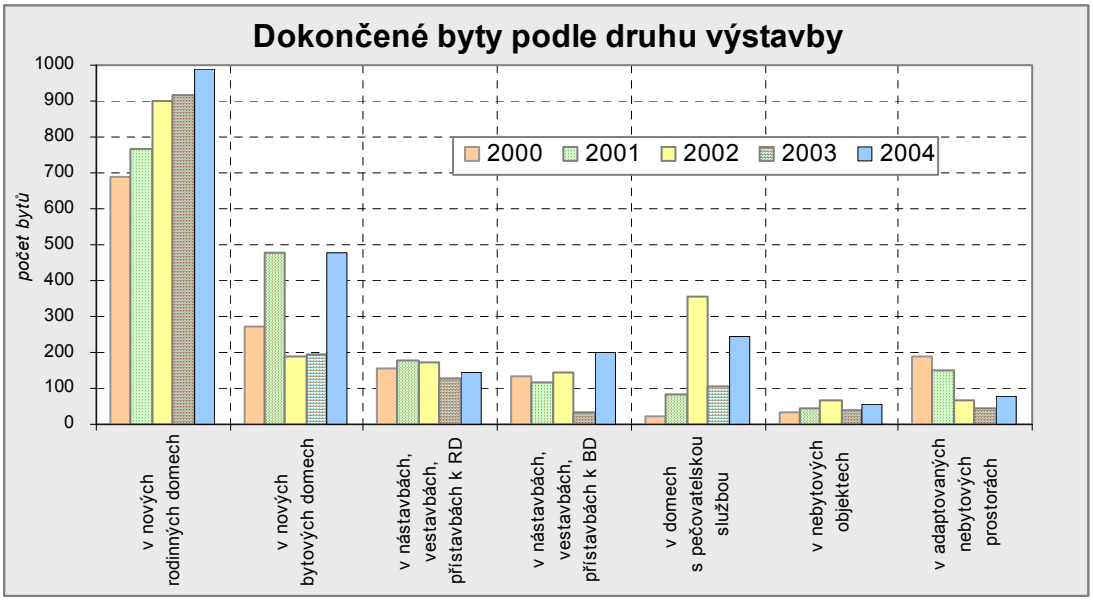

Od roku 1996 se nepřetržitě zvyšovaly počty dokončených bytů v nových rodinných domech. Počty bytů mimo rodinné domy kolísaly v závislosti na dokončení domů či souboru domů s větším množstvím bytů a tyto výkyvy se promítly do vývoje celkového počtu bytů. Neobvykle vysoký byl např. počet dokončených bytů v bytových domech v roce 2001 a v roce 2004 (26 a 22 % z celkového počtu bytů), v domech s pečovatelskou službou v roce 2002 a 2004 (19 a 11 % z celkového počtu), v adaptovaných nebytových prostorách v letech 2000 a 2001 (12 a 8 % z celkového počtu). Minimální počet bytů dokončených mimo rodinné domy v roce 2003 (544) byl příčinou nejnižšího počtu celkem dokončených bytů za posledních 5 let.

Na bytech dokončených v letech 2000 – 2004 se byty v rodinných domech podílely 48 %, byty v bytových domech 18 %, v nástavbách k rodinným a bytovým domům 9 a 7 %, v domech s pečovatelskou službou 9 %, vzniklých adaptací nebytových prostor 6 %, v nebytových objektech 3 %.

V úhrnu za posledních 5 let měl Jihočeský kraj ve srovnání s ČR o něco vyšší počet dokončených bytů v přepočtu na 1 tis. obyvatel (kraj 14,2 a ČR 13,4 bytů), z jihočeských okresů víc než 16 dokončených bytů na 1 tis. obyvatel měly Prachatice, České Budějovice, Tábor. Podíl bytů v nových rodinných domech (48 %) v kraji byl o 6 procentních bodů vyšší než republikový průměr. Větší podíl byl zjištěn jen ve Středočeském (59 %), Zlínském a Moravskoslezském kraji (49 %).

Tab. 4.2.4 Dokončené byty podle druhu stavby

	2000	2001	2002	2003	2004	Změna v %		Struktura v %	
						2004/ 2000	prů- měrná roční	2000	2004
Dokončené byty	1 502	1 819	1 900	1 460	2 193	46,0	9,9	100,0	100,0
v tom:									
ve stavbách pro bydlení	1 257	1 541	1 409	1 275	1 810	44,0	9,5	83,7	82,5
v tom: v rodinných domech	691	764	898	916	987	42,8	9,3	46,0	45,0
v bytových domech	275	479	191	196	478	73,8	14,8	18,3	21,8
v nástavbách, vestav. nebo přístav. k RD	158	180	173	127	143	-9,5	-2,5	10,5	6,5
v nástavbách, vestav. nebo přístav. k BD	133	118	147	36	202	51,9	11,0	8,9	9,2
v domech s pečovatelskou službou	23	83	355	104	246	969,6	80,8	1,5	11,2
v nebytových objektech	35	44	68	38	57	62,9	13,0	2,3	2,6
v adaptovaných nebytových prostorách	187	151	68	43	80	-57,2	-19,1	12,5	3,6
Modernizace bytového fondu	310	273	188	297	333	7,4	1,8	x	x

Kromě výstavby nových bytů se provádí i modernizace stávajícího bytového fondu. Rovněž v počtu dokončených modernizovaných bytů byla patrná v 90. letech krize. V letech 1992 – 1998 byla v průměru za rok dokončena modernizace 50 bytů, v posledních 5 letech to bylo již 280 bytů. Téměř polovina z uvedených bytů připadala na okres Jindřichův Hradec.

Následující hodnocení dostavby bytů za čtyřletá časová období je snahou o zmírnění vlivu výkyvů v meziročním vývoji. Počet bytů dokončených v Jihočeském kraji v letech 2001 – 2004 byl o 41 % vyšší než v letech 1997 – 2000. Výstavba vzrostla ve všech okresech (v českobudějovickém dokonce na dvojnásobek) s výjimkou okresu Písek. Rozhodující bytová výstavba se soustředila do nejlidnatějších okresů kraje: v letech 1997 – 2000 byl každý 4. byt v kraji dokončen v českobudějovickém a každý 5. byt v táborském okrese, v letech 2001 – 2004 byl dokonce každý 3. byt v českobudějovickém a téměř každý 5. v táborském okrese.

Za období let 1997 – 2004 bylo v Jihočeském kraji v průměru ročně dokončováno 2,51 bytů na 1 000 obyvatel, to je mírně nad průměrem ČR (2,43). Z okresů bylo nejvíc bytů dokončeno v táborském a prachatickém, v posledních 4 letech pak v okrese České Budějovice. Naopak nejméně bytů se v letech 1997 – 2004 postavilo v okrese Strakonice a Písek.

Tab. 4.2.5 Intenzita bytové výstavby podle okresů

	Dokončené byty				Dokončené byty na 1 000 obyvatel			
	úhrn za období		změna (rozdíl úhrnů)		úhrn za období		změna (rozdíl úhrnů)	
	1997 - 2000	2001 - 2004	absolutně	v %	1997 - 2000	2001 - 2004	absolutně	v %
Česká republika	87 881	111 444	23 563	26,8	8,5	10,9	2,4	28,2
Jihočeský kraj	5 214	7 372	2 158	41,4	8,3	11,8	3,5	41,7
České Budějovice	1 290	2 633	1 343	104,1	7,2	14,7	7,5	103,4
Český Krumlov	528	561	33	6,3	8,9	9,4	0,5	5,2
Jindřichův Hradec	724	1 049	325	44,9	7,7	11,3	3,6	46,4
Písek	574	522	-52	-9,1	8,1	7,4	-0,7	-8,8
Prachatice	598	646	48	8,0	11,6	12,6	0,9	7,9
Strakonice	458	612	154	33,6	6,5	8,8	2,3	34,9
Tábor	1 042	1 349	307	29,5	10,1	13,2	3,1	30,3

Díky současnému výkaznictví, které obsahuje kód obce dokončeného bytu, můžeme zhodnotit **územní rozložení** dokončených bytů. Krajské město s širokou nabídkou škol a pracovních příležitostí ovlivnilo rozmístění bytové výstavby. Z bytů dokončených v kraji v letech 2000 – 2004 téměř 13 % připadá na samotné České Budějovice (12 bytů na 1 000 obyvatel) a dalších 13 % na obce a města v okolí krajského města (34 bytů na 1 000 obyv.). Minimální výstavba za posledních 5 let byla zjištěna ve správním obvodu Týn nad Vltavou, kde bylo dokončeno pouze 20 bytů, z toho v samotném Týně 19 (2 byty na 1 000 obyv.). Pozoruhodné je i rozložení výstavby ve správním obvodu Vimperk: v jeho jižní části včetně samotného města nebyl v posledních 5 letech dokončen ani jeden byt, výstavba se soustředila do jeho severovýchodní části, kde bylo dokončeno 34 bytů v přepočtu na 1 000 obyvatel.

Tab. 4.2.6 Byty dokončené v letech 2000 – 2004 podle velikostní struktury obcí [*)]

	Jihočeský kraj	České Budějovice	Český Krumlov	Jindřichův Hradec	Písek	Prachatice	Strakonice	Tábor
Celkem	8 874	2 968	690	1 199	650	906	801	1 660
v tom obce podle počtu obyvatel:								
do 199	261	25	15	51	40	31	33	66
200 - 499	912	316	63	129	92	108	58	146
500 - 999	813	240	238	84	3	48	70	130
1 000 - 1 999	1 328	538	100	110	161	298	25	96
2 000 - 4 999	1 753	698	204	263	x	206	20	362
5 000 - 9 999	1 199	19	42	316	212	-	220	390
10 000 - 19 999	243	x	28	x	x	215	x	x
20 000 - 49 999	1 233	x	x	246	142	x	375	470
50 000 - 99 999	1 132	1 132	x	x	x	x	x	x

[*)] velikostní struktura obcí podle počtu obyvatel k 31. 12. 2004

Z pohledu velikostní struktury obcí připadá 25 % z dokončených bytů kraje na obce s 1 – 5 tis. obyvateli okresů České Budějovice (26 bytů na 1 000 obyv.), Prachatice (27 bytů na 1 000 obyv.) a Tábor (31 bytů na 1 000 obyv.) a necelých 30 % na okresní města a krajské město (obce nad 10 tis. obyvatel). Z okresních měst měly nejrozsáhlejší bytovou výstavbu Prachatice (18 bytů na 1 000 obyvatel), Strakonice (16 bytů na 1 000 obyv.) a Tábor (13 bytů na 1 000 obyv.), naopak nejméně bytů v posledních 5 letech Český Krumlov (2 byty na 1 000 obyvatel) a Písek (5 bytů na 1 000 obyvatel). V kraji je 176 obcí, ve kterých v uplynulých 5 letech nebyl dokončen žádný byt, převážně se jedná o malé obce, ale mezi nimi je 7 obcí s více než 750 obyvateli. Vůbec největší bytovou výstavbu za posledních 5 let v poměru k počtu obyvatel měly obce Dolní Třebonín (okres Český Krumlov) – 223 bytů na 1 000 obyv. a Hlincová Hora (okres České Budějovice) - 211 bytů na 1 000 obyvatel.

4.3 **Ekonomická aktivita**

Demografický a sociálně ekonomický vývoj společnosti se plně promítá v ukazatelích ekonomické aktivity obyvatelstva dané oblasti, zaměstnanosti a jejích strukturálních změn, vývoje mezd, dojížďky do zaměstnání a nezaměstnanosti včetně jejích dopadů na jednotlivé věkové skupiny podle vzdělání a sociálního postavení.

V Jihočeském kraji žilo k 31. 12. 2004 celkem 625,7 tisíc obyvatel. Ve věku 15 a více let jich bylo 528,2 tisíc. Ženy se na celkovém počtu obyvatel podílely z 50,9 %. Ve sledovaném období (2000 – 2004) celkový počet obyvatel kraje vzrostl o cca 0,4 tisíce osob, rozdíly však byly ve vývoji počtu obyvatel v jednotlivých věkových skupinách. Počet osob ve věku 15 a více let ve stejném období vzrostl o téměř 10 tisíc (o 1,8 %).

Tab. 4.3.1 Ekonomická aktivita

Zdroj: ČSÚ - výběrové šetření pracovních sil (roční průměry)

	2000	2001	2002	2003	2004	Změna v %	
						2004/2000	průměrná roční
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let celkem (tis. osob)	519,7	521,9	524,2	527,0	529,3	1,8	0,5
v tom:							
ekonomicky aktivní	317,6	317,2	314,4	313,1	314,6	-1,0	-0,2
v tom:							
zaměstnaní v NH	299,1	299,5	298,7	296,9	296,6	-0,8	-0,2
nezaměstnaní	18,6	17,8	15,7	16,2	18,0	-3,3	-0,8
ekonomicky neaktivní	202,1	204,7	209,8	213,9	214,7	6,2	1,5
Míra ekonomické aktivity celkem (%)	61,1	60,8	60,0	59,4	59,4	-1,7	x
z toho ženy	51,6	51,8	50,6	50,4	50,5	-1,1	x
Obecná míra nezaměstnanosti (%)	5,9	5,6	5,0	5,2	5,7	-0,1	x
z toho ženy	7,9	7,2	6,3	6,6	6,6	-1,3	x

[1)] rozdíl 2004 - 2000 v bodech

Rozdíly ve vývoji počtu obyvatel jednotlivých věkových skupin se plně promítly i do **míry ekonomické aktivity**. Tato je podílem ekonomicky aktivních osob (zaměstnaných i nezaměstnaných) na celkovém počtu obyvatel hodnocené skupiny. Podíl ekonomicky aktivních osob na celé populaci ve věku 15 a více let byl v roce 2004 v Jihočeském kraji 59,4 %, což je o 0,2 procentního bodu více než v České republice celkem a kraj se řadil na 7. místo. Nejvyšší podíl byl v Karlovarském kraji (61,5 %), naopak nejnižší v Moravskoslezském kraji (57,6 %). Ekonomická aktivita mužů Jihočeského kraje dosahovala 68,9 % (v ČR 68,4 %) a žen 50,5 % (shodně s ČR).

Graf 12 Míra ekonomické aktivity v letech 1993 – 2004

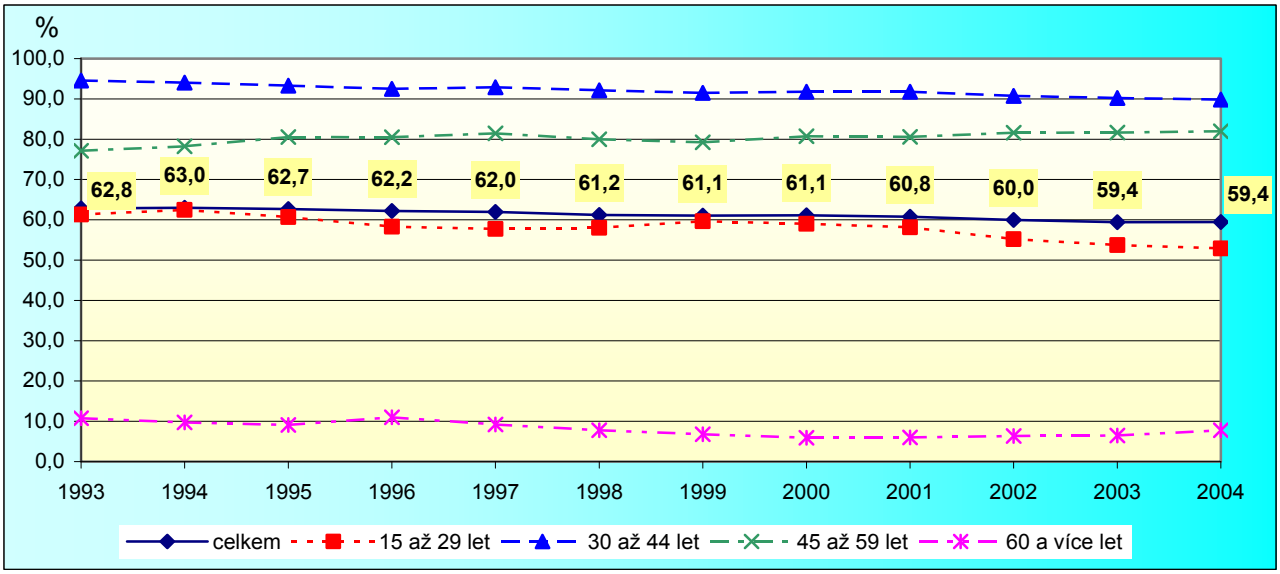

V porovnání s rokem 1993 klesla míra ekonomické aktivity celkem o 3,4 procentního bodu, když u mužů byl zaznamenán pokles o 3,3 a u žen o 3,6 procentního bodu. Pokles míry ekonomické aktivity v České republice byl nižší (o 2,2 procentního bodu na 59,2 %), když u mužů byl zaznamenán pokles o 2,9 a u žen o 1,8 procentního bodu.

Tab. 4.3.2 Ekonomická aktivita podle věku a vzdělání

Zdroj: ČSÚ - výběrové šetření pracovních sil

	2000	2004	Rozdíl 2004-2000
Míra ekonomické aktivity celkem (%)	61,1	59,4	-1,7
v tom ve věku:			
15 - 29 let	59,0	52,9	-6,1
30 - 44 let	91,8	89,8	-2,0
45 - 59 let	80,7	82,0	1,3
60 a více let	5,9	7,8	1,9
v tom podle vzdělání:			
základní a bez vzdělání	25,3	20,8	-4,5
střední bez maturity a vyučení	73,5	68,9	-4,6
úplné střední s maturitou	69,3	67,9	-1,5
vysokoškolské	77,8	80,7	2,9

Dlouhodobé tendence jsou potvrzeny i při srovnání vývoje 2000 – 2004, kde míra ekonomické aktivity klesla o 1,7 procentního bodu. Podstatné rozdíly jsou ve vývoji v jednotlivých věkových skupinách. K nejvýraznějšímu poklesu došlo v nejmladší věkové skupině obyvatel, a to o 6,1 procentního bodu, menší pokles byl zaznamenán u skupin ve věku 30 až 44 let (o 2,0 procentního bodu). K nárůstu o 1,3 procentního bodu došlo ve skupině 45 až 59 let. Rozdíl mezi mírou ekonomické aktivity těchto dvou sousedících skupin se snížil z 11,1 na 7,8 procentního bodu. Změny ve struktuře vzdělání jednotlivých věkových skupin se promítly rovněž do změn míry ekonomické aktivity podle dosaženého vzdělání. Míra ekonomické aktivity je ovlivněna více faktory a je nepřímo závislá na důvodech **ekonomické neaktivity**. U osob ve věku do 25 let je to především jejich příprava na povolání (studium na středních a vysokých školách a v učebních oborech), u osob ve věku 55 a více let postupný odchod do starobního důchodu, u žen pak mateřská a další mateřská dovolená. Vliv ostatních důvodů (péče o rodinu a domácnost, invalidita a zdravotní důvody) je podstatně nižší. V porovnání s rokem 2000 vzrostl počet ekonomicky neaktivních obyvatel Jihočeského kraje o 6,2 % na 214,7 tis. osob. Rozhodující podíl na tomto nárůstu mají osoby připravující se na povolání. Na celkovém počtu ekonomicky neaktivních osob se v roce 2004 podíleli starobní a invalidní důchodci z 63,4 %, na učilišti, střední a vysoké škole se na povolání připravovalo 22,2 % ekonomicky neaktivních osob, 9,2 % osob bylo na další mateřské dovolené, pečovalo o rodinu a domácnost.

Struktura zaměstnaných v národním hospodářství podle odvětví

Celkem bylo v Jihočeském kraji v roce 2004 zaměstnáno 296,6 tis. osob, z toho 168,7 tis. mužů a 128,0 tis. žen (43,1 %). V porovnání s rokem 2000 poklesl počet zaměstnaných celkem o 0,8 %, podíl žen na zaměstnaných celkem se ale o 0,6 procentního bodu zvýšil. V porovnání s Českou republikou byl pokles počtu zaměstnaných celkem od roku 2000 o 0,2 procentního bodu pomalejší.

Rozdílný vývoj byl v sektorech národního hospodářství. Pokračoval pokles počtu pracovníků v primárním sektoru, jejichž podíl na zaměstnancích celkem klesl o 1,5 procentního bodu na 6,1 %, když počet zaměstnaných v zemědělství a lesnictví stejně jako v rybolovu poklesl shodně o cca 20 %. V sekundárním sektoru podíl pracovníků vzrostl o 0,2 procentního bodu na 41,7 %.

Graf 13 Struktura zaměstnaných podle sektorů

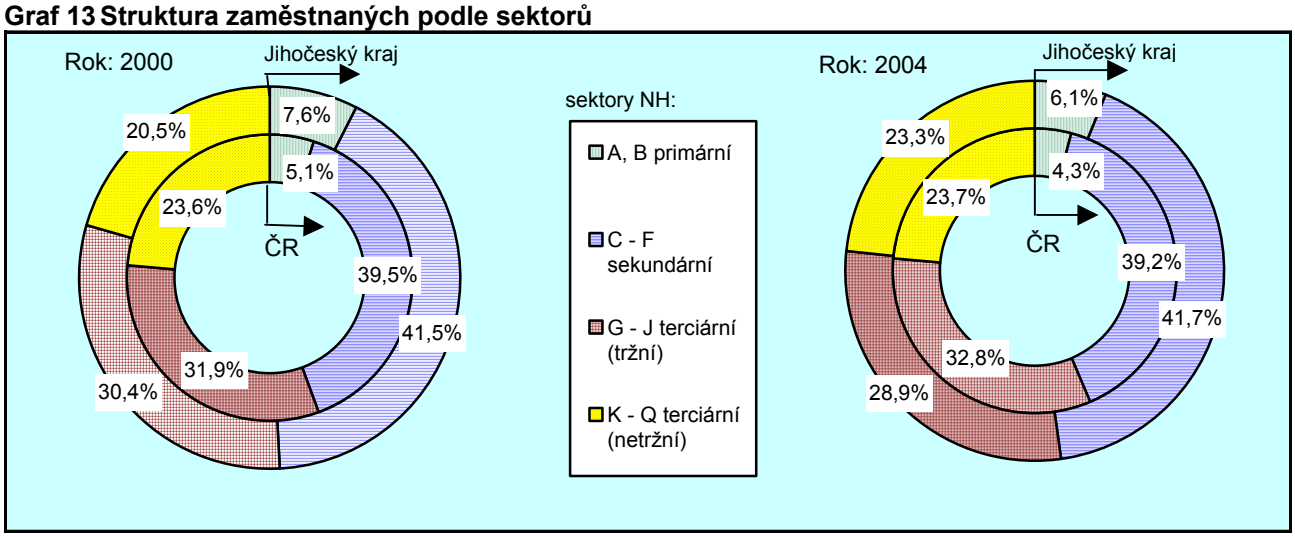

Z jednotlivých odvětví byl ve zpracovatelském průmyslu zaznamenán nárůst počtu zaměstnanců o 2,6 %, ve výrobě a rozvodu elektřiny, plynu a vody o 4,7 %, naopak ve stavebnictví klesl počet zaměstnaných o 7,7 %. Podíl zaměstnaných v terciárním sektoru v porovnání s rokem 1993 vzrostl o 4,6 %, když počet pracujících v jednotlivých odvětvích celkem překročil polovinu z celkového počtu pracujících (podíl 52,2 %). Nejvyšší nárůst zaměstnaných v porovnání s rokem 2000 byl zaznamenán v odvětví veřejných, sociálních a osobních služeb (o 37,1 %), vzdělávání (o 20,2 %) a zdravotní a sociální péče (o 11,5 %). Nejvýraznější pokles byl zaznamenán v odvětví dopravy, skladování a spojů (o více než 10 %), menší pokles byl zaznamenán v odvětví obchodu a oprav motorových vozidel a spotřebního zboží a v odvětví ubytování a stravování. V porovnání s vývojem v České republice byl pokles podílu zaměstnaných v primárním sektoru v Jihočeském kraji dvojnásobný, v sekundárním sektoru došlo na rozdíl od vývoje v České republice k růstu podílu o 0,2 procentního bodu. Opačný vývoj než v České republice byl rovněž v terciárním sektoru u tržních služeb, kde podíl zaměstnaných v tomto sektoru klesl v Jihočeském kraji o 1,5 procentního bodu. Nejvýraznější nárůst (o 2,8 procentního bodu) byl zaznamenán v sektoru netržních služeb, z toho o 1,1 procentního bodu vzrostl podíl zaměstnaných ve vzdělávání.

Zaměstnanci a mzdy

Údaje o zaměstnancích a mzdách jsou šetřeny v podnikatelské sféře za subjekty s 20 a více zaměstnanci, v peněžnictví, pojišťovnictví a nepodnikatelské sféře bez ohledu na počet zaměstnanců. Územní třídění je provedeno podle sídla vykazujícího ekonomického subjektu, v rámci odvětví jsou subjekty tříděny podle převažující činnosti. V Jihočeském kraji pracovalo ve sledovaných subjektech (2,8 tisíce vykazujících jednotek) v roce 2004 průměrně celkem 159,2 tisíce zaměstnanců (53,4 % zaměstnaných v NH podle výběrového šetření pracovních sil). V porovnání s rokem 2000 jejich počet poklesl o 9 tisíc (o 5,4%). Kromě okresu Tábor, kde počet zaměstnanců ve sledovaných subjektech vzrostl o 1,2 %, byl zaznamenán pokles ve všech ostatních okresech. Pokles počtu zaměstnaných ve sledovaných subjektech vyšší než 10 % byl zaznamenán v okresech Český Krumlov (o 13,4 %) a Písek (o 11,4 %).

V České republice vzrostly průměrné **hrubé mzdy** v přepočtu na fyzické osoby v roce 2004 proti roku 2000 o 4 421 Kč (o 32,5 %) na 18 035 Kč. Mezi jednotlivými kraji bylo zvýšení mezd nejvyšší v Praze (o 5 514 Kč), nejrychlejší nárůst byl zaznamenán v kraji Vysočina (o 37,2 %). V Jihočeském kraji vzrostly mzdy o 3 513 Kč (o 28,7 %), což je absolutně i relativně v rámci ČR nejméně. Při srovnání mezd mezi jednotlivými kraji se tyto pohybují v roce 2004 od 15 414 Kč v Karlovarském kraji do 22 437 Kč v Praze. Mzdy v Jihočeském kraji ve výši 15 771 Kč byly až 8. v pořadí a o 2 264 Kč nižší než průměrné mzdy v České republice, když jejich vývoj byl o 3,8 procentního bodu pomalejší.

V porovnání s průměrem mezd v Jihočeském kraji se výše mezd v jednotlivých okresech kraje v roce 2000 pohybovala v rozmezí od 88,4 % do 109,1 %, rozdíl 20,7 procentního bodu. V roce 2001 se tento rozdíl zvýšil na 22,0 procentního bodu, v dalších letech klesal až na 20,4 procentního bodu v roce 2003 a v roce 2004 byl 21,4 procentního bodu. Rozdíl minimální a maximální mzdy mezi jednotlivými okresy vzrostl z 2 534 Kč v roce 2000 na 3 380 Kč v roce 2004.

Tab. 4.3.4 Průměrné mzdy podle okresů

	Průměrný evidenční počet zaměstnanců v roce 2004	Průměrná měsíční mzda zaměstnance (Kč)		Změna v %		Rozdíl proti průměru			
				2004/2000	průměrná roční	kraje (%)		ČR (%)	
		2000	2004			2000	2004	2000	2004
Česká republika	3 198 854	13 614	18 035	32,5	7,3	x	x	x	x
Jihočeský kraj	159 202	12 258	15 771	28,7	6,5	x	x	-10,0	-12,6
České Budějovice	59 976	13 370	17 270	29,2	6,6	9,1	9,5	-1,8	-4,2
Český Krumlov	11 776	12 442	15 883	27,7	6,3	1,5	0,7	-8,6	-11,9
Jindřichův Hradec	21 157	10 913	14 291	31,0	7,0	-11,0	-9,4	-19,8	-20,8
Písek	14 356	11 057	13 890	25,6	5,9	-9,8	-11,9	-18,8	-23,0
Prachatice	9 038	10 836	14 684	35,5	7,9	-11,6	-6,9	-20,4	-18,6
Strakonice	17 355	11 922	15 399	29,2	6,6	-2,7	-2,4	-12,4	-14,6
Tábor	25 543	12 166	15 119	24,3	5,6	-0,8	-4,1	-10,6	-16,2

*) subjekty se sídlem na území (bez podniků do 20 zaměstnanců)

Růst mezd v letech 2000 – 2004 byl v jednotlivých okresech rozdílný. Absolutně nejvíce vzrostly mzdy v okrese České Budějovice (o 3 900 Kč), vyšší nárůst než krajský průměr byl dále už jen v okrese Prachatice (o 3 848 Kč). Nejnižší nárůst (o 2 833 Kč) byl v okrese Písek, nižší než o 3 tisíce byl nárůst ještě v okrese Tábor. Relativně byl nejvyšší nárůst mezd v okrese Prachatice (průměrná roční změna 7,9 %), kde jako v jediném byl rychlejší než v České republice. Rychlejší růst než v kraji byl dále v okresech Jindřichův Hradec, České Budějovice a Strakonice, nejpomalejší růst byl v okrese Tábor (o 5,6 %).

Průměrná měsíční mzda v roce 2004 činila 15 771 Kč, její výše ale byla v jednotlivých **odvětvích** rozdílná. Nejvyšší mzdy jsou trvale dosahovány v odvětví finančního zprostředkování, peněžnictví a pojišťovnictví (o 9 146 Kč více než průměr kraje), vyšší než průměr kraje byly mzdy celkem v 6 odvětvích. Nejnižší mzdy byly zaznamenány v odvětví pohostinství a ubytování (méně o 4 137 Kč než průměr kraje), mzdy nižší o více než 2,5 tis. Kč byly dále v odvětvích zemědělství, lesnictví a rybolovu, činnostech v oblasti nemovitostí, služeb pro podniky, výzkumu a vývoji a dále byly nižší mzdy v ostatních veřejných sociálních službách. V porovnání s průměrnou mzdou celkem se mzda v jednotlivých odvětvích pohybovala v rozmezí od 73,8 % do 158,0 %. Rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší mzdou se zvýšil o 3 715 Kč (téměř o 40 %) na 13 283 Kč.

Graf 14 Hrubá měsíční mzda vybraných odvětví v letech 2000 – 2004 (fyzické osoby)

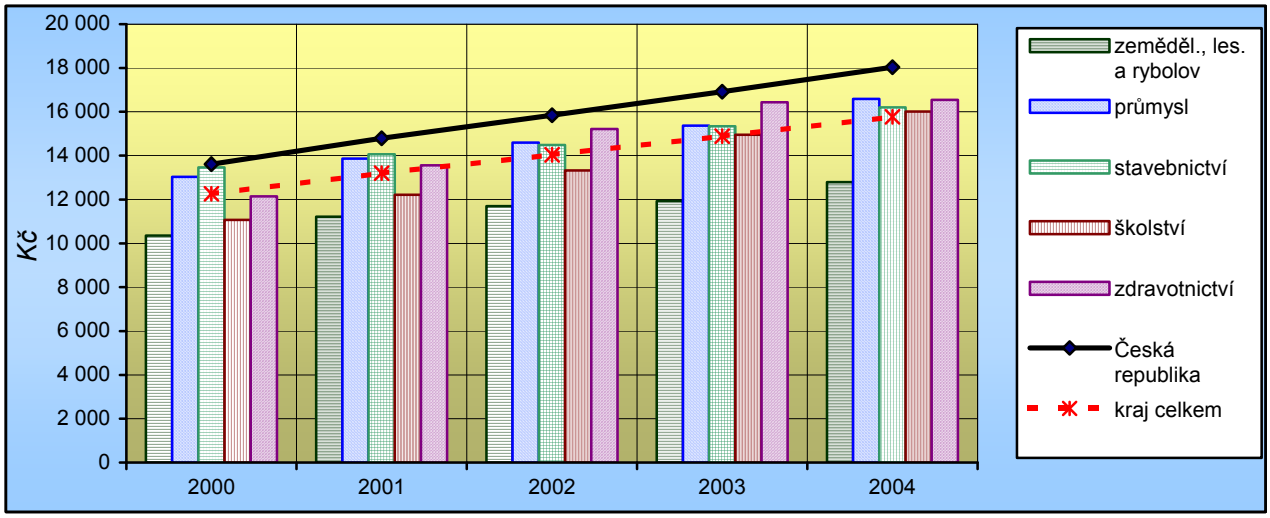

V porovnání s rokem 2000 rostly průměrné mzdy ročně v Jihočeském kraji o 0,8 procentního bodu pomaleji než v České republice. Ve všech odvětvích byly průměrné mzdy v Jihočeském kraji nižší než v České republice, nejmenší rozdíl byl v odvětví zdravotnictví (o 212 Kč), nejvyšší rozdíl (o 10 508 Kč) byl v odvětví peněžnictví a finančního zprostředkování. Relativně byly mzdy v Jihočeském kraji nižší od 1,3 % v odvětví zdravotnictví do 34,0 % v odvětví činností v oblasti nemovitostí, služeb pro podniky, výzkumu a vývoji. Nižší

o více jak 20 % jsou mzdy dále v odvětvích obchodu a oprav motorových vozidel a spotřebního zboží a dopravy, skladování, pošt a telekomunikací.

Dojížďka za prací

Pohyb obyvatelstva za prací patří svým rozsahem k významným sociálním jevům. Odráží se v něm rozpor mezi koncentrací výrobních kapacit do ekonomických center a historickou strukturou osídlení. Zároveň se zde odrážejí strukturální změny v ekonomice, rozvoj nebo naopak utlumení některých oborů v jednotlivých regionech, rozpor mezi poptávkou a nabídkou pracovních míst v závislosti na stupni vzdělání a odbornosti.

Tab. 4.3.5 Dojížďka za prací podle okresů

Zdroj: SLDB 2001

	Dojíždějící do obce			Vyjíždějící z obce			Rozdíl dojíždějící - vyjíždějící		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Jihočeský kraj	112 020	68 260	43 760	118 994	72 627	46 367	-6 974	-4 367	-2 607
v tom okresy									
České Budějovice	38 102	23 589	14 513	31 659	18 972	12 687	6 443	4 617	1 826
Český Krumlov	10 499	6 301	4 198	13 174	8 053	5 121	-2 675	-1 752	-923
Jindřichův Hradec	13 837	8 404	5 433	16 583	10 371	6 212	-2 746	-1 967	-779
Písek	9 472	5 794	3 678	12 204	7 559	4 645	-2 732	-1 765	-967
Prachatice	8 702	5 164	3 538	10 505	6 531	3 974	-1 803	-1 367	-436
Strakonice	12 227	7 330	4 897	13 612	8 225	5 387	-1 385	-895	-490
Tábor	19 181	11 678	7 503	21 757	12 916	8 341	-2 576	-1 238	-838

Mimo obec bydliště **vyjíždělo** v době SLDB v Jihočeském kraji téměř 119 tisíc osob, což představovalo 39,8 % zaměstnaných osob. Rozsah vyjížďky je přitom vyšší u mužů (43,5 % zaměstnaných) než u žen (34,6 % zaměstnaných). Na celkovém počtu vyjíždějících za prací z obce se muži podíleli 61 %. Z celkového počtu převážná část vyjížděla do jiné obce okresu (71,3 %), do jiných obcí v rámci kraje jich vyjíždělo 14,9 %, do jiných krajů vyjíždělo 11,3 % a do zahraničí 2,4 % zaměstnaných Podíl vyjíždějících mimo obec bydliště se v jednotlivých okresech pohyboval od 36,3 % zaměstnaných v okrese České Budějovice do 45,2 % v okrese Český Krumlov. Na intenzitu vyjížďky má vliv velikostní struktura obcí na území daného regionu i rozmístění ekonomických center. Podíl vyjíždějících za prací z počtu zaměstnaných je v obcích do 500 obyvatel 3,5krát větší než za obce s počtem obyvatel nad 20 000. Saldo dojíždějících a vyjíždějících za zaměstnáním mimo okres trvalého bydliště je mimo České Budějovice všude záporné. Nejvíce osob z ostatních okresů dojíždělo do okresu České Budějovice, dále Tábor a Strakonice. Mimo Jihočeský kraj vyjíždí za prací více než 16 tisíc zaměstnaných (z toho 17,4 % do zahraničí). Z celkového počtu vyjíždějících mimo Jihočeský kraj do ostatních krajů České republiky (téměř 13,5 tisíce) jich do hlavního města Prahy vyjíždí 56,6 %, do Středočeského kraje a na Vysočinu jich vyjíždí shodně 11,6 % a do Plzeňského kraje 8,2 %. Do Jihočeského kraje přijíždí za prací necelých 9,5 tisíce pracujících, z toho téměř čtvrtina z kraje Vysočina, více než 10 % má trvalé bydliště v Praze, Středočeském nebo Plzeňském kraji.

Tab. 4.3.6 Intenzita vyjížďky a obsazená pracovní místa podle okresů

Zdroj: SLDB 2001

	Podíl vyjíždějících zaměstnaných osob z obce bydliště (%)			Obsazená pracovní místa			Obsazená pracovní místa na 1 000 zaměstnaných		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Jihočeský kraj	39,8	40,9	32,4	291 631	161 759	129 872	977	974	980
v tom okresy									
České Budějovice	36,3	39,6	32,3	93 606	52 560	41 046	1 074	1 096	1 047
Český Krumlov	45,2	49,4	39,8	26 497	14 553	11 944	908	893	928
Jindřichův Hradec	37,9	42,4	32,2	40 976	22 480	18 496	937	920	960
Písek	37,1	41,4	31,9	30 120	16 514	13 606	917	903	934
Prachatice	43,1	48,1	36,9	22 552	12 214	10 338	926	899	960
Strakonice	41,8	45,1	37,7	31 161	17 358	13 803	957	951	966
Tábor	43,6	47,3	38,8	46 719	26 080	20 639	957	955	961

Vazba mezi organizací sídelního systému a přirozenou spádovostí územních jednotek v závislosti na koncentraci výrobních kapacit a dalších možností pracovních příležitostí se odráží v **pracovních mikroregionech**. Těch je v Jihočeském kraji vymezeno 17 a jejich centra odpovídají sídlům správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Na území 9 z nich bylo vzhledem k existenci dalšího významnějšího centra s vyšší koncentrací dojížďky za prací vymezeno i 10 subregionů, z nichž u dvou leží jejich centrum

mimo území Jihočeského kraje (Kasejovice v Plzeňském kraji a Jemnice v kraji Vysočina). Kromě všech obcí Jihočeského kraje jsou součástí pracovního regionu Jihočeského kraje 2 obce ze Středočeského, 7 obcí z Plzeňského, 18 obcí z kraje Vysočina a 6 obcí z Jihomoravského kraje. Celkem zahrnuje pracovní region 656 obcí a žije zde téměř 638 tisíc obyvatel, z toho více než 12 tisíc mimo Jihočeský kraj.

Tab. 4.3.7 Pracovní mikroregiony a subregiony v Jihočeském kraji

zdroj: SLDB 2001

Mikroregion z toho: subregion	Rozloha mikro/sub-regionu (km^2)	Počet obcí mikro/sub -regionu	Počet obyvatel celkem	Podíl centra regionu v %	Pracov-ní místa celkem	Podíl centra regionu v %	Dojížděj-ící za prací do centra	Saldo dojížďky a vyjížďky za prací do centra	Pracující a bydlící v centru	
									celkem	podíl na ek.aktiv. v %
Region celkem	**10 384**	**656**	**637 468**	**49,0**	**295 636**	**64,3**	**68 797**	**36 938**	**121 338**	**74,0**
České Budějovice	**1 265**	**98**	**165 240**	**58,9**	**83 890**	**77,4**	**23 791**	**17 146**	**41 170**	**80,5**
Trhové Sviny	**315**	**10**	**11 346**	**40,7**	**4 129**	**52,0**	**840**	**-209**	**1 307**	**53,0**
Nové Hrady	186	4	4 654	55,9	1 504	71,9	383	-150	729	54,4
Týn n/Vlt-Temelín	**359**	**24**	**19 935**	**44,4**	**11 941**	**66,2**	**4 552**	**3 647**	**3 353**	**73,6**
Bechyně	103	8	7 392	80,2	3 125	90,6	952	1	1 879	61,5
Český Krumlov	**993**	**24**	**35 001**	**41,3**	**16 333**	**54,4**	**3 572**	**1 515**	**5 317**	**66,2**
Vyšší Brod	315	7	7 112	36,0	2 942	41,3	386	-2	829	60,9
Kaplice	**476**	**15**	**14 969**	**47,6**	**7 180**	**66,0**	**2 085**	**1 003**	**2 657**	**66,6**
Jindřichův Hradec	**995**	**63**	**50 055**	**45,3**	**22 446**	**59,9**	**4 132**	**2 160**	**9 320**	**77,7**
Dačice	**608**	**42**	**25 924**	**30,6**	**10 441**	**44,7**	**1 555**	**798**	**3 107**	**76,2**
Jemnice	179	21	8 051	53,5	2 979	75,6	700	159	1 342	64,1
Slavonice	121	4	4 022	67,6	1 387	78,5	297	-135	792	59,5
Třeboň	**539**	**25**	**25 441**	**35,4**	**11 144**	**41,3**	**1 368**	**262**	**3 232**	**70,1**
České Velenice	151	6	8 531	41,3	3 837	43,6	516	34	1 158	66,7
Písek	**755**	**50**	**51 321**	**58,1**	**22 835**	**70,1**	**4 152**	**1 673**	**11 858**	**76,5**
Milevsko	**371**	**25**	**18 979**	**50,0**	**7 237**	**69,6**	**1 724**	**516**	**3 310**	**67,2**
Prachatice	**816**	**39**	**32 986**	**35,9**	**14 329**	**51,0**	**2 649**	**1 186**	**4 665**	**72,1**
Volary	307	5	5 853	69,5	2 044	71,2	261	-475	1 194	56,5
Vimperk	**535**	**21**	**17 736**	**46,7**	**8 049**	**51,2**	**1 432**	**238**	**2 690**	**64,5**
Strakonice	**581**	**70**	**45 295**	**52,5**	**20 533**	**70,9**	**5 174**	**2 972**	**9 377**	**75,0**
Blatná	**379**	**32**	**16 547**	**40,2**	**7 153**	**62,1**	**1 898**	**1 162**	**2 547**	**72,8**
Kasejovice	101	6	2 859	44,8	926	59,7	195	-49	324	53,8
Vodňany	**179**	**17**	**10 981**	**59,9**	**4 387**	**72,0**	**1 076**	**102**	**2 081**	**62,8**
Tábor	**922**	**72**	**74 538**	**49,0**	**35 484**	**57,3**	**7 334**	**2 535**	**13 074**	**68,1**
Mladá Vožice	113	9	4 245	64,4	1 548	78,7	385	-109	834	59,6
Soběslav	**296**	**29**	**21 174**	**34,4**	**8 125**	**46,0**	**1 463**	**232**	**2 273**	**61,1**
Veselí n Lužnicí	123	11	8 806	75,4	3 502	84,6	896	-303	2 050	58,6

Počet obyvatel v jednotlivých mikroregionech se pohyboval od 165 tisíc v Českých Budějovicích do cca 11 tisíc Trhových Svinech a Vodňanech. V pracovních subregionech se počet bydlících obyvatel pohyboval od 8,8 tisíc ve Veselí nad Lužnicí do 2,9 tisíce v Kasejovicích. Ekonomicky aktivních bylo 326,3 tisíce osob, tj. 51,2 % trvale bydlících obyvatel, toho bylo 305,5 tisíc osob zaměstnaných. Na 1 000 zaměstnaných tak připadá pouze 968 pracovních míst. Kromě mikroregionu Temelín -Týn nad Vltavou, kde se jednalo pouze o přechodný přebytek pracovních míst vyplývající z dostavby JE Temelín, bylo víc pracovních míst než zaměstnaných pouze v mikroregionu České Budějovice (1 034). Ve všech ostatních mikroregionech byl nedostatek pracovních míst, kterých bylo od 759 v Trhových Svinech (pouze 691 v subregionu Nové Hrady) do 992 v Táboře na 1 000 zaměstnaných osob.

Podíl bydlících obyvatel v centru se na celkovém počtu obyvatel mikroregionu pohyboval od 59,9 % ve Vodňanech do 30,6 % v Dačicích (průměrně 49,0 %). V subregionech se tento podíl pohybuje od 80,2 % v Bechyni do 36,0 % ve Vyšším Brodě. Podíl pracovních míst v centru mikroregionu na pracovních místech v mikroregionu celkem se pohyboval od 41,3 % v Třeboni do 77,4 % v Českých Budějovicích, nejvyšší podíl

byl ale v subregionu Bechyně (90,6 %). Průměrně bylo v centru regionu pouze 64,3 % z celkového počtu pracovních míst. Podíl pracovních míst v centru byl tak vyšší průměrně o 15,3 procentního bodu, nejvyšší rozdíl byl 22,0 procentního bodu v Blatné, vyšší podíl než průměr byl dále v mikroregionu Týn nad Vltavou, Milevsko, České Budějovice, Kaplice a Strakonice. Vzhledem k tomu, že část obyvatel center mikroregionů pracuje mimo něj (především v Praze a Českých Budějovicích), je saldo dojížďky a vyjížďky odlišné. Toto se promítá do podílu bydlících obyvatel center mikroregionů, kteří zde rovněž pracují. Těch je průměrně 74,0 %, když nejvíce jich je z Českých Budějovic (80,5 %), více než 75 % jich žije a pracuje dále v Jindřichově Hradci, Písku, Dačicích a Strakonicích.

Pracovní mikroregiony a subregiony v Jihočeském kraji

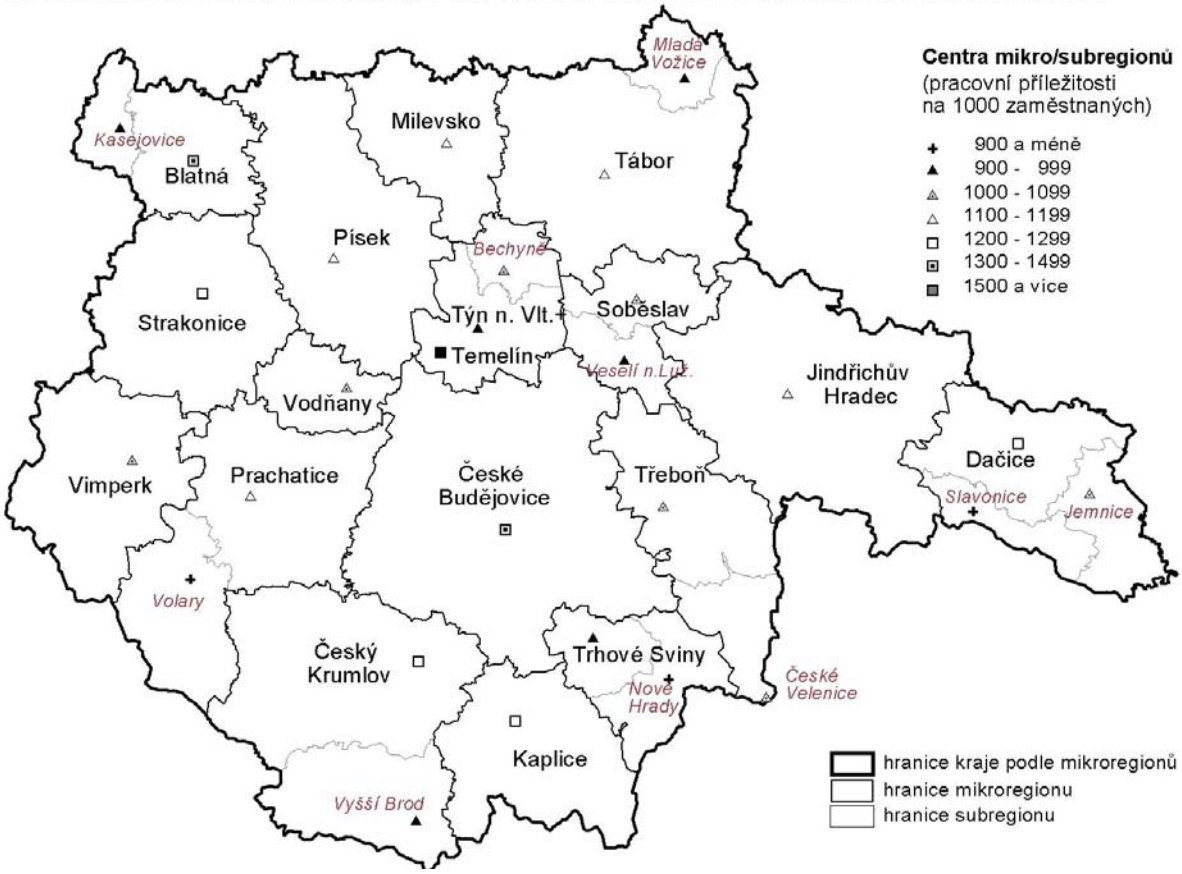

Intenzitu dojížďky za prací mezi územními jednotkami lze kvantifikovat **směrovými proudy**, které jsou rozděleny podle počtu osob, které z jedné obce vyjíždějí do stejné obce pracoviště. V kraji bylo ve vyjížďce za prací podchyceno téměř 14,4 tisíce proudů, nejčastěji (z 88 %) se jednalo o proudy s méně než 10 osobami. Proudů s počtem 500 a více osob bylo v kraji 19, z toho v 13 případech se jednalo o vyjížďku v rámci mikroregionu, ve 3 případech o další dojížďku v rámci kraje (z Českých Budějovic do Temelína, z Trhových Svinů a Českého Krumlova do Českých Budějovic) a mimo kraj směřovaly 3 proudy do Prahy (z Českých Budějovic, Písku a Tábora). Nejsilnější směrové proudy (více než 1 000 osob) byly mezi Táborem, Planou nad Lužnicí a Sezimovým Ústím, které ale v podstatě tvoří jeden obytný komplex s průmyslovým zázemím.

Nezaměstnanost

Zvyšování úrovně nezaměstnanosti v posledních letech patří k nejvážnějším problémům hospodářství České republiky. Jihočeský kraj je sice dlouhodobě krajem s druhou nejnižší mírou nezaměstnanosti mezi kraji ČR (po Hlavním městě Praze), ale při podrobnějším územním pohledu zaznamenáváme značné rozdíly. Míra nezaměstnanosti podle údajů MPSV se v letech 1990 – 2004 postupně zvyšovala, a to v České republice na 10,33 % a v Jihočeském kraji na 7,24 %. Zvyšování míry nezaměstnanosti však neprobíhalo rovnoměrně. Po vybočení v roce 1991 míra nezaměstnanosti v letech 1992 – 1996 rostla minimálně, a to v České republice z 2,57 % na 3,52 %, v Jihočeském kraji rostla z 2,28 % na 2,51 %. Od roku 1996 do roku 1999 prudce rostla, a to v České republice na 9,37 % a v Jihočeském kraji na 6,69 %. Po poklesu v roce 2000 pak do roku 2004 pomalu stoupala v České republice až na 10,33 % a v Jihočeském kraji na 7,24 %. Míra

nezaměstnanosti v Jihočeském kraji v podstatě kopírovala trend míry nezaměstnanosti v České republice, když v Jihočeském kraji představovala v posledních letech cca 70 % republikového průměru.

Graf 15 Míra nezaměstnanosti v letech 1993 – 2004

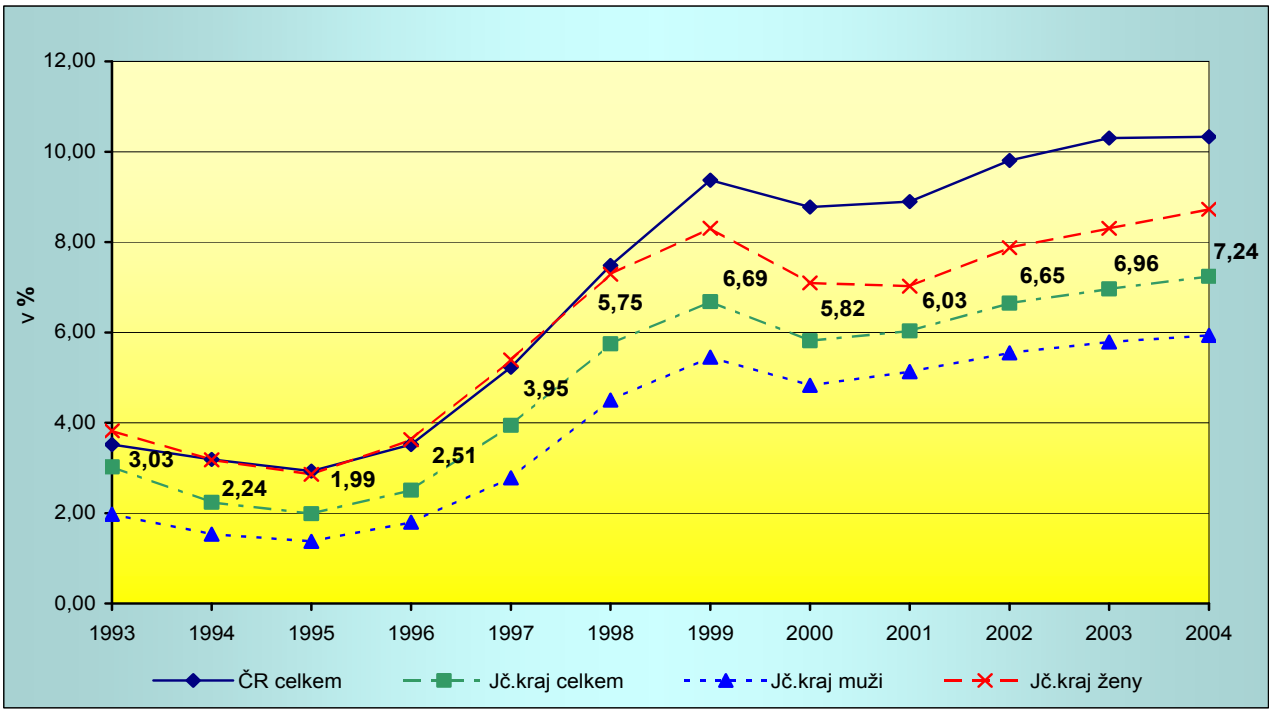

V souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie došlo k 1.7.2004 ke změně metodiky při výpočtu registrované míry nezaměstnanosti. Do počtu nezaměstnaných se z důvodu srovnatelnosti údajů započítávají pouze ti, kteří jsou schopni nastoupit do zaměstnání do 14 dnů, do výpočtu jsou zahrnuti i občané EU žijící v České republice. V Jihočeském kraji bylo k 31.12.2004 takto evidováno 21 281 uchazečů, což je 92,4 % z celkového počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání.

Graf 16 Míra nezaměstnanosti v krajích a okresech České republiky k 31.12. 2004

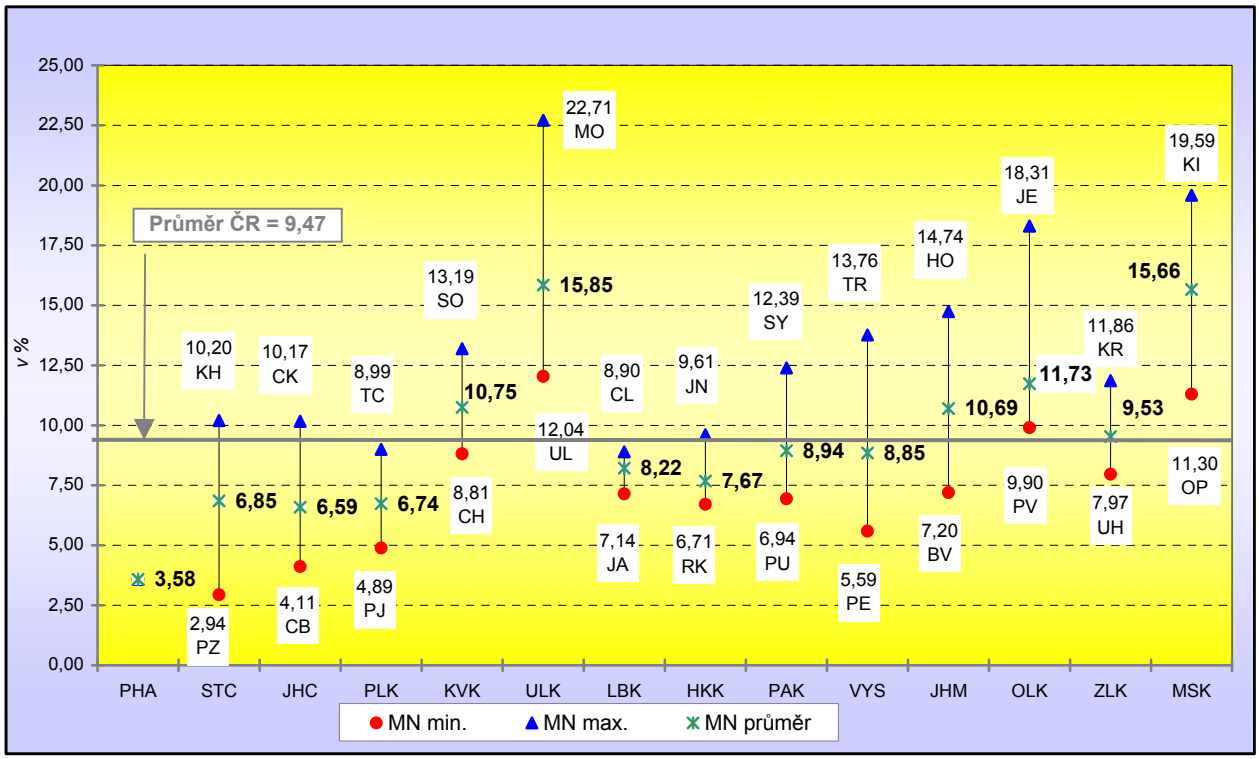

podle metodiky Eurostatu platné od 1. 7. 2004

Míra nezaměstnanosti odráží sociálně ekonomickou strukturu sledovaného území a v rámci České republiky vykazuje značné rozdíly, vyplývající z dlouhodobě budované výrobní základny a její reformy v rámci daného územního celku. Podle původní metodiky užívané do roku 2004 se v jednotlivých okresech České republiky míra registrované nezaměstnanosti pohybovala v roce 2000 od 2,82 % do 21,48 % (rozdíl 18,65 procentního bodu).

Diference mezi okresy s minimální a maximální mírou registrované nezaměstnanosti vzrostla do roku 2004 na 20,61 procentního bodu (od 3,38 % v okrese Praha-západ do 23,99 % v okrese Most). Při použití nové metodiky platné od 1.7.2004 se míra nezaměstnanosti pohybovala k 31.12.2004 od 2,94 % do 22,71 % (rozdíl 19,77 procentního bodu).

Míra nezaměstnanosti k 31.12.2004 se v jednotlivých krajích České republiky pohybovala od 3,58 % v Praze do 15,85 % v Ústeckém kraji, v Jihočeském kraji byla s hodnotou 6,59 druhá nejnižší. Územní diferenciace se projevovala nejen mezi kraji, ale i mezi jednotlivými okresy v rámci krajů. Rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší mírou nezaměstnanosti v rámci kraje (při přepočtu na rozdíl mezi dvěma okresy podle počtu okresů) se pohyboval od 0,58 procentního bodu v Libereckém kraji do 2,19 procentního bodu v Karlovarském kraji, rozdíl 1,01 procentního bodu řadí Jihočeský kraj na páté místo.

Počet **uchazečů o zaměstnání** v Jihočeském kraji vzrostl v letech 2000 až 2004 téměř o ¼ na více než 23 tisíc, když ve stejném období vzrostl počet uchazečů v České republice pouze o 18,4 %. Nejnižší nárůst počtu uchazečů o zaměstnání byl zaznamenán v Olomouckém kraji (o 3,9 %), naopak nejvyšší v Libereckém kraji (o 44,8 %). Podrobnější pohled na vývoj nezaměstnanosti v územní struktuře je vidět v kartogramech v příloze.

Tab. 4.3.8 Nezaměstnanost k 31. 12.

Zdroj: MPSV

	2000	2001	2002	2003	2004	Změna v %	
						2004/ 2000	průměrná roční
Uchazeči o zaměstnání celkem	18 498	19 162	21 118	22 158	23 021	24,5	5,6
z toho:							
ženy	9 795	10 049	11 269	11 880	12 487	27,5	6,3
občané se zdravotním postižením	2 542	2 590	2 761	3 059	3 239	27,4	6,2
absolventi a mladiství	2 379	2 601	2 813	2 624	2 210	-7,1	-1,8
Uchazeči o zaměstnání pobírající příspěvek v nezaměstnanosti	8 859	9 781	10 804	10 977	8 402	-5,2	-1,3
Míra registrované nezaměstnanosti (%)[1)]	5,82	6,03	6,65	6,96	7,24	[2)] 1,42	x
Volná pracovní místa celkem	3 168	2 960	2 688	2 203	3 239	2,2	0,6
z toho pro občany se zdravotním postižením	89	128	142	173	79	-11,2	-2,9
Počet uchazačů na 1 volné pracovní místo	5,8	6,5	7,9	10,1	7,1	21,7	5,0

[1)] podle metodiky platné do 30. 6. 2004

[2)] rozdíl 2004 - 2000 v bodech

Současně s vývojem absolutních počtů uchazečů o zaměstnání se měnily i podíly jednotlivých skupin na celku. Podíl žen na celkovém počtu vzrostl od roku 2000 do roku 2004 o 1,3 procentního bodu na 54,2 %, podíl občanů se zdravotním postižením vzrostl o 0,3 procentního bodu na 14,1 % a naopak poklesl podíl absolventů škol a mladistvých o 3,3 procentního bodu na 9,6 %. K výraznému poklesu (o více než 10 %) došlo u uchazečů pobírajících příspěvek v nezaměstnanosti, tento pokles vyplývá především ze zpřísnění podmínek pro jeho přiznání (aktivní přístup uchazečů o zaměstnání, požadavek na minimální délku zaměstnání před jeho ztrátou atd.).

Tab. 4.3.9 Struktura uchazečů o zaměstnání k 31. 12.

Zdroj: MPSV

	2000	2004	průměrná roční změna v %	struktura 2004
Uchazeči o zaměstnání celkem	18 498	23 021	5,6	100,0
v tom ve věku:				
do 24	5 150	5 046	-0,5	21,9
25 - 34	4 702	5 824	5,5	25,3
35 - 44	3 670	4 602	5,8	20,0
45 - 54	4 197	5 550	7,2	24,1
55 - 59	716	1 789	25,7	7,8
60 a více	63	210	35,1	0,9
v tom podle vzdělání:				
základní vzdělání vč. bez vzdělání	5 386	6 364	4,3	27,6
střední vzdělání vč. vyučených	7 948	10 277	6,6	44,6
úplné střední včetně vyššího	4 540	5 513	5,0	23,9
vysokoškolské vzdělání	624	867	8,6	3,8
v tom podle délky nezaměstnanosti:				
do 3 měsíců	6 515	8 544	7,0	37,1
3 - 6 měsíců	4 122	4 589	2,7	19,9
6 - 12 měsíců	2 971	3 786	8,6	16,4
nad 12 měsíců	4 890	6 102	8,6	26,5

Ve věkové struktuře klesl podíl uchazečů o zaměstnání ve věku do 35 let, naopak nejvíce vzrostl podíl u věkové skupiny 55 až 59 let. Podle dosaženého vzdělání došlo k poklesu podílů uchazečů se základním vzděláním a s úplným středním s maturitou, nárůst nastal především u vyučených. Podle délky nezaměstnanosti nastal pokles pouze u skupiny evidované od 3 do 6 měsíců, nejvýraznější nárůst byl u evidovaných méně než 3 měsíce. Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání a jejich jednotlivých skupin odráží změny v odvětvové struktuře výrobní základny spojené s její efektivností a z toho vyplývající nabídky volných pracovních míst. Počet volných pracovních míst v uplynulém období v podstatě stagnoval (nárůst pouze o 2,2 %), což se odrazilo ve zvýšení počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo z 5,8 na 10,1 osob (v České republice na 1 volné pracovní místo připadá průměrně 10,6 uchazečů).

Tab. 4.3.10 Míra registrované nezaměstnanosti k 31.12. podle okresů

Zdroj: MPSV (podle metodiky platné do 30. 6. 2004)

	2000	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 - 2000 v bodech
Česká republika	**8,78**	**8,90**	**9,81**	**10,31**	**10,33**	**1,55**
Jihočeský kraj	**5,82**	**6,03**	**6,65**	**6,96**	**7,24**	**1,42**
v tom okresy:						
České Budějovice	4,43	4,64	4,73	4,84	4,72	0,28
Český Krumlov	8,73	8,71	10,39	10,69	10,95	2,23
Jindřichův Hradec	4,87	5,60	6,70	7,06	8,10	3,23
Písek	7,55	7,62	8,38	8,43	9,05	1,50
Prachatice	5,99	6,84	7,29	7,02	7,89	1,90
Strakonice	6,55	6,78	7,36	8,10	8,21	1,65
Tábor	5,62	5,27	5,67	6,39	6,51	0,89

Diference v intenzitě a vývoji míry registrované nezaměstnanosti se projevovaly i mezi jednotlivými okresy Jihočeského kraje. Nejnižší míra nezaměstnanosti je trvale v okrese České Budějovice, kde došlo rovněž k nejnižšímu růstu (o 0,28 procentního bodu), k růstu nezaměstnanosti menšímu než 1,0 procentního bodu došlo dále v okrese Tábor. Naopak nejvyšší míra nezaměstnanosti je v okrese Český Krumlov, kde byl také druhý nejvyšší nárůst po okrese Jindřichův Hradec (nárůst o 3,23 procentního bodu). Zde se přímo odráží struktura výrobní základny v jednotlivých okresech a mikroregionech. V řadě odvětví byl od roku 2000 do roku 2004 zaznamenán výrazný pokles zaměstnaných v subjektech se sídlem na území kraje a počtem 20 a více zaměstnanců, kteří tvoří více než polovinu potenciálu pracovních sil v kraji. O téměř 20 % poklesl počet zaměstnaných v zemědělství a lesnictví. Počet zaměstnaných ve zpracovatelském průmyslu celkem se od roku 2000 snížil celkem o 6 tisíc (o 8,7 %), nejvýraznější pokles byl zaznamenán v odvětvích výroby textilu, oděvů a zpracování kožešin (o více než 50 %), ostatních minerálních výrobků (o 40 %) a výroby vlákniny a papíru (o téměř 20 %). Kromě výrobních odvětví došlo k výraznějšímu poklesu v maloobchodu a opravách spotřebního zboží kromě motorových vozidel (o 15 %). Rostoucí zaměstnanost v jiných odvětvích (především výroba elektrických strojů a zařízení, spojovacího zařízení, plastických výrobků a motorových vozidel, stejně jako rostoucí zaměstnanost ve službách, nestačily uvolňované pracovníky absorbovat. Dále se tu projevila požadovaná kvalifikovanost pracovních sil spolu s možnostmi rekvalifikací.

Nezaměstnanost úzce souvisí s věkovou strukturou, vzdělaností a dopravní obslužností v celém Jihočeském kraji a v jeho jednotlivých mikro- a subregionech v důsledku koncentrace pracovních míst v sekundární a terciární sféře do průmyslových zón a obcí s vyšším počtem trvale bydlících obyvatel. Toto se odráží v podílu ekonomicky aktivních osob bydlících v centrech pracovních regionů na jejich celkovém počtu, který k datu

SLDB 2001 byl 50,2 %. Nejnižší podíl ekonomicky aktivních obyvatel v centru mikroregionu žil v Dačicích (32,3 %), méně než 40 % jich žilo v Soběslavi, Třeboni a Prachaticích, z pracovních subregionů pak ještě ve Vyšším Brodě. Naopak nejvíce jich žilo v Písku (59,4 %), více než 50 % jich dále žilo v Českých Budějovicích, Strakonicích, Milevsku a Táboře, z pracovních subregionů pak v Bechyni (81,1 %).

Celkově vzrostl počet uchazečů o zaměstnání v Jihočeském kraji o 4 523 osob (o 24,5 %), v jednotlivých správních obvodech obcí s rozšířenou působností od 3,2 % v Českých Budějovicích do 67,8 % v Třeboni. Správní uspořádání kraje se ale neshoduje s územním členěním na **pracovní mikroregiony a subregiony**. Počet uchazečů o zaměstnání v Jihočeském pracovním regionu vzrostl o 4 601 osob (o 24,0 %), nejméně (o 0,6 %) v Trhových Svinech, nejvíce v Třeboni (o 67,8 %). Podíl uchazečů o zaměstnání bydlících v centru mikroregionu byl ale nižší než počet ekonomicky aktivních obyvatel zde žijících, k 31.12.2004 pouze 45,0 % (méně o 5,2 procentního bodu), a pohyboval se od 15,3 % v Dačicích do 63,4 % v Českých Budějovicích. Podíl nezaměstnaných s trvalým bydlištěm v centru mikroregionu klesl k 31.12.2004 o 0,3 procentního bodu, jejich podíl na nezaměstnaných v mikroregionu celkem se ale vyvíjel rozdílně. Maximální podíl klesl v Českých Budějovicích o 3,5 procentního bodu na 59,9 %, když k nejvyššímu poklesu došlo v Třeboni (o 8,5 procentního bodu). Naopak minimální podíl vzrostl v Dačicích o 6,0 procentního bodu na 21,3 %, nejvyšší nárůst podílu byl zaznamenán v mikroregionu Týn nad Vltavou – Temelín (o 6,4 procentního bodu).

Tab. 4.3.11 Nezaměstnanost v pracovních mikroregionech a subregionech v Jihočeském kraji
zdroj: MPSV

Mikroregion z toho: subregion	Ekonom. aktivní celkem	Podíl centra regionu v %	Nezaměst-naní 31.12.2000	Podíl centra regionu v %	Nezaměst-naní 31.12.2004	Podíl centra regionu v %	Přírůstek/úbyt. nezaměst. 2004-2000		Míra nezaměst. k 31.12.		Rozdíl míry nezaměst. k 31.12. 2004-2000
							abs.	v %	2000	2004	
Region celkem	**326 346**	**50,2**	**19 158**	**45,0**	**23 759**	**44,3**	**4 601**	**24,0**	**5,87**	**7,28**	**1,41**
České Budějovice	**86 197**	**59,3**	**3 691**	**63,4**	**3 917**	**59,9**	**226**	**6,1**	**4,28**	**4,54**	**0,26**
Trhové Sviny	**5 761**	**42,8**	**346**	**32,1**	**348**	**28,4**	**2**	**0,6**	**6,01**	**6,04**	**0,03**
Nové Hrady	2 321	57,8	156	51,3	167	46,1	11	7,1	6,72	7,20	0,47
Týn n/Vlt-Temelín	**10 070**	**45,2**	**560**	**40,9**	**704**	**47,3**	**144**	**25,7**	**5,56**	**6,99**	**1,43**
Bechyně	3 769	81,1	237	83,5	240	78,8	3	1,3	6,29	6,37	0,08
Český Krumlov	**18 914**	**42,4**	**1 844**	**29,8**	**2 174**	**33,7**	**330**	**17,9**	**9,75**	**11,49**	**1,74**
Vyšší Brod	3 841	35,5	447	30,9	492	30,1	45	10,1	11,64	12,81	1,17
Kaplice	**8 181**	**48,7**	**652**	**35,4**	**948**	**40,7**	**296**	**45,4**	**7,97**	**11,59**	**3,62**
Jindřichův Hradec	**25 521**	**47,0**	**1 147**	**33,0**	**1 832**	**37,9**	**685**	**59,7**	**4,49**	**7,18**	**2,68**
Dačice	**12 609**	**32,3**	**1 217**	**15,3**	**1 671**	**21,3**	**454**	**37,3**	**9,65**	**13,25**	**3,60**
Jemnice	3 843	54,5	536	46,8	604	41,4	68	12,7	13,95	15,72	1,77
Slavonice	1 945	68,5	214	48,1	347	49,3	133	62,1	11,00	17,84	6,84
Třeboň	**12 716**	**36,3**	**538**	**32,5**	**903**	**24,0**	**365**	**67,8**	**4,23**	**7,10**	**2,87**
České Velenice	4 187	41,5	169	47,3	285	40,7	116	68,6	4,04	6,81	2,77
Písek	**26 119**	**59,4**	**1 819**	**55,2**	**2 200**	**53,9**	**381**	**20,9**	**6,96**	**8,42**	**1,46**
Milevsko	**9 412**	**52,3**	**733**	**49,9**	**858**	**46,4**	**125**	**17,1**	**7,79**	**9,12**	**1,33**
Prachatice	**16 982**	**38,1**	**984**	**28,4**	**1 428**	**29,3**	**444**	**45,1**	**5,79**	**8,41**	**2,61**
Volary	3 001	70,4	253	72,3	392	65,1	139	54,9	8,43	13,06	4,63
Vimperk	**8 728**	**47,8**	**512**	**49,0**	**635**	**53,4**	**123**	**24,0**	**5,87**	**7,28**	**1,41**
Strakonice	**22 873**	**54,7**	**1 390**	**52,5**	**1 778**	**51,5**	**388**	**27,9**	**6,08**	**7,77**	**1,70**
Blatná	**8 226**	**42,5**	**592**	**35,8**	**675**	**38,7**	**83**	**14,0**	**7,20**	**8,21**	**1,01**
Kasejovice	1 364	44,1	78	32,1	86	45,3	8	10,3	5,72	6,30	0,59
Vodňany	**5 478**	**60,5**	**393**	**62,3**	**494**	**55,7**	**101**	**25,7**	**7,17**	**9,02**	**1,84**
Tábor	**37 974**	**50,6**	**2 079**	**53,3**	**2 375**	**54,9**	**296**	**14,2**	**5,47**	**6,25**	**0,78**
Mladá Vožice	2 092	66,9	107	56,1	108	68,5	1	0,9	5,11	5,16	0,05
Soběslav	**10 585**	**35,1**	**661**	**28,9**	**819**	**31,5**	**158**	**23,9**	**6,24**	**7,74**	**1,49**
Veselí n. Lužnicí	4 521	77,4	293	74,7	341	78,0	48	16,4	6,48	7,54	1,06

Ve svém důsledku se to projevilo v diferencovanosti míry nezaměstnanosti ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností, která se v kraji zvýšila z 5,09 % k 31.12.2000 na 7,32 % k 31.12.2004 (o 2,23 procentního bodu). Nejvyšší nárůst míry nezaměstnanosti byl zaznamenán v SO ORP Dačice (o 4,32 procentního bodu), o více než 2 procentní body se dále zvýšila v SO ORP Kaplice, Třeboň, Jindřichův Hradec, Prachatice a Týn nad Vltavou. Obdobný byl vývoj nezaměstnanosti i v pracovních mikro- a subregionech Jihočeského kraje. Míra nezaměstnanosti vzrostla celkově o 1,41 procentního bodu na 7,28 %, když k nárůstu došlo ve všech mikroregionech (od 0,03 procentního bodu v Trhových Svinech do 3,62 procentního bodu v Kaplici, z pracovních subregionů byl nejvyšší nárůst zaznamenán ve Slavonicích). V pracovních mikroregionech se míra nezaměstnanosti k 31.12.2004 pohybovala od 4,54 % v Českých Budějovicích do 13,25 % v Dačicích, vyšší než 10,0 % byla ještě v mikroregionech Kaplice a Český Krumlov a subregionech Vyšší Brod, Volary a nejvyšší byla v Jemnici (15,72 %). V centrech mikroregionů vzrostla míra nezaměstnanosti pouze na 6,42 % (o 1,17 procentního bodu), nejvíce vzrostla (o 4,17 procentního bodu na 8,74 %) v Dačicích, nejvyšší míra nezaměstnanosti byla ale v Kaplici (9,68 %). Pokles míry nezaměstnanosti byl zaznamenán v Trhových Svinech. V zázemí pracovních mikroregionů vzrostla míra nezaměstnanosti na 8,15 % (o 1,66 procentního bodu), nejvíce v Třeboni (o 3,99 procentního bodu na 8,46 %), v 5 mikroregionech byla míra nezaměstnanosti v zázemí vyšší než 10 %. Z jednotlivých subregionů byl zaznamenán nejvyšší nárůst míry nezaměstnanosti ve Slavonicích (o 10,6 procentního bodu na 17,84 %), kde je také míra nezaměstnanosti nejvyšší.

4.4 Školství

Soustavu předškolních a školských zařízení ve školním roce 2004/2005 tvoří 296 mateřských škol s 18 694 zapsanými dětmi, 239 základních škol s 57 819 žáky, 24 gymnázií (9 059 studentů), 59 středních odborných škol (13 959 žáků), 39 středních odborných učilišť (13 388 učňů), 15 vyšších odborných škol (2 462 studentů). Vysokoškolské vzdělání je možno získat na některé ze 6 fakult. Studuje na nich 4 350 posluchačů v bakalářském programu, 5 351 posluchačů v magisterském programu a 458 posluchačů v doktorském programu.

Tab. 4.4.1 Mateřské a základní školy

Zdroj: ÚIV

	Školní rok					Rozdíl 2004 – 2000
	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	
Mateřské školy	377	365	360	301	296	-81
třídy	823	804	798	788	778	-45
učitelé	1 532	1 499	1 489	1 462	1 430	-102
děti	18 583	18 445	18 624	18 673	18 694	111
Základní školy	258	253	249	241	239	-19
třídy	3 069	3 017	2 948	2 835	2 716	-353
učitelé	4 257	4 237	4 170	4 057	3 914	-343
žáci	65 976	64 468	62 364	60 102	57 819	-8 157

V hodnoceném období je patrný **u mateřských škol** úbytek jak vlastních zařízení, tak tříd i učitelů. Pouze počet dětí nepatrně stoupá. Tento vývoj je zapříčiněn především slučováním těchto předškolních zařízení do větších celků, zejména ve městech. Počet dětí ve třídě a počet dětí na 1 učitelku se podstatně nemění. Za posledních pět let se počet dětí na jednu učitelku zvýšil o 1 dítě a počet dětí ve třídě se zvýšil v průměru o 1,5 dítěte. Ve školním roce 2004/2005 je v mateřských školách na jednu učitelku v průměru 13,1 dítěte a ve třídě je v průměru 24 dětí.

U základních škol při klesajícím počtu škol, tříd, učitelů i žáků se poměr žáků na 1 učitele a počet žáků ve třídách téměř nemění. Ve školním roce 2004/2005 je to 14,8 žáka na jednoho učitele a za posledních 5 let se jedná o pokles 0,7 bodu. Počet žáků na jednu třídu činí v současné době 21,3 žáka a za sledované období poklesl pouze o 0,2 bodu. Dochází však k větším rozdílům mezi školskými zařízeními v menších obcích a ve městech. Tam již jsou větší rozdíly mezi počty žáků na jednu třídu i v počtu žáků na jednoho učitele.

Na počty žáků základních škol má nepříznivý vliv demografický vývoj, silnější ročníky školy opouští a nastupují slabší ročníky dětí narozených v období s nízkou porodností. Klesající tendence zůstane zachována i v budoucnosti, podle demografické prognózy se bude za 20 let v kraji rodit každý rok přibližně o 1 000 dětí méně než v současnosti (i když zatím počet narozených v posledních letech mírně roste).

Tab. 4.4.2 Střední školy

Zdroj: ÚIV

	Školní rok					Rozdíl 2004 - 2000
	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	
Střední odborná učiliště	47	47	46	42	39	-8
třídy	571	599	585	576	561	-10
učitelé	881	928	907	912	894	13
mistři odborného výcviku	531	496	498	490	454	-77
učni	13 237	13 982	13 740	13 685	13 388	151
Gymnázia	24	24	24	24	24	-
třídy	309	317	334	334	330	21
učitelé	705	790	783	805	774	69
studenti	8 621	8 777	9 148	9 123	9 059	438
Střední odborné školy	60	59	58	59	59	-1
třídy	539	515	516	535	536	-3
učitelé	1 447	1 493	1 510	1 555	1 588	141
studenti	13 764	13 245	13 369	13 865	13 959	195
Vyšší odborné školy	14	14	14	15	15	1
studijní skupiny	116	105	113	137	142	26
učitelé	221	239	245	264	269	48
studenti	2 190	2 129	2 169	2 468	2 462	272

V první polovině devadesátých let v kraji značně vzrostl počet středních škol a gymnázií, v posledních letech se situace stabilizovala. Zatímco na počátku devadesátých let převažoval počet žáků středních odborných učilišť nad počtem žáků středních odborných škol, v dalších letech se poměr obrátil a v dnešní době představují žáci středních škol (odborných a gymnázií) téměř dvojnásobek počtu učňů.

Počet vyšších odborných škol se za sledované období zvýšil o jednu, počet studijních skupin o 22 % a počet studentů o téměř 12,5 %. Z výše uvedeného je vidět, že zájem o tuto formu studia v posledních letech stoupá.

Tab. 4.4.3 Vysoké školy

Zdroj: ÚIV

	Školní rok					Rozdíl 2004 - 2000
	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	
Vysoké školy	1	1	1	1	3	2
fakulty	6	6	6	6	6	-
studenti se státním občanstvím ČR	7 122	7 520	8 091	9 009	10 159	3 037
v bakalářském programu	1 584	1 986	2361	3 211	4 350	2 766
v magisterském programu	5 251	5 229	5 385	5 402	5 351	100
v doktorském programu	287	305	345	396	458	171
studující cizinci	61	89	92	118	144	83
další vzdělávání	361	492	718	475	1 120	759
v tom:						
veřejné vysoké školy	1	1	1	1	1	-
fakulty	6	6	6	6	6	-
studenti	7 183	7 609	8 183	9 127	10 303	3 120
soukromé vysoké školy	-	-	-	-	2	2
fakulty	-	-	-	-	-	-
studenti	-	-	-	-	263	263

Graf 17 Studenti středních a vysokých škol

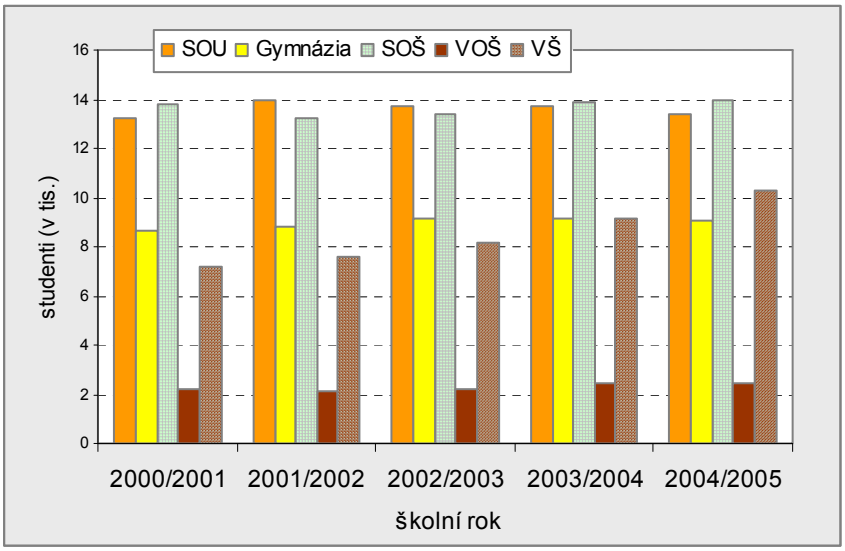

Vysokoškolské vzdělání je možno získat na třech vysokých školách v Jihočeském kraji. Největší je Jihočeská univerzita, která má 5 fakult, a to zemědělskou, pedagogickou, biologickou, zdravotně sociální a teologickou. Další dvě vysoké školy jsou soukromé - Vysoká škola evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a Filmová akademie Miroslava Ondříčka v Písku. V Jindřichově Hradci ještě sídlí Fakulta managementu Vysoké školy ekonomické Praha. Od 1. ledna 2006 bude zřízena v rámci Jihočeské univerzity Filozofická fakulta. Připravuje se zřízení dalších vysokých škol nebo fakult.

4.5 Zdravotnictví

Zdravotnická péče je soustředěna především v 10 nemocnicích s 3 798 lůžky, dále ve čtyřech odborných léčebných ústavech (527 lůžek), 4 léčebnách pro dlouhodobě nemocné (438 lůžek). V kraji je v provozu (bez detašovaných pracovišť) 288 samostatných ordinací lékařů pro dospělé, 137 ordinací pro děti a dorost, 328 ordinací stomatologů, 84 ordinací gynekologů a dalších 352 ordinací specialistů. Za posledních pět let se nejvíce zvýšil počet ordinací specialistů (o 46). U ostatních druhů specializací nedošlo k podstatným změnám. V současné době se projevuje stoupající nedostatek stomatologů, který zapříčiňuje delší lhůty při ošetřování neakutních případů a v některých okresech kraje nemožnost přihlásit se v místě bydliště nebo blízkém okolí ke "svému" stomatologovi.

Ještě v roce 2000 pracovalo v nestátních zařízeních 1 266 lékařů z celkového počtu 2 146 lékařů. Na konci roku 2004 se tento poměr výrazně změnil ve prospěch lékařů v nestátních zařízeních a to na 2 184 z celkového počtu 2 226 lékařů. Počet lékařů na 1 000 obyvatel se podstatně nemění a za posledních 5 let se zvýšil v přepočtu o 0,2 lékaře. Počet pracovníků středního zdravotnického personálu vykazuje sestupnou tendenci a od roku 2002, kdy byl nejvyšší, se snížil o 526 pracovníků.

V **nemocnicích** Jihočeského kraje je k dispozici 3 798 lůžek a za posledních pět let se tento počet téměř nezměnil. V roce 2004 bylo v jihočeských nemocnicích hospitalizováno 130 527 pacientů, kteří využili 1 031 722 ošetřovacích dnů na lůžku. Průměrná ošetřovací doba na jednoho pacienta činila 7,9 dne a lůžková kapacita byla využita ve 270,1 dne. V Jihočeském kraji je v nemocnicích nejvíce oddělení interních (11), dále pak ženských (9) a chirurgických (8). Nejméně je ušních, nosních a krčních (3). Nejvíce lůžek je k dispozici na oddělení interním (627) a chirurgickém (552), nejméně na nosním, ušním a krčním (67). Nejvíce bylo hospitalizováno pacientů na oddělení interním (25 265) a chirurgickém (20 313). Ošetřovacích dnů bylo nejvíce využito na oddělení interním (185 193) a chirurgickém (155 195).

V dlouhodobějším pohledu lze hodnotit i tendence ve zdravotnictví Jihočeského kraje. Od roku 1991 vzrostl počet lékařů o 17 %, což znamenalo snížení počtu obyvatel připadající na jednoho lékaře z 329 na 282. Ve stejném období však poklesl počet lůžek v nemocnicích (státních i nestátních) téměř o čtvrtinu. Dlouhodobý pokles počtu lůžek byl způsoben tlakem státu na nemocnice, aby snižovaly počty lůžek na málo využitých odděleních, a tím docházelo k úsporám finančních prostředků i středně zdravotnického personálu.

Statistická data o počtu zařízení, lůžek a pracovníků ve zdravotnictví nemohou poskytnout údaje o změně kvality péče. Dlouhodobý nárůst kvality zdravotnické péče se odráží spíše v demografických ukazatelích jako je naděje dožití nebo zemřelí podle příčin smrti.

Tab. 4.5.1 Vybrané ukazatele zdravotnictví

Zdroj: ÚZIS

	2000	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 - 2000
Lékaři celkem (přepočtené osoby)	2 146	2 190	2 213	2 218	2 226	80
z toho v nestátních zařízeních	1 266	1 261	1 648	2 176	2 184	918
Lékaři na 1 000 obyvatel	3,4	3,5	3,5	3,5	3,6	0,1
Střední zdravotničtí pracovníci (přepočtené osoby)	6 082	6 196	6 350	6 255	5 824	-258
Lůžka v nemocnicích	3 793	3 870	3 847	3 829	3 798	5
Lůžka v odborných léčebných ústavech	1 011	981	996	996	965	-46
z toho v léčebnách dlouhodobě nemocných	484	454	469	469	438	-46
Lékárny a výdejny[1)]	113	118	126	129	150	37
Samostatné ordinace lékařů[1)]						
pro dospělé	282	283	283	286	288	6
pro děti a dorost	142	137	137	138	137	-5
stomatologů	336	327	328	328	328	-8
gynekologů	78	77	78	81	84	6
specialistů	306	311	325	346	352	46
Ostatní samostatná zdravotnická zařízení[1)]	234	236	240	247	255	21
Hospitalizovaní	120 240	121 175	126 856	130 317	130 527	10 287
Průměrná ošetřovací doba ve dnech	8,2	8,1	8,0	8,0	7,9	-0,3

[1)] bez detašovaných pracovišť

Pracovní neschopnost

Ve sledovaném období poklesl počet nemocensky pojištěných osob i počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti. Rovněž průměrný denní stav práce neschopných se po dlouhodobém nárůstu v posledních třech letech snižuje. Oproti roku 2001, kdy byl tento počet nejvyšší, došlo ke snížení v roce 2004 o 2 665 osob. Průměrná délka trvání jednoho případu pracovní neschopnosti se po mírném poklesu v roce 2003 z 28,9 dne, radikálně zvýšila na 33,6 dne v roce 2004. V posledním sledovaném roce došlo ke zlomu v počtu dní pracovní neschopnosti pro nemoc. Oproti roku 2003 došlo ke snížení o více než 13 %. Příčinu tohoto poklesu lze spatřovat kromě jiného v ekonomickém tlaku na čerpání nemocenského pojištění.

Tab. 4.5.2 Kalendářní dny pracovní neschopnosti podle příčiny a podle okresů

	2000	2001	2002	2003	2004	Změna v %		Struktura v %	
						2004/ 2000	průměrná roční	2000	2004
Kalendářní dny pracovní neschopnosti	6 330 627	6 576 734	6 487 268	6 406 851	5 619 092	-11,2	-2,9	100	100
v tom podle příčiny:									
pro nemoc	5 666 123	5 891 415	5 802 645	5 744 199	4 976 824	-12,2	-3,2	89,5	88,6
pro pracovní úrazy	273 595	275 349	274 380	264 119	264 152	-3,5	-0,9	4,3	4,7
pro ostatní úrazy	390 909	409 970	410 243	398 533	378 116	-3,3	-0,8	6,2	6,7
v tom podle okresů:									
České Budějovice	2 399 090	2 268 751	2 249 486	2 205 119	1 992 272	-17,0	-4,5	37,9	35,5
Český Krumlov	482 798	512 640	502 045	501 596	415 408	-14,0	-3,7	7,6	7,4
Jindřichův Hradec	734 613	937 465	875 812	799 785	688 307	-6,3	-1,6	11,6	12,2
Písek	549 738	566 207	583 154	571 904	488 089	-11,2	-2,9	8,7	8,7
Prachatice	538 488	563 828	540 908	519 127	435 921	-19,0	-5,1	8,5	7,8
Strakonice	655 076	665 653	689 748	719 612	620 438	-5,3	-1,3	10,3	11,0
Tábor	970 824	1 062 190	1 046 115	1 089 708	978 657	0,8	0,2	15,3	17,4

Průměrné procento pracovní neschopnosti kopíruje vývoj počtu dní pracovní neschopnosti a v posledním sledovaném roce došlo k podstatnému poklesu a to o 0,814 procentního bodu. Na tomto snížení se nejvíce podílí pracovní neschopnost pro nemoc, pracovní neschopnost pro pracovní úraz a ostatní úrazy se téměř

nemění. Z uvedeného lze konstatovat, že v posledním roce došlo k podstatnému snížení počtů nemocných pracovníků a čerpání nemocenských dávek pro nemoc.

Tab. 4.5.3 Průměrné procento pracovní neschopnosti podle příčiny a podle okresů

	2000	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 - 2000 v bodech
Průměrné procento pracovní neschopnosti	6,331	6,872	6,845	6,841	6,027	-0,304
v tom podle příčiny:						
pro nemoc	5,616	6,019	6,017	5,883	5,191	-0,425
pro pracovní úrazy	0,244	0,267	0,261	0,256	0,243	-0,001
pro ostatní úrazy	0,382	0,419	0,411	0,405	0,391	0,009
v tom podle okresů:						
České Budějovice	6,242	6,705	6,690	6,544	5,824	-0,418
Český Krumlov	5,998	6,347	6,424	6,768	5,678	-0,320
Jindřichův Hradec	5,772	7,229	6,906	6,364	5,709	-0,063
Písek	5,660	5,906	6,156	6,175	5,421	-0,063
Prachatice	8,417	9,100	8,959	8,872	7,436	-0,239
Strakonice	6,683	6,843	7,143	7,472	6,478	-0,981
Tábor	6,527	6,933	6,758	7,155	6,435	-0,205

Graf 18 Vývoj pracovní neschopnosti v Jihočeském kraji

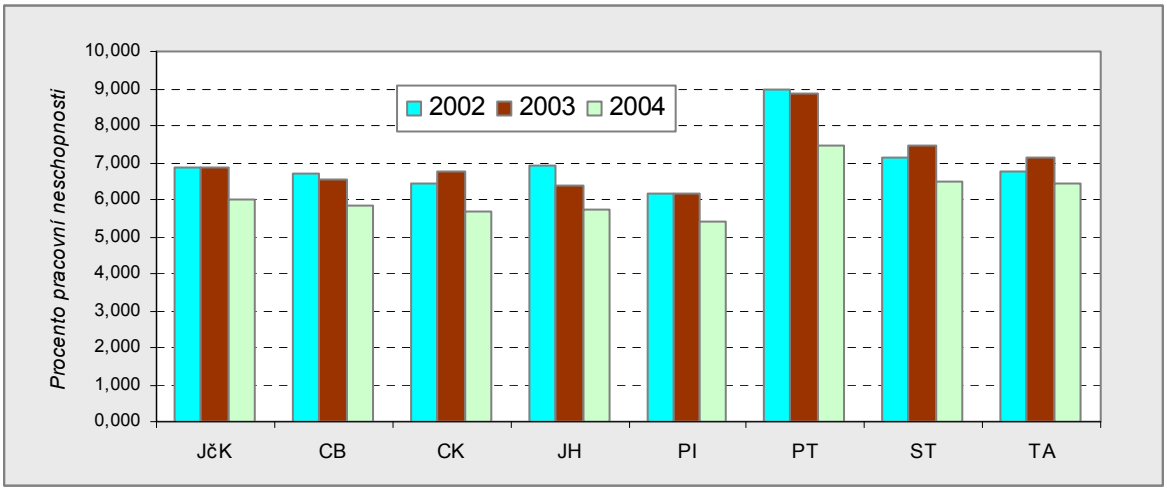

4.6 Sociální péče

V oblasti sociální péče zaznamenáváme v posledních letech v Jihočeském kraji neustálý nárůst počtu zařízení a míst v nich. Tento vývoj je dán především nárůstem počtu bytových jednotek v domech s pečovatelskou službou.

Tab. 4.6.1 Zařízení sociální péče k 31. 12.
Zdroj: MPSV

	2000	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 - 2000
Ústavy sociální péče pro dospělé	2	2	2	2	2	-
místa	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.	x
Ústavy sociální péče pro mládež	9	9	9	9	9	-
místa	705	712	683	688	688	-17
Domovy důchodců	25	25	27	28	29	4
místa	2 513	2 488	2 697	2 721	2 835	322
Domovy - penziony pro důchodce	6	5	5	5	4	-2
místa	374	351	352	359	335	-39
Domy s pečovatelskou službou	81	80	83	87	92	11
bytové jednotky	2 198	2 284	2 387	2 468	2 641	443

	2000	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 - 2000
Ostatní zařízení sociální péče	18	18	19	19	16	-2
místa	415	416	376	360	306	-109
Dětské domovy	9	9	10	10	10	1
místa	342	342	366	362	346	4

V prosinci 2004 bylo v Jihočeském kraji celkem 156 986 **příjemců důchodů**, z toho 51,4 % pobíralo starobní důchod, 19,8 % invalidní důchod a 26,7 % vdovský (vdovecký) důchod. V posledních letech přibývalo zejména osob pobírající částečný invalidní důchod. V prosinci 2004 byla v Jihočeském kraji průměrná výše plného starobního důchodu 7 162 Kč, což představuje oproti roku 2000 nárůst o 15,9 %. **Výdaje na dávky nemocenského pojištění** dosáhly v roce 2004 hodnoty 1,7 mld. Kč, což bylo o 6,4 bodu více než v roce 2000. Oproti roku 2003 však došlo k výraznému poklesu, a to o 14,3 procentního bodu. Nejvíce poklesly nemocenské dávky a podpora při ošetřování člena rodiny. V roce 2004 představovalo nemocenské 83,8 % objemu dávek nemocenského pojištění, peněžitá pomoc v mateřství 13,3 % a podpora při ošetřování člena rodiny 2,9 %.

K 31.12. 2004 bydlelo v Jihočeském kraji 24 258 držitelů průkazů zdravotně postižených, z toho 5 % ve věku do 18 let. Počet držitelů průkazů postupně rostl do roku 2003, ale v roce 2004 poklesl o téměř 11 % oproti roku 2003. Počet osob jimž byla poskytnuta pečovatelská služba je zhruba stejný jako v roce 2000. Výdaje na pečovatelskou službu se však od roku 2000 zvýšily o 26,6 %. Nejvyšší počet osob jímž byla poskytnuta pečovatelská služba byl v roce 2003. O narůstajícím zájmu o pečovatelskou službu svědčí i fakt, že počet neuspokojených žadatelů o byt v domě s pečovatelskou službou vzrostl z 1 048 v roce 2000 na 1 847 v roce 2004.

Tab. 4.6.2 Vybrané ukazatele sociálního zabezpečení
Zdroj: MPSV

	2000	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 – 2000
Příjemci důchodů celkem (prosinec)	152 136	153 741	153 705	154 801	156 986	4 850
z toho plných starobních	78 174	79 398	78 547	79 025	80 655	2 481
Průměrná měsíční výše plného starobního důchodu v Kč (prosinec)	6 181	6 692	6 723	6 967	7 162	980
Výdaje na dávky nemocenského pojištění (mil. Kč)	1 595 599	1 751 274	1 886 036	1 980 314	1 697 195	101 596
z toho:						
nemocenské	1 374 229	1 505 654	1 626 536	1 699 169	1 422 964	48 735
peněžitá pomoc v mateřství	164 401	176 498	196 239	210 050	225 183	60 782
podpora při ošetřování člena rodiny	56 561	68 701	62 789	70 669	48 747	-7 814
Držitelé průkazů zdravotně postižených (k 31. 12.)	21 105	21 320	22 160	27 176	24 258	3 153
Osoby v evidenci sociálně potřebných (k 31. 12.)	12 127	11 632	10 775	.	.	.
Žadatelé o umístění v domově důchodců (k 31. 12.)	1 682	2 051	2 437	1 732	2 337	655
Žadatelé o umístění v penzionu pro důchodce (k 31. 12.)	732	694	905	960	975	243
Neuspokojení žadatelé o byt v domě s pečovatelskou službou (k 31. 12.)	1 048	1 317	1 641	2 290	1 847	799
Osoby, jimž byla poskytnuta pečovatelská služba	5 661	5 627	4 184	6 885	5 604	-57
Výdaje na pečovatelskou službu (mil. Kč)	51 965	45 608	56 090	81 514	65 831	13 866

V roce 2004 bylo v Jihočeském kraji přiznáno 2,45 mil. dávek sociální podpory to je o 1,5 % méně než v roce 2000. Pokles počtu dávek je způsoben zejména snižováním počtu vyplacených přídavků na děti v souvislosti se snižováním počtu nezaopatřených dětí a zánikem dvou druhů dávek – příspěvku na teplo a příspěvku na nájemné. Nejvýznamnější část přiznaných dávek tvoří přídavek na dítě (59,3 %), dále pak sociální příspěvek, příspěvek na dopravu, rodičovský příspěvek a příspěvek na bydlení. Do roku 2002 celkový počet dávek rostl, v roce 2003 naopak poklesl a dostal se o 5 % pod úroveň roku 2000. V roce 2004 došlo opět ke zvýšení o 1,5 % v porovnání s rokem 2000. V hodnotě vyplacených dávek státní sociální podpory nelze určit jednoznačný vývoj. V roce 2004 získali příjemci dávek státní sociální podpory na území Jihočeského kraje 2,2 mld. Kč. Z celkového objemu vyplácených dávek představuje přídavek na dítě 33,3 %, rodičovský příspěvek 29,2 % a sociální příplatek 13,2 %.

Tab. 4.6.3 Dávky státní sociální podpory
Zdroj: MPSV

	2000	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 - 2000
Přiznané dávky[1)]	2 489 696	2 412 746	2 419 199	2 376 679	2 451 964	x
Vyplacené dávky (mil. Kč)[2)]	1 931 400	1 937 180	2 050 967	1 950 014	2 224 436	293 036
v tom:						
přídavek na dítě	798 872	801 443	836 974	785 649	740 730	-58 142
sociální příplatek	352 448	343 847	360 997	328 613	293 437	-59 011
příspěvek na bydlení	128 729	135 117	152 655	139 993	125 585	-3 144
příspěvek na dopravu	79 196	88 029	96 194	93 161	63 336	-15 860
rodičovský příspěvek	480 008	481 598	504 371	499 298	649 165	169 157
zaopatřovací příspěvek	837	697	521	381	239	-598
pěstounská péče	15 448	17 154	19 558	21 253	22 796	7 348
z toho:						
na potřeby dítěte	11 439	12 567	14 403	15 811	16 922	5 483
odměna pěstouna	3 509	3 913	4 468	4 794	5 183	1 674
porodné	36 263	38 074	49 083	49 850	51 302	15 039
pohřebné	31 180	31 015	30 630	31 825	30 990	-190

[1)] v letech 2000 - 2002 bez zpětně přiznaných dávek
[2)] včetně zpětně vyplacených dávek

4.7 Kriminalita, dopravní nehody, požáry

Kriminalita

Sociálně ekonomický vývoj společnosti se odráží i v negativních jevech, mezi něž patří především kriminalita ve všech formách, a dále pak požáry a dopravní nehodovost. Počet spáchaných trestných činů v roce 2004 klesl na 16,4 tisíce (oproti roku 2000 o 12 %), když na 1000 obyvatel v roce 2004 připadalo 26,2 zjištěných trestných činů. Na celkové kriminalitě se obecná kriminalita podílela ze 77,8 %, hospodářská kriminalita z 13,3 % a zbývajících 9,0 % připadalo na ostatní kriminalitu. Přes určité výkyvy nedošlo v uplynulých 4 letech k podstatným změnám v podílech jednotlivých skupin. Na obecné kriminalitě se podílely z 46,5 % krádeže prosté, z 26,3 % krádeže vloupáním a z 10,8 % násilné a mravnostní činy. Mezi ostatními trestnými činy se jednalo především o dopravní nehody a zanedbání povinné výživy. Téměř polovinu hospodářské kriminality tvořily podvody (především úvěrové), dále pak zneužití platební karty a zpronevěry.

Tab. 4.7.1 Trestné činy
Zdroj: Policejní prezidium ČR

	2000	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 - 2000	index 2004/2000
Zjištěné trestné činy	18 641	16 990	16 266	15 773	16 396	-2 245	88,0
z toho:							
hospodářská kriminalita	2 431	1 781	1 952	1 734	2 174	-257	89,4
obecná kriminalita	14 670	13 629	12 618	12 543	12 750	-1 920	86,9
Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel	29,8	27,0	26,0	25,2	26,2	-3,5	88,1
z toho:							
hospodářská kriminalita	3,9	2,8	3,1	2,8	3,5	-0,4	89,6
obecná kriminalita	29,8	27,0	26,0	25,2	26,2	-3,5	88,1
Objasněnost trestních činů (v %)	57,6	57,3	53,3	48,2	47,7	-9,9	82,8
z toho:							
hospodářská kriminalita	96,1	94,2	81,1	78,5	78,3	-17,8	81,5
obecná kriminalita	47,1	47,9	43,9	38,5	37,0	-10,1	78,5

Počtem 26,2 spáchaných trestných činů na 1 tisíc obyvatel byla kriminalita v Jižních Čechách nižší o 8,2 procentního bodu než v ČR (34,4 %). Z jednotlivých okresů byla v roce 2004 vyšší než průměrná kriminalita pouze v okrese České Budějovice, naopak nejnižší byla v okrese Jindřichův Hradec (19,2 %). Od roku 2000

klesla kriminalita ve všech okresech kromě Českého Krumlova, nejvíce (o 6,0 procentního bodu) v okrese Tábor.

Nepříznivý vývoj byl v objasněnosti trestných činů, která poklesla ve sledovaném období o téměř 20 % na méně než polovinu. Výraznější byl pokles v objasněnosti hospodářské kriminality, kde je ale stále objasněno téměř 80 % spáchaných trestných činů. Nepříznivá situace v objasněnosti obecné kriminality je důsledkem skutečnosti, že více než 75 % krádeží se nepodaří objasnit. V jednotlivých okresech Jihočeského kraje se objasněnost trestných činů pohybovala v roce 2004 od 29,5 % v Českých Budějovicích do 52,3 % v okrese Strakonice, k poklesu objasněnosti došlo ve všech okresech.

Dopravní nehody

Počet dopravních nehod v roce 2001 klesl ve srovnání s rokem 2000 o více než 12 %, po tomto roce se ale jejich počet pravidelně zvyšoval a je v roce 2004 pouze o 1,7 % nižší. Rostoucí pasivní bezpečnost se projevila v poklesu dopadu nehod na životy a zdraví osob, o více než 50 % ale vzrostly škody způsobené při dopravních nehodách, když v posledních letech dosahovaly výše cca 50 tisíc na jednu nehodu. Pod vlivem alkoholu bylo způsobeno více než 5 % nehod.

Tab. 4.7.2 Dopravní nehody

Zdroj: Policejní prezidium ČR

	2000	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 - 2000	Index 2004 / 2000
Dopravní nehody celkem	13 946	12 264	12 519	12 944	13 707	-239	98,3
z toho pod vlivem alkoholu	.	.	688	696	709	x	x
Počet usmrcených	131	93	128	115	103	-28	78,6
Počet těžce zraněných	408	419	444	439	335	-73	82,1
Způsobené škody (mil.Kč)	431	503	567	660	652	221	151,3

V přepočtu na 1 km silnic bylo v roce 2004 způsobeno v Jihočeském kraji 2,2 nehody a způsobena škoda 106 tisíc Kč. Z jednotlivých okresů bylo nejvíc nehod způsobeno v Českých Budějovicích (4,5) a rovněž způsobená škoda (227 tis.Kč) byla nejvyšší. Naopak nejméně nehod bylo způsobeno na silnicích okresu Jindřichův Hradec (1,4) se způsobenou škodou 57 tis.Kč.

Graf 19 Dopravní nehodovost v roce 2004 podle krajů na tisíc obyvatel

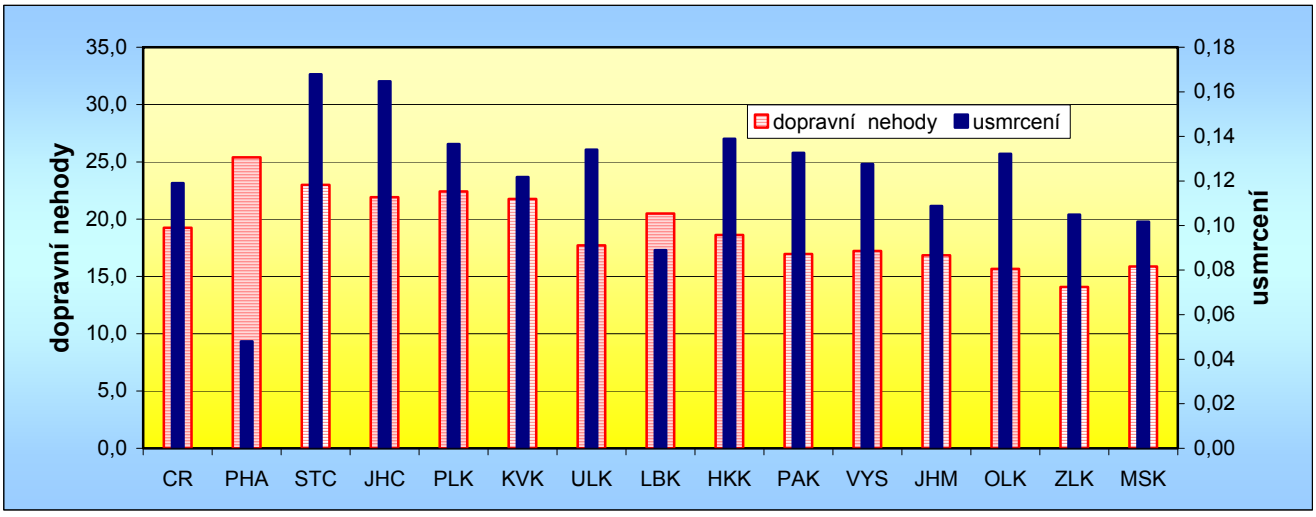

Požáry

Negativní dopady mají i požáry, a to nejen ve způsobených škodách na zdraví a majetku, ale rovněž ve ztrátách na existujících pracovních příležitostech. Počet požárů v jednotlivých letech výrazně kolísal, když nejnižší byl v roce 2001 a naopak nejvyšší v roce 2003.

Tab. 4.7.3 Požáry

Zdroj: Policejní prezidium ČR

	2000	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 - 2000	Index 2004 / 2000
Požáry celkem	1 256	985	1 114	1 677	1 062	-194	84,6
způsobená škoda (mil.Kč)	78	49	40	141	104	26	133,1
uchráněné hodnoty	306	355	274	348	331	25	108,1
počet usmrcených osob	11	3	14	7	7	-4	x

Obdobně jako počet požárů kolísaly i způsobené škody, které v roce 2004 dosahovaly 97,6 tis. Kč na jeden požár. Přes variabilitu uvedených ukazatelů převýšily hodnoty uchráněné při zásazích způsobené škody více než 3x.

Graf 20 Přímé škody a uchráněné hodnoty při požárech v roce 2004

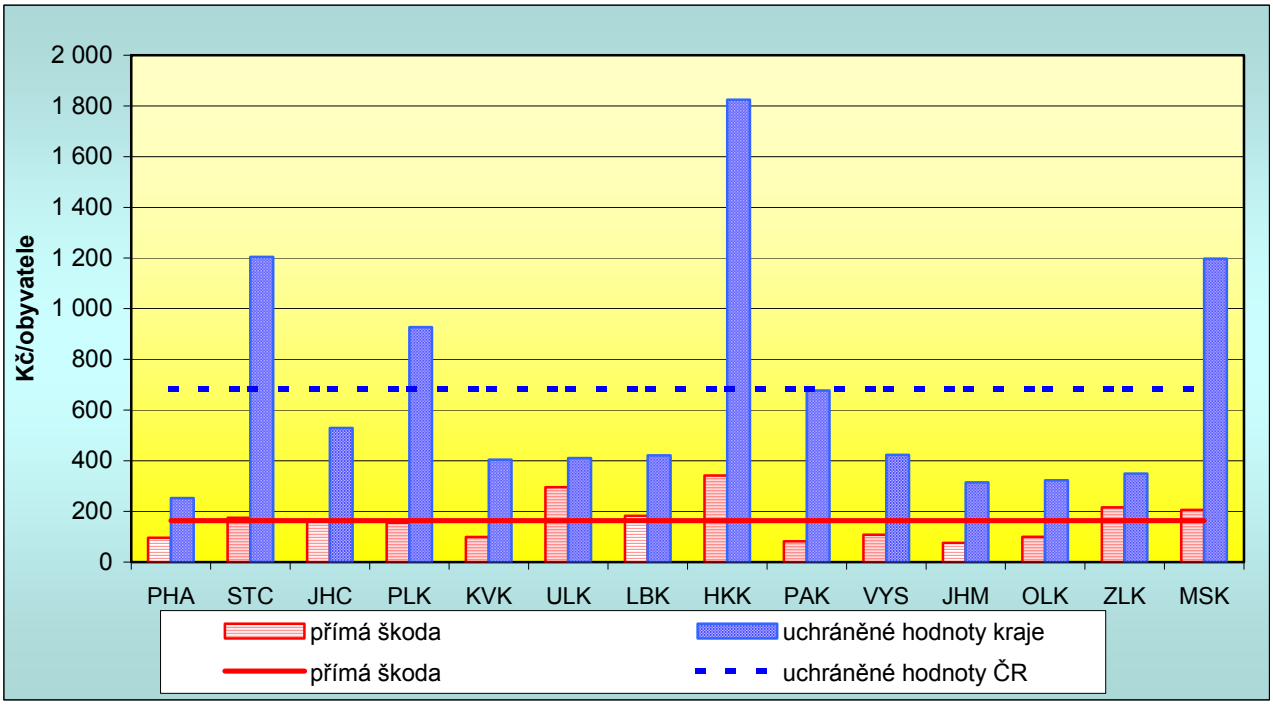

5. Ekonomický vývoj

5.1 Makroekonomický rámec

Celková výkonnost ekonomiky kraje je měřena pomocí souhrnných ukazatelů (hrubá přidaná hodnota, hrubý domácí produkt domácí produkt, tvorba hrubého fixního kapitálu, disponibilní důchod domácností). Na hrubém domácím produktu vytvořeném v České republice se v roce 2004 Jihočeský kraj podílel 5,5 % (v tržních cenách). V přepočtu na 1 obyvatele dosahuje HDP v kraji 241,4 tis. Kč, což představuje 89,0 % průměru ČR a 63,1 % průměru všech 25 zemí sdružených v Evropské unii. Mezi kraji České republiky zaujímá Jihočeský kraj v tvorbě HDP na obyvatele 6. místo.

Tab. 5.1.1 Regionální makroekonomické ukazatele

	Měřicí jednotka	2000	2001	2002	2003	2004	Změna v %	
							2004/ 2000	průměrná roční
Hrubá přidaná hodnota (HPH) v zákl. cenách	mil. Kč	105 860	111 084	121 479	127 745	135 415	27,9	6,3
Hrubý domácí produkt (HDP) v tržních cenách	mil. Kč	117 060	122 739	133 991	140 623	150 970	29,0	6,6
Podíl kraje na HDP České republiky (ČR=100)	%	5,4	5,3	5,5	5,5	5,5	[1] 0,0	x
Vývoj HDP (stálé ceny roku 1995, min. rok=100)		.	98,5	106,4	102,5	104,0	x	x
HDP na 1 obyvatele	Kč	187 000	196 256	214 462	225 011	241 389	29,1	6,6
HDP na 1 obyvatele (ČR=100)		89,3	86,7	90,6	89,8	89,0	[1] -0,3	x
HDP na 1 obyvatele v PPS[2] (EU 25 = 100)[3]		57,9	57,2	61,3	61,9	63,1	[1] 5,2	x
HDP na 1 zaměstnance	Kč	483 794	511 085	548 014	581 309	636 817	31,6	7,1
HDP na 1 zaměstnance (ČR=100)		88,8	87,0	91,5	89,2	90,5	[1] 1,7	x
Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK)	mil. Kč	38 252	46 029	32 758	44 676	45 337	18,5	4,3
THFK na 1 obyvatele	Kč	61 106	73 599	52 432	71 487	72 491	18,6	4,4
THFK na 1 obyvatele (ČR=100)		105,5	117,8	83,1	106,4	99,5	[1] -6,0	x
Disponibilní důchod domácností (DDD)	mil. Kč	67 610	70 041	72 630	77 805	81 778	21,0	4,9
DDD na 1 obyvatele	Kč	108 005	111 994	116 250	124 496	130 758	21,1	4,9
DDD na 1 obyvatele (ČR=100)		97,1	95,2	93,2	95,7	96,1	[1] -1,0	x

[1] rozdíl 2004 - 2000 v bodech
[2] PPS - jednotka pro měření kupní síly
[3] EU 25 - průměr za 25 členských zemí EU

Meziroční vývoj není v této oblasti zcela rovnoměrný. Při hodnocení vývoje většiny ukazatelů samozřejmě hraje důležitou roli cenový vývoj. Proto se hrubý domácí produkt přepočítává do stálých cen roku 1995. Proti roku 2000 tedy HDP v Jihočeském kraji vzrostl o 11,7 % (ve stálých cenách), přičemž v roce 2001 došlo proti roku 2000 k poklesu. Celkově byl největší nárůst ve sledovaném období zaznamenán v Moravskoslezském kraji (o 17,0 %) a v Jihomoravském kraji (o 16,7 %), naopak nejnižší nárůst v Libereckém kraji (o 7,7 %) a Karlovarském kraji (o 8,0 %). Růst HDP v Jihočeském kraji je pod republikovým průměrem (12,6 %) a je mezi kraji pátý nejnižší. Ve srovnání s předcházejícím čtyřletým obdobím (1997 – 2000) došlo k výraznému zvýšení dynamiky regionálního HDP, v těchto letech vzrostl pouze o 1,8 %. I v těchto letech byl růst HDP v kraji v rámci ČR podprůměrný (v ČR růst o 3,2 %), ale mezi kraji byl 6. nejvyšší.

Při přepočtu hrubého domácího produktu na zaměstnance (což je určitým vyjádřením společenské produktivity práce) vrostl HDP v tržních cenách ve sledovaném období o 31,6 %. Produktivita v kraji tak dosahuje 90,5 % průměru České republiky a je mezi kraji šestá nejvyšší. Nadprůměrné hodnoty v České republice dosahuje především Hl. město Praha (o více než polovinu) a Středočeský kraj (o 7,7 %).

Stejně jako v jiných krajích se na tvorbě **hrubé přidané hodnoty** (vč. FISIM – finanční zprostředkovatelské služby nepřímo měřené) podílí především zpracovatelský průmysl (26,9 %), odvětví obchodu a oprav spotřebního zboží (11,9 %) a dopravy a telekomunikací (11,5 %). Více než dvojnásobný než v průměru České republiky však v kraji je odvětví zemědělství a lesnictví (6,2 %), tento podíl má vyšší pouze kraj Vysočina. Významné je rovněž rybářství, kde se v Jihočeském kraji vytváří zhruba polovina hrubé přidané hodnoty v tomto odvětví v rámci celé republiky.

Při sektorovém pohledu zjišťujeme, že se v Jihočeském kraji nejvíce na tvorbě hrubé přidané hodnoty nejvíce podílí primární sektor (zemědělství, lesnictví a rybolov) 6,2 %, sekundární sektor (průmysl a stavebnictví) 41,1 % a terciární sektor (ostatní odvětví) 52,7 %. V dlouhodobějším vývoji dochází v kraji (stejně jako v celé České republice) k poklesu významu primárního i sekundárního sektoru a naopak k růstu významu sektoru terciárního.

Tab. 5.1.2 Hrubá přidaná hodnota podle odvětví

	2000	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 -2000 v bodech
Hrubá přidaná hodnota celkem (mil. Kč)	107 773	113 093	123 840	130 241	138 053	[1] 28,1
v tom odvětví (%):						
zemědělství, myslivost, lesnictví; chov ryb	8,0	7,6	6,1	5,5	6,2	-1,8
průmysl	36,7	35,0	34,7	32,9	33,4	-3,3
stavebnictví	7,8	7,1	7,3	7,9	7,8	0,0
obchod; opravy motorových vozidel a výrobků pro osob. potřebu; ubytování a stravování	10,9	11,2	11,7	12,3	11,9	1,0
doprava, skladování a spoje	10,5	11,4	11,7	11,7	11,5	1,0
finanční zprostředkování; činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu, podnikatelské činnosti	10,6	11,7	12,1	12,1	11,7	1,1
veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	5,5	5,7	6,0	6,7	6,7	1,2
vzdělávání; zdravotní a sociální péče; ostatní veřejné, sociální a osobní služby	9,9	10,3	10,3	10,8	10,9	1,0

[1] změna v %

Ve sledovaném období se nadále projevuje tendence snižování podílu zemědělství, lesnictví a rybolovu na tvorbě hrubé přidané hodnoty (i když v roce 2004 proti roku 2003 došlo k mírnému nárůstu. Obdobně se vyvíjel podíl průmyslu. Kolísavý vývoj ve stavebnictví se projevil v celkovém souhrnu jako neutrální. Naopak podíl nevýrobních činností na tvorbě HPH se postupně zvyšuje (i když také s výkyvy).

Graf 21 Struktura hrubé přidané hodnoty podle OKEČ v roce 2000 a 2004

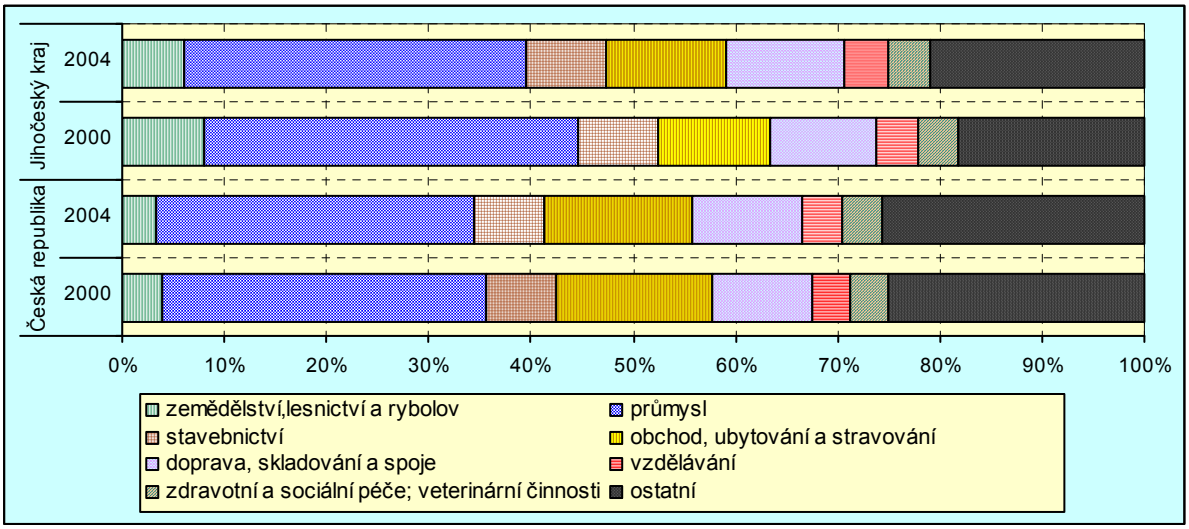

Jedním z nejdůležitějších zdrojů ekonomického růstu kraje je investiční výstavba. Hrubá **tvorba fixního kapitálu** (THFK) představuje v Jihočeském kraji roční objem prostředků kolem 40 mld. Kč. Vývoj objemu tvorby hrubého fixního kapitálu kolísá, ve sledovaném období byl nejvyšší v roce 2001 a nejnižší v roce 2002. Při přepočtu na 1 obyvatele se pohybuje objem prostředků investovaných v Jihočeském kraji kolem republikového průměru. Ïnvestiční výstavba v kraji byla významně ovlivněna dokončováním Jaderné elektrárny Temelín, významnější investice byly směřovány rovněž do zpracovatelského průmyslu.

Dalším makroekonomickým ukazatelem, který máme k dispozici v regionálním členění, je **čistý disponibilní důchod domácností** (DDD). Jeho průměrná roční výše postupně roste (v průměru ročně o 4,9 %), v roce 2004 dosahoval 81,8 mld. Kč, v přepočtu na jednoho obyvatele kraje pak 130,7 tis. Kč. Ve srovnání s průměrem České republiky to znamená mírné zaostávání, je však nutno si uvědomit, že tento průměr do značné míry ovlivňuje Hl. město Praha (52,3 % nad průměrem), mírně nad průměrem je už pouze Středočeský kraj (o 0,7 %). Ostatní kraje jsou pod průměrem České republiky, Jihočeský kraj je celkově na 6. pozici. V dlouhodobějším pohledu se však jeho postavení zhoršuje, v roce 1995 byl na 4. pozici mezi kraji a odstup od průměru ČR měl menší.

Tab. 5.1.3 Vybrané makroekonomické indikátory podle krajů

	Podíl kraje na HDP ČR (%)		HDP na 1 obyvatele (Kč)		HDP na 1 zaměstnance (Kč)		THFK na 1 obyvatele (Kč)		DDD na 1 obyvatele (Kč)	
	2000	2004	2004	změna 2004/2000 (%)	2004	změna 2004/2000 (%)	2004	změna 2004/2000 (%)	2004	změna 2004/2000 (%)
ČR celkem	**100,0**	**100,0**	**271 161**	**29,6**	**703 819**	**29,2**	**72 873**	**25,8**	**136 078**	**22,4**
Hl.město Praha	23,0	23,0	547 096	31,1	1 061 453	29,1	184 135	59,0	207 284	30,6
Středočeský	10,6	10,4	253 912	24,1	757 787	24,3	66 960	10,5	136 938	22,5
Jihočeský	**5,4**	**5,5**	**241 389**	**29,1**	**636 817**	**31,6**	**72 491**	**18,6**	**130 758**	**21,1**
Plzeňský	5,1	5,0	251 106	25,9	615 903	23,8	68 263	5,8	132 500	18,0
Karlovarský	2,5	2,4	216 639	24,7	554 427	30,9	67 642	84,0	118 654	11,9
Ústecký	6,7	6,8	229 146	31,3	633 141	27,8	56 519	30,4	115 269	15,2
Liberecký	3,6	3,4	220 991	22,7	579 786	20,0	66 885	29,7	124 300	17,3
Královéhradecký	4,9	4,8	244 549	27,9	656 882	35,3	51 743	-0,2	133 063	22,7
Pardubický	4,2	4,2	230 880	29,0	591 596	20,5	42 758	-1,0	123 557	21,7
Vysočina	4,5	4,4	234 530	26,4	637 160	23,3	52 356	-4,5	124 511	22,3
Jihomoravský	10,0	10,3	254 684	34,9	664 782	36,0	70 090	36,8	132 738	25,3
Olomoucký	4,9	4,9	211 467	30,0	583 226	28,8	47 848	3,4	121 344	21,2
Zlínský	4,9	4,8	222 885	26,3	610 286	27,9	49 115	12,1	126 679	21,0
Moravskoslezský	9,7	10,1	222 638	36,4	632 100	37,0	47 316	11,9	121 257	21,1

Poznámka: meziroční vývoj je uveden v běžných cenách

Z podkladů České národní banky vyplývají údaje o **přímých zahraničních investicích**. Za roky 1993 – 2003 (údaje za rok 2004 nebyly v době zpracování materiálu k dispozici) jejich celkový objem v kraji představoval téměř 33 mld. Kč, tedy v průměru ročně 3 mld. Kč. Z tohoto objemu představuje příliv základního kapitálu do kraje 83,3 %, reinvestovaný zisk 1,7 % a příliv ostatního kapitálu 15,0 %. Na celkovém objemu přímých zahraničních investic v České republice se kraj podílí v 2,8 %.. Mezi kraji se Jihočeský kraj pohybuje zhruba uprostřed jejich pořadí, Téměř polovina investic byla směrována do Hl. města Prahy, významný podíl také do Středočeského kraje.

Z okresů Jihočeského kraje bylo směrováno více než 60 % investičních prostředků do okresu České Budějovice a téměř 13 % do okresu Tábor. Naopak nejnižší podíly byly směrovány do okresů Prachatice (1,6 %) a Písek (4,6 %).

Do této subkapitoly jsme zařadili také údaje **o zahraničním obchodu**[1]. V roce 2004 bylo ekonomickými subjekty se sídlem v Jihočeském kraji vyvezeno zboží a služby v celkové hodnotě 89,9 mld. Kč, v roce 2003 to bylo 81,6 mld. Kč. Na celkovém objemu exportu z České republiky\ se kraj podílel 5,2 % (v roce 2003 to bylo 6,0 %). Na struktuře vývozu z Jihočeského kraje se v roce 2004 nejvíce podílely stroje a dopravní prostředky (56,0 %), polotovary a materiály (15,5 %) a průmyslové spotřební zboží (14,7 %). V roce 2003 byla struktura vývozu podobná. Pokud se jedná o podíl na vývozu určité komodity z České republiky má kraj nejvýznamnější postavení ve skupině „Motory pístové s vnitřním spalováním a díly k nim“, kde jeho podíl v roce 2004 dosáhl 33,4 %. Z pohledu teritoriálního určení směřovalo v roce 2004 (obdobně jako v roce 2003) celkem 88,6 % exportu do zemí Evropské unie. Pokud se jedná o jednotlivé státy, vyvážíme do Německa 38,8 %, do Rakouska 21,4 %, do Francie 7,7 %, do Itálie 4,0 %, na Slovensko 3,9 % celkového objemu zboží a služeb.

5.2 Organizační struktura národního hospodářství

Po bouřlivém vývoji na počátku 90. let se situace již značně uklidnila. Přesto však neustále narůstají počty registrovaných subjektů prakticky všech typů s výjimkou státních podniků. V registru ekonomických subjektů bylo k 31.12. 2004 evidováno 142,8 tis. subjektů se sídlem v Jihočeském kraji. Největší část z celkového počtu tvořili podnikatelé – fyzické osoby podnikající podle živnostenského zákona (102,5 tis.osob) s průměrným ročním růstem 4,1 %, z právnických osob to byly obchodní společnosti (11,1 tis.) s průměrným růstem 3,6 %.

[1] Sledování zahraničního obchodu v regionálním členění bylo zahájeno až v roce 2003, proto nemáme k dispozici dlouhodobější časovou řadu. Dále nejsou k dispozici v regionálním členění údaje o dovozu, protože subjekt, který zboží převeze přes hranice má většinou sídlo v Praze a tím by byla struktura údajů o dovozu velmi narušena.

Tab. 5.2.1 Registrované subjekty podle právní formy

	2000	2001	2002	2003	2004	Změna v %		Struktura v %	
						2004/ 2000	průměrná roční	2000	2004
Registrované subjekty celkem	122 996	128 073	135 717	141 375	142 796	16,1	3,8	100,0	100,0
v tom:									
právnické osoby	20 530	21 517	22 551	24 042	25 076	22,1	5,1	16,7	16,8
z toho: obchodní společnosti	9 646	10 088	10 312	10 557	11 123	15,3	3,6	7,8	7,9
družstva	643	683	698	713	701	9,0	2,2	0,5	0,5
státní podniky	67	61	56	47	40	-40,3	-12,1	0,1	0,0
fyzické osoby	102 466	106 556	113 166	117 333	117 720	14,9	3,5	83,3	83,2
z toho: soukromí podnikatelé	87 459	91 472	98 048	102 054	102 538	17,2	4,1	71,1	71,4
rolníci	8 492	8 552	8 576	8 618	8 473	-0,8	-0,1	6,9	6,7
podnikatelé podle zvl.zákonů	6 515	6 532	6 542	6 661	6 709	3,0	0,7	5,3	5,1

Změna počtu registrovaných subjektů na daném území vychází ze dvou předpokladů. Prvních z nich je změna sídla jednotky, a to vystěhování mimo sledované území nebo přistěhování z jiného, druhou pak vlastní vznik nebo zánik subjektu. Nárůst je rovněž ovlivňován tím, že jsou neustále zapisovány nové subjekty, zatímco k rušení v takovém rozsahu nedochází. V letech 2003 – 2004 bylo průměrně ročně v Jihočeském kraji založeno 5 652 subjektů, když zrušeno jich bylo pouze 2 584. Celkově tak ročně přibylo celkem 3 068 subjektů (2,2 %). Různý podíl byl u fyzických a právnických osob, když na přírůstku se podílely fyzické osoby z 69,5 % a na úbytku ze 77,7 %. Celkově tak počet registrovaných fyzických osob ročně rostl o 1,9 % a právnické osoby o 4,8 %. Rozhodující podíl ne růstu mají stále fyzické osoby (z 62,6 %), z právnických osob se na růstu nejvýrazněji podílely společnosti s r.o. (z 14,2 %) a sdružení (z 5,0 %).

Tab. 5.2.2 Registrované subjekty podle počtu zaměstnanců

	2000	2004	Průměrná roční změna (%)	Struktura v roce 2004 (%)
Registrované subjekty celkem	122 996	142 796	3,8	100,0
v tom s počtem zaměstnanců:				
neuvedeno a bez zaměstnanců	105 622	126 275	4,6	88,4
1 - 5	12 170	11 212	-2,0	7,9
6 - 19	3 316	3 290	-0,2	2,3
20 - 49	1 123	1 233	2,4	0,9
50 - 99	412	450	2,2	0,3
100 - 249	231	218	-1,4	0,2
250 - 499	68	69	0,4	0,0
500 a více	54	49	-2,4	0,0

Rozhodující podíl na celkovém počtu mají subjekty s neuvedeným počtem zaměstnanců (27,6 %) a bez zaměstnanců (60,8 %). Ekonomických subjektů s 20 a více zaměstnanci, které jsou plně zahrnuty do statistických šetření, je pouze 1,4 %. K 31.12. 2004 bylo v Jihočeském kraji 2 019 subjektů, v letech 2003 – 2004 jich průměrně ročně přibylo 58 a ubylo 41. Více jak 100 zaměstnanců mělo ke stejnému datu 336 subjektů, když ale jejich počet klesal průměrně o 3 subjekty ročně (přírůstek v letech 2003 – 2004 celkem o 12 a úbytek o 18 subjektů celkem).

Graf 22 Struktura subjektů podle odvětví činnosti k 31. 12. 2004

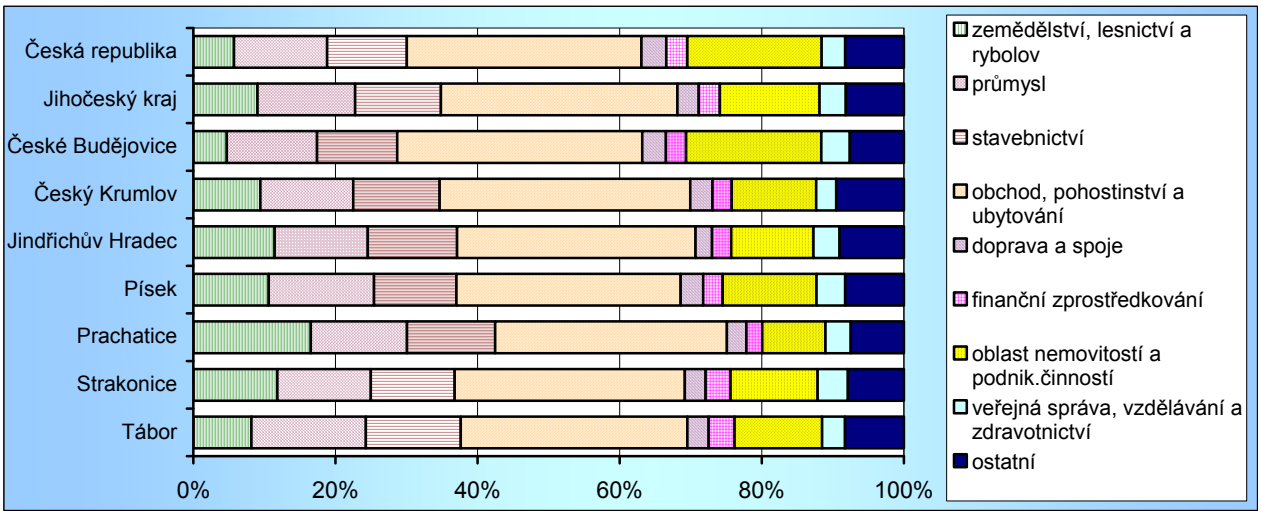

Odvětvová struktura registrovaných subjektů je samozřejmě ovlivněna především strukturou podnikatelů – fyzických osob. Třetina subjektů (47 530) se k 31.12.2004 zaměřovala na obchod, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží, pohostinství a ubytování, tedy jejich činost byla zaměřena v rozhodující míře na služby obyvatelstvu. Dále více než 20 tisíc subjektů (14,0 %) subjektů podniká v oblasti nemovitostí nebo zajišťuje služby převážně pro podniky, činnost 13,7 % subjektů je zaměřena na průmysl a 12,1 % na stavebnictví. V oblasti zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství podnikalo v kraji 12,9 tisíc subjektů, z toho bylo 8,5 tisíce rolníků (65,7 %). Počet registrovaných subjektů ve všech odvětvích kromě finančního zprostředkování od roku 2000 vzrostl, ročně průměrně o 3,8 %, nejvíce v oblasti nemovitostí (téměř o 10 %). Rozdílná struktura byla v letech 2003 a 2004 rovněž v odvětvové činnosti vznikajících a zanikajících subjektů. Na celkovém počtu nově zaregistrovaných subjektů se nejvíce podílely jednotky s činností zaměřenou do oblasti nemovitostí a služeb pro podniky (26,8 %), obchodu a oprav motorových vozidel a spotřebního zboží, pohostinství a ubytování (23,0 %), více než 10 % zakládaných subjektů dále uvedlo jako rozhodující odvětví činnosti průmysl a stavebnictví. Nejvíce rušených subjektů podnikalo v oblasti obchodu, pohostinství a ubytování (37,7 %), činnost více než 10 % subjektů byla zaměřena do odvětví průmyslu, oblasti nemovitostí a služeb pro podniky a zemědělství.

Ne všechny subjekty zahrnuté ve statistickém registru ekonomických subjektů vykazují podle informací ze statistických zjišťování nebo administrativních zdrojů ekonomickou činnost. **Aktivní subjekty** jsou považovány za statistickou jednotku typu podnik. V Jihočeském kraji tvořily tyto jednotky k 31. 12. 2004 podíl 55,5 % z celkového počtu jednotek v RES, v jednotlivých okresech se jejich podíl pohybuje od 51,3 % v Táboře do 58,2 % v Českých Budějovicích. Podle vybraných právních forem tvoří soukromí podnikatelé podnikající podle živnostenského zákona podíl 72,6 %, samostatně hospodařící rolníci 5,9 % a soukromí podnikatelé podnikající podle jiného než živnostenského zákona 5,2 %. Podíl obchodních společností celkem tvoří 10 %, z toho akciové společnosti pouze 0,7 %. Stejný podíl jako akciové společnosti mají rovněž družstva.

Tab. 5.2.3 Ekonomické subjekty a statistické jednotky typu podnik podle vybraných právních forem v územním členění k 31. 12. 2004

Území, kraj, okres	Registrované jednotky celkem	Registrované jednotky typu podnik		z toho vybrané právní formy							
				soukromí podnikatelé podnikající dle živnostenského zákona		soukromí podnikatelé podnikající dle jiného než živnostenského zákona		obchodní společnosti		družstva	státní podniky
						v tom					
		celkem	podíl v %	celkem	z toho zapsaní v OR	samostatně hospodařící rolníci	ostatní	celkem	z toho a.s.		
Česká republika	2 352 601	1 269 221	53,9	911 085	12 178	46 040	69 666	163 422	12 145	9 158	482
Jihočeský kraj	142 796	79 295	55,5	57 561	690	4 692	4 152	7 897	520	556	25
Č. Budějovice	43 453	25 286	58,2	18 163	276	792	1 342	3 443	233	315	11
Český Krumlov	13 223	7 244	54,8	5 434	81	394	356	636	28	21	2
J. Hradec	18 141	10 197	56,2	7 239	72	762	573	910	55	51	2
Písek	15 813	8 857	56,0	6 670	55	643	422	626	35	42	2
Prachatice	12 304	6 907	56,1	4 963	89	630	301	553	28	23	-
Strakonice	15 212	8 153	53,6	5 855	56	661	411	677	58	48	1
Tábor	24 650	12 651	51,3	9 237	61	810	747	1 052	83	56	7

V registru ekonomických subjektů jsou vedeny jednotky podle sídla podniku a odvětví převažující činnosti. Podrobnější územní pohled umožňuje statistické zjišťování, které se zabývá tzv. **„profilováním**“ ekonomických subjektů jednak z pohledu struktury odvětvové činnosti a jednak **z pohledu územního členění**. V jeho rámci jsou vymezovány tzv. místní jednotky[1]. V nich je zjišťováno odvětví činnosti a počet zaměstnanců. Zjišťování dalších ekonomických údajů by bylo ekonomicky náročné a znamenalo by zvýšení administrativní zátěže respondentů. Dalším problémem je, že podniková účetní soustava není mnohdy podle místních jednotek členěna.

Vzhledem k tomu, že zjišťování se zatím netýká všech odvětví a všech velkých ekonomických subjektů, je nutno jeho výsledky brát jako orientační. Přesto je jednou z cest k vytvoření relevantnějšího obrazu o hospodářské struktuře kraje než běžné používané údaje podle sídla podniku. Na území Jihočeského kraje

[1] Místní jednotky jsou vymezovány v ekonomických subjektech se 20 a více zaměstnanci, kromě odvětví veřejné správy, obrany a povinného sociálního zabezpečení. Na místní jednotky rovněž nebyly zatím členěny některé velké podniky s velkým množstvím pracovišť v celé České republice (např. České dráhy)

má sídlo celkem 1 328 podniků, které byly rozčleněny na místní jednotky. V nich bylo vyprofilováno více než 3,3 tis. odloučených místních jednotek, tedy jednotek, které pracují na jiné adrese než je sídlo podniku.

Ekonomické subjekty, které mají **sídlo mimo kraj** mají v Jihočeském kraji vytvořeno **téměř 1 500 místních jednotek** a zaměstnávají cca 30 tis. zaměstnanců. Jedná se především o podniky se sídlem v Hl. městě Praze (zaměstnávají v kraji více než 20 tis. zaměstnanců) a podniky se sídlem ve Středočeském kraji (kolem 2 tis. zaměstnanců). V odvětvovém pohledu se jedná především o 16,1 tis. zaměstnanců v tržních službách a téměř 10 tis. zaměstnanců v průmyslu,

Naopak podniky se sídlem v kraji mají 900 **místních jednotek mimo Jihočeský kra**j. Pracuje v nich cca 10 tis. zaměstnanců, z toho téměř než 2 000 jich pracuje v kraji Vysočina, kolem 1 200 osob pracuje v Hl. městě Praze, Středočeském nebo Plzeňském kraji. V členění podle odvětví převažují průmyslové činnosti (5,1 tis. zaměstnanců) a tržní služby (3,2 tis. zaměstnanců).

Z těchto údajů si můžeme vytvořit určitou představu o struktuře hospodářství kraje, jestliže do výpočtů zahrneme také sídelní jednotky členěných podniků (jednotky, které pracují na stejné adrese jako je sídlo podniku) a podniky které vyhovují kritériím, ale na místní jednotky se nečlení (pracují na jedné adrese). Tím získáme údaje o struktuře podniků se 20 a více zaměstnanci podle místa pracoviště, která je uvedena v grafu 23.

Graf 23 Struktura místních jednotek subjektů s 20 a více zaměstnanci podle odvětví se sídlem pracoviště na území Jihočeského kraje

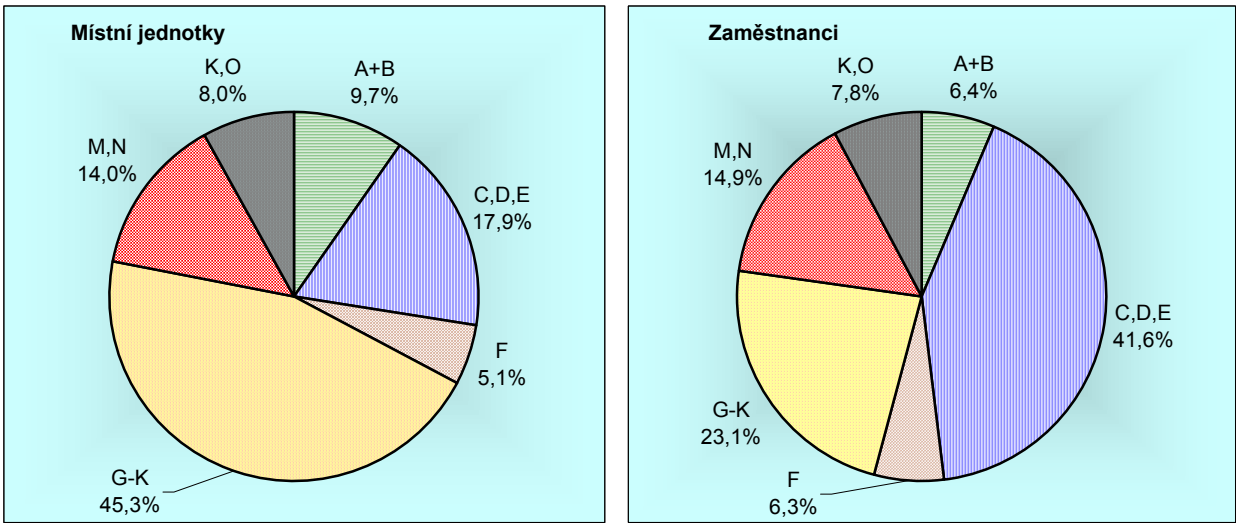

A+B	Zemědělství, lesnictví a chov ryb	**F**	Stavebnictví	**M,N**	Vzdělávání, zdravotnictví
C,D,E	Průmysl celkem	**G-K**	Tržní služby	**K,O**	Veřejná správa, ostatní

Průměrný počet zaměstnanců místní jednotky je 26,4, jednotky se sídlem podniku v kraji mají 27,2 zaměstnanců a jednotky se sídlem podniku mimo kraj 24,4. Počty zaměstnanců v jednotlivých jednotkách se ale výrazně liší podle odvětví činnosti. Nejvyšší počet zaměstnanců (69,4) mají jednotky v odvětví průmyslu, z toho v potravinářském průmyslu 70,2, v dopravě, skladování a spojích (54,2) a ve stavebnictví (37,0). Naopak méně než 10 zaměstnanců mají jednotky ve finančním zprostředkování (6,7) a obchodu a opravách motorových vozidel a spotřebního zboží (7,8).

5.3 **Zemědělství a lesnictví**

Zemědělství

Při hodnocení vývoje zemědělství je třeba upozornit na to, že od roku 2002 došlo v souladu s legislativou Evropské unie ke změně v definici zemědělství. V údajích již není započítávána produkce domácích hospodářství obyvatelstva. Tato metodická nesrovnatelnost má však větší význam jen u několika málo pěstovaných produktů, zejména brambor, ovoce a zeleniny, v živočišné výrobě pak především u slepic.

Z ryze ekonomického pohledu se význam zemědělství v kraji snižuje. V zaměstnanosti uvádí zemědělské podniky (s počtem zaměstnanců 20 a více) pokles během posledních 4 let ze 14 tisíc na 11 tisíc osob. Obdobně sestupný trend se projevuje v podílu zemědělství na hrubé přidané hodnotě. Ten představoval v roce 2000 (včetně lesnictví a rybolovu) v jižních Čechách 8,2 %, ale v roce 2003 již jen 5,5 %. V roce 2004 byl podle předběžných výsledků dosažen podíl poněkud vyšší (6,2 %), ale to je plně ovlivněno výjimečně příznivými výsledky v rostlinné výrobě.

Podnikatelská struktura zemědělství se v kraji (stejně jako v celé republice) vyznačuje dvěma odlišnými rysy. Na jedné straně existuje mnoho podniků s malou výměrou zemědělské půdy (převážně samostatně hospodařící fyzické osoby) a na protější straně stojí malý počet podniků (většinou právnické osoby), které obhospodařují velké plochy. Čísla za celou ČR hovoří o tom, že na malé podniky (s výměrou do 10 ha), které představovaly 70 % z celkového počtu připadalo jen 2,3 % z celkové obhospodařované půdy. Naopak velké podniky (s výměrou nad 1 000 ha) obhospodařovaly zhruba 60 % půdy, ale na počtu subjektů se podílely jen 2 %. Krajské údaje k dispozici v tomto členění nejsou, ale výsledky budou obdobné. Tomu napovídá např. i to, že podíl malých jednotek s výměrou zemědělské půdy do 5 ha představuje v kraji 48 %, v celé ČR 58 %. Obdobně velké podniky s výměrou nad 500 ha tvoří v kraji jen 4,4 % subjektů a v celé ČR 3,6 %.

Podle výsledků zemědělského **strukturálního šetření** v roce 2003 bylo v kraji zhruba 5,6 tisíce jednotek. Z toho připadalo více než 90 % na fyzické osoby, když právnické osoby v počtu 343 byly zastoupeny 176 společnostmi s ručením omezeným, 113 družstvy a 44 akciovými společnostmi. V rámci kategorie fyzických osob tvoří zhruba 60 % samostatně hospodařící rolníci (SHR). Druhou nejpočetnější skupinou jsou pak osoby, u nichž právní forma není evidována. Přiřazení této skupiny do kategorie fyzických osob je zcela přirozené, vzhledem k charakteru jejich činnosti a zejména velikosti obhospodařované půdy - v průměru za celou ČR jen 1,4 ha na jeden subjekt.

Fyzické osoby (včetně subjektů bez právní formy) obhospodařují zhruba čtvrtinu zemědělské půdy, což v přepočtu znamená 21 ha na jeden podnik. Rozloha obhospodařované půdy právnickými osobami je ve většině případů podstatně větší a představuje v přepočtu na jeden podnik 955 ha. V porovnání s celou ČR je průměrná velikost zemědělského podniku v Jižních Čechách větší. Bez ohledu na typ se v kraji průměrná velikost blíží k 80 ha obhospodařované půdy, tedy o 12 ha více než v celé ČR. Přitom vcelku srovnatelná je velikost hospodářství fyzických osob s rozdílem ve prospěch kraje pouze o jediný hektar. Naproti tomu u právnických osob je průměrná výměra podniku v kraji vyšší téměř o 20 ha. V dlouhodobějším pohledu se organizační struktura zemědělství výrazně nemění. V posledním obdobím sice dochází k určitému posunu, ale jde zde více méně o administrativní záležitosti, které souvisejí s přeregistrací SHR.

Z hlediska zaměření zemědělské činnosti se zhruba 45 % subjektů v kraji orientuje na kombinaci živočišné a rostlinné výroby. Převážně specializováno na rostlinnou produkci je 20 % jednotek a ve zbývajících 35 % převažuje živočišná produkce. Krajská struktura v počtech subjektů se tak poněkud liší od celorepublikového průměru, a to jak mírně nižším podílem podniků s kombinovanou produkcí, tak především vyšší preferencí živočišné výroby. Vyšší podíl proti průměru ČR o 15 procentních bodů je vcelku pochopitelný a vychází především z horších půdních podmínek kraje. To se mimo jiné projevuje i ve výsledcích zemědělské výroby ve finančním vyjádření. Na rozdíl od republikového průměru, kde je podíl obou základních složek zhruba rovnovážný, převažuje v kraji produkce živočišná. Ta se podle souhrnného zemědělského účtu (v době zpracování této analýzy jsou dostupná regionální data za rok 2003) na celkové produkci zemědělství v kraji podílela více než 60 %.

Převaha živočišné výroby nad rostlinou je v porovnání s ostatními regiony absolutně nejvyšší. Podobnou základní strukturou zemědělské výroby se kraji nevíce přibližují kraje Karlovarský, Pardubický, Moravskoslezský a Plzeňský. Pro rok 2004 se dá předpokládat určitá změna struktury ve prospěch rostlinné produkce vlivem mimořádně příznivých výsledků - zejména ve sklizni obilovin. Podle souhrnných údajů za celou ČR se zemědělská produkce (ve stálých cenách roku 2000) meziročně zvýšila o 14 %. Přitom v živočišné výrobě došlo ke snížení asi o 4 % a naproti tomu rostlinná výroba zaznamenala meziroční nárůst o více než třetinu.

Tab. 5.3.1 Souhrnný zemědělský účet v roce 2003

Kód SZÚ[1)]	Ukazatel	SZÚ 2003 (mil.Kč, běžné ceny)		Přepočet na (tis. Kč)			
				1 ha zem. půdy		1 pracovníka	
		kraj	ČR	kraj	ČR	kraj	ČR
10	Rostlinná produkce[2)]	3 696	43 927	8	12	221	269
13	Živočišná produkce[2)]	6 087	46 376	14	13	364	284
14	Produkce zemědělských výrobků (10+13)	9 784	90 303	22	25	585	553
15	Produkce zemědělských služeb	137	1 335	0	0	8	8
16	Zemědělská produkce (14+15)	**9 921**	**91 638**	**23**	**25**	**593**	**561**

[1)] SZÚ - Souhrnný zemědělský účet
[2)] vč. dotací na produkty, bez daní na produkty

Úroveň zemědělské výroby je do značné míry determinována přírodními a půdními podmínkami. Podle tohoto hlediska je situace v Jihočeském kraji v porovnání s ostatními regiony jedna z nejméně příznivých. Na celkové výměře zemědělské půdy republiky se kraj podílí téměř 12 % (druhý nejvyšší podíl po kraji Středočeském), ale převážná část půdy patří do horších výrobních oblastí. Podle dosud používané klasifikace, která rozděluje území do 4 výrobních oblastí a 10 podoblastí (označovaných pouze číselným kódem), se v kraji vyskytují pouze 4 poslední skupiny. Více než polovina území kraje přináleží do oblasti bramborářské (v tom je zahrnuta podoblast 31 s podílem 41 % zemědělské půdy kraje a podoblast 32 s podílem 16 %). Dále se 27 % půdy nachází v oblasti bramborářsko ovesné a zbývajících 16 % připadá na výrobní oblast horskou. V každé z uvedených výrobních podoblastí je přitom podíl Jihočeského kraje na výměře za celou ČR kolem 20 %; v horské pak téměř 30 %.

Tyto přírodní podmínky přímo ovlivňují i rozsah obhospodařované půdy v méně příznivých oblastech (LFA), což je jeden z titulů dotační politiky EU. V rámci celé ČR patří podle kategorizace zemědělské půdy do méně příznivých oblastí více než 60 % půdy. Při regionální kvantifikaci však nemůžeme hodnotit přímo rozsah zemědělské půdy nacházejících se v příslušných oblastech, ale musíme vycházet z celkové výměry území podle katastrů. Podle tohoto pohledu patří Jihočeský kraj k regionům s druhým až třetím nejvyšším podílem půdy v méně příznivých oblastech, když z celkové rozlohy území do nich přísluší 85 % plochy katastrů. Přitom cca třetina těchto oblastí (podle celkové plochy katastrů) se nachází v horské oblasti (definované jednak jako území nad 600 m n.m. a jednak území od 500 do 600 m n.m. s vysokou svažitostí) a polovina pak v „ostatních“ méně příznivých oblastech (území s nízkou produktivitou zemědělské půdy a nesnadno obdělávatelné půdy).

Od roku 2000 se v kraji stejně jako v celé ČR snižuje plocha zemědělské půdy. V letech 2002 až 2005, kdy jsou statistické údaje metodicky srovnatelné, poklesla výměra zemědělské půdy v kraji o 8,5 tis. ha tedy o 2 %. Současně s poklesem ploch by se daly očekávat i změny vnitřní struktury zemědělské půdy. V celé ČR se tento předpoklad potvrzuje a mezi roky 2005 a 2002 se snížil podíl orné půdy o 0,8 procentního bodu a naopak vzrostl podíl trvalých travních porostů (o 0,7 procentního bodu). V kraji se ale struktura půdy nezměnila. To je mimo jiné dáno i tím, že podíl orné půdy máme nižší než v celorepublikovém průměru (65,7 % proti 75,0 %). Lze však předpokládat, že v závislosti na zemědělské politice EU a jejími dotačními přístupy se tyto změny v blízké budoucnosti projeví výrazněji i v kraji.

Plochy osevů zůstávaly v kraji po celé sledované období v podstatě stabilní. Výjimkou byl rok 2003, kdy vzrostl na 2,5 násobek rozsah orné půdy v klidu, ale již následující rok se tento ukazatel hodnotou 2,5 tis. ha dostal přibližně na poloviční úroveň roku 2000. Ani ve struktuře osevů podle jednotlivých skupin plodin nebyly změny zásadní. Přesto převažujícím trendem zůstal růst podílu osevů obilovin, kde došlo k nárůstu z 55 % na začátku období na 60 % v roce 2004. U olejnin plocha osevů kolísá kolem 13 % a u ostatních základních plodin došlo k relativnímu poklesu – nejvýrazněji (o 3,3 procentního bodu) u pícnin na orné půdě. Změny ve struktuře osevů nejsou přitom přímo vyvolány ani objemem sklizní v předchozím roce ani cenovým vývojem jednotlivých komodit.

Tab. 5.3.2 Sklizňové plochy hlavních zemědělských plodin v ha

	2000 [1)]	2001 [1)]	2002	2003	2004	Průměrná roční změna (%)	
						2000 - 2004	1995 -1999
Obiloviny	176 001	177 319	166 761	155 143	170 869	-0,7	-0,3
Pšenice	99 063	96 470	87 727	66 124	87 028	-3,2	2,9
Ječmen	51 171	51 654	49 374	55 358	47 134	-2,0	-3,9
Luskoviny	5 726	4 949	3 272	2 665	2 455	-19,1	-3,6

	2000 [1]	2001 [1]	2002	2003	2004	Průměrná roční změna (%)	
						2000 - 2004	1995 -1999
Brambory	7 974	7 150	5 184	4 754	5 219	-10,1	-5,3
Olejniny	40 898	44 465	40 871	39 125	37 006	-2,5	5,5
Řepka	39 641	42 953	39 239	35 287	34 523	-3,4	5,9
Pícniny na orné půdě	84 958	79 458	66 381	66 052	67 442	-5,6	.
Kukuřice na zeleno a na siláž	30 096	29 656	30 727	31 049	33 343	2,6	-2,9

[1] včetně drobných pěstitelů

Při hodnocení vývoje sklizňových ploch podle uvedené tabulky nelze zapomenout, na to, že v údajích prvních dvou let není eliminován vliv drobných pěstitelů a tudíž, že celkové trendy jsou reálně poněkud lepší. Zejména u brambor může být diference výraznější. Je proto lepší zaměřit se pouze na poslední tři roky. Z tohoto srovnání pak vyplývá, že vzrostly plochy obilovin (zejména žita a ovsa) a do určité míry i pícnin na orné půdě. Naopak nižší jsou plochy luskovin a především olejnin. Znamená to, že jihočeské zemědělství nadále zdůrazňuje význam obilovin na úkor technických plodin. V této krátkodobé řadě je poněkud výjimečný rok 2003, kdy řada základních typů plodin byla sklízena na nižších výměrách. Je to do určité míry ještě vliv povodňového roku 2002, kdy pozemky trpěly dlouhotrvajícím zamokřením, ještě umocňovaným mokrým podzimem. Dalším negativním faktorem pak byly prudké teplotní změny během zimy, následované suchem v jarních měsících roku 2003.

Tab. 5.3.3 Sklizeň zemědělských plodin v tunách

	2000 [1]	2001 [1]	2002	2003	2004	Průměrná roční změna v %	
						2000 - 2004	1995 -1999
Obiloviny	656 264	739 189	675 236	550 879	873 063	7,4	2,3
Pšenice	396 459	440 236	378 397	245 203	482 268	5,0	4,8
Ječmen	170 847	190 548	167 311	185 176	218 409	6,3	-1,8
Luskoviny	11 942	10 398	5 704	4 551	6 884	-12,9	1,0
Brambory	188 657	155 363	134 455	93 088	130 134	-8,9	2,7
Olejniny	110 394	133 070	90 032	51 191	119 741	2,1	9,0
Řepka	109 630	131 961	88 840	48 368	117 304	1,7	9,0
Pícniny na orné půdě (v seně)	527 704	499 197	430 367	333 240	398 839	-6,8	.
Kukuřice na zeleno a na siláž	1 104 066	1 028 295	1 030 444	862 586	983 421	-2,9	3,3

[1] včetně drobných pěstitelů

Také při hodnocení vývoje **sklizně** zemědělských plodin je potřeba upozornit na metodickou změnu z počátku sledovaného období. Významnější roli ale zde již sehrávají přírodní podmínky, za kterých sklizeň a celý vegetační rok probíhá. Celkový objem sklizených plodin je pak plně determinován jednak sklizňovou plochou a jednak výnosy. Hektarové výnosy v průběhu let 2000 až 2004 byly přitom značně variabilní. Vcelku pozitivní přírodní podmínky se přitom projevily v roce 2001. Zcela výjimečně příznivý průběh počasí ale provázel rok 2004. To pak mělo rozhodující vliv na vysoké hektarové výnosy a tím i rekordní celkovou sklizeň. Hektarové výnosy, zejména obilovin, byly vůbec nejvyšší za posledních 12 let, kdy máme k dispozici přepočítaná data za současnou územní strukturu.

Graf 24 Hektarové výnosy hlavních zemědělských plodin

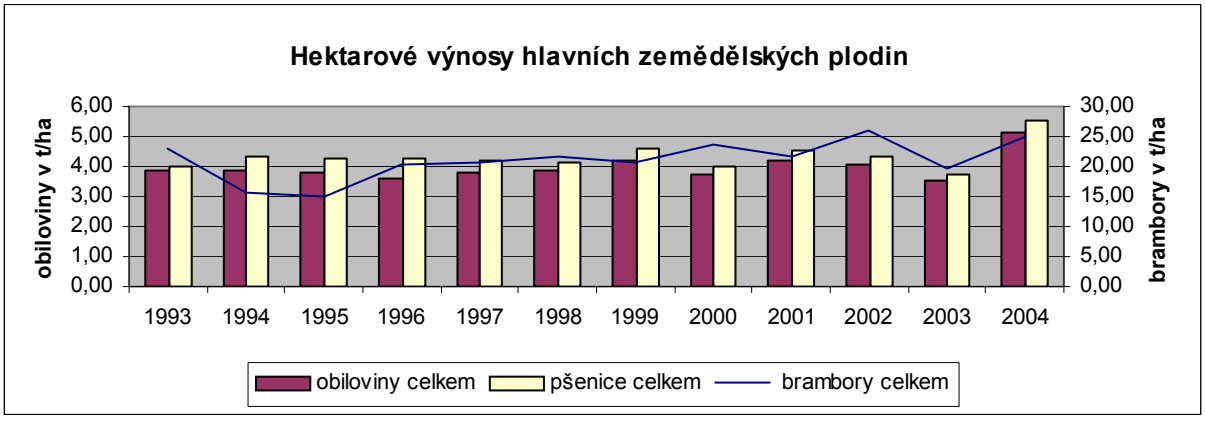

Na rostlinou produkci působí i intenzifikační faktory. Jedním z nich jsou prostředky zlepšující kvalitu půdy - tedy především hnojiva. Jen pro zajímavost: Podle SZU za rok 2004 představovala tato položka v celé ČR více než 6 % z celé mezispotřeby a v absolutním vyjádření byla vyšší než vklady do osiva a sadby.

V hospodářském roce 2003/2004 bylo v Jihočeském kraji spotřebováno na jeden ha zemědělské půdy 100 kg **průmyslových hnojiv** (v čistých živinách), cca 56 kg vápenatých hnojiv a 4,2 t chlévského hnoje. Proti průměru ČR tak byla spotřeba průmyslových hnojiv o necelou desetinu nižší. Naopak u vápenatých hnojiv překračuje kraj průměr přibližně o 5 % a u chlévského hnoje o více než 15 %. V orientačním přepočtu na ornou půdu však spotřeba průmyslových hnojiv překračuje republikový průměr zhruba o 15 %. Ve struktuře průmyslových hnojiv mají nejvyšší zastoupení hnojiva dusíkatá (76 %). Na fosforečná hnojiva připadá 14 % a zbývajících 10 % tvoří hnojiva draselná. V krátkodobém vývoji od roku 2001 se spotřeba všech základních druhů i přes určité výkyvy snižuje. Zvlášť významný pokles byl zaznamenán u vápenných hnojiv, kde došlo k poklesu téměř na polovinu. Spotřeba chlévského hnoje je v souvislosti s poklesem stavu hospodářských zvířat nižší cca o 20 %. Jen o 5 % se snížila spotřeba průmyslových hnojiv.

Základním rysem živočišné výroby je ve sledovaném období pokračující pokles stavů hospodářských zvířat, který předurčuje snižování intenzifikace zemědělství, ale na druhé straně je doprovázen mírným zlepšováním užitkovosti.

Tab. 5.3.4 Hospodářská zvířata (stav k 1. 4. následujícího roku) v kusech

	2000 [1)]	2001 [1)]	2002	2003	2004	Změna v %	
						2004/ 2000	průměrná roční
Koně	3 178	3 197	2 924	2 886	2 898	-8,8	-2,3
Skot	234 212	230 094	227 750	216 526	211 413	-9,7	-2,5
z toho krávy	91 379	91 225	91 420	87 971	88 415	-3,2	-0,8
Prasata	404 555	399 459	397 895	374 555	348 209	-13,9	-3,7
z toho prasnice	33 300	34 945	33 680	30 662	28 678	-13,9	-3,7
Ovce a berani	13 652	16 167	15 761	17 583	21 244	55,6	11,7
Drůbež	4 298 372	4 295 925	3 592 503	4 313 665	4 647 242	8,1	2,0
z toho slepice	827 387	834 732	629 458	760 762	793 592	-4,1	-1,0

[1)] k 1. 3.

K poklesu početních **stavů hospodářských zvířat** došlo ve sledovaném období prakticky ve všech základních skupinách. Výjimku tvoří pouze ovce a berani, které ale spolu s kozami zůstávají ve většině případů pouze doplňkovým chovem k prasatům nebo skotu. Pokles počtu hospodářských zvířat je doprovázen nerovnoměrným vývojem v jejich vnitřní struktuře. Zatímco u skotu je zatím stále ještě tempo poklesu počtu krav pomalejší než v ostatních skupinách, snižuje se u prasat nejdynamičtěji právě ta kategorie, která je nejdůležitější pro reprodukci chovu. Podle ministerstva zemědělství jsou početní stavy prasnic již na tak nízké úrovni, že republika není schopná plně zajistit soběstačnost ve výrobě vepřového masa.Tento problém je však plněn řešen dovozem levných prasat zejména z Polska. Zůstává přitom otázkou, co ve vztahu pokles domácí produkce versus „levné“ dovozy, je příčinou a co důsledkem.

V porovnání s celorepublikovým průměrem byl pokles početních stavů hospodářských zvířat v Jihočeském kraji přeci jenom pozvolnější. V rámci kategorie skot došlo mezi roky 2000 a 2004 v kraji k nižšímu poklesu stavů proti republice o 2 procentní body; u krav pak o 3 procentní body. Ještě výraznější rozdíl je u prasat. Proti průměru za celou ČR poklesly početní stavy v kraji o 7 procentních bodů méně, stejně jako u prasnic. Tím se zvýšil podíl kraje v obou kategoriích na 12 %. U skotu (i krav) představují početní stavy v kraji kolem 15 % z celé ČR.

Tyto faktory spolu s dlouhodobým cenovým vývojem se plně promítají do vývoje **produkce**. Přestože se zlepšuje užitkovost hospodářských zvířat, výroba masa i mléka dlouhodobě klesá. Tak např. produkce mléka se od roku 2001 (krajská data za rok 2000 nejsou k dispozici) snížila v roce 2004 o více než 10 %. Přitom průměrná roční dojivost vzrostla o 5 % na 5 370 litrů. Klesá rovněž výroba vajec. Zde se však musíme omezit na srovnání za poslední 3 roky, protože v souvislosti s metodickou změnou nezapočítáváme do produkce zemědělství od roku 2002 domácí chovatele. Proti roku 2002 se tak v kraji snížila výroba vajec v roce 2004 o 13 % při průměrné roční snášce 1 slepice 304 vajec. Za předchozí 3 roky se tedy průměrná snáška zvýšila o 2 vejce. Proti roku 2001 je však nárůst téměř 20 vajec, ale to je i vlivem rozdílné metodiky, tedy zahrnutím domácích chovatelů. Takže uvedený rozdíl spíše informuje o tom, že u zemědělských výrobců vajec je efektivita výroby vyšší než u soukromých chovatelů.

Nesporným faktem je, že jak v celé republice, tak v kraji klesá výroba masa. Vzhledem k systému získávání dat, kdy výrobu masa zjišťujeme nikoli v zemědělských jednotkách ale přímo na jatkách, může být pohled na regionální data poněkud deformovaný. Souvisí to s tím, že výrobní závody nakupují dobytek bez ohledu na regionální hranice a již dávno neplatí, že by uzavíraly smlouvy výhradně s dodavateli z daného kraje. Přesto určitý ekonomický tlak (dopravní náklady) tady přetrvává a získaná regionalizovaná data určitou vypovídací hodnotu mají. To potvrzuje i skutečnost, že v letech 2000 až 2004 se v kraji snížila výroba masa celkem o 8 %, zatímco v celorepublikovém průměru došlo k poklesu o 4 %. Větší diference se ale projevily v základních kategoriích, když výroba vepřového masa v kraji v podstatě stagnuje (s výjimkou roku 2003) kolem 46 tisíc tun, zatímco v celé ČR se za toto období snížila cca o 6 %. Naproti tomu u hovězího masa, kde celkově došlo k snížení produkce o desetinu, se v kraji produkce snížila podstatně více (zhruba o čtvrtinu).

Specifické postavení má Jihočeský kraj v oblasti **rybářství**. Z celkové produkce ryb v České republice, (v posledních letech kolem 20 tis. tun živé hmotnosti) připadá na kraj podle odhadů zhruba polovina. Přitom necelá polovina produkce je realizována formou prodeje živých ryb v tuzemsku a zhruba 10 tisíc tun živých ryb je určeno na export. U některých producentů ale vývoz představuje až tři čtvrtiny výroby. Přitom dominantní postavení má vývoz do Německa (zhruba třetina z celkového exportu). Významné jsou rovněž exporty na Slovensko, do Polska, Rakouska, Francie, Itálie a dalších zemí. V sortimentní skladbě plně převládá kapr, který tvoří v průměru 88 % ze všech ryb. V některých společnost je však jeho podíl vyšší a dosahuje až 95 %. Z dalších druhů ryb pak připadá z celé ČR cca 700 t na lososovité ryby, 800 až 1 000 t na býložravé ryby, kolem 200 t tvoří lín a síhové a okolo 200 t představují ryby dravé.

Lesnictví

Celková plocha lesní půdy představuje více než třetinu plochy kraje a je dlouhodobě bez významnějších změn, resp. rozloha lesní půdy se velice mírně zvyšuje. Z hlediska struktury lesních porostů podle typu dřevin jednoznačně převažují jehličnany. Zásoby hroubí (nadzemní část dřevní hmoty) bez kůry zaujímají v Jihočeském kraji 88 % jehličnatých dřevin a na listnaté připadá 12 %. Z jehličnatých dřevin jednoznačně převažuje smrk ztepilý (60,4 % z celkové zásoby všech dřevin), dále borovice (22,7 %), z listnatých buk (4,2 %) a dub (2,9 %).

Plochy lesních porostů Jihočeského kraje hodnocených podle péče o porosty jsou z 47,8 % označeny jako plochy nevykazující žádné nedostatky v péči. Porosty, kde výchova nevykazuje závažné nedostatky zaujímají 38,8 %, ale podíl plochy se zanedbaným porostem dosahuje téměř 11%. Z hlediska zdravotního stavu lesa je situace dlouhodobě od roku 1998 stabilní. Průměrná defoliace (opad listů vyvolaný chemickými látkami) se pohybuje kolem 30 %.

Tab. 5.3.5 Vybrané ukazatele lesnictví

	2000	2001	2002	2003	2004	Změna v %	
						2004/ 2000	průměrná roční
Zalesňování celkem (ha)	2 451	1 949	1 970	1 897	2 133	-13,0	-3,4
Těžba dřeva (m^3 bez kůry)	2 372 205	2 124 711	2 242 573	2 371 193	2 294 963	-3,3	-0,8
v tom:							
jehličnaté	2 259 105	2 031 731	2 151 555	2 316 398	2 198 872	-2,7	-0,7
listnaté	113 100	92 980	91 018	54 795	96 091	-15,0	-4,0
Prořezávky celkem (ha)	6 925	6 763	6 133	5 215	4 866	-29,7	-8,4
Probírky celkem (ha)	13 696	22 539	12 022	8 453	10 060	-26,5	-7,4

Ani v základních ukazatelích lesnictví nedochází dlouhodobě k výraznému posunu. Rozsah zalesňování osciluje kolem 2 tisíců hektarů ročně. Těžba dřeva s mírnými výkyvy i v závislosti na vývoji počasí (kalamitní těžba) překračuje 2 mil m^3 a plně převažuje zaměření na dřevo jehličnaté. Pouze v prořezávkách a probírkách se v posledních letech rozsah pěstebních zásahů poněkud snížil.

5.4 **Průmysl, spotřeba paliv a energií**

Průmysl

Na základě výsledků průmyslových podniků se sídlem v kraji a počtem 100 a více zaměstnanců došlo v letech 2000 – 2004 v Jihočeském kraji k zásadním odvětvovým změnám. Nejvýznamnějším průmyslovým odvětvím z hlediska poskytovaných pracovních příležitostí byla v roce 2000 textilní a oděvní výroba. V tomto odvětví vyznačujícím se nízkou produktivitou došlo vlivem konkurence levnějších asijských výrobců k omezování a uzavírání provozů. Do popředí se tak posunula odvětví reprezentovaná jedněmi z největších podniků kraje - výroba potravinářských výrobků a nápojů (MADETA a.s.) a výroba dopravních prostředků a zařízení (Robert Bosch spol. s.r.o. a DURA Automotive CZ, spol. s r.o.). Kromě uvedených firem se k největším podnikům se sídlem v kraji zaměstnávajícím více než 1 000 zaměstnanců řadí vydavatelství VLTAVA-LABE-PRESS, a.s., E.ON Česká republika a. s., KOVOSVIT MAS, a.s., ZVVZ a.s. a Vodovody a kanalizace Jižní Čechy.

Počet průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci se v letech 2000 – 2004 snížil v kraji ze 164 na 154. Tento pokles mohl být zapříčiněn sloučením podniků, v ojedinělých případech ukončením jejich výroby (např. některé textilní podniky), částečně ho však způsobily administrativní důvody. K vyřazení podniků ze souboru zjišťování dochází při poklesu počtu zaměstnanců pod 100 nebo při změně sídla firmy mimo kraj. Ve většině průmyslových odvětví došlo ke snížení počtu podniků. Zvlášť významný byl jejich pokles v textilní a oděvní výrobě (ze 13 na 8), ve výrobě ostatních nekovových minerálních výrobků (z 12 na 8), ve zpracování dřeva (z 9 na 6). Naproti tomu ve 3 odvětvích počet podniků vzrostl: ve výrobě a opravách strojů a zařízení jinde neuvedených (ze 17 na 21), ve výrobě pryžových a plastových výrobků (ze 3 na 6) a ve výrobě základních kovů a kovodělné výrobě (z 21 na 23).

Postavení Jihočeského kraje v rámci průmyslu ČR není příliš významné. V celé ČR bylo v roce 2004 téměř 2 400 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci a jejich počet se proti roku 2000 zvýšil celkem o 8 %, když vzrostl ve všech krajích s výjimkou Jihočeského a Vysočiny.

Snaha o zefektivnění výroby vedla k úsporám v zaměstnanosti. Proti roku 2000, kdy na průměrný průmyslový podnik kraje připadalo 360 zaměstnanců, činila v roce 2004 průměrná velikost podniku 341 zaměstnanců. Největší průmyslové podniky mělo odvětví výroby dopravních prostředků a zařízení, kde zaměstnanost na jeden podnik vzrostla ze 717 osob v roce 2000 na 734 osob v roce 2004.

Tab. 5.4.1 Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb prům. povahy podle odvětví v průmyslu[*)]

v mil. Kč (běžné ceny)

	2000[1)]	2001	2002	2003	2004	Změna v %	
						2004/ 2000	průměrná roční
Průmysl celkem	82 200	87 358	84 879	88 842	95 991	16,8	4,0
v tom:							
těžba nerostných surovin	425	420	352	652	632	48,7	10,4
zpracovatelský průmysl	73 259	77 968	75 301	79 084	86 843	18,5	4,3
z toho:							
výroba potravinářských výrobků a nápojů, tabákových výrobků	17 793	19 112	18 308	18 788	20 225	13,7	3,3
výroba textilií, textilních a oděvních výrobků	5 489	6 106	4 216	2 818	2 528	-54,0	-17,6
zprac.dřeva, výroba dřevař. výrobků kromě nábyt.	1 916	1 873	1 984	1 994	2 038	6,3	1,5
výroba vlákniny, papíru a výr. z pap.;vydavat.a tisk	6 638	7 074	5 855	5 830	5 888	-11,3	-3,0
výroba pryžových a plastových výrobků	769	754	1 052	2 008	2 362	207,1	32,4
výroba ostat. nekovových minerál. výrobků	5 701	5 929	5 584	4 872	5 672	-0,5	-0,1
výroba základ. kovů, hut. a kovodělných výrobků	3 697	3 637	4 421	6 117	7 083	91,6	17,7
výroba a opravy strojů a zařízení jinde neuved.	6 010	7 134	6 588	6 761	7 737	28,7	6,5
výroba elektrických a optic. přístrojů a zařízení	3 609	3 941	3 823	4 246	5 610	55,4	11,7
výroba dopravních prostředků a zařízení	16 188	16 603	16 385	19 430	21 097	30,3	6,8
zpracovatelský průmysl jinde neuvedený	3 555	3 619	4 909	4 163	4 538	27,7	6,3
výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	8 515	8 969	9 225	9 106	8 515	0,0	0,0

[*)] podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji

[1)] pro rok 2000 byly z metodických důvodů použity údaje vykázané v roce 2001 jako srovnatelná skutečnost minulého roku

Ve sledovaném období se objem **tržeb** za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy (dále jen „tržby“) zvyšoval s výjimkou roku 2002. V tomto povodňovém roce byl sice počet velkých průmyslových

podniků nejvyšší ve sledovaném období (166), ale v „tržbách“ došlo k meziročnímu poklesu o necelá 4 % (když ceny průmyslových výrobců v průměru za ČR klesly o 0,5 %). Za celé sledované období „tržby“ vzrůstaly v průměru ročně o 4 %, přičemž ceny průmyslových výrobců rostly v ČR v průměru ročně o 2,5 %.

Největší objemy „tržeb“ v kraji během sledovaných 5 let dosahovala odvětví výroba potravinářských výrobků a nápojů, jejíž podíl na „tržbách“ průmyslu kraje se nepatrně snížil, ale stále převyšuje hranici 21 %, a výroba dopravních prostředků a zařízení, jejíž podíl se naopak zvýšil z necelých 20 % na 22 %. V obou těchto odvětvích za posledních pět let objem „tržeb“ vzrostl. Největší růst „tržeb“ však zaznamenala odvětví výroba pryžových a plastových výrobků, výroba základních kovů a hutních a kovodělných výrobků (vzrostl i počet podniků) a výroba elektrických a optických přístrojů (počet podniků klesl). Naopak odvětví s klesajícím objemem „tržeb“ byla výroba textilní a oděvní a výroba vlákniny, papíru a výrobků z papíru.

V roce 2004 překročily „tržby“ v přepočtu na 1 zaměstnance 1,8 mil. Kč. Od roku 2000 se zvyšovaly (s výjimkou nepatrného poklesu v roce 2002) v průměru ročně o 7 %. Vzrostly ve všech odvětvích s výjimkou výroby vlákniny a papíru, kde zaznamenaly pokles proti roku 2000 o 4 %. Nejvyšší úroveň „tržeb“ na zaměstnance dosáhla odvětví výroby ostatních nekovových minerálních výrobků (3,3 mil. Kč), výroby dopravních prostředků a zařízení (2,8, mil. Kč), výroby potravinářských výroků a nápojů (2,6 mil. Kč) a výroby a rozvodu elektřiny, plynu a vody (2,4 mil. Kč). Naopak nejnižší „tržby“ na 1 zaměstnance mají textilní a oděvní výroba a výroba elektrických a optických přístrojů (pod 1 mil. Kč).

Podíl kraje na objemu “tržeb“ velkého průmyslu celé ČR se od roku 2000 snižoval z 5,4 % na 4,7 % v roce 2004. Ze 14 krajů Jihočeský v roce 2000 zaznamenal 7., v roce 2004 pak 9. nejvyšší objem „tržeb“. Přepočtený objem „tržeb“ na 1 zaměstnance v ČR v roce 2004 dosáhl 2,3 mil. Kč, tuto hodnotu překročilo pouze 5 krajů. Jihočeský kraj, který ji dosahoval v roce 2004 pouze ze 78 %, zaznamenal mezi 14 kraji 8. nejvyšší hodnotu.

Tab. 5.4.2 Zaměstnanost a mzdy podle odvětví v průmyslu *)

	Průměrný evidenční počet zaměstnanců (fyz. osoby)			Průměrná hrubá měsíční mzda (Kč)		
	2000[1)]	2004	index 2004/2000	2000[1)]	2004	index 2004/2000
Průmysl celkem	59 035	52 397	88,8	13 364	17 083	127,8
v tom:						
těžba nerostných surovin	587	335	57,1	15 099	22 255	147,4
zpracovatelský průmysl	54 362	48 557	89,3	13 126	16 725	127,4
z toho:						
výroba potravinářských výrobků a nápojů, tabákových výrobků	7 517	7 700	102,4	12 729	15 600	122,6
výroba textilií, textilních a oděvních výrobků	8 009	3 088	38,6	9 485	11 387	120,1
zprac.dřeva, výroba dřevař. výrobků kromě nábyt.	1 788	1 661	92,9	12 999	16 242	124,9
výroba vlákniny, papíru a výr. z pap.;vydavat.a tisk	3 534	3 280	92,8	14 755	18 728	126,9
výroba pryžových a plastových výrobků	1 078	1 542	143,0	13 341	17 213	129,0
výroba ostat. nekovových minerál. výrobků	3 192	1 709	53,5	16 796	22 912	136,4
výroba základ. kovů, hut. a kovodělných výrobků	4 249	4 841	113,9	12 696	16 335	128,7
výroba a opravy strojů a zařízení jinde neuved.	6 904	6 752	97,8	14 903	18 378	123,3
výroba elektrických a optic. přístrojů a zařízení	5 800	6 116	105,4	11 348	13 927	122,7
výroba dopravních prostředků a zařízení	7 388	7 338	99,3	15 646	20 255	129,5
zpracovatelský průmysl jinde neuvedený	3 990	3 866	96,9	11 549	13 882	120,2
výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	4 086	3 506	85,8	16 279	21 542	132,3

*) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji

1)pro rok 2000 byly z metodických důvodů použity údaje vykázané v roce 2001 jako srovnatelná skutečnost minulého roku

Zaměstnanost ve velkém průmyslu kraje za sledované období klesla o víc než 10% (-6,6 tis. osob). V roce 2000 měla nejvíce zaměstnanců textilní a oděvní výroba (podíl na průmyslu kraje necelých 14 %). Vzhledem k postupnému omezování této výroby klesl zde počet zaměstnanců (podíl se snížil na 6 %) Odvětví s největším objemem tržeb – potravinářská výroba a výroba dopravních prostředků a zařízení – dohromady zaměstnávaly během posledních 5 let zhruba 15 tis. osob. Od roku 2002, kdy zaměstnaností převýšily omezovanou textilní výrobu, jsou i největšími odvětvími podle počtu zaměstnanců (v roce 2004 se na počtu zaměstnanců kraje podílely 14 %).

Počet zaměstnanců se ve většině průmyslových odvětví snižoval. Ve 4 odvětvích naopak vzrostl: nejvíc ve výrobě pryžových a plastových výrobků, ve výrobě základních kovů (v obou zejména vlivem zvýšení počtu podniků) a ve výrobě elektrických a optických přístrojů (při poklesu počtu podniků) a nepatrně v potravinářské výrobě (při nezměněném počtu podniků).

V roce 2004 velké podniky ČR zaměstnávaly 876 tis. osob, což bylo výsledkem snižování jejich počtu po celé sledované období. Ve 4 krajích se počet zaměstnanců velkého průmyslu zvýšil (Plzeňský, Pardubický, Vysočina a Olomoucký). Podíl zaměstnanců průmyslu Jihočeského kraje na ČR se díky odvětvovým změnám snížil z 6,4 % v roce 2000 na 6,0 % v roce 2004.

Průměrná **měsíční mzda** v průmyslu se během sledovaného období zvyšovala v průměru ročně o 6 %. Zvyšovala se ve všech odvětvích, nejvíce v odvětvích s vyššími mzdami a nejméně v odvětvích s nižšími mzdami. Rozdíl mezi průměrnou mzdou v nejlépe placeném odvětví (výroba ostatních nekovových minerálních výrobků) a mezi mzdou v nejhůře placeném odvětví (textilní a oděvní výroba) v roce 2000 činil 7,3 tis. Kč a v roce 2004 vzrostl na 11,5 tis. Kč.

V ČR rostla průměrná měsíční mzda zaměstnance velkého průmyslu ve sledovaném období o 6,5 % v průměru za rok, v roce 2004 činila 18 145 Kč. Jihočeský kraj za tímto průměrem zaostal o 6 %. Republikový průměr překračovalo po celé období 5 krajů, nejvyšší mzdy byly v Hlavním městě Praze.

Spotřeba paliv a energií

Spotřeba **vybraných druhů** paliv a energií podnikatelských subjektů zapsaných do obchodního rejstříku s 20 a více zaměstnanci se sídlem na území Jihočeského kraje bez ohledu na jejich činnost je z celorepublikového pohledu nevýznamná. Podíl kraje z celkové spotřeby ČR byl v případě černého uhlí 0,1 ‰, podíl na spotřebě tepelné energie byl 1,5,%, pro ostatní hlavní druhy paliv (hnědé uhlí, topné oleje, zemní plyn) a elektrickou energii činil méně než 5 %.

Z výsledků zpracování spotřeby vybraných druhů paliv a energií podle místa spotřeby vyplynulo, že na území kraje se od roku 2003 spotřebovává 14 % veškeré tepelné energie, včetně páry. Tato skutečnost souvisí s JETE, neboť nejvyšší podíl na spotřebě tepelné energie vč. páry mají kraje s tepelnými a jadernými elektrárnami (Ústecký, Vysočina, Jihočeský). Z ostatních druhů paliv a energií bylo v kraji spotřebováno v posledních třech letech 0,2 ‰ republikové spotřeby černého uhlí, zhruba 2,5 % spotřeby hnědého uhlí, těžkých a středních topných olejů, 4 – 6 % spotřeby lehkých topných olejů, zemního plynu a zhruba 5,5 % spotřeby elektrické energie.

Ze souhrnné energetické bilance státu vyplývá, že zhruba 25 % konečné spotřeby připadá na domácnosti (domácnosti se podílejí zhruba čtvrtinou na spotřebě elektřiny a 40 % na spotřebě zemního plynu). Spotřebou energií a paliv **domácností** v roce 2003 se zabývalo statistické šetření ENERGO 2004 prováděné na výběrovém souboru domácností. Z výsledků šetření vyplynulo, že v Jihočeském kraji spotřebovávaly všechny šetřené domácnosti elektřinu, dalšími nejčastěji používanými zdroji energie byly zemní plyn, který spotřebovávala necelá polovina domácností, palivové dřevo pětina domácností a hnědé uhlí 16 % domácností. Podíl domácností spotřebovávajících zemní plyn měl Jihočeský kraj v mezikrajovém srovnání nejnižší, naopak podíl domácností se spotřebou hnědého uhlí a palivového dřeva byl druhý a třetí nejvyšší.

Průměrné roční náklady jihočeských domácností na spotřebovaná paliva a energie byly nižší než průměr za ČR. V přepočtu na 1 byt činily v kraji 23 977 Kč za rok, přičemž náklady v městských lokalitách byly o něco vyšší – 24 030 Kč (mezi kraji 6. nejnižší) a náklady ve venkovských lokalitách naopak o něco nižší – 23 864 Kč (nejnižší v ČR). V průměru za republiku dosáhly roční náklady na spotřebovaná paliva a energie na byt 25 500 Kč, ve městech 25 094 Kč a ve venkovských lokalitách 26 814 Kč. Průměrné náklady v přepočtu na 1 m^2 vytápěné plochy představovaly v kraji 331 Kč (za ČR 345 Kč), z toho v městských lokalitách 350 Kč (za ČR 361 Kč) a ve venkovských lokalitách 287 Kč (za ČR 304 Kč). Nejnižší náklady na spotřebovaná paliva a energie měly domácnosti v Pardubickém kraji (bez ohledu na lokalitu), naproti tomu nejvyšší v městských lokalitách krajů Libereckého, Karlovarského, Středočeského a v Hlavním městě Praze a ve venkovských lokalitách Středočeského a Královéhradeckého kraje. Z nákladů domácností na paliva a energie tvořily v Jihočeském kraji 43 % náklady na elektřinu, 23 % náklady na zemní plyn a 17 % náklady na dodávku tepla.

5.5 **Stavebnictví, stavební povolení, ceny nemovitostí**

Stavebnictví

Stavebnictví kraje je hodnoceno na základě výsledků stavebních podniků s 20 a více zaměstnanci a sídlem na území kraje. Jejich počet v kraji od roku 1998 do roku 2003 nepřetržitě klesal, až v roce 2004 se zvýšil a byl nejvyšší za posledních 5 let.

Objem **stavebních prací** podle dodavatelských smluv („S“) meziročně vzrůstal, s výjimkou roku 2002. V tomto povodňovém roce došlo k propadu stavební výroby o 30 %, tj. o 4,3 mld. Kč, vlivem snížení objemu prací na nové výstavbě, rekonstrukci a modernizaci o 2,6 mld. a na opravách a údržbě o 1,7 mld. Kč. Přestože další dva roky stavební práce rostly, objem „S“ vytvořený v roce 2004 jihočeskými stavebními firmami s 20 a více zaměstnanci byl o 0,4 % pod hodnotou roku 2000. Tento pokles by byl po vyloučení vlivu rostoucích cen ve stavebnictví reálně o něco hlubší (v ČR se ceny stavebních prací zvyšovaly v průměru ročně o 3,2 %). Ve struktuře stavebních prací klesl objem oprav proti roku 2000 téměř o 40 % při nárůstu nové výstavby o 8,4 %. Z regionálního pohledu zaznamenaly od roku 2000 do roku 2004 pokles stavebních prací firmy se sídlem v okrese Jindřichův Hradec, České Budějovice, Tábor a Písek.

Uvedený vývoj stavebních prací ovlivňovaly především změny v souboru stavebních podniků (do roku 2003 snižování jejich počtu) a zároveň i zmenšování jejich velikosti (měřeno počtem zaměstnanců). Při poklesu počtu zaměstnanců za sledované období o víc než 20 % byl dosažen nárůst produktivity práce na 1 zaměstnance o 28 %.

Tab. 5.5.1 Stavební práce, zaměstnanost a mzdy ve stavebnictví [*)]

	2000	2001	2002	2003	2004	Změna v %	
						2004/ 2000	průměrná roční
Průměrný počet vykazujících podniků[1)]	156	150	146	145	164	5,1	1,3
Stavební práce podle dodavatelských smluv podle sídla podniku celkem (mil. Kč b. c.)	13 617	14 371	10 038	11 526	13 558	-0,4	-0,1
z toho v tuzemsku	13 584	14 343	10 000	11 487	13 501	-0,6	-0,2
z toho: nová výst., rekonstrukce a modern.	10 625	10 961	8 344	9 629	11 519	8,4	2,0
opravy a údržba	2 948	3 314	1 565	1 769	1 796	-39,1	-11,6
Průměrný evidenční počet zaměstnanců (fyz. osoby)	11 763	10 477	8 172	8 402	9 157	-22,2	-6,1
z toho dělníci na na stavebních pracích	8 651	7 628	5 939	6 047	6 567	-24,1	-6,7
Průměrný evidenční počet zaměstnanců na 1 podnik	75,4	69,8	56,0	57,9	55,8	[2)] -19,6	x
Průměrná hrubá měsíční mzda 1 zaměstnance (Kč)	13 433	14 390	14 308	15 218	16 249	21,0	4,9
Produktivita práce ze stavebních prací podle dodavatelských smluv (tis. Kč b. c.)	1 158	1 372	1 228	1 372	1 481	27,9	6,3
Stavební práce podle dodavatelských smluv v tuzemsku podle místa stavby [1)] (mil. Kč b. c.)	12 329	12 598	12 674	15 784	16 537	34,1	7,6
Poměr stav. prací v tuzemsku podle místa stavby ke stav. pracem v tuzemsku podle sídla podniku (%)	90,8	87,8	126,7	137,4	122,5	[3)] 31,7	x

[*)] stavební podniky s 20 a více zaměstnanci se sídlem v kraji
[1)] stavební práce realizované na stavbách v okresech kraje (z podkladů MPO)
[2)] rozdíl 2004 - 2000
[3)] rozdíl 2004 - 2000 v bodech

V celé ČR a ostatních krajích, na rozdíl od našeho kraje, objem stavebních prací vytvořený podniky s 20 a více zaměstnanci během sledovaného období vzrostl (v ČR ročně v průměru o 9,6 %, při nárůstu cen stavebních prací v průměru o 3,2 %). Podíl stavebních prací podle dodavatelských smluv podniků Jihočeského kraje na ČR se snížil ze 7 % v letech 2000 a 2001 (4. nejvyšší po Hlavním městě Praze, Jihomoravském a Moravskoslezském kraji) na necelých 5 % v letech 2003 a 2004 (mezi kraji 7. nejvyšší objem). Podíl kraje na zaměstnancích ve stavebnictví ČR se snížil ze 7 % v letech 2000 a 2001 (5. nejvyšší) na necelých 6 % v roce 2004 (6. nejvyšší). Průměrnou velikost stavební firmy měl v mezikrajovém srovnání Jihočeský kraj 8. nejvyšší. Z mezikrajového srovnání dále vyplývá, že Jihočeský kraj měl ve stavebnictví nejnižší dynamiku mezd. V roce 2000 a 2001 měl 2. nejvyšší mzdu po Hlavní městě Praze, od roku 2002 pak 8. nejvyšší mzdu.

Graf 25 Stavební práce v tuzemsku podle okresu místa stavby
Zdroj: MPO

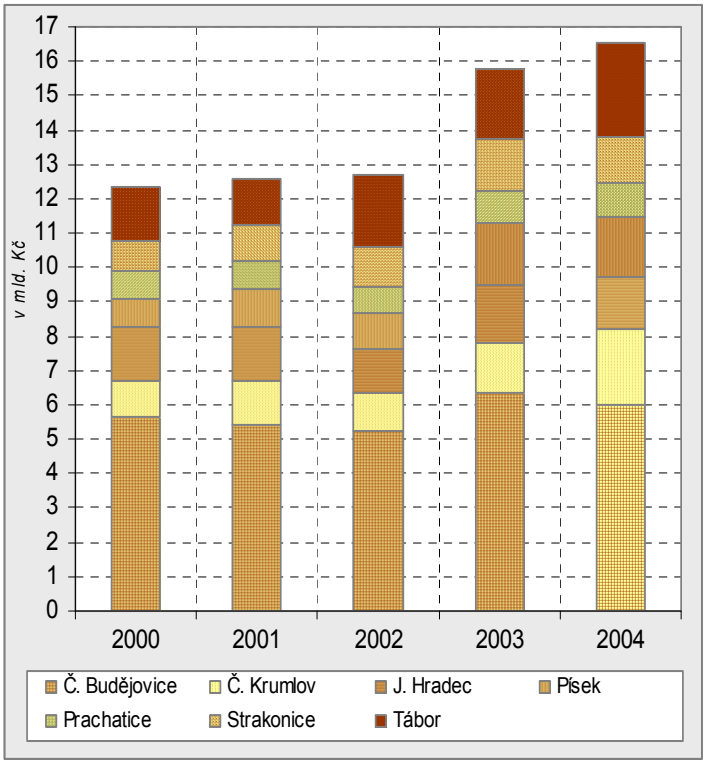

Rozsah stavební činnosti jihočeských stavebních podniků se za posledních 5 let sice mírně snížil, výstavba v kraji se však rozvíjela. Dokumentuje to vývoj stavebních prací „S“ **podle místa stavby** (údaje MPO). Jejich objem se po celé sledované období zvyšoval, v průměru ročně o 7,6 %. Ze stavebních prací provedených v kraji bylo za celé sledované období provedeno víc než 40 % v okrese České Budějovice a téměř 14 % v okrese Tábor, nejméně v okrese Prachatice 6 % a Strakonice 8,5 %. Z celorepublikového pohledu bylo na území Jihočeského kraje realizováno zhruba 6 % stavebních prací. Poměr stavebních prací „S“ podle místa stavby a prací podle sídla podniku byl do roku 2001 v neprospěch prací podle místa stavby. Od roku 2002 na 100 Kč stavebních prací „S“ podle sídla podniku připadalo víc než 120 Kč podle místa stavby. Z krajů měly tento poměr nejvyšší Karlovarský, Plzeňský, Královéhradecký a Středočeský, nejnižší byl v Hlavním městě Praze, kde má sídlo nejvíce českých stavebních podniků, a pak v Jihomoravském a Zlínském kraji.

Stavební povolení

Za posledních 5 let bylo v kraji vydáno více než 54 tis. stavebních povolení na stavby v předpokládané hodnotě 59 mld. Kč. Počet vydaných stavebních povolení do roku 2002 klesal, poslední dva roky se sice zvyšoval, ale nebyl vyšší než v roce 2000. Rozhodující vliv na tento vývoj měl nepřetržitý pokles počtu povolení ke stavbám na ochranu životního prostředí (v roce 2004 o 1 500 staveb méně než v roce 2000) a ke stavbám nebytových budov (proti roku 2000 o 700 staveb méně). Počet povolení ke stavbám bytovým po celé období vzrůstal s výjimkou roku 2002 a v roce 2004 byl vyšší o 346 povolení než v roce 2000.

Tab. 5.5.2 Vydaná stavební povolení

	2000	2001	2002	2003	2004	Změna v %	
						2004/ 2000	průměrná roční
Vydaná stavební povolení celkem	12 726	10 257	9 921	10 583	10 739	-15,6	-4,2
v tom na stavby (%):							
budovy	48,4	53,9	52,5	52,6	53,8	[1] 5,4	x
v tom: bytové	23,9	29,7	29,4	30,7	31,5	[1] 7,6	x
nebytové	24,5	24,3	23,1	21,9	22,2	[1] -2,3	x
na ochranu životního prostředí	26,3	22,0	21,7	19,4	17,3	[1] -9,1	x
ostatní	25,3	24,1	25,9	28,0	29,0	[1] 3,7	x
Meziroční změna počtu vydaných stavebních povolení (%)	10,3	-19,4	-3,3	6,7	1,5	x	x
Orientační hodnota staveb, na něž byla vydaná stavební povolení							
celkem (mil. Kč)	10 733	10 244	11 641	11 988	14 729	37,2	8,2
na 1 stavební povolení (tis. Kč)	843	999	1 173	1 133	1 372	62,6	12,9

[1] rozdíl 2004 - 2000 v bodech

Počet stavebních povolení se sice snížil, předpokládaná hodnota povolených staveb se však meziročně zvyšovala (s výjimkou roku 2001). Tuto situaci částečně ovlivnil růst cen a částečně i zvýšení podílu

objemově významnějších staveb. Průměrná hodnota stavby, na kterou bylo vydáno stavební povolení, byla v roce 2004 o 60 % (o 0,5,mil. Kč) vyšší než v roce 2000. Vývoj počtu stavebních povolení a předpokládaná hodnota staveb v celé ČR se vyvíjely podobně jako v kraji. V mezikrajovém srovnání měl Jihočeský kraj po celé sledované období nejmenší či druhou nejmenší průměrnou velikost povolené stavby.

Ceny nemovitostí [1]

ČSÚ a MF spolupracují od roku 1997 na vytvoření systému monitorování cen prodávaných nemovitostí. Založení tohoto systému bylo umožněno stanovením zákonné povinnosti pro finanční úřady předávat ČSÚ vybrané údaje o prodejích nemovitostí, za které bylo podáno daňové přiznání. Poprvé byla zpracována data z daňových přiznání podaných za rok 1998.

V letech 2002 – 2004 bylo v Jihočeském kraji na základě údajů z daňových přiznání prodáno nejvíc rodinných domů v obcích do 2 tis. obyvatel (2 168), bytů ve městě České Budějovice (téměř 1 200) a rodinných domů a také bytů v obcích od 2 do 10 tis. obyvatel (zhruba po 1 tis. prodejů). Pokud jde o ceny, nejvyšší byly ve městě České Budějovice a ostatních okresních městech (obce s 10 až 50 tis. obyvateli) a nejnižší v obcích do 2 tis. obyvatel.

Tab. 5.5.3 Ceny vybraných druhů nemovitostí

Zdroj: Ministerstvo financí

	Období 2002 - 2004			
	rodinné domy	byty	bytové domy	garáže
Počet převodů celkem	3 580	3 554	222	1 768
v tom v obcích s počtem obyvatel (%):				
do 1 999	60,6	12,7	24,8	18,2
2 000 - 9 999	28,5	27,7	29,3	39,3
10 000 - 49 999	7,2	26,3	21,6	27,9
50 000 a více	3,8	33,2	24,3	14,7
Průměrná kupní cena (Kč/m^3)	1 278	[1)] 7 077	979	1 494
v tom v obcích s počtem obyvatel:				
do 1 999	1 148	[1)] 3 287	581	1 119
2 000 - 9 999	1 291	[1)] 5 216	783	1 385
10 000 - 49 999	1 816	[1)] 8 368	934	1 733
50 000 a více	2 232	[1)] 9 064	1 660	1 796
Průměrná velikost (m^3)	672	[2)] 63	2 521	64
Průměrné opotřebení (%)	63,6	37,6	54,1	34,3

[1)] v Kč/m^2

[2)] v m^2

V rámci ČR se nejčastěji prodávaly rodinné domy (37,6 tis.), z krajů nejvíc ve Středočeském 7,6 tis., Jihomoravském 5,4 tis. a Jihočeském 3,6 tis., přitom šlo převážně o domky v obcích do 2 tis. obyvatel. Prodejů bytů bylo v posledních třech letech uskutečněno v ČR 28,2 tis., z toho nejvíc v kraji Jihočeském (3,6 tis.), Středočeském (3,2 tis.) a Hlavním městě Praze (3 tis.).

Pokud jde o ceny, má Jihočeský kraj v porovnání s ostatními kraji 4. nejvyšší ceny rodinných domů, 7. nejvyšší ceny bytových domů, 5. nejvyšší ceny garáží, naproti tomu 3. nejnižší ceny bytů. Rozpětí mezi průměrnými cenami v krajích jsou poměrně značné: u rodinných domů od 917 Kč/m^3 v Olomouckém kraji po 5,3 tis. Kč v Hlavním městě Praze, u bytů od 4,4 tis. Kč/m^2 v Ústeckém kraji po 28,4 tis. Kč/m^2 v Hlavním městě Praze, u bytových domů od 704 Kč/m^3 v Plzeňském kraji po 2,8 tis. Kč/m^3 v Praze, u garáží od 1 tis. Kč/m^3 v Karlovarském kraji po 3 tis. Kč/m^3 v Praze.

[1] Zdrojem dat jsou přiznání k dani z převodu nemovitosti, která jsou povinni podávat vlastníci (prodejci) nemovitostí místně příslušným finančním úřadům. Vzhledem k tomu, že jde o administrativní zdroj dat, který se neustále zpětně dopřesňuje, nelze data srovnávat s dříve publikovanými údaji.

5.6 **Doprava**

Z hlediska mezinárodní dopravy zaujímá kraj strategickou polohu na ose sever-jih. Procházejí jím důležité mezinárodní silnice, severojižní železniční koridor, evropská cyklistická i pěší stezka, leží v blízkosti dunajského koridoru. Problémem však je vlastní napojení kraje na evropskou síť. Dopravní obslužnost Jihočeského kraje celkově nedosahuje standardů EU.

Intenzita dopravy, zejména silniční, se neustále zvyšuje. Pro železniční dopravu je v kraji k dispozici 961 km železnic a několik důležitých uzlů (České Budějovice, Tábor, Veselí nad Lužnicí, Číčenice). Hustotu železniční sítě vyjadřuje skutečnost, že obyvatelé 82 % sídel jsou od železniční stanice vzdálení méně než 11 km. Železniční stanice nebo zastávka je v 236 lokalitách. Mezi zajímavosti jižních Čech patří zbytky koněspřežní železnice (první na evropské pevnině), spojující město České Budějovice s hornorakouským Lincem. Nalezneme zde rovněž nejvýše položenou železniční stanici v ČR (Kubova Huť) a také úzkokolejné dráhy směrované z Jindřichova Hradce do Obrataně a do Nové Bystřice. Železniční síť byla budována od poloviny 19. století a tvoří ji výhradně jednokolejné tratě s několika vložkami druhé koleje. Ani hlavní železniční tratě nesplňují parametry pro mezinárodní provoz. Regionální železniční tratě stále ztrácejí na hospodářském významu. To vede k trvalému poklesu zájmu o tento druh dopravy. Výsledkem jsou rostoucí požadavky na automobilovou dopravu a nárůst automobilismu. V současné době probíhají jednání o vytvoření železničního koridoru, který by kraj spojil s Prahou a Rakouskem a navázal tak na evropskou železniční sít.

Dopravní obsluha území je především zajišťována autobusy. Vzhledem k nízké rentabilnosti osobní dopravy nezajíždí autobus vůbec do cca 20 % osad, jejichž obyvatelé mají k nejbližší zastávce 1 - 4 km, v ojedinělých případech 7 - 10 km. Problémem je vytvoření vazeb mezi osobní silniční, železniční, popř. městskou hromadnou dopravou. Integrovaný dopravní systém je zaveden zatím pouze v okolí krajského města.

Silniční síť představuje celkem 6 122 km silnic, z toho 664 km tvoří silnice 1. třídy a 1 639 km silnice 2. třídy. Technická kvalita silnic neodpovídá stávajícím potřebám, ale zajišťuje základní dopravní dostupnost sídel a propojení na klíčové silnice nadregionálního významu. Nedostatek finančních prostředků má vliv na stav a zanedbanost komunikací a ve svých důsledcích omezuje rozvoj podnikání regionu. Zanedbaná je v naprosté většině údržba a rozvoj místních cestních sítí ve venkovském území, nedořešeny zůstávají efektivní obchvaty sídel. Území kraje není v současné době napojeno na republikovou dálniční síť, stavba dálnice spojující Prahu přes České Budějovice s rakouským Lincem s návazností na evropskou dálniční síť je otázkou budoucnosti.

Stav splavnosti vodních toků neumožňuje jejich využití v lodní dopravě. Využití tohoto typu dopravy se tak omezuje pouze na jízdy rekreačního charakteru. Ani letecká doprava není v regionu rozvinutá. Jediné civilní letiště Hosín má statut mezinárodního letiště pouze pro letadla střední třídy. Předpokládané komerční využití vojenských letišť v Českých Budějovicích a Bechyni by mohlo významně ovlivnit rozvoj regionu.

Koncem roku 2004 bylo v kraji **evidováno** více než 250 tis. osobních automobilů, téměř 25,5 tis. nákladních automobilů, 1 159 autobusů a přes 56 tis. motocyklů. V dlouhodobějším pohledu se ve většině skupin počet vozidel meziročně zvyšuje (s výjimkou motocyklů a v posledním dvou letech také autobusů).

5.6.1. Délka silnic a dálnic a dopravní prostředky

Zdroj: Ročenka dopravy MDČR

	2000	2001	2002	2003	2004	Index 2004/2000
Délka silnic a dálnic (km)	6 125	6 125	6 125	6 127	6 122	100,0
z toho:						
silnice 1. třídy	668	667	667	667	664	99,4
rychlostní komunikace	-	-	-	-	-	x
dálnice v provozu	-	-	-	-	9	x
Dopravní prostředky						
motocykly	58 194	57 710	57 082	56 571	56 564	97,2
osobní automobily	227 639	233 184	236 642	244 067	250 435	110,0
nákladní vozidla	19 002	20 432	22 113	23 418	25 371	133,5
silniční tahače	1 816	2 015	2 172	2 095	2 082	114,6
návěsy	2 273	2 455	2 756	2 308	2 445	107,6
autobusy	1 091	1 075	1 274	1 200	1 159	106,2

Výkony železniční dopravy se v oblasti vývozu a dovozu do kraje podstatně liší. Vývoz zboží z kraje se za posledních 5 let natolik snížil, že představuje pouze 16,7 % výkonů z roku 2000. Při porovnání se silniční nákladní dopravou je to pouze 11,6 % vývozu zboží v tis. tun. Při hodnocení dovozu zboží do kraje, výkony

jsou sice u železniční dopravy vyšší než v roce 2000, ale přesto představují pouze 37,8 % dovezeného zboží proti nákladní silniční dopravě. Přeprava zboží v rámci kraje je téměř zcela v režii nákladní silniční dopravy, železniční doprava představuje pouze 0,4 % přepraveného zboží. Co se týče osobní dopravy počet autobusových spojů je téměř trojnásobný oproti železnici.

5.6.2. Výkony silniční nákladní a autobusové dopravy

Zdroj: Ročenka dopravy MDČR

	2000	2001	2002	2003	2004	Index 2004/2000
Vývoz zboží z kraje (tis. tun)	3 152,1	3 784,3	4 685,0	3 242,4	3 289,5	104,4
Dovoz zboží do kraje (tis. tun)	2 942,9	3 904,4	3 449,4	3 321,0	3 982,3	135,3
Přeprava zboží v rámci kraje (tis. tun)	28 299,5	26 371,5	23 580,3	23 659,5	20 115,8	71,1
Přeprava cestujících v rámci kraje (tis. osob)	21 052	23 338	18 160	23 574	20 137	95,7
Počet autobusových spojů v rámci kraje	23 852	23 786	28 997	28 997	29 750	124,7
z toho:						
pracovní den	18 337	18 297	21 180	21 180	21 796	118,9
sobota	2 161	2 156	3 233	3 233	3 354	155,2
neděle a svátky	3 354	3 333	4 584	4 584	4 600	137,1

Jedním z hlavních důvodů pro naprosto převládající autobusovou a nákladní dopravu nad železniční dopravou je její snadnější dostupnost a poslední době i ekonomická výhodnost. U nákladní dopravy je to i větší rychlost a snadnější manipulace s dopravovaným materiálem.

5.6.3. Železniční doprava

Zdroj: Ročenka dopravy MDČR

	2000	2001	2002	2003	2004	Index 2004/2000
Provozní délka železničních tratí (km)	951	954	959	960	961	101,1
Vývoz zboží z kraje (tis. tun)	2 276,0	1 772,3	449,3	435,6	381,0	16,7
Dovoz zboží do kraje (tis. tun)	755,4	479,6	1 719,0	1 554,9	1 505,7	199,3
Přeprava zboží v rámci kraje (tis. tun)	157,5	149,9	114,1	94,7	76,7	48,7
Počet vlakových spojů v rámci kraje	10 481	10 538	11 160	11 160	10 722	102,3
z toho:						
pracovní den	3 893	3 844	4 157	4 157	4 017	103,2
sobota	3 324	3 366	3 546	3 546	3 374	101,5
neděle a svátky	3 264	3 328	3 457	3 457	3 331	102,1

5.7 Technická infrastruktura

Veřejným vodovodem je v Jihočeském kraji vybaveno cca 80 % obcí, v dalších obcích čerpají občané pitnou vodu z vlastních studní. Kanalizací je vybavena zhruba pouze polovina obcí, třetina obcí je napojena na kanalizaci s čističkou odpadních vod a zhruba třetina obcí je plynofikována. Velmi nízké procento obcí je vybavenou skládkou tuhých domovních odpadů. Skládky tuhých domovních odpadů jsou však centralizovány a zajišťují tyto služby pro celou řadu obcí.

Tab. 5.7.1 Technická infrastruktura

	2000	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 – 2000 v bodech
Počet obcí	623	623	623	623	623	x
z toho vybavených (%) :						
veřejným vodovodem	81,1	81,4	79,1	79,9	80,1	-1,0
kanalizací	64,5	61,2	49,1	49,9	49,8	-14,8
kanalizací s napojením na ČOV	32,6	34,3	35,0	36,4	37,6	5,0
plynem ze sítě	25,7	29,9	29,9	34,0	34,5	8,8
skládkou tuhých domovních odpadů	3,9	3,9	3,7	3,5	3,7	-0,2

Při porovnání údajů Jihočeského kraje s údaji České republiky je kraj v kanalizaci s napojením na ČOV o více než 1,5 procentního bodu nad průměrem republiky, naopak v napojení na plyn ze sítě zaostává o více než 25 procentních bodů. Tento stav v plynofikaci kraje je zapříčiněn polohou a obydleností v rámci kraje kdy do malých sídel, kterých je většina, se z ekonomických důvodů nevyplatí plyn zavádět.

Tab. 5.7.2 Technická infrastruktura podle okresů

	Podíl obcí vybavených (%)					
	kanalizací s napojením na ČOV			plynem ze sítě		
	2000	2004	rozdíl 2004 - 2000 v bodech	2000	2004	rozdíl 2004 - 2000 v bodech
Česká republika	29,9	34,5	4,6	48,7	60,7	12,0
Jihočeský kraj	32,6	38,8	6,3	25,7	34,5	8,8
České Budějovice	40,2	47,7	7,5	39,3	47,7	8,4
Český Krumlov	67,4	82,6	15,2	26,1	28,3	2,2
Jindřichův Hradec	32,1	38,7	6,6	35,8	35,8	0,0
Písek	17,1	18,4	1,3	17,1	26,3	9,2
Prachatice	55,4	64,6	9,2	26,2	36,9	10,8
Strakonice	20,5	25,9	5,4	20,5	42,9	22,3
Tábor	20,7	24,3	3,6	13,5	18,9	5,4

K 31.12. 2004 je z celkového počtu obyvatel kraje zásobováno vodou z vodovodů 91,5 %. Pro veřejnou spotřebu bylo vyrobeno téměř 39 milionů m^3 vody. Za zaznamenání stojí, že spotřeba vody pro veřejnou potřebu dlouhodobě klesá a proti roku 2000 je to pokles o více než 17 %. Z uvedené tabulky rovněž vyplývá, že vodovodní síť je postupně modernizována a tím dochází ke snížení ztrát v trubní síti. Proti roku 2000 je to zlepšení o 4,2 procentního bodu.

Tab. 5.7.3 Vodovody

	Měřící jednotka	2000	2001	2002	2003	2004	Změna v %	
							2004/ 2000	průměrná roční
Délka vodovodní sítě	km	.	.	.	.	5 459	.	.
Obyvatelé zásobovaní vodou z vodovodů	osoby	580 576	584 800	556 380	556 580	571 961	-1,5	-0,4
Podíl obyvatel zásobovaných vodou	%	92,7	92,8	89,1	89,1	91,5	[1] -1,3	x
Voda vyrobená pro veřejnou potřebu	tis. m^3	46 844	43 418	40 364	40 008	38 705	-17,4	-4,7
Voda fakturovaná celkem	tis. m^3	32 922	31 992	29 899	29 745	29 587	-10,1	-2,6
z toho pro domácnosti	%	61,0	61,6	61,3	62,6	64,1	[1] 3,2	x
Podíl ztrát v trubní síti (z vyrobené vody určené k realizaci)	%	25,7	23,4	23,8	23,8	21,5	[1] -4,2	x

[1] rozdíl 2004 - 2000 v bodech

Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci se postupně zvyšuje a v roce 2004 to bylo 87,3 %. Proti roku 2000 je to zvýšení o 3,3 procentního bodu. K největšímu růstu došlo za poslední rok hodnoceného období. Objem vypouštěných odpadních vod do veřejné kanalizace je proměnlivý a nelze stanovit všeobecný trend.

Na konci roku 2004 byly obce Jihočeského kraje lépe vybaveny kanalizacemi než vodovody. Z celkového počtu obcí (623) jich nemá vodovod 124, kdežto kanalizaci nemá jenom 79 obcí.

Tab. 5.7.4 Kanalizace

	Měřící jednotka	2000	2001	2002	2003	2004	Změna v %	
							2004/ 2000	průměrná roční
Délka kanalizační sítě	km	.	.	.	.	3 227	.	.
Obyvatelé bydlící v domech napojených na kanalizaci	osoby	525 792	529 200	528 830	529 200	545 879	3,8	0,9
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci	%	84,0	84,0	84,6	84,7	87,3	[1] 3,3	x
Vypouštěné odpadní vody do veřejné kanalizace	tis. m^3	40 147	41 375	40 591	38 765	38 837	-3,3	-0,8

[1] rozdíl 2004 - 2000 v bodech

5.8 Cestovní ruch

Přírodního prostředí s vysokou lesnatostí, vodními plochami a velkým počtem kulturních památek (téměř 6 tis. objektů) je využíváno k návštěvám a rekreaci občany z celé ČR a v hojné míře i zahraničními turisty. V letním období se jedná zejména o oblast Lipna, Orlíku, jihočeských rybníků, ale také Šumavy, v zimě pak šumavská lyžařská střediska Zadov a Kramolín. V roce 2000 bylo v kraji k dispozici 47,8 tis. lůžek (z toho téměř polovina je sezónních) v 929 zařízeních hromadného ubytování (tj. více než 4 pokoje, nebo více než 9 lůžek). Na konci roku 2004 je počet evidovaných hromadných ubytovacích zařízení 1 007 a počet lůžek vzrostl na 51 685, což představuje růst o 8 % oproti roku 2000. Ve struktuře ubytovacích zařízení je 156 hotelů s 9,6 tisíci lůžek, 365 penziónů s 8,3 tis. lůžky, 113 kempů (4,6 tis. lůžek), 126 chatových osad a turistických ubytoven (8,8 tis. lůžek). Největší nárůst kapacity byl v posledních pěti letech zaznamenán u penzionů a to o 33,7 %. Specifikem kraje je rovněž existence více než 25 tis. zařízení pro individuální rekreaci (chaty, rekreační chalupy).

Při porovnání počtu hromadných ubytovacích zařízení podle okresů, tak nejvíce se jich nachází v okresech Český Krumlov (273) a Jindřichův Hradec (198), nejméně v okrese Strakonice (58). Za posledních 5 let byl zaznamenán největší nárůst těchto zařízení v okrese Jindřichů Hradec o téměř 30 %.

Tab. 5.8.1 Kapacita hromadných ubytovacích zařízení[*)]

	2000	2001	2002	2003	2004	Index 2004/2000
Ubytovací zařízení celkem	929	961	983	1 009	1 007	108,4
z toho:						
hotely	158	157	166	159	156	98,7
penziony	273	293	320	345	365	133,7
kempy	115	114	113	110	113	98,3
chatové osady	74	79	72	70	64	86,5
turistické ubytovny	65	65	65	66	62	95,4
Lůžka v ubytovacích zařízeních celkem	47 854	47 998	50 735	51 130	51 685	108,0
z toho:						
hotely	9 192	8 974	9 985	9 817	9 616	104,6
penziony	6 592	6 897	7 493	7 895	8 342	126,5
kempy	4 604	4 721	4 230	4 707	4 603	100,0
chatové osady	5 530	5 857	5 978	5 875	5 219	94,4
turistické ubytovny	3 771	3 811	3 681	4 054	3 542	93,9
Průměrná cena za ubytování (Kč)	241	250	246	247	261	108,3
Počet pracujících osob celkem	5 928	5 859	5 502	5 678	5 771	97,4

*) v letech 2000 - 2002 stav k 31.7., v letech 2003 - 2004 stav k 31.12.

Graf 26 Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních k 31.12. 2004

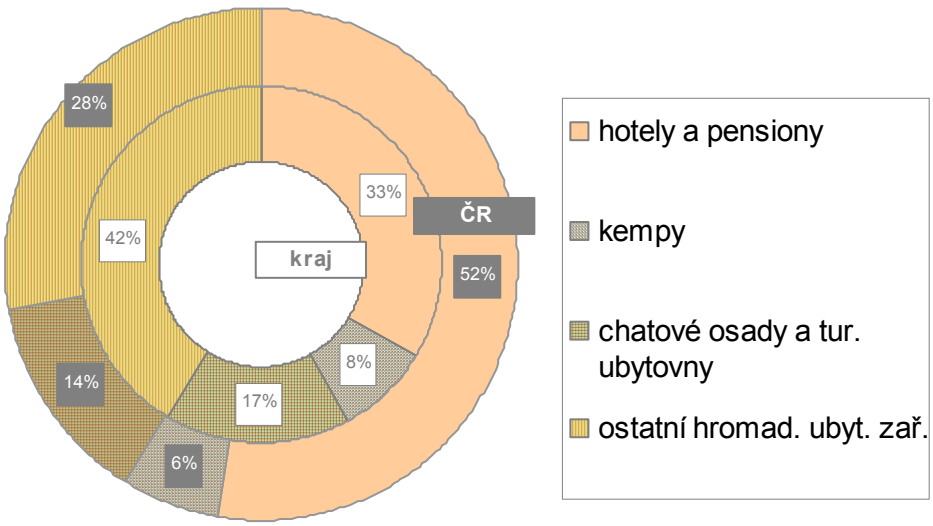

Na území kraje se nalézá několik hraničních přechodů silničních (Dolní Dvořiště, Studánky, Nová Bystřice, Nové Hrady, Slavonice, Halámky, České Velenice, Strážný, Zadní Zvonková), 2 přechody železniční (České Velenice, Horní Dvořiště) a dále přechody, které jsou otevřeny nebo omezeny na pěší a cyklisty (Stožec, Chlum u Třeboně, České Velenice, Přední Výtoň, Plešné jezero, Třístoličník, Bučina a České Žleby). Kromě toho se v průběhu turistické sezóny, popřípadě k významným příležitostem, otevírají dočasné přechody pro pěší.

V roce 2004 se v kraji ve statisticky sledovaných **hromadných ubytovacích zařízeních** ubytovalo 1 068,6 tis. návštěvníků, z toho 317,7 tis. osob ze zahraničí, převážně ze SRN, Nizozemí a Rakouska. Průměrná doba pobytu jednoho zahraničního návštěvníka byla více než 4 dny. Dále řada zahraničních turistů přijíždí na jednodenní návštěvy, které zatím není možno statisticky sledovat. Navštěvují především centra blízká hranici (Český Krumlov, České Budějovice).

Z dlouhodobého pohledu počet návštěvníků kraje neustále vzrůstá, výjimku tvoří rok 2002, kdy se počet hostů snížil v důsledků velkých povodní, které postihly téměř celý Jihočeský kraj.

Tab. 5.8.2 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních cestovního ruchu

	2000	2001	2002	2003	2004	Index 2004/2000
Počet příjezdů hostů	937 050	919 198	795 555	937 454	1 068 596	114,0
v tom:						
Česká republika	719 010	677 920	549 950	691 755	750 854	104,4
zahraniční hosté	218 040	241 278	245 605	245 699	317 742	145,7
z toho (%):						
Německo	31,9	38,2	36,8	33,0	29,1	-2,8 [1]
Nizozemsko	16,9	6,1	4,3	11,0	11,5	-5,4 [1]
Rakousko	8,8	14,9	9,9	10,9	9,1	0,3 [1]
Francie	6,4	5,6	5,0	8,8	9,0	2,6 [1]
Itálie	2,2	4,2	3,3	4,1	4,5	2,3 [1]
Počet přenocování	4 098 376	3 244 212	2 861 071	3 415 441	3 658 198	89,3
v tom:						
Česká republika	3 418 551	2 618 404	2 159 851	2 682 030	2 815 142	82,3
zahraniční hosté	679 825	625 808	701 220	733 411	843 056	124,0
z toho (%):						
Německo	40,1	46,6	47,0	39,4	37,8	-2,2 [1]
Nizozemsko	21,4	8,1	5,1	20,1	19,5	-1,8 [1]
Rakousko	6,0	9,9	6,3	6,9	5,8	-0,2 [1]
Francie	5,7	5,5	15,8	7,9	8,1	2,4 [1]
Itálie	1,2	2,8	3,2	2,3	2,7	1,5 [1]
Průměrná doba pobytu (dny)	5,4	4,5	4,6	4,6	4,4	-1,0 [1]
z toho zahraniční hosté	4,1	3,6	3,9	4,0	3,7	-0,5 [1]

[1] rozdíl 2004 – 2001

Graf 27 Zahraniční hosté v hromadných ubytovacích zařízeních cestovního ruchu v roce 2004

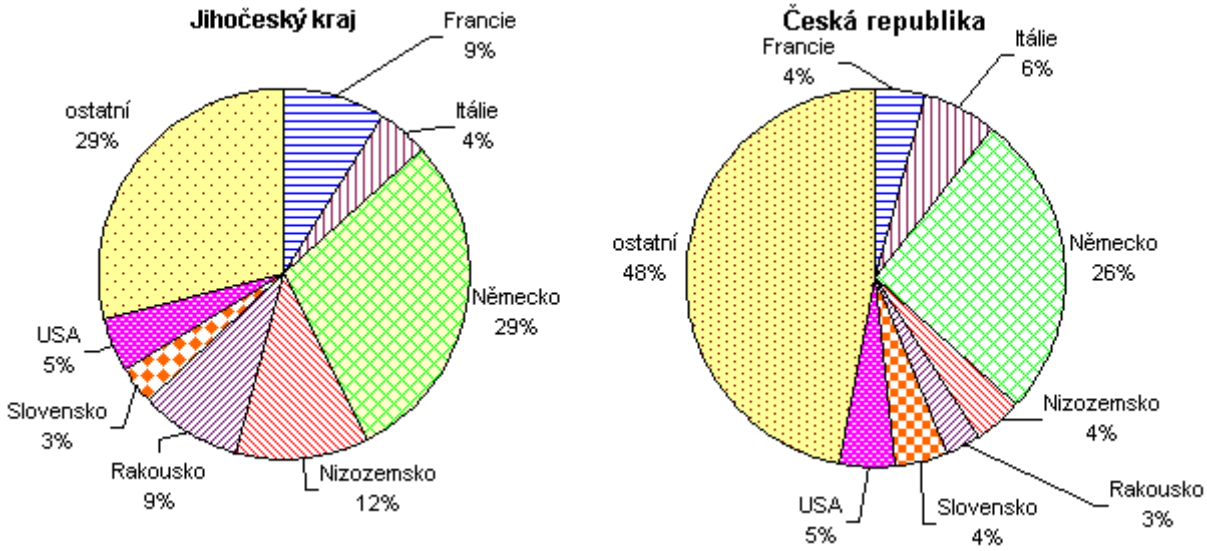

V Jihočeském kraji jsou také tři oblasti poskytující **lázeňskou péči**. Jedná se o Bechyni, Třeboň a Vráž u Písku. V těchto oblastech se nalézá 5 lázeňských zařízení. V posledních pěti letech je navštívilo 98 252 hostů. Nejvíce v roce 2004 a to 24 183 lázeňských hostů. V delším časovém vývoji lze sledovat, že počet hostů od roku 2002 trvale roste, rovněž počet přenocování se stále zvyšuje a v porovnání s rokem 2000 je to nárůst o více než 50 %. Nižší návštěvnost v roce 2002 byla ovlivněna povodněmi, které zasáhly z velké části i uvedené oblasti lázeňské péče. Průměrná doba pobytu se téměř nemění a pohybuje se okolo 17,5 dne na jednoho lázeňského hosta.

Tab. 5.8.3 Hosté v lázeňských ubytovacích zařízeních

	2000	2001	2002	2003	2004	Index 2004/2000
Počet příjezdů hostů	17 149	18 269	16 706	21 945	24 183	141,0
v tom:						
Česká republika	14 903	14 589	14 373	18 673	21 538	144,5
zahraniční hosté	2 246	3 680	2 333	3 272	2 645	117,8
Počet přenocování	284 832	307 432	301 034	365 190	421 376	147,9
v tom:						
Česká republika	253 895	267 501	268 054	325 918	387 266	152,5
zahraniční hosté	30 937	39 931	32 980	39 272	34 110	110,3
Průměrná doba pobytu (dny)	17,6	17,8	19,0	17,6	17,4	-0,2
z toho zahraniční hosté	14,8	11,9	15,1	13,0	12,9	-1,9

[1)] rozdíl 2004 – 2000

Dalším sledovaným údajem cestovního ruchu jsou delší a kratší cesty**. Delší cesta** je definována jako cesta za účelem trávení volného času a rekreace, při které osoba alespoň 4x za sebou přenocovala mimo své obvyklé prostředí. **Kratší cesta** je rovněž cesta za účelem trávení volného času a rekreace, ale osoba na této cestě přenocuje pouze 1x a nejvíce 3x nepřetržitě za sebou mimo své obvyklé prostředí. Do těchto cest jsou započítány i víkendové pobyty. Zdrojem těchto údajů je výběrové šetření domácností o cestovním ruchu, které je prováděno od roku 2003. Údaje zjištěné při tomto šetření jsou pomocí koeficientů přepočteny na celou populaci starší 15 let.

Z níže uvedené tabulky vyplývá, že počet delších cest se v roce 2004 oproti roku 2003 snížil o 3 %. Rovněž se snížily celkové výdaje a průměrné výdaje na tyto cesty, a to více než o 10 %. Počet kratších cest i počet přenocování na nich se snížil o více než 15 %. Průměrné výdaje na jednu kratší cestu se zvýšily o 13,1 %.

Tuzemské delší a kratší cesty[*)]

	Delší cesty			Kratší cesty		
	2003	2004	index 2004/2003	2003	2004	index 2004/2003
Počet cest celkem (tis.)	803	779	97,0	2 030	1 718	84,6
Celkový počet přenocování (tis.)	6 409	6 576	102,6	4 019	3 217	80,0
Průměrný počet přenocování na 1 cestu	8,0	8,4	105,0	2,0	1,9	96,0
Celkové výdaje (mil. Kč)	3 056	2 642	86,5	1 458	1 394	95,6
Průměrné výdaje na 1 cestu (Kč)	3 804	3 392	89,2	718	812	113,1

[*)] z výběrového šetření cestovního ruchu

5.9 **Věda, výzkum, informační technologie**

Jednotlivé ukazatele vědy a výzkumu se sledují, dle doporučení OECD a Eurostatu, ve čtyřech základních sektorech provádění výzkumu a vývoje.

- **podnikatelský sektor** zahrnuje jednotky jejichž činností je tržní výroba zboží nebo služeb (jiných než vyšší vzdělání) pro prodej veřejnosti za ekonomicky významnou cenu. Patří sem firmy, finanční instituce, zaměstnavatelé.
- **vládní sektor** je složen z orgánů státní správy a samosprávy na všech úrovních (Akademie věd, rezortní výzkumné ústavy ministerstev, apod.) s výjimkou veřejně řízeného vyššího odborného a vysokého školství.
- **vyšší odborné a vysoké školství** zahrnuje všechny univerzity a vysoké školy (v rámci nich pak jednotlivé fakulty) a další instituce pomaturitního vzdělávání. Zahrnuje také všechny výzkumné ústavy, experimentální zařízení a kliniky pracující pod přímou kontrolou, řízené nebo spojené s organizacemi vyššího vzdělávání.

- **soukromý neziskový sektor** zahrnuje soukromé instituce, které nejsou založeny s primárním cílem tvorby zisku, dále soukromé osoby a domácnosti. Jedná se například o sdružení výzkumných organizací, svazy, společnosti, kluby, hnutí či nadace.

V Jihočeském kraji má své sídlo několik ústavů **Akademie věd** České republiky. Jejich výzkumná činnost je zaměřena především na otázky ekologie krajiny, biologie, entomologie a další, které souvisí s celkovým zaměřením této činnosti na zkoumání přírodních zákonitostí. Kromě toho se věnují aplikaci vědeckých poznatků do praxe vývojová oddělení významných podniků. Celkem se touto činností v kraji zabývá více než 1,1 tisíce zaměstnanců a výdaje na výzkum a vývoj dosáhly v minulém roce 1,15 mld. Kč. V hodnoceném období se výdaje na vědu a výzkum stále zvyšují a oproti roku 2000 došlo ke zvýšení o 42 %.

Tab.5.9.1 Zaměstnanci a výdaje výzkumu a vývoje

	2001	2002	2003	2004	Změna v % 2004/2001
Zaměstnanci výzkumu a vývoje [1)]	1 009	1 007	1 103	1 111	10,1
z toho sektor:					
podnikatelský	379	362	424	431	13,7
vládní	383	388	386	399	4,2
vyššího odborného a vysokého školství	243	255	275	261	7,4
Výzkumní pracovníci [1)]	546	539	577	547	0,2
z toho sektor:					
podnikatelský	141	129	142	148	4,7
vládní	205	208	219	203	-0,8
vyššího odborného a vysokého školství	197	200	206	179	-9,0
Vnitřní výdaje na výzkum a vývoj (tis. Kč)	806 965	847 768	1 026 709	1 145 945	42,0
z toho sektor:					
podnikatelský	358 659	389 189	498 317	550 442	53,5
vládní	259 328	262 474	324 517	351 314	35,5
vyššího odborného a vysokého školství	181 631	195 256	186 204	226 998	25,0

[1)] osoby přepočtené na plně zaměstnané

Informační a komunikační technologie v domácnostech

V souvislosti s prudkým rozvojem informačních a komunikačních technologií vznikla potřeba jejich statistického zachycení pomocí hlavních ukazatelů charakterizujících rozšiřování, míru a způsob jejich využívání. Proto bylo v posledních dvou letech provedeno výběrové šetření o informačních a komunikačních technologiích používaných v českých domácnostech.

Více než 60 % českých domácností je **vybaveno pevnou telefonní linkou**. V Jihočeském kraji je to 62,3 % domácností. Porovnání výsledků šetření za rok 2004 s výsledky za rok 2003 ukazuje, že v roce 2004 došlo k mírnému poklesu podílu domácností vybavených pevnou telefonní linkou a to o 1,9 procentního bodu.

Osobním počítačem je v České republice vybaveno 29,5 % domácností. V tomto ukazateli zaujímá Jihočeský kraj (31,5 %) třetí místo v rámci celé ČR za Prahou (41,5 %) a Jihomoravským krajem (33,3 %). Nejméně domácností vybavených osobním počítačem je v Olomouckém kraji (18,2 %) a Ústeckém kraji (22,1 %). Oproti roku 2003 došlo v našem kraji k nárůstu vybavení domácností osobním počítačem o více než 12 procentních bodů.

Z celkového počtu domácností má v ČR 19 % **přístup k internetu**. V porovnání s rokem 2003 došlo k nárůstu podílu domácností připojených k internetu o téměř 5 procentních bodů. V Jihočeském kraji má přístup k internetu 18,6 % domácností, to je čtvrtý nejvyšší podíl v rámci republiky. Nejvíce připojených domácností je v Praze (34,7 %) a Středočeském kraji (22,3 %), naopak nejméně ve Zlínském kraji (13,7 %) a Olomouckém kraji (12,8 %). Nejčastějším důvodem, proč domácnosti vybavené osobním počítačem nemají připojení k internetu, je výše poplatku za připojení (37 %), druhým nejčastějším důvodem je, že členové domácnosti mají přístup k internetu někde jinde (v práci, ve škole atd. – 28 % domácností).

Na základě výsledků šetření v roce 2004 můžeme konstatovat, že více než polovina populace ČR ve věku 15 a více let někdy použila osobní počítač, proti roku 2003 se jedná o nárůst 5 procentních bodů. **Za uživatele osobního počítače je považován jednotlivec, který použil osobní počítač v posledních 3 měsících.** Uživatelů osobního počítače je více mezi muži než ženami a více mezi mladšími než mezi staršími. Nejvíce uživatelů osobního počítače je mezi jednotlivci s vysokoškolským vzděláním (82 % použilo

PC v posledních 3 měsících), dále středoškolským vzděláním s maturitou (64 %) a základním vzděláním (31 %).

V roce 2004 někdy použilo internet 37,5 % populace ČR ve věku 15 a více let. V porovnání s rokem 2003 došlo k nárůstu podílu uživatelů internetu v celkové populaci ve věku 15 a více let o 4 procentní body. **Za uživatele internetu je považován jednotlivec, který použil internet v posledních 3 měsících.** V Jihočeském kraji někdy použilo internet ve věkové skupině 15 a více let 38,8 % obyvatel. Výrazný vliv na použití internetu má i lokalita, kde občané žijí. V městské populaci je podíl uživatelů internetu vyšší než je tomu na venkově. Téměř polovina (46 %) uživatelů použila internet 1 až 4 dny v týdnu. Přibližně třetina uživatelů použila internet každý den nebo téměř každý den. Nejvíce se připojilo lidí z domova (63 %), dále z práce (45 %) a ze školy (24 %). Z knihoven, internetových kaváren apod. se připojilo 9 % uživatelů.

Komunikace přes internet patří k nejpopulárnějším činnostem na internetu. Nejvíce se používá k posílání a přijímání elektronické pošty. Za poslední 3 měsíce roku 2004 využilo elektronickou poštu 86 % uživatelů. Internet dále slouží k vyhledávání bezplatných informací - vyhledávání informací o zboží a službách (55 %), vyhledávání a stahování odborných textů (50 %), vyhledávání služeb týkajících se cestování a ubytování (35 %), prohlížení a stahování novin a časopisů (32 %), hraní a stahování počítačových her a hudby (29 %). Stále populárnější se stává i telefonování přes internet.

Tab.5.9.2 Informační a komunikační technologie v domácnostech

	Jihočeský kraj			Česká republika		
	2003	2004	index 2004/2003	2003	2004	index 2004/2003
Domácnosti celkem (v tisících)	321	256	79,7	4 064	4 110	101,1
z nich vybavené (%):						
pevnou telefonní linkou	63,9	62,3	[1] -1,6	62,9	61,9	[1] -1,0
osobním počítačem	19,0	31,5	[1] 12,5	23,8	29,5	[1] 5,7
z toho připojeným k internetu	11,8	18,6	[1] 6,8	14,8	19,4	[1] 4,6
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let (v tisících)	528,3	530,3	100,4	8 657,0	8 693,6	100,4
z nich mající k dispozici pro soukromé účely (%):						
mobilní telefon	68,8	77,5	[1] 8,7	66,0	73,9	[1] 7,9
osobní počítač (PC) doma	25,7	41,1	[1] 15,4	32,6	35,9	[1] 3,3
internet doma	15,1	25,3	[1] 10,2	20,8	23,8	[1] 3,0
přenosný PC	0,3	.	[1]	2,4	3,1	[1] 0,7

[1] rozdíl 2004 - 2003 v procentních bodech

5.10 Veřejná ekonomika

Hodnocení veřejné ekonomiky na území celého Jihočeského kraje omezujeme pouze na oblast hospodaření územních samosprávných celků a to jen za rok 2004. Důvodem je především dostupnost a úplnost dostatečného množství dat. Máme sice k dispozici i některé údaje o čerpání rozpočtů za rok 2003, ale hodnotit vývojové trendy pouze na základě srovnání dvou let není dost dobře možné. Dalším problémem je pak to, že v 2003 prošly územní rozpočty podstatnou změnou, která navazovala na reformu veřejné správy - převedení agend a prostředků ze zrušených okresních úřadů na pověřené obce a kraje.

Územní rozpočty jsou tvořeny rozpočty obcí a rozpočtem Jihočeského kraje – Krajského úřadu. Zahrnujeme sem i rozpočty dobrovolných svazků obcí. Souhrn příjmů všech takto definovaných subjektů dosáhl v roce 2004 hodnoty 21,9 mld. Kč. V porovnání se schváleným a upraveným rozpočtem to představuje plnění na 103,1 % (+ 666 mil. Kč). Přitom rozhodující vliv na překročení měly vlastní příjmy (+ 502 mil. Kč) a v jejich rámci zejména příjmy daňové (+ 358 mil. Kč). O 164 mil. Kč byly proti rozpočtu vyšší přijaté dotace, když na jejich překročení se stejnou měrou podílely jak dotace neinvestiční tak investiční.

Celkové výdaje územních samosprávných celků dosáhly 22,3 mld. Kč, tedy 96,2 % rozpočtovaných. Hospodaření územních rozpočtů skončilo tak v roce 2004 převahou výdajů nad příjmy o 360 mil. Kč. Proti rozpočtu však ztráta představovala jen necelou pětinou plánovaných prostředků a byla tedy nižší o 1,5 mld. Kč. Nedočerpání výdajů přitom představovalo 882 mil. Kč a promítly se v něm jak nižší kapitálové výdaje (o 507 mil. Kč především vlivem nižšího objemu investic o 456 mil. Kč), tak úspora běžných výdajů (o 375 mil. Kč).

Vyšší plnění celkových příjmů zaznamenaly obce (včetně měst) než Jihočeský kraj – Krajský úřad, kde došlo k překročení rozpočtovaných příjmů o 137 mil. Kč. Obdobně v celkových výdajích má nižší úsporu Jihočeský kraj – Krajský úřad, i když v relativním srovnání je zde u obou skupin výsledek téměř shodný. Celkový

výsledek hospodaření pak představoval ztrátu obcí 524 mil. Kč a naopak přebytek Jihočeského kraje – Krajského úřadu o 164 mil. Kč.

Tab.5.10.1 Bilance příjmů a výdajů za rok 2004

	Příjmy celkem	z toho			Výdaje celkem	z toho		Saldo příjmů a výdajů
		daňové	nedaňové	přijaté dotace		běžné	kapitálově	
Celkem	21 927	6 446	2 206	12 401	22 287	16 632	5 655	-360
v tom								
Jihočeský kraj - Krajský úřad	7 783	1 100	217	6 453	7 618	6 656	962	164
Statutární město Č. Budějovice	2 150	995	306	728	2 050	1 527	523	100
Města v sídle SO ORP	5 702	2 023	803	2 471	6 136	4 299	1 836	-434
Města a obce v sídle SO POÚ	1 578	560	229	724	1 599	1 113	486	-21
Ostatní města	448	174	53	191	450	325	125	-2
Ostatní obce	4 134	1 594	560	1 746	4 312	2 681	1 631	-177
Svazky obcí (53 subjektů)	132	-	37	88	122	30	92	10

Struktura příjmů i výdajů se samozřejmě odlišuje podle typu územně správního orgánu. Pro Jihočeský kraj – Krajský úřad, na který připadala více než třetina rozpočtových příjmů, byly nejvýznamnější položkou přijaté dotace, které tvořily přes 80 % příjmů. Přijaté dotace byly s výjimkou statutárního města Č. Budějovice největší položku také v ostatních městech a obcích. Jejich podíl byl však již nižší a pohyboval se mírně přes 40 %. Jen o málo nižší byl v těchto kategoriích subjektů podíl příjmů ze sdílených daní, který dosahoval 35 % až 39 %. Ve statutárním městě České Budějovice byl ale tento typ příjmů vyšší a v roce 2004 dosahoval 46 %, tedy o 12 % více než přijaté dotace. Třetí nejvýznamnější příjmová položka – nedaňové příjmy představovaly u většiny správních orgánů 10 % až 15 %. Pouze Jihočeský kraj – Krajský úřad dosahoval v této položce podíl nižší – pouze 3 %. Specifické postavení v rámci hodnocených subjektů mají dobrovolné svazky obcí, u nichž jsou rozhodujícím příjmem přijaté dotace (tvoří dvě třetiny příjmů). Také ve struktuře výdajů jsou určité odlišnosti, ale poměru běžných a kapitálových výdajů zhruba 3 : 1 se blíží většina subjektů. Z toho opět vybočuje Jihočeský kraj – Krajský úřad, kde na běžné výdaje připadalo 88 % a na kapitálové 13 % výdajů. Nejvýznamnější položkou běžných výdajů byly v souhrnu za celý kraj neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím, na které v roce 2004 připadalo 6,5 mld. Kč. Neinvestiční transfery obyvatelstvu, konkrétně sociální dávky, pak představovaly necelou desetinu z výše uvedené hodnoty (610 mil. Kč).

Zcela zvláštní pozici mezi samosprávnými orgány má Jihočeský kraj – Krajský úřad. Datové zdroje za tento subjekt umožňují publikovat informace o hospodaření i za delší časové období. Nelze však opomenout, že vývojové trendy jsou do značné míry ovlivňovány především vnějšími vlivy – např. změnami rozpočtových pravidel na straně jedné a na straně druhé nepředvídatelnými skutečnosti jako např. povodně v roce 2002.

Tab.5.10.2 Souhrnné výsledky hospodaření - Jihočeský kraj – Krajský úřad

mil. Kč

	2001	2002	2003	2004
Příjmy celkem	1 024	3 370	7 560	7 946
z toho				
přijaté dotace	1 019	2 400	6 544	6 616
daňové příjmy	0	898	1 005	1 100
Výdaje celkem	1 018	3 123	7 551	7 781
z toho				
běžné	1 007	2 909	6 724	6 820
kapitálové	11	256	904	962
Saldo	6	246	10	164

Na uvedených číslech je patrné, jak se v průběhu i poměrně krátkého období změnila funkce Kraje a jak stále více zasahuje do hospodářské oblasti. Přesto ze struktury příjmů vyplývá, že vztah vlastních příjmů k dotacím přes určitý posun zůstává zhruba v poměru 1 : 5. Nízká samosprávná samostatnost Kraje tak stále omezuje rozhodovací pravomoci a nevytváří dostatečný prostor pro finanční zajištění vlastních rozvojových cílů kraje.

Vážným problémem v oblasti veřejné ekonomicky je **zadluženost**.obcí a krajů. Zatímco v roce 1993 představovala zadluženost obcí v celé republice 3,4 mld. Kč, vzrostla v roce 2000 na 41 mld. Kč a podle odhadů dosáhla v roce 2004 celkem 82 mld. Kč; pro rok 2005 se pak očekává další růst. Proto v dubnu 2004 schválila vláda opatření k regulací zadluženosti. Základním ukazatelem pro hodnocení zadluženosti a přijímaní návazných opatření je tzv. Ukazatel dluhové služby[1]. Podle tohoto ukazatele vykazovalo v pololetí 2004 zadluženost 226 obcí Jihočeského kraje, tj. celá třetina. V porovnání s ostatními regiony je to však třetí

[1] podíl dluhové služby (zaplacené úroky, splátky jistin, leasingu a uhrazené splátky vydaných dluhopisů) a dluhové základny (skutečně dosažené daňové a nedaňové příjmy a dotace souhrnného finančního vztahu) za příslušný rok vyjádřený v %.

nejnižší podíl. Z uvedeného počtu obcí sice jen 17 překračuje stanovený limit 30 %, ale relativně je tak kraj nad průměrem republiky. Přitom z uvedeného počtu 17 obcí je jich 10, které uvádí ukazatel dluhové služby 30 – 50 %, 4 obce s 50 – 100 % a ve 3 případech je výše dluhové služby nad 100 %. Uvedená fakta však nelze posuzovat jednoznačně jako negativní rys. Při zadlužení obce by se měla brát v úvahu zejména účelnost a hodnocení majetku obce. Krátkodobá vysoká dluhová služba vůbec nemusí znamenat, že obec špatně hospodaří, pokud její investice směřuje k zlepšení vybavenosti obce a rozšíření jejího majetku. Na druhé straně však již v republice existují reálné příklady obcí, kdy vysoká zadluženost je velice závažným problémem a nutnost splátek úvěrů zcela eliminuje finanční možnosti dalšího rozvoje obce.

6. Životní prostředí

6.1 Ovzduší

Hodnoty znečištění ovzduší v Jihočeském kraji jsou v přepočtu na plochu jedny z nejnižších v celé republice. Měrné emise základních znečišťujících látek (REZZO 1 až REZZO 3) řadí kraj na druhé místo s nejnižším výskytem po kraji Jihomoravském, případně kraji Vysočina. Proti průměru České republiky máme v kraji téměř 5 krát nižší znečištění oxidy dusíku, 3 krát méně oxidu uhelnatého, 40 % znečištění oxidem siřičitým a nejvíce se průměru ČR blížíme v tuhých emisích, kde kraj dosahuje 77 %. Tato situace není výsledkem posledních let, ale byla založena již v minulosti tím, že v kraji nikdy masivně plně nepřevážily takové technologické přístupy a postupy, které by zcela devastovaly životní prostředí jako v některých jiných částech republiky. Proto také ze srovnání za posledních deset let vyplývá, že k určitému kvalitativnímu posunu v čistotě ovzduší došlo, ale tento pozitivní trend není tak markantní jako např. v Ústeckém kraji nebo Hl. městě Praha. Přesto dynamika snižování některých typů emisí byla v kraji rychlejší než průměr za celou republiku. Týká se to zejména oxidů dusíku, kde za poslední desetiletí došlo k poklesu emisí v kraji zhruba na polovinu, zatímco v celorepublikovém průměru o 30 %. V těchto datech však nejsou započítány mobilní zdroje znečištění. Lepší vývoj byl zaznamenán také v emisích oxidu uhelnatého, ale diference zde nejsou již tak výrazné. Naproti tomu u oxidu siřičitého a zejména tuhých emisí bylo snižování emisí v kraji pozvolnější. Přesto v obou položkách nepřesahují měrné emise republikový průměr (u oxidu siřičitého jsme na 40 % průměru republiky).

Graf 28 **Vývoj měrných emisí základních znečišťujících látek (REZZO 1-3)**

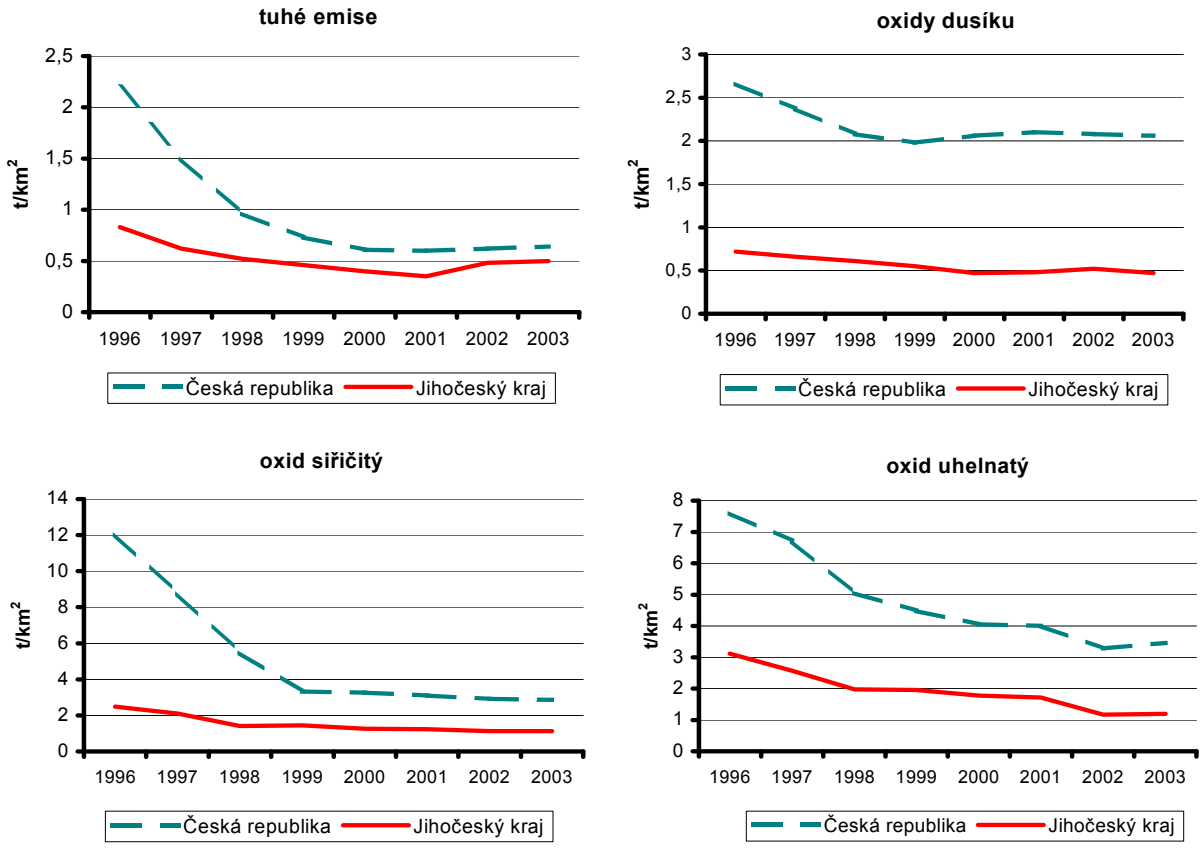

Tab. 6.1.1 Měrné emise základních znečišťujících látek REZZO 1-3

v t/km^2/rok

	2000	2001	2002	2003	Změna v %	
					2003/ 2000	průměrná roční
Emise tuhé	0,40	0,35	0,48	0,50	25,0	7,7
Oxid siřičitý SO_2	1,26	1,24	1,14	1,13	-10,3	-3,6
Oxidy dusíku NO_x	0,47	0,48	0,52	0,47	0,0	0,0
Oxid uhelnatý CO	1,78	1,72	1,17	1,19	-33,1	-12,6

Přes relativně nízké hodnoty emisí došlo v kraji v letech 2000 až 2003 (data za rok 2004 v době zpracování tohoto materiálu nebyla ještě k dispozici) k určitému posunu. Na celkovém snížení emisí oxidu uhelnatého se přitom podílel jak pokles u velkých zdrojů znečištění tak především u malých a středních zdrojů, které v této kategorii stále plně převažují. Obdobná je situace u oxidu siřičitého, kde na snížení opět působily společně obě základní skupiny. Zde však mají větší vliv na znečištění velké zdroje. Ke změně nedošlo v souhrnu u oxidů dusíku, kde jsou obě skupiny zhruba v rovnováze a u obou hodnoty roku 2003 odpovídají úrovni roku 2000. Tento stav je ale plně ovlivněn výsledky posledního roku, neboť v dlouhodobějším pohledu došlo v kraji v roce 2000 ke zlomu ve vývojovém trendu a objem těchto znečišťujících látek začal stoupat. Obdobný vývoj byl i na celorepublikové úrovni, kde však ke změně trendu došlo již o rok dříve. Tyto vývojové tendence byly společné jak pro velké zdroje znečištění tak pro zdroje střední a malé. Jedinou skupinou (z námi analyzovaných), kde se rozsah znečištění v kraji (ale i v republice celkem) zvýšil, jsou emise tuhých látek. Ty jsou v kraji produkovány převážně malými a středními zdroji znečištění, když velké zdroje se na jejich produkci podílí jen necelou desetinou.

Tab. 6.1.2 Měrné emise tuhé REZZO 1-3 podle okresů

v t/km^2/rok

	2000	2001	2002	2003	Změna v %	
					2003/ 2000	průměrná roční
Česká republika	0,61	0,56	0,62	0,64	4,9	1,6
Jihočeský kraj	0,40	0,35	0,48	0,50	25,0	7,7
České Budějovice	0,43	0,47	0,57	0,67	55,8	15,9
Český Krumlov	0,30	0,25	0,31	0,36	20,0	6,3
Jindřichův Hradec	0,30	0,26	0,41	0,41	36,7	11,0
Písek	0,43	0,36	0,48	0,55	27,9	8,6
Prachatice	0,32	0,23	0,37	0,46	43,8	12,9
Strakonice	0,47	0,40	0,50	0,53	12,8	4,1
Tábor	0,66	0,55	0,75	0,52	-21,2	-7,6

Jak je možno odvodit z tabulky není nárůst emisí tuhých znečišťujících látek problémem pouze Jihočeského kraje (týká se i dalších 6 krajů). Diferenciace se projevuje ale i uvnitř našeho kraje, kde proti nárůstu o polovinu v okrese Č. Budějovice stojí pokles v okrese Tábor. Přes všechna uvedená negativa je třeba připomenout, že emise tuhých látek jsou ve svých objemech poměrně malé a pak i ne příliš velká změna může mít relativně velký význam.

Až dosud jsme hovořili pouze o emisích podle zdrojů znečišťování REZZO 1 – 3 (tedy zdroje velké, střední a malé), za které máme k dispozici i dlouhodobější statistická data. Zejména u oxidů dusíku a oxidu uhelnatého se však na celkovém znečištění ovzduší nejpodstatnější měrou podílí zdroje zařazené v REZZO 4, tedy zdroje mobilní. Sem řadíme především silniční a motorová vozidla, plavidla, letadla apod.. Datovými zdroji jsme zde však omezeni pouze na roky 2001 až 2003. Jaká byla situace v roce 2003 v Jihočeském kraji přibližuje následující graf.

Graf 29 Znečišťující látky podle zdroje znečištění v roce 2003

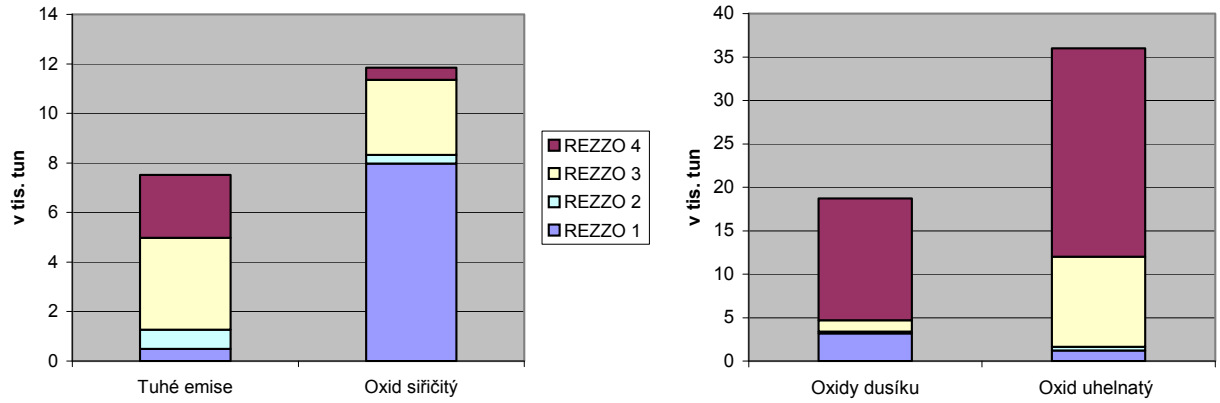

Zatímco znečištění oxidem siřičitým z mobilních zdrojů je téměř zanedbatelné již u tuhých látek se mobilní zdroje podílejí na celkovém znečistění třetinou, u oxidu uhelnatého dvěma třetinami a u oxidů dusíku celými třemi čtvrtinami. Kyselé deště související s vyššími emisemi dusíku z automobilové dopravy se negativně projevují zejména na smrkových porostech v horských oblastech. Emise jsou zhruba 3 až 4 krát větší než je

únosné pro porosty. Vysoký obsah dusičnanů ovlivňuje rychlý růst stromů, přičemž další prvky jim chybí. To způsobuje, že stromy jsou více lámavé, promrzají a jsou méně odolné škůdcům.

Čistotou ovzduší nikoli z pohledu zdrojů znečištění ale monitoringu kvality ovzduší se v kraji zabývá 29 monitorovacích stanic ve 13 lokalitách. Podle výsledků měření nepatří kraj k oblastem, kde by byly imisní limity základních znečišťujících látek trvale překračovány. Na druhé straně se ale nedá říci, že by v kraji vzhledem k limitům pro ochranu zdraví neexistovaly oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší.

6.2 **Voda**

Problematika vodního hospodářství Jihočeského kraj má jiný rozměr než ve většině ostatních regionů. Z celkové rozlohy kraje připadají na vodní plochy více než 4 %, což je relativně nejvíce ze všech regionů. Na výměře vodní plochy v celé ČR se pak kraj podílí 27 %. Hydrologickou síť tvoří jednak říční soustava, jejíž osu reprezentuje především Vltava se svými přítoky a odvádí tak vodu z převážné většiny kraje. Druhým významným hydrologickým prvkem je rybniční soustava, která je využívána k intenzivnímu chovu ryb. Poměrně významná část vodstva se nachází v oblastech se specifickým režimem vodního hospodářství a ekonomické aspekty musí zde ustupovat náročným požadavkům ochrany přírody.

Jakost vody v povrchových tocích se sice od počátku devadesátých let velmi zlepšila, přesto na některých úsecích stupeň znečištění zůstává velmi vysoký nebo se opětovně zhoršuje.

Tab. 6.2.1 Jakost vody ve vybraných tocích a profilech
Pramen: ČHMÚ

Tok - vybraný profil Znečišťující látka	Znečištění v mg/l				Stupeň znečištění (třída)[1)]			
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
Vltava - Březí								
biologická spotřeba kyslíku (BSK_5)	2,9	2,5	2,6	2,3	III	II	III	II
dusičnanový dusík ($N\text{-}NO_3$-)	1,2	1,1	1,1	1,0	I	I	I	I
Vltava - České Budějovice								
biologická spotřeba kyslíku (BSK_5)	2,7	2,8	2,3	2,3	III	III	II	II
dusičnanový dusík ($N\text{-}NO_3$-)	1,3	1,6	1,1	1,4	I	I	I	I
Blanice - Heřmaň								
biologická spotřeba kyslíku (BSK_5)	4,0	3,3	3,3	3,1	III	III	III	III
dusičnanový dusík ($N\text{-}NO_3$-)	2,6	2,8	1,8	2,0	II	II	II	II
Lužnice - Veselí n. L.								
biologická spotřeba kyslíku (BSK_5)	6,6	5,3	8,1	7,4	IV	IV	IV	IV
dusičnanový dusík ($N\text{-}NO_3$-)	1,06	1,4	0,9	1,2	I	I	I	I
Lužnice - Bechyně								
biologická spotřeba kyslíku (BSK_5)	4,8	3,9	5,6	5,8	III	III	III	IV
dusičnanový dusík ($N\text{-}NO_3$-)	2,61	3,1	1,4	2,4	II	III	II	II
Malše - Roudné								
biologická spotřeba kyslíku (BSK_5)	2,7	2,6	3,0	2,4	III	II	III	II
dusičnanový dusík ($N\text{-}NO_3$-)	2,55	2,5	1,7	2,1	II	II	II	I
Nežárka - Veselí n. L.								
biologická spotřeba kyslíku (BSK_5)	4,1	3,1	5,2	3,9	III	III	IV	III
dusičnanový dusík ($N\text{-}NO_3$-)	2,68	2,8	1,3	2,5	II	II	II	II
Otava - Topělec								
biologická spotřeba kyslíku (BSK_5)	305	3,1	3,5	2,6	III	III	III	II
dusičnanový dusík ($N\text{-}NO_3$-)	1,99	2,3	1,8	1,4	II	II	II	I

[1)] zatřídění do tříd podle ČSN 75 7221

Z hodnocení jakosti povrchových vod v letech 2003 až 2004 vyplývá, že nejméně znečištěná voda byla na horních tocích říční sítě. Výjimkou je Žirovnice a následně Nežárka, které jsou hodnoceny IV. jakostním stupněm. Obecně vůbec nejhorší hodnocení (V. stupeň) má především Lužnice v úseku od rybníka Rožmberk po Veselí nad Lužnicí a Živný potok pod Prachaticemi.

Kvalita povrchových vod souvisí i s čištěním odpadních vod. Z celkového počtu obyvatel kraje v roce 2004 je cca 570 tisíc zásobováno vodou z veřejných vodovodů. Podíl zásobovaných obyvatel tak dosahuje 91,5 %, což odpovídá republikovému průměru a současně kraj řadí na 7. místo. Voda vyrobená pitná z vodovodů pro veřejnou potřebu dosáhla v roce 2004 objem 38,7 mil. m^3 a na fakturovanou pitnou vodu pro domácnosti z toho připadalo téměř 19 mil. m^3. Přitom v letech 2000 až 2004 se spotřeba vody v domácnostech snížila o 7,2 %. Celkové množství vody vyrobené z veřejných vodovodů bylo však nižší téměř o pětinu.

Počet obyvatel napojených na veřejnou kanalizaci je zhruba o 25 tisíc nižší než počet zásobovaných vodou z veřejných vodovodů. Nižší je tedy samozřejmě i podíl na počtu obyvatel, který představuje 87,3 %. Proti průměru republiky je to téměř o 10 % více a kraj se řadí na třetí místo v republice po Hl. městě Praha a Karlovarském kraji. Vypouštěné odpadní vody v objemu 38,8 mil. m^3 jsou z 87 % čištěny. V dlouhodobějším vývoji stejně jako ve výrobě (resp. spotřebě) vody, klesá množství vody vypouštěné. Úměra zde však není zcela stoprocentní, protože záleží na tom, jak je který rok vodnatý, tedy jaké je množství srážkových vod. Přesto ze srovnání let 2000 až 2004 vyplývá, že v kraji došlo k poklesu objemu vypouštěných vod o 3,3 %, ale podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci se zvýšil o 3,3 procentního bodu. Znamená to, že v této oblasti dochází ke skutečným úsporám, do značné míry však vyvolaným rostoucí cenou vody. Problematickým bodem zůstává v kraji čištění odpadních vod. Nejde ani tak o podíl čištěných vod ani přístup samosprávných orgánů, ale spíše o finanční možnosti obcí dále tuto oblast rozvíjet. Z tohoto pohledu se jako jeden z nejzávažnějších problémů jeví úkol zajistit do roku 2010 požadavek Evropské unie čištění odpadních vod v obcích s 2 až 10 tisíci obyvatel. Z dalších závažných problémů lze např. jmenovat stav vodovodní sítě, která je v řadě míst již poměrně zastaralá a potřebuje nákladnou obnovu. Tento faktor je jedním z hlavních důvodů poměrně vysokých ztrát vody v síti, které v kraji představovaly více než 20 % a byly tak 6. nejvyšší mezi kraji. V ČR existují však i regiony, kde se podíl ztrát blíží 30 %.

Významným zásahem do vodního hospodářství a celého života kraje byla povodeň v srpnu 2002. Povodeň proběhla ve dvou vlnách, a to 5.-7.8. a 11.-18.8. 2002. Byla způsobena trvalými srážkami, které v Novohradských horách přesáhly 400 mm. Objem srážek byl obrovský, podle ČHMÚ spadlo ve dnech 6.-7.8. v povodí Vltavy 1,87 km^3 vody a ve dnech 11.-12.8. dokonce 2,77 km3 vody. Na řadě toků doba opakování kulminačních průtoků přesáhla 500 let, v závěrovém profilu Malše a na dolní Blanici je odhadována na více než 1 000 let. Celkové náklady na obnovu majetku po povodni byly za Jihočeský kraj vyčísleny na 15,6 mld. Kč.

6.3 **Půda**

Rozlohu 10 057 km^2 je Jihočeský kraj druhým největším krajem České republiky. K jeho specifikům patří zejména větší zastoupení vodních ploch, vyšší je i podíl lesní půdy. Naopak menší hustota osídlení se v konečném důsledku promítá i do nižšího podílu zastavěných ploch. Také podíl zemědělské půdy a vzhledem ke kvalitě půdy i podíl orné půdy jsou v porovnání s průměrem České republiky nižší.

Tab. 6.3.1 Pozemky k 31.12.2004 podle druhů a podle okresů

Zdroj: Český úřad zeměměřický a katastrální v %

	Podíl z celkové výměry						Podíl ze zemědělské půdy				
	zeměděl-ská půda	z toho orná půda	lesní půda	vodní plochy celkem	zasta-věné plochy	ostatní plochy	orná půda	chmel-nice	vinice	zahrady a ovocné sady	trvalé travnaté porosty
Česká republika	54,1	38,7	33,5	2,0	1,7	8,7	71,6	0,3	0,4	4,9	22,8
Jihočeský kraj	49,2	31,8	37,4	4,3	1,0	8,0	64,6	x	x	2,9	32,5
Č. Budějovice	53,1	38,7	32,2	5,6	1,4	7,7	72,9	x	x	3,3	23,8
Český Krumlov	35,7	13,4	47,9	4,3	0,5	11,6	37,4	x	x	1,9	60,7
J. Hradec	47,3	32,6	38,6	6,6	0,9	6,6	68,9	x	x	2,1	29,0
Písek	55,9	42,4	32,8	4,1	1,4	5,8	75,8	x	x	2,8	21,5
Prachatice	36,3	13,6	52,2	1,2	0,6	9,7	37,6	x	x	3,8	58,6
Strakonice	64,8	44,9	22,5	3,8	1,4	7,5	69,4	x	x	3,7	26,9
Tábor	59,3	44,2	29,2	3,4	1,4	6,7	74,5	x	x	3,2	22,4

V dlouhodobém vývoji se struktura půdy v kraji příliš nemění. Podle údajů z katastrů nemovitostí se sice snižuje podíl zemědělské půdy, ale tento úbytek není příliš výrazný. Realita je sice mírně jiná a úbytek zemědělské půdy je větší než jsou uváděné údaje (podle statistického výkaznictví zhruba dvojnásobně), ale stále se nejedná o žádný závažný posun. Ani ve struktuře zemědělské půdy nedochází k žádným závažnějším posunům. Dlouhodobě se sice zvýšil podíl luk a pastvin na úkor orné půdy, ale v posledních letech v podstatě k žádným změnám v celokrajském měřítku nedochází. Jsou sice oblasti, kde se v souladu s požadavky EU zvyšuje podíl trvalých travních porostů, ale v celokrajském měřítku se tyto změny projevují

jen nepatrně. Významnou roli zde sehrává mimo jiné i to, že v kraji je podíl luk a pastvin proti průměru ČR podstatně vyšší.

6.4 **Odpady**

V produkci odpadů, a to jak absolutně tak v přepočtu na obyvatele se kraj řadí k oblastem s nejmenším zatížením. Podle absolutní výše na něj připadá 7. místo a v přepočtu na obyvatele 4. místo s nejmenší produkcí.

Tab. 6.4.1 Produkce odpadů a vybrané způsoby nakládání s odpady

tuny

	2000	2001	2002[1)]	2003	2004
Celková produkce odpadů	1 986 117	1 797 332	775 684	870 519	755 667
Nakládání s odpady celkem	1 635 370	1 704 342	888 122	2 477 604	1 304 173
z toho:					
recyklace, získání složek	11 475	16 014	10 942	108 166	11 782
spalování	15 427	14 199	14 116	15 192	15 802
skládkování a ost. způsoby ukládání v úrovni nebo pod úrovní terénu	161 070	209 997	218 904	1 788 401	237 777

[1)] změna definice odpadu

Pro hodnocení vývoje je důležitá legislativní změna, která vstoupila v platnost od roku 2002. Nový zákon č.185/2001 Sb., o odpadech, zavedl především novou definici odpadu a tak není celá časová řada v plné šíři srovnatelná. Vzhledem k tomu, že změny se týkaly zejména zemědělských produktů, jsou některé údaje v tabulce touto metodickou změnou ovlivněny pouze nepatrně. Týká se to hlavně recyklace a spalování odpadů. Dalším problémem, který se v této oblasti projevuje, je to, že doba vzniku a likvidace odpadů nebývá stejná, což je podmíněno i ekonomickými hledisky.

Z celkového množství odpadu 756 tis. tun vyprodukovaného v našem kraji v roce 2004 vznikly tři čtvrtiny z činnosti podniků. Zbývající část tvoří obce, převážně ve formě komunálního odpadu. Z celkového komunálního odpadu pak tvoří většinu svážený komunální odpad, když na odpad z komunálních služeb (čištění ulic, odpadkové koše) připadá jen 5,1 %. Odděleně sbírané složky se v kraji podílí 9,7 % z celkové produkce odpadu, což je mírně nad průměrem České republiky (8,7 %).

Z hlediska jednotlivých odvětví byl v roce 2004 v kraji největším producentem odpadů průmysl. Na něj spolu s energetikou připadala více než polovina z celku. Za těmito odvětvími pak následovalo stavebnictví (s 15 %) a zemědělství (s 9 %). Hodnotíme-li objem vyprodukovaného podnikového odpadu z časového hlediska, je vývoj nerovnoměrný, ale určitá tendence k snížení produkce je patrná. Pozitivní přitom je, že podíl nebezpečných odpadů představoval v roce 2004 jen 8 %. Z hlediska nakládání s odpady se 24 % odpadů využívá, převážně formou recyklace, regenerace a kompostování. Zhruba 35 % odpadů se odstraňuje, přičemž základní způsob odstraňování je skládkování a ukládání v terénu, na které připadá zhruba polovina v této kategorii nakládání. Jen mírně nižší podíl pak připadal na fyzikálně chemické úpravy. Z ostatních způsobů nakládání s odpady (41 %) pak připadá nejvyšší podíl na využití k rekultivacím a terénním úpravám. Množství odpadů v kraji podle způsobu nakládání je v jednotlivých letech značně variabilní. To je způsobeno jednak časovým posunem, kdy odpad vyprodukovaný v jednom roce se likviduje až v letech dalších. Druhou příčinou jsou pak mezikrajové přesuny v nakládání s odpady.

6.5 **Investice na ochranu životního prostředí**

Investice na ochranu životního prostředí se v kraji pohybují zhruba v rozsahu tří čtvrtin miliardy Kč. V jednotlivých letech je jejich výše značně proměnlivá, a to jak u investic celkem, tak v jejich základní struktuře.

Nejvyšší podíl nákladů je směřován na investice spojené s nakládáním s odpadními vodami, i když v roce 2003 se podíl této složky poměrně značně snížil. Druhou nejvýznamnější složkou jsou investice na ochranu ovzduší a klimatu. Také zde ale podíl klesá. Naproti tomu více prostředků je rok od roku věnováno do investičních akcí, které souvisejí s nakládáním s odpady.

Struktura zaměření investic na ochranu životního prostředí v kraji se velice blíží republikovému průměru. Výraznější podíl máme pouze v položce nakládání s odpady, kde má kraj stejný podíl jako Hl. město Praha a je tak po Zlínském a Plzeňském kraji na 4 místě v republice. V přepočtu na obyvatele resp. na výměru se kraj posouvá až na poslední místo v republice, což samozřejmě do určité míry souvisí i s kvalitou životního prostředí v kraji.

Tab. 6.5.1 Pořízené investice na ochranu životního prostředí

v mil. Kč (běžné ceny)

	2000	2001	2002	2003	Index 2003/2000
Celkem	775 937	835 354	876 712	631 630	81,4
v tom:					
ochrana ovzduší a klimatu	207 437	277 931	165 013	147 521	71,1
nakládaní s odpadními vodami	448 732	467 267	566 699	299 529	66,8
nakládání s odpady	49 848	48 221	83 470	107 423	215,5
ostatní	69 920	41 935	61 530	77 157	110,4

Také z hlediska financování investic se kraj příliš neodchyluje od celorepublikového průměru. Více než polovina z celkových investičních nákladů je hrazena z vlastních zdrojů a rozpočtových prostředků. Zhruba pětina připadá na granty a dotace z veřejných rozpočtů a mírně přes 10 % investic je kryto úvěry a půjčkami.

Za rok 2003 máme k dispozici i data o neinvestičních nákladech na ochranu životního prostředí. Ty v kraji převýšily náklady investiční a dosahovaly výše 928 mld. Kč. Z toho téměř 60 % připadalo na oblast nakládání s odpady. Stejně jako v investičních nákladech tak kraj převyšuje celorepublikový průměr, který představuje téměř o 10 % méně. Naopak nižší podíl neinvestičních nákladů připadá v kraji v porovnání s ostatními regiony na nakládání s odpadními vodami, kam je v Jižních Čechách směřováno 13 % prostředků, zatímco v celé ČR je to téměř dvakrát více.

6.6 **Chráněná území**

Zvláště chráněná území tvoří cca 21 % celkové rozlohy Jihočeského kraje. Velkoplošná chráněná území jsou v Jihočeském kraji zastoupena především CHKO a Národním parkem Šumava obsahující unikátní komplexy rašelinišť a podmáčených smrčin, zbytky pralesovitých porostů horských lesů, ledovcová jezera nebo horská a údolní vrchoviště. Dále je park domovem mnoha druhů s velkým ekologickým významem, např. rys, tetřívek obecný a endemická fauna. Základním posláním parku je uchování a zlepšení přírodního prostředí chráněného území a ochrana či obnova samořídících funkcí přírodních systémů. Dalším velkoplošným chráněnými územím je CHKO Blanský les (oblast s rozsáhlými smíšenými lesy, bory na hadcích, historickými památkami a lidovou architekturou) a CHKO Třeboňsko (mokřadní pánev přetvořená vhodně v rybniční soustavu s rašeliništi a evropsky významné hnízdiště mokřadního a vodního ptactva; Biosférická rezervace UNESCO). Jako jedna z mála CHKO byla vyhlášena v rovinaté krajině dlouhodobě modifikované působením člověka. Uvedená čtyři velkoplošná chráněná území tvoří 19,8 % celkové rozlohy kraje Záměr zřídit novou CHKO Novohradské hory (s předpokládanou rozlohou 219 km^2) nejpozději do roku 2003 nebyl a nebude naplněn vzhledem k odporu obyvatel dotčených obcí.

Tab. 6.6.1 Chráněná území podle okresů k 31. 12. 2004

Pramen: Agentura ochrany přírody a krajiny

v hektarech

	Národní parky	Chráněné krajinné oblasti	Maloplošná chráněná území			
			národní přírodní památka	národní přírodní rezervace	přírodní památka	přírodní rezervace
Jihočeský kraj	33 951	164 007	463	3 146	5 076	4 648
České Budějovice	-	7 987	147	339	95	657
Český Krumlov	1 492	51 011	-	275	1 136	455
Jindřichův Hradec	-	59 300	13	1 634	126	2 452
Písek	-	-	-	111	157	103
Prachatice	32 458	41 252	297	787	3 317	398
Strakonice	-	-	2	-	136	252
Tábor	-	4 456	3	0	109	330

V roce 2004 bylo v kraji evidováno 297 maloplošných zvláště chráněných území a jejich počet se tak proti roku 2000 změnil jen minimálně stejně jako jejich rozloha, která představuje 1,3 % celkové rozlohy kraje.

V rámci soustavy **Natura 2000** bylo v kraji navrženo zřízení 9 ptačích oblastí (ochrana volně žijících ptáků) a z nich bylo koncem roku 2004 skutečně 7 vyhlášeno (Boletice, Hlubocké obory, Novohradské hory, Řežabinec, Šumava, Třeboňsko, Údolí Otavy a Vltavy). Rovněž koncem roku 2004 bylo v kraji navrženo 76 evropsky významných lokalit (ochrana přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin). Z tohoto počtu je 62 lokalit druhových (20 pro rostliny, 40 pro živočichy a 2 kombinované pro rostliny i živočichy), 9 lokalit tzv. sjednocených (pro druhy i stanoviště) a 5 lokalit jen pro stanoviště.

7. Regionální spolupráce

7.1 Mikroregiony

Za účelem ochrany a prosazování svých společných zájmů využívají obce svého zákonného práva sdružovat se. Právní formou pro sdružování obcí jsou svazky obcí (členy svazku obcí mohou být jen obce), formou pro sdružování obcí s jinými právnickými či fyzickými osobami jsou zájmová sdružení právnických osob. Registračním místem jsou podle jejich sídla příslušné krajské úřady. Vycházejíce z údajů KÚ v Českých Budějovicích jsme členství obcí ve svazcích obcí či zájmových sdružení aktualizovali k 30. 6. 2005 na základě dalších dostupných informací (např. internetové stránky, Ústav územního rozvoje, ve složitějších případech byli osloveni zástupci mikroregionů).

Některé svazky či sdružení jsou účelově specializované, zaměřené například pouze na zásobování vodou či odvádění a čištění odpadních vod, plynofikaci obce, či provozování skládky tuhého komunálního odpadu. Většina však má předmět činnost rámcově širší, například společné úkoly v oblasti školství, zdravotnictví, sociální péče, kultury, ochrany životního prostředí, cestovního ruchu, zajištění dopravní obslužnosti území, úkoly v oblasti ochrany ovzduší a další. Takové svazky či sdružení považujeme za mikroregiony.

Na KÚ v Českých Budějovicích bylo registrováno 56 dobrovolných svazků obcí, z toho 4 ukončily činnost a byly z registru vymazány. Z aktivních svazků je 45 mikroregionů, ty jsou zaměřeny komplexněji na rozvoj území, zbývajících 7 svazků je účelově specializováno.

V registru zájmových sdružení právnických osob je v Jihočeském kraji zapsáno na 50 subjektů, asi třetina z nich sdružuje především obce. Největším sdružením právnických osob na území kraje, je Svaz měst a obcí Jihočeského kraje a Jihočeský vodárenský svaz[1]. Další dvě sdružení zahrnují obce zapojené v euroregionech (kapitola 7.2) a několik sdružení je účelově specializováno. Do přehledu mikroregionů byla zařazena 4 sdružení, jejichž účelem je komplexní rozvoj a ochrana území.

Tab. 7.1.1 Mikroregiony se sídlem v Jihočeském kraji

Název mikroregionu	Sídlo mikroregionu	Počet členských obcí[1)]	Okres	Počet obyvatel[2)]	Rozloha v ha[2)]
Svazky obcí					
Blanský les – podhůří	Včelná	18	CB	9 946	17 592
Blata	Pištín	10	CB	8 445	16 087
Budějovicko – Sever	Borek	12	CB	14 005	17 326
Dobrovolný svazek měst a obcí Mikroregion Venkov [3)]	Chotoviny	30	TA, BN, PE	13 695	45 211
Dobr. svazek obcí Blanicko - Otav. mikroregionu	Protivín	23	PI, ST	18 664	35 722
Dobrovolný svazek obcí mezi Vltavou a Otavou	Záhoří	9	PI	32 067	14 537
Dobrovolný svazek obcí Pod Horou	Tučapy	16	TA	4 566	14 064
Dobrovolný svazek obcí Prachaticko	Prachatice	6	PT	14 763	14 270
Dobrovolný svazek obcí severního Písecka	Čimelice	26	PI	10 191	36 059
Dobrovolný svazek obcí Zlatý Vrch	Ražice	6	PI, ST	2 316	7 876
Lišovsko	Lišov	6	CB	5 515	14 766
Mikroregion Dačicko	Dačice	22	JH	19 477	43 419
Mikroregion Horní Vltava – Boubínsko	Volary	11	PT	15 352	63 962
Mikroregion Chelčicko - Lhenický, svazek obcí	Chelčice	5	ST, PT	3 240	9 870
Mikroregion Jindřichohradecko - sv. obcí Jindřichohradecko	Jindř. Hradec	17	JH	30 725	27 264
Mikroregion Lhenicko, svazek obcí	Lhenice	3	PT	2 591	9 970
Mikroregion Podjavořicko [3)]	Zahrádky	10	JH, JI	6 606	16 831
Mikroregion Polečnice	Kájov	5	CK	3 825	16 400
Mikroregion Řečicko - svazek obcí Řečicka	Kardaš. Řečice	7	JH	3 277	10 779

[1] Svaz měst a obcí Jihočeského kraje založený v červnu 1998 sdružuje víc než 80 obcí a 6 svazků obcí a sdružení právnických osob, které zahrnují dalších zhruba 200 obcí. Celkově obce sdružené ve SMOJKu tvoří 75 % obyvatel kraje a necelých 50 % území kraje. Svaz chce zastřešovat obce na území kraje a těsněji spolupracovat v rámci NUTS 2 Jihozápad s partnerskou organizací Plzeňského kraje. Prostřednictvím rozvojové agentury, ve které má majetkovou účast, chce plánovat a zpracovávat prioritní projekty (např. koncepce odpadového hospodářství, program rozvoje cestovního ruchu).
Jihočeský vodárenský svaz, jehož hlavní činností je správa a rozvoj společného zařízení pro výrobu a rozvod pitné vody, sdružuje 234 obcí, převážně z Jihočeského kraje a několik obcí mimo kraj (z okresů Příbram, Klatovy a Pelhřimov), 235. členem je RERA a.s.. Svaz má největší počet členských obcí z okresu České Budějovice (přes 60 % obcí okresu), Jindřichův Hradec a Strakonice (necelých 40 % obcí těchto okresů).

Název mikroregionu	Sídlo mikroregionu	Počet členských obcí[1)]	Okres	Počet obyvatel[2)]	Rozloha v ha[2)]
Mikroregion Vlachovo Březí	Vlachovo Březí	18	PT, ST	6 503	15 276
Netolicko	Netolice	10	PT	4 953	11 128
Podkletí	Křemže	6	CK	5 842	12 402
Regionální svazek obcí Vltava	Větřní	18	CK	29 135	39 991
Sdružení měst a obcí regionu Pomalší	Římov	19	CB, CK	18 396	20 860
Sdružení měst a obcí Vltava	Chrášťany	14	CB, PI, TA	13 763	26 119
Sdružení pohraničních obcí a měst okresu Jindřichův Hradec se sídlem ve Slavonicích	Slavonice	23	JH	21 459	68 622
Svazek lipenských obcí	Horní Planá	8	CK, PT	10 364	47 919
Svazek měst a obcí okresu Strakonice	Strakonice	87	ST	64 673	85 267
Svazek obcí - TDO Lužnice	Želeč	25	TA	7 843	27 592
Svazek obcí Blatenska	Blatná	32	ST	15 731	34 232
Svazek obcí Dolního Pootaví	Osek	18	ST	28 219	15 977
Svazek obcí Chlum u Třeboně, Staňkov a Hamr	Chlum u Třeb.	3	JH	2 784	7 819
Svazek obcí mikroregionu Táborsko	Tábor	13	TA	51 792	22 113
Svazek obcí Milevska	Milevsko	31	PI	20 143	43 424
Svazek obcí Niva	Chlum	3	ST	443	1 935
Svazek obcí Peklov	Nihošovice	2	ST	400	1 263
Svazek obcí regionu Písecko	Písek	68	PI	63 636	99 708
Svazek obcí regionu Třeboňsko	Třeboň	27	JH	19 862	52 780
Svazek obcí Soběslavsko	Soběslav	13	TA	10 925	12 999
Svazek obcí Strakonicka	Sousedovice	9	ST	24 958	7 390
Svazek obcí Středního Pootaví	Katovice	15	ST	28 182	14 931
Svazek obcí Šumavského Podlesí	Čestice	14	ST	5 992	12 267
Svazek obcí Vitorazsko	Suchdol n/Luž.	7	JH, CB	8 636	15 779
Věnec	Čkyně	6	PT	3 092	6 022
VESELSKO	Veselí n/Luž.	18	TA, CB, JH	10 098	18 283
Zájmová sdružení právnických osob					
Gubernie Česká Kanada	Nová Bystřice	8	JH	10 369	37 483
Sdružení měst a obcí okresu Tábor	Tábor	70	TA	72 433	88 473
Sdružení Růže	Trhové Sviny	21	CB, CK	23 978	69 538
Zájmové sdružení Poluška	Zubčice	5	CK	1 403	4 606

[1)] počet členských obcí podle nám dostupných informací k 30. 6. 2005

[2)] k 31. 12. 2004

[3)] mikroregion zasahuje do sousedního kraje

Do mikroregionů se většinou sdružují sousední obce, či obce blízké, území mikroreginů jsou převážně spojitá. V kraji mají sídlo dvě sdružení, ve kterých jsou zapojeny obce výrazně nesouvislého území se společným specifickým zaměřením. Sdružení lázeňských míst ČR, se sídlem v Třeboni sdružuje 36 lázeňských měst a obcí celé ČR, z toho 3 jihočeské, Sdružení obcí, měst a dalších právnických osob Čechy nad zlato se sídlem v Blatné sdružuje 6 středočeských, 10 západočeských a 4 jihočeské obce především za účelem ochrany životního prostředí v oblastech ohrožených prospekcí a těžbou zlata.

Mikroregiony jako účelová seskupení obcí se společnými zájmy vznikají bez ohledu na územněsprávní uspořádání státu. Z tabulky 7.1.1 je patrné, že 12 jihočeských mikroregionů zasahuje do dvou či tří okresů a dva mikroregiony přesahují za hranice kraje. Naopak, podle nám známých informací, do našeho kraje zasahuje ze sousedních krajů 7 mikroregionů.

Tab. 7.1.2 Mikroregiony se sídlem mimo kraj zasahující do Jihočeského kraje

Název mikroregionu	Sídlo mikroregionu	Počet člen. obcí[1]		Okres	Počet obyvatel[2]	Rozloha v ha[2]
		celkem	z JHČ			
Svazky obcí						
Společenství obcí Čertovo břemeno	Sedlec-Prčice	10	3	BN, TA	8 208	24 467
Mikroregion Centrální Šumava	Kašp. Hory	5	1	KT, PT	4 301	13 705
Jemnický mikroregion	Jemnice	30	4	TR, JH, ZN	11 069	29 618
Mikroregion Novořížsko	Nová Říše	12	1	JI, JH	2 748	7 274
Mikroregion Telčsko	Telč	43	1	JI, JH	13 789	29 761
Svazek obcí Železnice Kostelec - Slavonice	Telč	9	3	JI, JH	25 071	24 708
Zájmová sdružení právnických osob						
Mikroregion Šumava - Západ	Želená Ruda	10	1	KT, PT	5 383	58 192

[1] počet členských obcí podle nám dostupných informací k 30. 6. 2005
[2] k 31. 12. 2004

Na základě našich poznatků o členství obcí ve svazcích obcí, či sdružení právnických osob, které považujeme za mikroregiony, byla zpracována následující tabulka.

Tab. 7.1.3 Zapojení obcí v mikroregionech

	Jihočeský kraj	České Budějovice	Český Krumlov	Jindřichův Hradec	Písek	Prachatice	Strakonice	Tábor
Obce celkem	623	107	46	106	76	65	112	111
v tom:								
zapojené								
v 1 mikroregionu	282	90	27	56	5	44	25	35
ve 2 a více mikroreg.	281	2	12	34	71	8	84	70
nezapojené	60	15	7	16	-	13	3	6

V Jihočeském kraji je do mikroregionů zapojeno 9 z 10 obcí. V okrese Písek jsou v mikroregionech všechny obce, v okrese Strakonice a Tábor téměř všechny obce, v okrese České Budějovice, Český Krumlov a Jindřichův Hradec není zapojeno 15 % obcí, v okrese Prachatice 20 %. Mikroregiony se mnohde překrývají, především v okresech Písek, Strakonice a Tábor jsou obce častěji členy 2 či více mikroregionů.

7.2 Euroregiony

Zapojení obcí v euroregionech Silva Nortica a Šumava

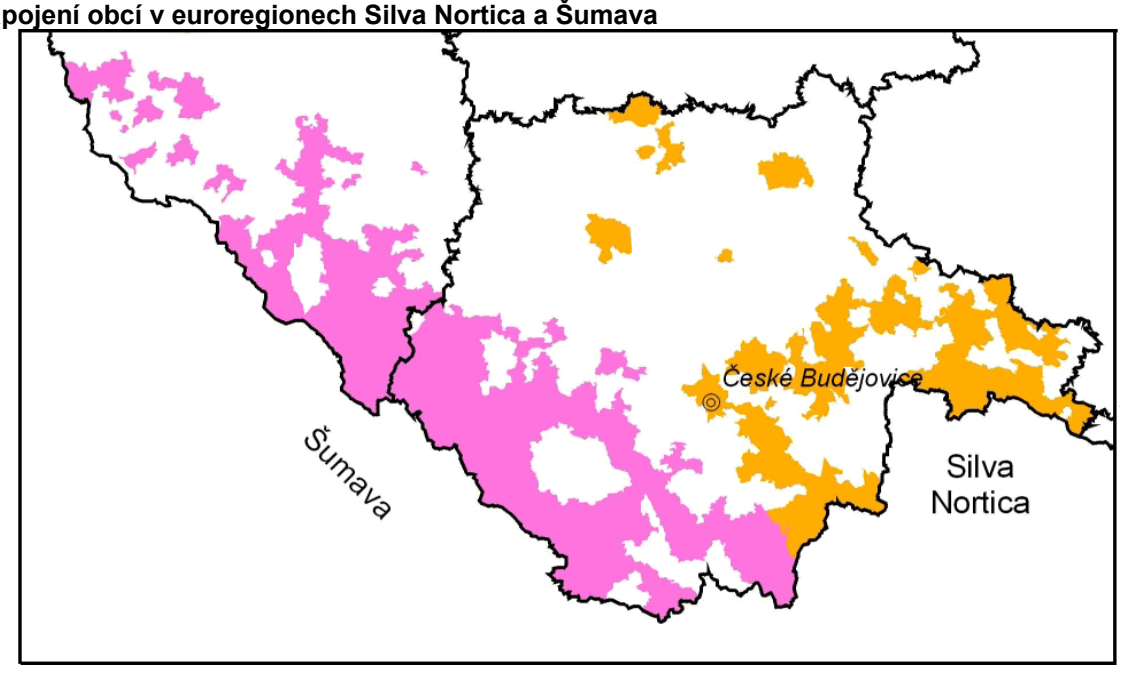

Jihočeský kraj má vzhledem ke své poloze výjimečné postavení. Sousedí hned se dvěma zeměmi z původní patnáctky Evropské unie, jednak se Spolkovou republikou Německo – spolkovou zemí Bavorsko (konkrétně Dolním Bavorskem) a s Rakouskou republikou - spolkovými zeměmi Horní Rakousko a Dolní Rakousko. Jednou z forem přeshraniční spolupráce mezi obcemi, městy a regionálními organizacemi jsou euroregiony. Uvnitř euroregionů spolupráce mezi českou a zahraniční částí euroregionu probíhá prostřednictvím mikroregionů (zájmových sdružení právnických osob). Na území Jihočeského kraje působí dva euroregiony – Euroregion Silva Nortica, který na české straně zastupuje Jihočeská Silva Nortica, a Euroregion Šumava/Bayerischer Wald/Mühlviertel, který na české straně zastupuje Sdružení Euroregion Šumava – Jihozápadní Čechy.

Sdružení Euroregion Šumava – Jihozápadní Čechy - bylo založeno již roku 1993. Je dobrovolným sdružením obcí, měst a dalších právnických osob. V Jihočeském kraji zasahuje na území okresů Český Krumlov a Prachatice, v Plzeňském kraji pak do okresů Domažlice a Klatovy. Euroregion je programově zaměřen na mezinárodní spolupráci s městy, obcemi a vyššími správními celky pohraničních regionů Bavorska – Bayerischer Wald (Spolková republika Německo) a Mühlviertelu (Horní Rakousko). Celkově Euroregion Šumava/Bayerischer Wald/Mühlviertel zahrnuje území o rozloze 16 345 km^2 s 1,3 mil. obyvateli. Sdružuje 109 hornorakouských, 83 bavorských a 90 českých obcí.

Cílem euroregionu je zkvalitnění spolupráce ve vymezeném území a výstavba infrastruktury přesahující společné hranice regionů, přeshraniční spolupráce v oblastech ekonomiky a dopravy, zaměstnanosti, turistiky, zemědělství a lesnictví, ekologie a ochrany přírody, vzdělání, sportu a kultury.

Euroregion Silva Nortica byl založen roku 2002. Zakladateli jsou Europaplattform Pro Waldviertel na rakouské straně a sdružení Jihočeská Silva Nortica na straně české. Euroregion zahrnuje území okresů Jindřichův Hradec, České Budějovice, Písek a Tábor v Jihočeském kraji a region Waldviertel s okresy Zwettl, Krems, Gmünd, Waidhofen an der Thaya a Horn na území Dolního Rakouska. Celkově zmíněné okresy zahrnují území o rozloze 10 639 km^2 s téměř 0,7 mil. obyvatel, když okresy české části mají rozlohu 6 035 km^2 a 445 tis. obyvatel a rakouský region má rozlohu 4 604 km^2 a 224 tis. obyvatel. Protože členství v euroregionech, stejně jako ve svazcích a sdruženích, je založeno na principu dobrovolnosti, přistupují k němu obce na základě svého rozhodnutí. Zvláště území euroregionu Jihočeská Silva Nortica je značně nespojité, zahrnuje 42 obcí s 263 tis. obyvateli.

Činnost Euroregionu Silva Nortica se zaměřuje na zastupování společných zájmů vůči jiným euroregionům, kraji, státu, EU, na výměnu informací o aktivitách a budoucích záměrech rozvoje, na společnou strategii rozvoje, její zajištění a financování, koordinaci přeshraniční spolupráce.

Tab. 7.2.1 Euroregiony zasahující do Jihočeského kraje

Euroregion (sídlo české části)		Počet obcí[1)]	Počet obyvatel[2)]	Rozloha v ha[2)]
Euroregion Silva Nortica				
Jihočeská Silva Nortica (Jindřichův Hradec, Janderova 147/II)		**42**	**263 354**	**170 447**
v tom okresy:	České Budějovice	10	118 055	47 232
	Jindřichův Hradec	27	68 565	100 706
	Písek	3	40 524	15 597
	Tábor	2	36 210	6 913
Euroregion Šumava				
Sdružení Euroregion Šumava jihozápadní Čechy (Klatovy, nám. Míru 63/I)		**90**	**158 943**	**328 042**
v tom okresy:	Český Krumlov	24	40 227	97 495
	Prachatice	32	42 113	105 047
	Domažlice	7	25 866	27 186
	Klatovy	27	50 737	98 314

[1)] počet členských obcí podle nám dostupných informací k 30. 6. 2005
[2)] k 31. 12. 2004

Do euroregionu Šumava je na české straně zapojeno 90 obcí, z toho 34 západočeských a 56 jihočeských. Jihočeské obce zapojené do euroregionu Šumava jsou většinou i členskými obcemi mikroregionů. Pouze 7 z nich není členem jiného mikroregionu. Jihočeská Silva Nortica v současné době sdružuje 42 obcí, 40 z nich je zapojeno i v mikroregionech, město České Budějovice a obec Dobrá Voda u Českých Budějovic nejsou členy jiného mikroregionu.

7.3 **Region NUTS 2 Jihozápad**

Jihočeský kraj tvoří spolu s Plzeňským krajem region „NUTS 2 Jihozápad“. Územní jednotky NUTS 2 byly vytvořeny jako územní celky s 1 – 2 mil. obyvatel pro účely uplatňování regionální politiky v Evropské unii. Cílem této politiky je zmírnění rozdílů mezi regiony a zeměmi EU a prostředkem pro jeho dosažení je finanční podpora poskytovaná prostřednictvím fondů EU. Pro každý region NUTS 2 byly zpracovány regionální operační programy jako strategie na podporu ekonomického a sociálního rozvoje regionu.

Region NUTS 2 Jihozápad zaujímá 22 % území ČR, mezi 8 českými oblastmi NUTS 2 je rozlohou největší. Počtem obyvatel je 4. nejmenší, na počtu obyvatel státu se podílí necelými 12 %. NUTS 2 Jihozápad má vzhledem k vylidněnému pohraničí nejnižší hustotu osídlení – necelých 70 obyvatel na 1 km^2, přičemž průměrná hustota v ČR je téměř dvakrát vyšší a ve všech ostatních regionech NUTS 2 v ČR je vyšší než 100 obyv. na km^2. Oblast má po Praze nejnižší podíl obyvatel v předproduktivním věku a po Praze a NUTS 2 Jihovýchod třetí nejvyšší podíl obyvatel v poproduktivním věku. Na 100 obyvatel starších 65 let připadá 95 ve věku 0-14 let. Průměrný věk obyvatel má oblast NUTS 2 Jihozápad hned po Praze nejvyšší. Území regionu tvoří z poloviny zemědělská půda (3. nejnižší podíl mezi českými NUTS 2) a z 38 % lesní půda (nejvyšší podíl).

Tab. 7.3.1 Vybrané ukazatele za oblast NUTS 2 Jihozápad za rok 2004

	Měřicí jednotka	NUTS 2 Jihozápad	v tom kraje		Česká republika	Podíl NUTS 2 na ČR v %	
			Jihočeský	Plzeňský			
ÚZEMÍ							
Rozloha celkem	km^2	17 618	10 057	7 561	78 868		22,3
z toho: zemědělská půda		8 784	4 950	3 834	42 646		20,6
z toho orná půda	%	66,5	64,6	68,9	71,6	1)	-5,2
lesní pozemky		6 741	3 758	2 984	26 457		25,5
Počet obcí celkem		1 124	623	501	6 249		18,0
se statutem města		91	45	46	527		17,3
Podíl městského obyvatelstva	%	65,2	63,9	66,7	70,2	1)	-5,0
Hustota obyvatelstva	osoby/km^2	66,7	62,2	72,7	129,6	1)	-62,9
OBYVATELSTVO							
Střední stav obyvatelstva	osoby	1 174 637	625 421	549 216	10 206 923		11,5
Živě narození na 1 000 obyvatel	‰	9,4	9,5	9,2	9,6	1)	-0,2
Zemřelí na 1 000 obyvatel	‰	10,6	10,3	10,9	10,5	1)	0,1
Přírůstek stěhováním na 1 000 obyv.	‰	1,0	1,1	0,8	1,8	1)	-0,9
Průměrný věk (k 31.12.)	roky	39,9	39,5	40,2	39,8	1)	0,1
MAKROEKONOMIKA							
Regionál. hrubý dom. produkt v b.c.	mil. Kč	288 881	150 970	137 911	2 767 717		10,4
HDP na 1 obyvatele	Kč	245 932	241 389	251 106	271 161	1)	-25 229
HDP na 1 obyvatele v PPS		14 337	14 072	14 638	15 808	1)	-1 471
EU 25 = 100	%	64,3	63,1	65,6	70,9	1)	-6,6
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	82 828	45 337	37 491	743 807		11,1
Tvorba hrubého fix.kapitálu na 1 obyv.	Kč	70 514	72 491	68 263	72 873	1)	-2 359
PRÁCE (k 31. 12.)							
Míra registrované nezaměstnanosti	%	6,66	6,59	6,74	9,47	1)	-2,81
Neumístění uchazeči o zaměstnání	osoby	40 926	21 281	19 645	509 510		8,0
Volná pracovní místa	místa	7 655	3 239	4 416	51 203		15,0
Pracovní síla	osoby	614 478	322 847	291 631	5 381 866		11,4
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Dokončené byty		4 225	2 193	2 032	32 268		13,1
Dokončené byty na 1 000 obyv.		3,6	3,5	3,7	3,2	1)	0,4

1) rozdíl hodnoty za NUTS 2 proti hodnotě za ČR

Region NUTS 2 Jihozápad se podílí 10,4 % na tvorbě hrubého domácího produktu ČR. V roce 2004 vykazuje po regionech NUTS 2 Praha, Střední Čechy a Jihovýchod čtvrtý nejvyšší HDP na 1 obyvatele. Hodnota HDP NUTS 2 Jihozápad na 1 obyvatele dosáhla 90,7 % republikového průměru a 64,3 % průměru EU25. Na tvorbě hrubého fixního kapitálu v ČR se region podílel 11 %. Po přepočtu tvorby hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele se region v roce 2004 zařadil hned za Prahu. Region má po Praze nejnižší míru registrované nezaměstnanosti. Z bytů dokončených v roce 2004 v ČR připadalo 13 % na NUTS 2 Jihozápad. Od roku 2000 byly v této oblasti v průměru ročně dokončeny 3 byty na 1 tis. obyvatel, to je po NUTS 2 Střední Čechy a Praze nejvíc v ČR.

7.4 Zahraniční spolupráce

Jihočeský kraj se zapojuje do zahraniční spolupráce nejen se sousedními, ale také se vzdálenějšími regiony (švýcarský kanton Bern, začíná spolupráce s francouzskou Bretaní a počáteční kontakty s regionem Yorkshire ve Velké Británii).

Při navazování a udržování kontaktů s institucemi EU a dalšími významnými organizacemi pomáhá kraji stálá kancelář Jihočeského kraje v Bruselu. Tato kancelář spolu s Domem Prahy patřila mezi dvě první zastoupení českých krajů v Bruselu. Kancelář informuje představitele kraje a zainteresované subjekty v kraji o politickém vývoji v EU, především se zaměřením na politiku regionálního rozvoje, vyhledává příležitosti pro Jihočeský kraj, podporuje iniciativy kraje a přispívá k jejich úspěšné realizaci, pomáhá Jihočeskému kraji a klíčovým institucím kraje v přístupu k programům finanční podpory EU, pomáhá kraji v posilování jeho pozice na evropské scéně a jeho integraci do EU a další.

8. Mezikrajské srovnání

Cílem kapitoly „Mezikrajské srovnání“ je kvantifikovat postavení kraje a změnu postavení kraje v období let 2000 – 2004, a to ve čtyřech oblastech: demografické, sociální, ekonomické a v oblasti životního prostředí.

Pro kvantifikaci postavení kraje byl zvolen následující postup. Původně bylo navrženo a roztříděno do jednotlivých okruhů 86 ukazatelů. Na základě dat roku 2000 byly vypočteny korelační koeficienty mezi ukazateli samostatně v rámci každého okruhu (nebyly testovány korelační vazby mezi ukazateli napříč čtyřmi vybranými okruhy a nebyly testovány vazby mezi vývojovými indexy). Byly vyloučeny ukazatele (například hrubý domácí produkt), u nichž korelační koeficient[1)] v absolutní hodnotě přesáhl hodnotu 0,8 (stejný jev by mohl mít při ponechání závislých ukazatelů v mezikrajském srovnání několikanásobnou váhu). U více obdobných ukazatelů rozhodovalo, který z nich se používá nejčastěji, jak je dostupný, jakou má vypovídací hodnotu (metodická přesnost výpočtu, schopnost věrohodně zachytit sledovaný jev), popř. na základě variačního koeficientu[2)] (u ukazatelů se srovnatelnou významností a dostupností se pro zdůraznění rozdílů ponechal ten variabilnější). Zbylých 47 ukazatelů se dále rozdělilo na ukazatele vhodné pro posouzení postavení kraje v celém období (průměr let 2000 – 2004, jedinečná data např. ze sčítání lidu, domů a bytů a z nepravidelných šetření) a využitelné pro posouzení změny postavení kraje v čase (u ukazatelů, které jsou k dispozici v časové řadě).

Váhy ukazatelů byly stanoveny metodou párového srovnávání, a to na třech úrovních (expertní metoda). Na úrovni ústředí ČSÚ se stanovení vah zúčastnilo 8 pracovníků, v krajských reprezentacích ČSÚ více než 100 zaměstnanců a bylo využito i zkušeností 37 externích odborníků. Každý zpracovatel vyplnil pro každý okruh ukazatelů tabulky preferencí (2 = důležitější ukazatel, 1 = stejně důležitý nebo nelze určit, 0 = méně důležitý ukazatel), které byly zprůměrovány za všechny skupiny zpracovatelů. Průměrné preference byly zaokrouhleny na 2 desetinná místa, tj. došlo ke zjemnění určení důležitosti (např. 1,35 = „o něco důležitější“ ukazatel). Po zprůměrování výsledných preferencí za tři výše uvedené skupiny posuzovatelů byly vypočteny váhy ukazatelů jako podíl součtu preferencí pro daný ukazatel k součtu všech preferencí v daném okruhu ukazatelů. Váhy jsou vypočteny zvlášť pro posouzení celkového postavení kraje a zvlášť pro změnu postavení kraje v čase. V časové řadě je k dispozici méně ukazatelů, proto se váhy pro postavení kraje (v tabulkách označené jako „váhy“) liší od vah pro změnu postavení kraje v čase („váhy ČŘ“).

Ukázka vyplnění zpracovatelem

	Ž1	Ž2	Ž3	Ž4	Ž5	Ž6	Ž7	Ž8	Ž9	Σb$_i$
Ž1		2	0	0	2	2	2	2	2	12
Ž2	0		0	0	0	1	1	0	2	4
Ž3	2	2		0	2	2	2	2	2	14
Ž4	2	2	2		2	2	2	2	2	16
Ž5	0	2	0	0		2	2	2	2	10
Ž6	0	1	0	0	0		1	0	2	4
Ž7	0	1	0	0	0	1		0	2	4
Ž8	0	2	0	0	0	2	2		2	8
Ž9	0	0	0	0	0	0	0	0		0

Výsledná tabulka preferencí za oblast životního prostředí

	Ž1	Ž2	Ž3	Ž4	Ž5	Ž6	Ž7	Ž8	Ž9	Σb$_i$	**Váhy**	**Váhy ČŘ**
Ž1		1,27	0,93	0,61	0,59	0,61	0,58	0,69	1,03	6,31	**0,088**	**0,094**
Ž2	0,73		0,69	0,33	0,32	0,37	0,31	0,36	0,72	3,83	**0,053**	**0,055**
Ž3	1,07	1,31		0,76	0,81	0,70	0,66	0,81	1,22	7,34	**0,102**	**0,109**
Ž4	1,39	1,67	1,24		1,09	0,87	1,08	1,29	1,52	10,13	**0,141**	**0,154**
Ž5	1,41	1,68	1,19	0,91		0,93	1,04	1,26	1,48	9,89	**0,137**	**0,150**
Ž6	1,39	1,63	1,30	1,13	1,07		1,14	1,28	1,61	10,56	**0,147**	**0,160**
Ž7	1,42	1,69	1,34	0,92	0,96	0,86		1,39	1,53	10,12	**0,140**	**0,153**
Ž8	1,31	1,64	1,19	0,71	0,74	0,72	0,61		1,39	8,32	**0,115**	**0,124**
Ž9	0,97	1,28	0,78	0,48	0,52	0,39	0,47	0,61		5,50	**0,076**	**x**

Z dat bylo nutné vypočítat normované hodnoty[3)] a určit jejich vzdálenost od antioptima. Jako antioptimum byla stanovena minimální hodnota ukazatele mezi kraji (u ukazatelů pozitivně působících na danou oblast – v tabulce 8.1 označeno jako směr působení s kladným znaménkem) či maximální hodnota mezi kraji (u ukazatelů s negativním směrem působení, u nichž platí „čím více, tím hůře“). Vypočtením vzdálenosti normovaných dat od antioptima v absolutní hodnotě se zajistil stejný směr pohybu všech ukazatelů. Výsledný syntetický ukazatel představuje součet násobků vzdáleností od antioptima a příslušných vah za

[1)] podle vzorce $r_{xy} = \frac{n\sum x_i y_i - \sum x_i \sum y_i}{\sqrt{n\sum x_i^2 - \left(\sum x_i\right)^2} \cdot \sqrt{n\sum y_i^2 - \left(\sum y_i\right)^2}}$; byla použita funkce MS Excel =CORREL(pole1;pole2)

[2)] podle vzorce $VK = \frac{s}{\bar{x}}$, kde s je směrodatná odchylka a $\bar{x}$ je průměr

[3)] Z-transformace $Z_{ki} = \frac{x_{ki} - \bar{x_k}}{s_k}$, kde k značí jednotku (kraj) a i znak (ukazatel). Takto upravené hodnoty mají nulový průměr a jednotkovou směrodatnou odchylku a jsou mezi sebou vzájemně porovnatelné.

jednotlivé kraje v každém ze čtyř okruhů. Z tohoto výpočtu vychází i stanovení výsledného pořadí kraje v oblasti demografické, sociální, ekonomické a v oblasti životního prostředí.

Pro celkové hodnocení postavení kraje ve sledovaném období byly vstupními daty průměry hodnot za roky 2000 – 2004 a jedinečná data, která nejsou k dispozici v časové řadě. Pro posouzení změny postavení kraje ve vybraných ukazatelích v letech 2000 – 2004 bylo základem stanovení indexu (podle dostupnosti dat, nejčastěji 2004/2000). Další postup (normování, určení antioptima, vypočtení vzdálenosti v absolutní hodnotě, součet vzdáleností vynásobených váhou a stanovení pořadí kraje v rámci okruhu) se při posuzování celkového postavení kraje a změny postavení kraje v čase nelišil.

Přestože vypočtené hodnoty mají povahu syntetických ukazatelů (zahrnují v sobě vážený vliv jednotlivých proměnných) a měly by tedy mít větší vypovídací hodnotu než samostatné dílčí ukazatele, je třeba k jejich interpretaci přistupovat obezřetně. Výsledná hodnota syntetického ukazatele silně závisí na rozsahu výběru ukazatelů a jejich vypovídací hodnotě (tj. schopnosti věrně kvantifikovat stav a vývoj v daném problémovém okruhu) – ta byla zohledněna i při stanovování vah. Ne všechny problémové okruhy bylo možné statisticky popsat, ať už z důvodu absence těchto údajů v regionálním členění nebo z důvodu vysoké korelace s ostatními ukazateli. S opatrností je třeba přistupovat i k hodnocení vývoje. Kromě zadaného období let 2000 – 2004, které je pro posuzování vývoje velmi krátké, je výsledek ovlivněn samotnou konstrukcí vývojového indexu, vycházejícího z krajních let. Svou roli hraje i vnitřní diferenciace krajů, zejména vliv krajského centra (popř. aglomerace) v sídelní struktuře kraje, která výrazně ovlivňuje hodnotu ukazatele za celý kraj a zčásti zakrývá stav a vývoj v periferních či venkovských oblastech kraje.

Tab. 8.1 Ukazatele použité v mezikrajském srovnání

Okruh Ukazatel		Váha	Váha ČR	Směr půs.	Data za roky
Demografický vývoj					
D1	Standardizovaná hrubá míra úmrtnosti (standard: věková struktura ČR)	0,168	0,211	-	2000 - 2004
D2	Přírůstek (úbytek) obyvatelstva stěhováním na 1 000 obyvatel	0,232	0,293	+	2000 - 2004
D3	Index stáří (podíl osob ve věku 65+ k osobám ve věku 0-14 let)	0,295	0,380	-	2000 - 2004
D4	Podíl dětí živě narozených mimo manželství (v %)	0,096	0,116	-	2000 - 2004
D5	Podíl osob 15letých a starších s vysokoškolským vzděláním (v %; SLDB)	0,209	x	+	2001
Sociální vývoj					
S1	Dokončené byty na 1 000 obyvatel	0,054	0,075	+	2000 - 2004
S2	Míra ekonomické aktivity (v %; VŠPS)	0,070	0,096	+	2000 - 2004
S3	Podíl zaměstnaných v primární sféře (v %; VŠPS)	0,048	0,067	-	2000 - 2004
S4	Míra registrované nezaměstnanosti (v %)	0,086	0,120	-	2000 - 2004
S5	Žáci SOŠ s maturitou, gymnázií a VOŠ na 1 000 obyvatel	0,048	0,066	+	2000 - 2004
S6	Průměrné procento pracovní neschopnosti	0,053	0,074	-	2000 - 2004
S7	Lékaři na 1 000 obyvatel	0,057	0,078	+	2000 - 2004
S8	Lůžka v léčebných zařízeních na 1 000 obyvatel	0,050	0,070	+	2000 - 2004
S9	Lůžka v zařízeních sociální péče na 1 000 obyvatel	0,047	0,066	+	2000 - 2003
S10	Nevyřízené žádosti o umístění v domech s pečovatelskou službou na 1 000 obyvatel	0,040	0,055	-	2000 - 2003
S11	Průměrná měsíční výše plného starobního důchodu (v Kč)	0,066	0,091	+	2000 - 2004
S12	Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel	0,047	0,065	-	2000 - 2004
S13	Sebevraždy na 100 000 obyvatel	0,030	0,042	-	2000 - 2004
S14	Průměrný čistý roční peněžní příjem na 1 člena domácnosti (v Kč; Mikrocenzus)	0,083	x	+	2002
S15	Podíl domácností s čistým peněžním příjmem menším než životní minimum (v %; Mikrocenzus)	0,075	x	-	2002
S16	Průměrný počet osob v trvale obydleném bytě (SLDB)	0,042	x	-	2001
S17	Podíl bytů v domech postavených v letech 1981 - 2001 (v %; SLDB)	0,033	x	+	2001
S18	Podíl vyjíždějících zaměstnaných osob z obce bydliště celkem (v %; SLDB)	0,048	x	-	2001
S19	Účast voličů ve volbách do zastupitelstev krajů (v %)[1)]	0,023	0,031	+	2000, 2004
Ekonomický vývoj					
E1	Průměrná hrubá měsíční mzda (v Kč)	0,120	0,173	+	2000 - 2004
E2	Rozdíl mezi odvětvím s nejvyšší a nejnižší průměrnou měsíční mzdou (v %)	0,066	0,089	-	2000 - 2004
E3	Podnikatelská aktivita (v %; podíl OSVČ na zaměstnaných z VŠPS)	0,100	0,135	+	2000 - 2004
E4	Podíl zemědělské půdy na celkové rozloze území (v %)	x	0,060	+	2000 - 2004
E5	Tržby z průmyslové činnosti na 1 zaměstnance (v tis. Kč, b. c.)	0,101	0,140	+	2000 - 2004
E6	Stavební práce podle dodavatelských smluv podle místa stavby na 1 000 obyvatel (v mil. Kč, b. c.)	0,092	0,125	+	2000 - 2004

[1)] v Praze účast ve volbách do zastupitelstva hlavního města Prahy 1998 a 2002

Tab. 8.1 Ukazatele použité v mezikrajském srovnání

dokončení

	Okruh Ukazatel	Váha	Váha ČŘ	Směr půs.	Data za roky
E7	Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních na 1 000 obyvatel	0,067	0,090	+	2000 - 2004
E8	Registrovaná vozidla na 1 000 obyvatel	0,044	0,056	+	2000 - 2004
E9	Výdaje na výzkum a vývoj na 1 obyvatele (v Kč)	0,095	0,131	+	2001 - 2003
E10	Přijaté dotace celkem na 1 000 obyvatel (v tis. Kč; obecní rozpočty)	0,074	x	+	2004
E11	Investiční nákupy a související výdaje na 1 000 obyvatel (v tis. Kč; krajské a obecní rozpočty)	0,080	x	+	2004
E12	Podíl osob (15letých a starších), které mají k dispozici PC doma (v %)	0,050	x	+	2003, 2004
E13	Podíl obhospodařované zemědělské půdy na celkové rozloze kraje (v %; strukturální šetření)	0,054	x	+	2003
E14	Podíl obyvatel v obcích bez autobusového a železničního spojení (v %)	0,057	x	-	2000
Životní prostředí					
Ž1	Hustota obyvatelstva (v osobách/km^2)	0,088	0,094	-	2000 - 2004
Ž2	Podíl obyvatel v obcích do 300 obyvatel (v %)	0,053	0,055	+	2000 - 2004
Ž3	Podíl lesní půdy na celkové rozloze území (v %)	0,102	0,109	+	2000 - 2004
Ž4	Emise oxidu siřičitého (v t/km^2; REZZO 1-3)	0,141	0,154	-	2000 - 2003
Ž5	Emise oxidu uhelnatého (v t/km^2; REZZO 1-3)	0,137	0,150	-	2000 - 2003
Ž6	Pořízené investice na ochranu životního prostředí na 1 obyvatele (v Kč)	0,147	0,160	+	2000 - 2003
Ž7	Podíl čištěné odpadní vody na celkovém množství vypouštěné odpadní vody (v %)	0,140	0,153	+	2000 - 2004
Ž8	Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci (v %)	0,115	0,124	+	2000 - 2004
Ž9	Specifická potřeba vody na 1 obyvatele celkem (v l/den; cenzus veřejných vodovodů a kanalizací)	0,076	x	-	2001

Demografický vývoj

Posuzování demografického vývoje na základě popsaných výpočtů má omezené využití vzhledem k velkému počtu ukazatelů, které byly z původního výběru vyloučeny pro vzájemnou korelaci. Navzdory nízkému počtu ukazatelů (5, z toho 4 v časové řadě) se pořadí v jednotlivých demografických ukazatelích u krajů velmi lišilo, nebyl žádný kraj, který by byl výrazně lepší nebo výrazně horší ve všech ukazatelích, naopak v případě několika krajů se u různých ukazatelů sešly zároveň pozitivní i negativní extrémy. Výsledné pořadí demografického vývoje do značné míry záviselo také na zvolených vahách ukazatelů a zejména na extrémních výkyvech vzdáleností normovaných hodnot od antioptima (především u přírůstku stěhováním).

V souhrnném pořadí za demografickou oblast byl vyhodnocen Středočeský kraj jako kraj s nejlepším postavením, a to díky enormně vysokému relativnímu přírůstku stěhováním. Tento jev souvisí s celorepublikovým trendem stěhovaní lidí z velkoměst, v tomto případě z Prahy, ale také se soustřeďováním obyvatel do oblastí s dobrou dostupností pracovních příležitostí. Hlavní město Praha dosáhlo v přírůstku stěhováním druhého nejlepšího výsledku především v důsledku stěhování ze zahraničí. Příznivé hodnoty syntetického ukazatele byly zjištěny kromě Středočeského kraje a Hlavního města Prahy také u krajů Jihomoravského, Jihočeského a Vysočiny. Postavení Hlavního města Prahy ovlivnila zejména nejnižší standardizovaná míra úmrtnosti (což se dá připsat mj. dobře dostupné zdravotní péči) a nejvyšší podíl osob s vysokoškolským vzděláním (tito lidé nacházejí nejlepší uplatnění právě v hlavním městě). Stejné ukazatele se, spolu s relativně nízkým podílem dětí narozených mimo manželství, pozitivně odrazily i v hodnocení Jihomoravského kraje. Základem příznivé hodnoty syntetického ukazatele u Jihočeského kraje byly vyrovnané nadprůměrné výsledky v jednotlivých ukazatelích.

Na základě syntetického ukazatele z oblasti demografie bylo jako nejhorší vyhodnoceno postavení kraje Ústeckého a Karlovarského, v obou případech zejména vlivem nepříznivě vysoké standardizované míry úmrtnosti, vysokého podílu dětí narozených mimo manželství a nízkého podílu vysokoškoláků v populaci. Ústecký kraj přitom dosáhl nejlepší hodnoty v ukazateli s nejvyšší váhou – v indexu stáří, a třetího nejpříznivějšího postavení v přírůstku stěhováním; ve zbývajících ukazatelích se však výsledky tohoto kraje řadily k nejhorším. Postavení Karlovarského kraje je výsledkem působení podobných faktorů, na rozdíl od kraje Ústeckého je zde však relativně vysoký příliv cizinců kompenzován negativním saldem vnitřní migrace. Nepříznivá demografická situace je také v krajích Plzeňském, Královéhradeckém a Moravskoslezském. Společným jmenovatelem pro první dva jmenované kraje je nepříznivá věková struktura, v posledně zmiňovaném kraji pak vyšší úmrtnost doprovázená dlouhodobě negativní bilancí vnitřního stěhování.

Ve vývoji postavení krajů v demografické oblasti v letech 2000 – 2004 si vedle Hlavního města Prahy a Středočeského kraje, kde migrace působila na zpomalení demografického stárnutí, velmi polepšil i kraj Ústecký a Liberecký. Naproti tomu v Karlovarském kraji, který má z hlediska demografie obdobné postavení jako Ústecký, nebyl vývoj v posledních letech tak příznivý – vinou přetrvávající vysoké úmrtnosti a rychlejší dynamiky populačního stárnutí. Nejméně příznivý demografický vývoj v čase zaznamenal kraj Zlínský a Moravskoslezský, podprůměrné hodnoty však nacházíme ve všech migračně uzavřenějších moravských krajích. Postavení Jihočeského kraje se postupně zhoršovalo zejména vlivem vývoje standardizované úmrtnosti.

Graf 30 Postavení krajů - demografický vývoj

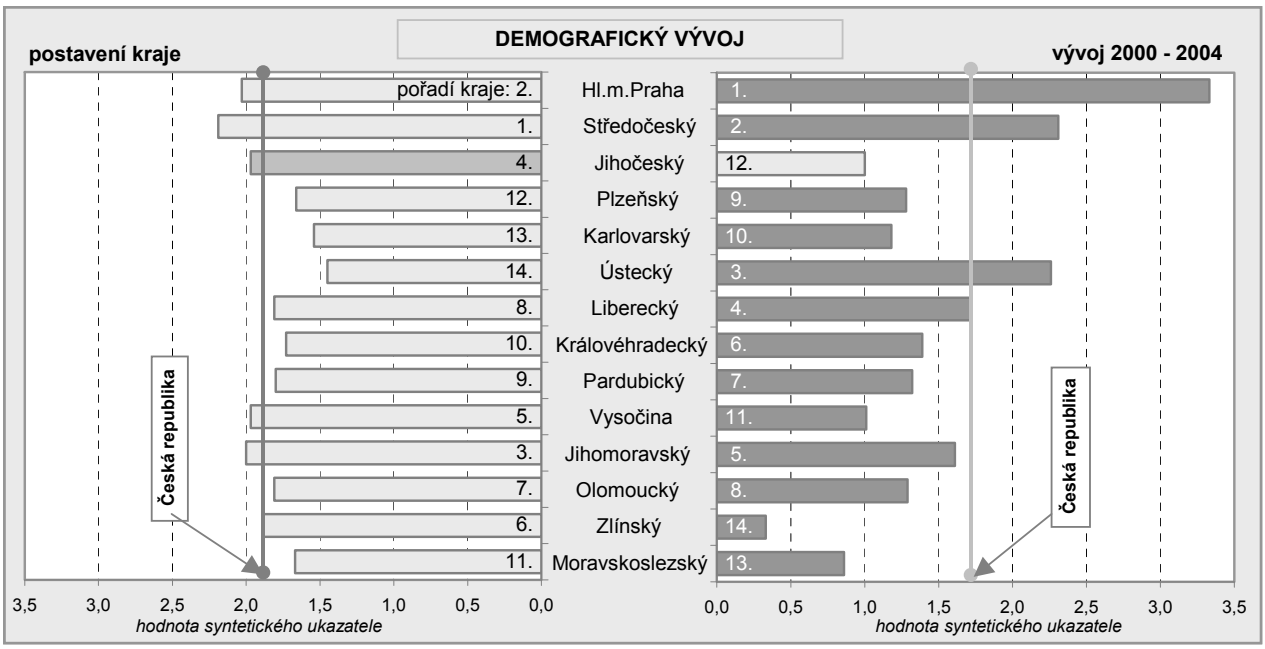

Sociální vývoj

V sociální oblasti se potvrdilo dominantní postavení Hlavního města Prahy; příznivých hodnot syntetického ukazatele dosáhly dále kraje Plzeňský, Středočeský a Jihočeský. Naproti tomu ze sociálního hlediska byla situace nejproblematičtější v Moravskoslezském, Ústeckém a Zlínském kraji, nepříznivě je možné hodnotit stav i v krajích Libereckém a Olomouckém. Hlavním faktorem, který ovlivňuje postavení kraje v této oblasti, je situace na trhu práce. Především na ní závisí vývoj příjmové situace domácností, bytové výstavby, ale i dalších ukazatelů.

Hlavní město Praha dosáhlo nejlepší pozice ve 12 z 19 sledovaných ukazatelů. Praha má však v sociální oblasti postavení jen obtížně srovnatelné s ostatními kraji, a to vlivem koncentrované nabídky pracovních příležitostí. Stejný faktor ovlivnil i postavení sousedního Středočeského kraje. Hodnoty syntetického ukazatele u krajů s nejlepším postavením příznivě ovlivnily zejména vysoké příjmy domácností (vč. důchodců), vysoká míra ekonomické aktivity, nadprůměrná intenzita bytové výstavby a příznivé hodnoty ukazatelů v oblasti zdravotnictví. Na nízké úrovni se udržovaly nezaměstnanost a pracovní neschopnost.

Stejné ukazatele (zejména problematická situace na trhu práce) se promítly i do postavení sociálně nejvíce znevýhodněných krajů. Moravskoslezský kraj má nejnižší příjmy domácností na osobu, Ústecký kraj nejvyšší míru nezaměstnanosti a nejnižší relativní počet dokončených bytů, Zlínský pak mj. nejnižší míru ekonomické aktivity a nejvyšší procento pracovní neschopnosti. Zhoršené sociální postavení Olomouckého kraje je výsledkem především vysoké nezaměstnanosti a nízkých příjmů domácností (vč. důchodců). V případě Libereckého kraje mají podstatný vliv relativně nižší kapacity ve zdravotnických a sociálních zařízeních a vyšší kriminalita.

Změna postavení v sociální oblasti mezi roky 2000 a 2004 již tak předvídatelná není. Hlavní město Praha se sice ještě více vzdálilo od ostatních regionů, výraznější posun byl však zaznamenán také v krajích Moravskoslezském, Zlínském a Libereckém, jejichž zaostávání za ostatními kraji se již dále neprohlubovalo. Vývoj Hlavního města Prahy ovlivnilo další zlepšení dostupnosti zdravotní a sociální péče. Moravskoslezský kraj se určitým zvýšením bytové výstavby, poklesem kriminality a procenta pracovní neschopnosti dostal ve srovnání těchto ukazatelů před Ústecký a Zlínský kraj. V Libereckém kraji došlo ke zlepšení úrovně v 11 ze 14 sociálních ukazatelů sledovaných v čase. Nejhorší sociální vývoj v období let 2000 – 2004 zaznamenal

Karlovarský kraj, a to nejméně příznivým vývojem ve 4 ze 14 sociálních ukazatelů sledovaných v čase (především ukazatelů trhu práce). Mírné zhoršení sociální situace v porovnání s ostatními kraji zaznamenal i Královéhradecký, Jihočeský a také Pardubický kraj.

Graf 31 Postavení krajů - sociální vývoj

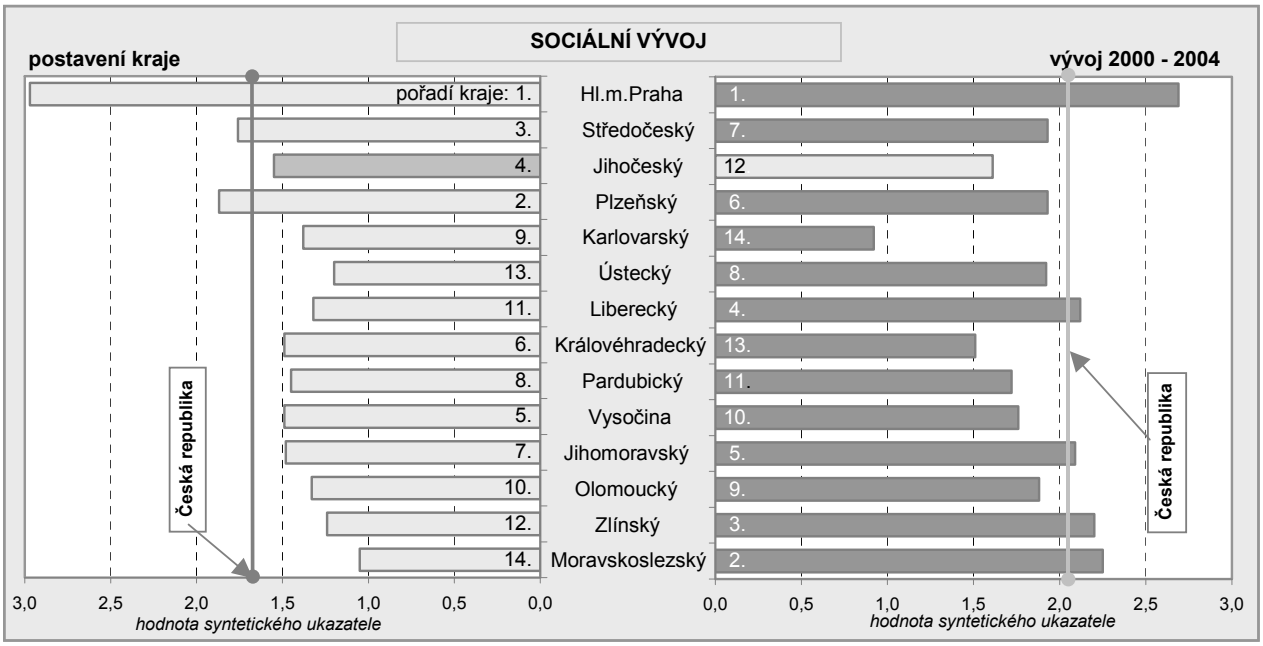

Ekonomický vývoj

Posuzování ekonomického vývoje je ovlivněno tím, že data z této oblasti jsou dostupná pouze podle sídla podniku a ne podle místa skutečné ekonomické činnosti, což se může ve výsledcích projevit především v méně lidnatých krajích. Ukazatel podíl zemědělské půdy, u kterého jsou údaje k dispozici v časové řadě, byl pro posouzení postavení kraje nahrazen ukazatelem podíl obhospodařované zemědělské půdy ze strukturálního šetření v roce 2003, který má lepší vypovídací hodnotu.

Souhrnné hodnocení postavení krajů svědčí o těsné spjatosti ekonomického vývoje se sociálním a v menší míře i demografickým vývojem. Nejlepší ekonomické postavení zaznamenaly Hlavní město Praha, dále Středočeský a Jihočeský kraj, ale i kraj Jihomoravský, naproti tomu nejhůře na tom byl Olomoucký, Zlínský, Moravskoslezský a Pardubický kraj. Hlavní město Praha dosáhlo nejlepších výsledků v 10 ze 13 sledovaných ekonomických ukazatelů; k tomu přispěla (obdobně jako u Středočeského kraje) zejména průměrná hrubá měsíční mzda, míra podnikatelské aktivity, tržby z průmyslové činnosti na zaměstnance, objem stavebních prací, výdaje na výzkum a vývoj či podíl osob využívajících doma osobní počítač. Vyšší úroveň mzdové diferenciace představuje jediný ukazatel, kde byla pozice Prahy nepříznivá (tento stav je však výsledkem výrazné segmentace zdejšího pracovního trhu; nadprůměrný výskyt špičkově placených míst souvisí mj. i s mezinárodní funkcí metropole).

Na nepříznivém postavení Olomouckého kraje se podepsala zejména nejnižší průměrná hrubá měsíční mzda, druhá nejnižší míra podnikatelské aktivity, nižší produktivita práce v průmyslu, ale i nejmenší podíl osob, které mají k dispozici doma počítač. Příznivá hodnota syntetického ukazatele Jihočeského kraje je odrazem nadprůměrných výsledků ve většině jednotlivých ukazatelů (např. třetí nejlepší výsledek v případě objemu stavebních prací). Jihomoravský kraj lze charakterizovat relativně vysokými výdaji na výzkum a vývoj na obyvatele, dobrou vybaveností domácností počítačem a výrazně nadprůměrnými objemy přijatých dotací a investičních nákupů z veřejných rozpočtů. Pro ekonomicky nejvíce znevýhodněné kraje jsou kromě nízkých mezd, malé podnikatelské aktivity a slabšího cestovního ruchu typické buď nižší tržby z průmyslové činnosti, nebo nízký objem stavebních prací.

Také z hlediska změny ekonomického postavení mezi rokem 2000 a 2004 nalezneme určité paralely se sociálním vývojem. Výjimku tvořil Pardubický kraj, kde změna k lepšímu v ekonomické oblasti (druhá nejpříznivější) nebyla provázena obdobným vývojem v sociální oblasti (čtvrtý nejhorší výsledek). Ve sledovaném období si nejvíce polepšil kraj Moravskoslezský, Pardubický, Zlínský a také Vysočina. K příznivým změnám došlo u zmíněných krajů zejména v tržbách z průmyslové činnosti a ve výdajích na výzkum a vývoj. K největšímu relativnímu zhoršení došlo u Ústeckého, Jihočeského a Středočeského kraje. Přispělo k tomu v porovnání s ostatními kraji nižší tempo růstu tržeb z průmyslové činnosti a průměrných

mezd. Všechny moravské kraje zaznamenaly ve sledovaném období příznivý ekonomický vývoj, ačkoliv stav jejich ekonomiky byl s výjimkou Jihomoravského kraje hodnocen jako podprůměrný.

Graf 32 Postavení krajů - ekonomický vývoj

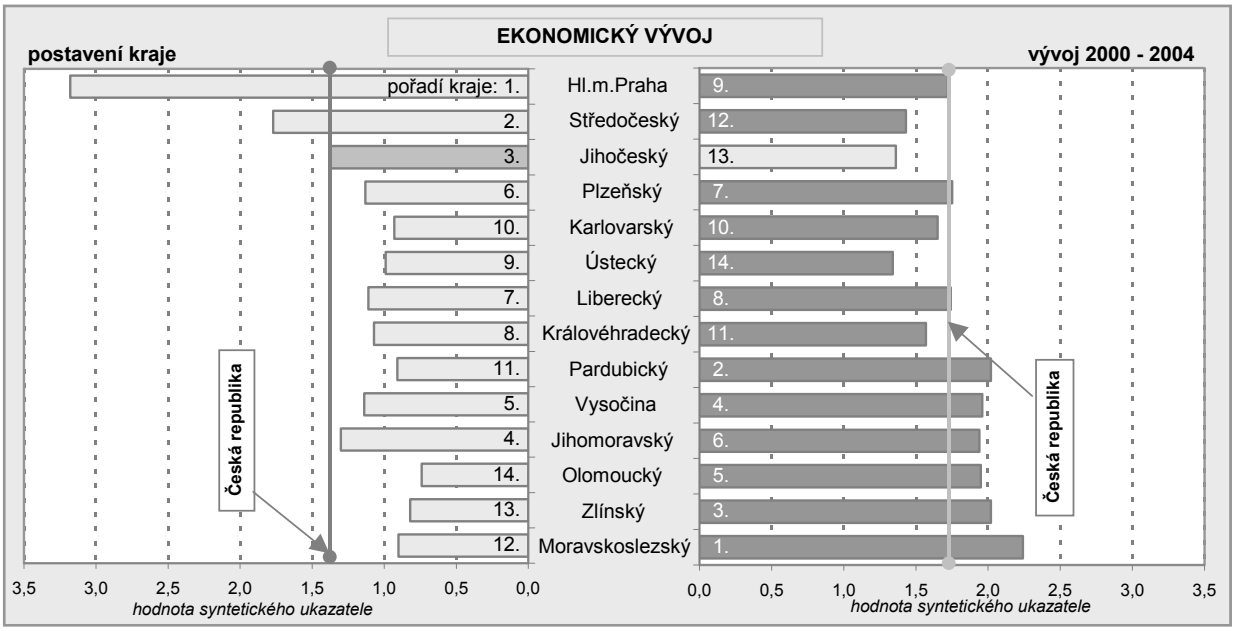

Životní prostředí

Rozdílná povaha ukazatelů hodnotících životní prostředí způsobila určitou nejednoznačnost výsledků. Pro výraznou většinu krajů je typický souběh jak výrazně pozitivních, tak i negativních výsledků v dílčích ukazatelích, relativně vyrovnaný průběh lze vysledovat pouze u krajů Pardubického a Královéhradeckého. Podle hodnot syntetického ukazatele lze kraje rozdělit do tří skupin: a) kraje s nejvyšší koncentrací ekologických problémů (Moravskoslezský a Ústecký kraj a Hlavní město Praha), b) kraje s nepříznivým stavem životního prostředí (kraje tvořící region soudržnosti Severovýchod, tj. Liberecký, Královéhradecký a Pardubický), c) ostatní kraje s celkově spíše příznivým stavem životního prostředí. Hodnota syntetického ukazatele u všech osmi krajů z třetí skupiny převyšovala ve všech případech úroveň ČR a rozdíly mezi těmito kraji byly zanedbatelné.

Tři kraje s nejméně příznivým životním prostředím jsou vedle vysokého stupně urbanizace znevýhodněny především extrémně vysokými hodnotami měrných emisí (v některých případech převyšujícími celorepublikové hodnoty až desetinásobně). Specifika výhradně městského prostředí Prahy se projevují v porovnání s ostatními kraji kvalitní ekologickou infrastrukturou (čištění odpadních vod, kanalizační a vodovodní síť) podpořenou mj. i významnými investicemi. Dalším charakteristickým rysem je vysoká intenzita využívání zdrojů (např. nejvyšší potřeba vody navzdory relativně vysoké ceně).

Spojujícím článkem mezi kraji regionu Severovýchod jsou nízké investice do životního prostředí a dosud méně rozvinutá ekologická infrastruktura. Dílčí environmentální problémy se nevyhýbají ani skupině nejlépe hodnocených krajů, o čemž svědčí např. fakt, že úroveň měrných emisí oxidu siřičitého v celkově nejlépe hodnoceném kraji Karlovarském stále zůstává oproti republikovým hodnotám na téměř dvojnásobné úrovni.

Lze říci, že problémy životního prostředí jsou spíše než na jednotlivé kraje vázány na typ sídelní struktury. Specifikem městského prostředí je zejména horší stav ovzduší, vyšší zatížení automobilovou dopravou, specifické využití ploch (nižší lesnatost, větší hustota zástavby), ve venkovském prostředí je problematickým faktorem nedostatečná rozvinutost ekologické infrastruktury (především v oblasti vodního hospodářství). Tato negativa se promítají do úrovně celých krajů v závislosti na tom, v jakém poměru jsou jednotlivé typy osídlení v dané kraji rozšířeny.

Snižování emisí, ale i další faktory jako zvyšování podílu čištěné odpadní vody způsobily, že nejpříznivější vývoj ve sledovaném období zaznamenal Olomoucký kraj, Liberecký kraj a Hlavní město Praha. Syntetický ukazatel změny postavení u Libereckého kraje byl příznivě ovlivněn i přílivem investic na ochranu životního prostředí. Změnu postavení k horšímu v letech 2000 – 2004 u Středočeského, Moravskoslezského a Pardubického kraje způsobily zejména emise. Poslední dva zmiňované kraje jsou také jedinými případy, kde došlo k souběhu nepříznivého stavu i nepříznivého vývoje, obecně se však neprokázala žádná závislost mezi krátkodobými vývojovými tendencemi a celkovou dosaženou úrovní životního prostředí krajů.

Graf 33 Postavení krajů – životní prostředí

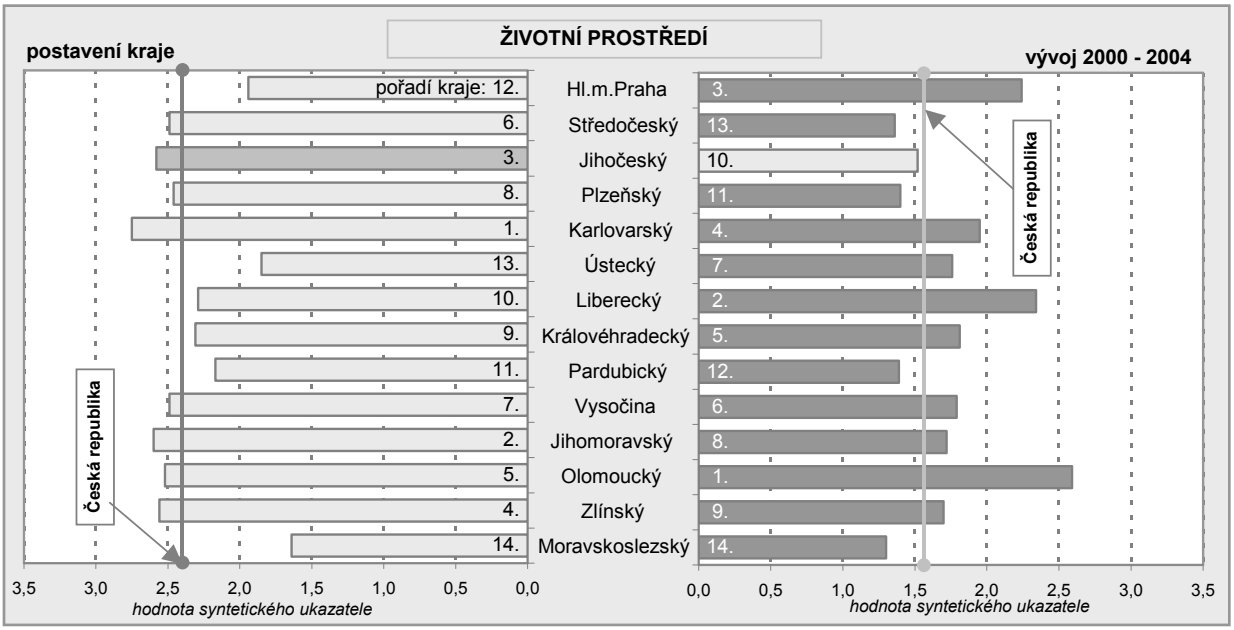

POSTAVENÍ JIHOČESKÉHO KRAJE MEZI OSTATNÍMI KRAJI

Syntetický ukazatel postavení krajů v **demografické oblasti** byl pro Jihočeský kraj vyhodnocen jako čtvrtý nejlepší, avšak s minimální odchylkou od několika dalších krajů (Hl. město Praha, Jihomoravský kraj a kraj Vysočina) a také od průměrné hodnoty v České republice. V kladném smyslu se výrazněji odlišuje pouze situace ve Středočeském kraji. Postavení Jihočeského kraje v této oblasti souvisí především s poměrně vyrovnanými výsledky (nejmenší rozptyl pořadí ze všech krajů) ve vybraných ukazatelích. Pořadí kraje mezi ostatními kraji se v jednotlivých ukazatelích pohybuje od 5. do 7. místa. Ani v jednom z nich tedy Jihočeský kraj nepatří do 2 poloviny krajů. Nadprůměrných výsledků dosahuje kraj v přírůstku obyvatelstva stěhováním (5. nejvyšší mezi kraji), navíc kladný výsledek stěhování je pro kraj typický již od 60. let minulého století. Rovněž podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním působí na postavení Jihočeského kraje mezi ostatními kraji pozitivně, stejně jako podíl dětí narozených mimo manželství (tady se však jedná o ukazatel s nejnižší relativní vahou). Relativně největším problémem Jihočeského kraje v demografické oblasti je vyšší standardizovaná míra úmrtnosti (7. pořadí mezi kraji).

Ze syntézy vybraných ukazatelů vyplynulo, že demografický vývoj v posledních letech není v Jihočeském kraji příznivý. Hodnota souhrnného ukazatele je jedna z nejnižších mezi kraji České republiky (12. v pořadí), obdobný vývoj byl zaznamenám v kraji Karlovarském a kraji Vysočina. Z pohledu vývoje vybraných demografických ukazatelů vykazuje kraj druhý nejhorší výsledek v ukazateli standardizované úmrtnosti, ve kterém jsou úmrtnostní poměry v krajích přepočteny na věkovou strukturu obyvatelstva České republiky (horší vývoj je pouze v Karlovarském kraji). Na postavení kraje v této oblasti nepříznivě působí také vývoj méně významného ukazatele podílu mimomanželských dětí. Mírně lepší je situace ve vývoji dalších hodnocených ukazatelů, ale žádný z nich se nedostal do horní poloviny pořadí krajů.

V **sociální oblasti** se Jihočeský kraj zařadil spolu se svými sousedy, Středočeským a Plzeňským krajem, do skupiny krajů s poměrně příznivou sociální situací (syntetický ukazatel zde dosáhl čtvrté nejvyšší hodnoty). Situace při hodnocení vybraných ukazatelů však zde není zdaleka tak vyrovnaná jako v oblasti demografie. Nadprůměrných výsledků kraj dosahuje především v oblasti nezaměstnanosti, kde míra registrované nezaměstnanosti (ukazatel s nejvyšší vahou) je dlouhodobě druhá nejnižší mezi kraji ČR (po Hl. městě Praze). Druhý nejvyšší je rovněž podíl žáků středních odborných škol s maturitou a vyšších odborných škol na 1 000 obyvatel kraje. Tradiční zemědělská orientace kraje se promítá do druhého nejvyššího podílu obyvatel pracujících v primární sféře (po kraji Vysočina) a ovlivňuje zřejmě také výši průměrného starobního důchodu (4. nejnižší mezi kraji). Rezervy je možno spatřovat také v péči o staré občany, kde kraj patří ke krajům s nejmenší kapacitou zařízení a nejvyšším počtem nevyřízených žádostí o umístění do těchto zařízení.

Vývoj kraje v sociální oblasti v období let 2000 – 2004 byl nepříznivý (třetí nejhorší výsledek syntetického ukazatele změny) a odstup od nejdynamičtěji se rozvíjející Prahy se nadále prohloubil (to platí i pro sousední kraje Plzeňský a Vysočinu).

Ekonomické postavení Jihočeského kraje bylo v syntetickém ukazateli hodnoceno jako třetí nejlepší, ovšem s velkým odstupem za Hl. městem Prahou a s menším za Středočeským krajem. Srovnatelné postavení s Jihočeským krajem má Jihomoravský kraj, o něco níže jsou hodnoceny kraje Plzeňský a Vysočina. Přestože jeden z nejvýznamnějších ukazatelů – průměrná měsíční mzda - řadí kraj až na 8. místo, což je kromě jiného ovlivněno i strukturou hospodářství, patří kraj k regionům s největší diferenciací mezd (v pojetí použité metody hodnocení). K pozitivnímu hodnocení kraje přispívá i poměrně významná investiční aktivita (a to i v komunální sféře) s přímým dopadem do objemu stavebních prací. Určitý podíl z nich připadá i na odstraňování následků povodní v roce 2002. Zemědělská tradice společně s rozdrobenou sídelní strukturou kraje se naopak odráží ve zhoršené dopravní obslužnosti venkova (relativně vysoký podíl obyvatel obcí bez autobusového a železničního spojení je částečně kompenzován nadprůměrnou automobilizací).

Ve sledovaném období byl ekonomický vývoj v Jihočeském kraji druhý nejhorší, horší byl pouze v Ústeckém kraji. V hodnotě syntetického ukazatele se projevil především mezi kraji nejnižší přírůstek průměrné hrubé měsíční mzdy a také nižší dynamika růstu tržeb z průmyslové činnosti v přepočtu na 1 obyvatele. Naopak příznivě se v této oblasti vyvíjel vliv cestovního ruchu, kde nárůst počtu ubytovaných návštěvníků kraje v přepočtu na 1 000 obyvatel patřil k nejvyšším.

V oblasti **životního prostředí** dosáhl Jihočeský kraj třetího nejlepšího výsledku syntetického ukazatele, ale obdobná je situace i v sousedních krajích (Plzeňském, Středočeském i v kraji Vysočina). Pozitivní hodnocení je především odrazem relativně nižších hodnot emisí oxidu siřičitého i oxidu uhelnatého. Životní prostředí v kraji navzdory své relativně menší váze v celkovém hodnocení příznivě ovlivňuje zejména nižší hustota zalidnění (nejnižší v České republice) a vyšší podíl obyvatel v malých obcích, tedy charakteristiky svědčící o převažujícím venkovském typu osídlení kraje.

V letech 2000 – 2004 zaznamenal Jihočeský kraj pátý nejhorší vývoj mezi ostatními kraji s nevelkým odstupem za dalšími nepříznivě se vyvíjejícími kraji. Jednou z příčin je fakt, že se nedaří dále snižovat emise oxidu siřičitého; kraj stále mírně zaostává v ukazatelích vodního hospodářství (čištění odpadních vod, kanalizace).

V **souhrnném pohledu** se ukázalo postavení Jihočeského kraje ve vybraných ukazatelích čtyř sledovaných okruhů spíše jako nadprůměrné. V žádném z téměř 50 ukazatelů nedosáhl kraj extrémně negativního výsledku, naopak ve většině rozhodujících ukazatelů (tj. s vyšší váhou na celkovém hodnocení) je patrné příznivé postavení mezi kraji celé ČR. Při hodnocení vývoje v letech 2000 až 2004 se však projevilo jisté zaostávání (zachyceno čtyřmi desítkami ukazatelů); to však může být odrazem relativního vyrovnávání postavení dříve zaostávajících krajů, což je jedním z cílů strukturální politiky Evropské unie a také České republiky.

Graf 34 Postavení Jihočeského kraje v ekonomické a sociální oblasti a jeho vývoj

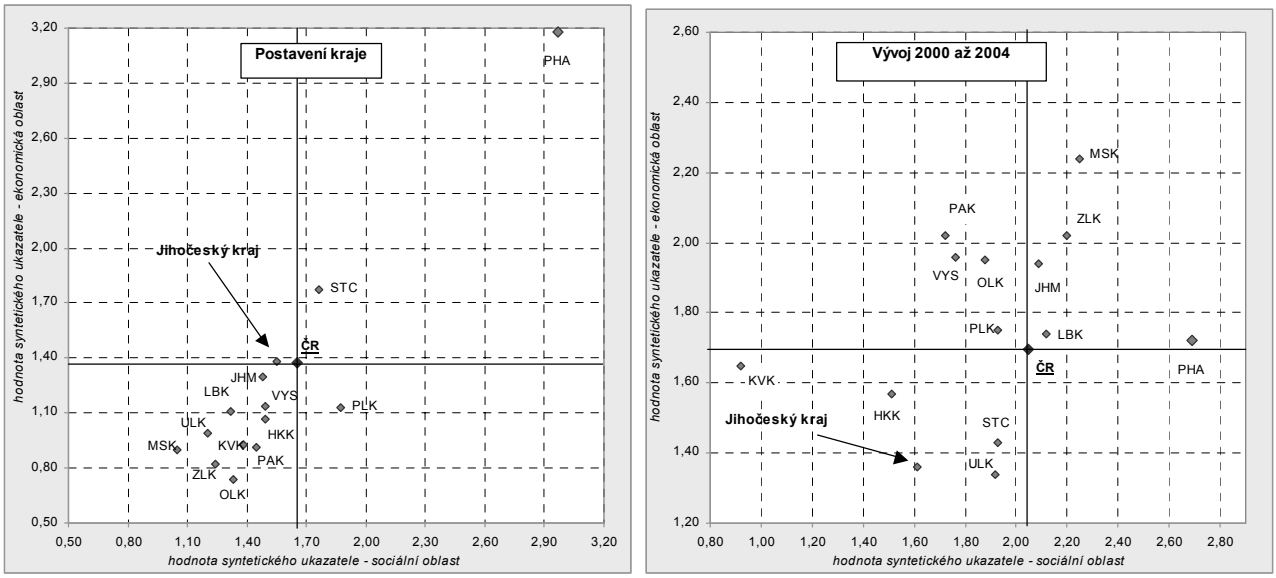

Tab. 8.2 Postavení kraje

Česká republika	Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Demografický vývoj														
Hodnota syntetického ukazatele														
1,89	2,03	2,19	1,97	1,66	1,54	1,45	1,81	1,73	1,80	1,97	2,00	1,81	1,89	1,67
Pořadí														
x	**2**	**1**	**4**	**12**	**13**	**14**	**8**	**10**	**9**	**5**	**3**	**7**	**6**	**11**
Sociální vývoj														
Hodnota syntetického ukazatele														
1,65	2,97	1,76	1,55	1,87	1,38	1,20	1,32	1,49	1,45	1,49	1,48	1,33	1,24	1,05
Pořadí														
x	**1**	**3**	**4**	**2**	**9**	**13**	**11**	**6**	**8**	**5**	**7**	**10**	**12**	**14**
Ekonomický vývoj														
Hodnota syntetického ukazatele														
1,38	3,18	1,77	1,38	1,13	0,93	0,99	1,11	1,07	0,91	1,14	1,30	0,74	0,82	0,90
Pořadí														
x	**1**	**2**	**3**	**6**	**10**	**9**	**7**	**8**	**11**	**5**	**4**	**14**	**13**	**12**
Životní prostředí														
Hodnota syntetického ukazatele														
2,41	1,94	2,49	2,58	2,46	2,75	1,85	2,29	2,31	2,17	2,49	2,60	2,52	2,56	1,64
Pořadí														
x	**12**	**6**	**3**	**8**	**1**	**13**	**10**	**9**	**11**	**7**	**2**	**5**	**4**	**14**

Tab. 8.3 Změna postavení kraje během sledovaného období

Česká republika	Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Demografický vývoj														
Hodnota syntetického ukazatele														
1,68	3,33	2,31	1,00	1,28	1,18	2,26	1,72	1,39	1,32	1,01	1,61	1,29	0,33	0,86
Pořadí														
x	**1**	**2**	**12**	**9**	**10**	**3**	**4**	**6**	**7**	**11**	**5**	**8**	**14**	**13**
Sociální vývoj														
Hodnota syntetického ukazatele														
2,05	2,69	1,93	1,61	1,93	0,92	1,92	2,12	1,51	1,72	1,76	2,09	1,88	2,20	2,25
Pořadí														
x	**1**	**7**	**12**	**6**	**14**	**8**	**4**	**13**	**11**	**10**	**5**	**9**	**3**	**2**
Ekonomický vývoj														
Hodnota syntetického ukazatele														
1,70	1,72	1,43	1,36	1,75	1,65	1,34	1,74	1,57	2,02	1,96	1,94	1,95	2,02	2,24
Pořadí														
x	**9**	**12**	**13**	**7**	**10**	**14**	**8**	**11**	**2**	**4**	**6**	**5**	**3**	**1**
Životní prostředí														
Hodnota syntetického ukazatele														
1,54	2,24	1,36	1,52	1,40	1,95	1,76	2,34	1,81	1,39	1,79	1,72	2,59	1,70	1,30
Pořadí														
x	**3**	**13**	**10**	**11**	**4**	**7**	**2**	**5**	**12**	**6**	**8**	**1**	**9**	**14**

Tab. 8.4 Pořadí krajů v jednotlivých ukazatelích - postavení kraje *)

	Váha	Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeň-ský	Karlo-varský	Ústecký	Libe-recký	Králo-véhra-decký	Pardu-bický	Vysoči-na	Jihomo-ravský	Olo-moucký	Zlínský	Morav-skoslez-ský
Demografický vývoj															
D1	**0,168**	1	11	7	9	13	14	10	3	6	4	2	8	5	12
D2	**0,232**	2	1	5	4	8	3	7	12	11	9	6	13	10	14
D3	**0,295**	14	10	6	13	2	1	4	11	8	5	12	7	9	3
D4	**0,096**	7	6	5	10	14	13	12	8	4	1	3	9	2	11
D5	**0,209**	1	11	5	4	13	14	9	8	10	12	2	3	7	6
Sociální vývoj															
S1	**0,054**	2	1	6	3	12	14	11	9	5	7	4	10	8	13
S2	**0,070**	2	6	7	4	1	5	3	8	9	10	12	11	14	13
S3	**0,048**	1	8	13	9	3	5	4	10	11	14	7	12	6	2
S4	**0,086**	1	5	2	3	10	14	6	4	8	7	11	12	9	13
S5	**0,048**	1	14	2	11	12	10	13	7	4	6	3	8	5	9
S6	**0,053**	1	2	5	6	3	4	12	9	8	7	10	11	14	13
S7	**0,057**	1	14	7	3	6	11	9	5	10	13	2	4	12	8
S8	**0,050**	1	12	11	2	14	4	13	5	10	3	7	8	9	6
S9	**0,047**	14	11	12	9	4	1	13	8	5	10	7	3	2	6
S10	**0,040**	2	4	12	3	6	8	13	14	7	9	1	11	5	10
S11	**0,066**	1	4	10	5	6	3	7	9	11	14	8	13	12	2
S12	**0,047**	14	11	6	7	10	13	12	4	3	1	9	5	2	8
S13	**0,030**	5	3	9	13	11	12	8	6	4	1	2	14	10	7
S14	**0,083**	1	2	5	3	6	11	4	9	12	8	7	13	10	14
S15	**0,075**	1	4	5	2	13	12	9	7	8	3	10	6	14	11
S16	**0,042**	1	8	8	4	3	2	5	6	11	13	12	10	14	6
S17	**0,033**	14	1	6	7	9	11	13	8	3	4	10	5	2	12
S18	**0,048**	1	14	9	8	6	4	2	7	12	11	5	10	13	3
S19	**0,023**	1	10	8	5	14	13	9	4	2	3	7	11	6	12
Ekonomický vývoj															
E1	**0,097**	1	2	8	4	12	5	6	9	11	13	7	14	10	3
E2	**0,054**	12	14	2	11	1	8	4	7	9	3	13	5	10	6
E3	**0,082**	1	2	6	10	8	12	3	4	9	11	7	13	5	14
E5	**0,083**	3	1	7	6	14	2	10	11	4	9	13	12	8	5
E6	**0,076**	1	9	3	2	5	6	12	4	10	13	8	7	14	11
E7	**0,055**	1	10	5	6	2	13	3	4	12	9	7	11	8	14
E8	**0,036**	4	3	2	1	12	10	8	5	7	6	9	11	13	14
E9	**0,077**	1	2	8	9	14	13	5	11	4	12	3	10	6	7
E10	**0,071**	1	11	7	14	10	3	5	13	9	6	2	8	12	4
E11	**0,055**	1	5	2	4	8	13	10	14	7	6	3	12	9	11
E12	**0,061**	1	4	7	10	12	13	9	11	6	3	2	14	8	5
E13	**0,056**	1	5	8	9	13	11	14	6	3	2	4	7	12	10
E14	**0,066**	1	6	8	13	10	11	7	5	14	4	1	1	12	9
Životní prostředí															
Ž1	**0,088**	14	5	1	2	4	11	9	7	6	3	12	8	10	13
Ž2	**0,053**	14	3	2	4	11	10	8	6	5	1	9	7	12	13
Ž3	**0,102**	14	13	5	4	2	10	1	8	11	9	12	7	3	6
Ž4	**0,141**	11	9	3	5	13	14	6	7	10	2	1	4	8	12
Ž5	**0,137**	13	10	2	6	7	12	11	8	9	3	1	5	4	14
Ž6	**0,147**	1	4	8	11	3	2	14	13	10	9	5	6	7	12
Ž7	**0,140**	1	3	13	6	2	14	10	9	8	12	4	7	5	11
Ž8	**0,115**	1	14	3	8	2	4	12	10	13	9	6	11	7	5
Ž9	**0,076**	14	4	5	11	13	12	10	8	6	3	7	1	2	9

*) seznam ukazatelů je uveden v tab. 8.1

Tab. 8.5 Pořadí krajů v jednotlivých ukazatelích - změna postavení kraje během sledovaného období*)

	Váha ČŘ	Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeň-ský	Karlo-varský	Ústecký	Libe-recký	Králo-véhra-decký	Pardu-bický	Vysočina	Jihomo-ravský	Olo-moucký	Zlínský	Morav-skoslez-ský
Demografický vývoj															
D1	**0,211**	4	9	13	11	14	2	3	10	8	6	5	1	12	7
D2	**0,293**	1	2	7	10	3	4	13	6	11	9	5	14	12	8
D3	**0,380**	2	1	9	5	12	3	4	6	7	11	8	10	13	14
D4	**0,116**	4	6	12	7	1	2	3	10	11	14	8	9	13	5
Sociální vývoj															
S1	**0,075**	2	1	3	7	6	12	4	11	10	8	5	13	14	9
S2	**0,096**	8	3	11	9	14	1	2	13	7	5	10	12	6	4
S3	**0,067**	1	6	4	3	14	2	13	5	8	7	10	12	9	11
S4	**0,120**	8	3	9	5	14	1	12	13	6	10	7	2	11	4
S5	**0,066**	7	14	13	8	12	4	11	10	2	9	6	5	3	1
S6	**0,074**	10	13	14	11	9	4	5	6	7	12	3	8	2	1
S7	**0,078**	1	14	13	6	10	5	9	8	2	12	11	7	3	4
S8	**0,070**	4	13	6	11	14	12	1	9	10	3	7	8	2	5
S9	**0,066**	1	14	12	3	13	11	2	7	6	9	4	10	8	5
S10	**0,055**	3	10	12	4	13	6	1	7	14	9	5	2	8	11
S11	**0,091**	1	2	4	8	11	14	3	5	10	12	6	9	7	13
S12	**0,065**	9	1	5	13	12	14	11	10	7	8	6	3	2	4
S13	**0,042**	2	8	12	10	1	13	5	7	14	9	3	11	4	6
S19	**0,031**	4	1	6	8	9	10	3	2	5	7	12	14	13	11
Ekonomický vývoj															
E1	**0,173**	7	13	14	6	10	12	3	9	5	1	2	4	11	8
E2	**0,089**	10	7	9	6	14	5	2	1	12	13	11	4	3	8
E3	**0,135**	12	1	6	13	5	9	11	3	14	10	7	2	4	8
E4	**0,060**	14	9	7	5	12	10	4	3	6	8	11	13	2	1
E5	**0,140**	13	8	12	9	11	14	7	10	1	6	3	4	2	5
E6	**0,125**	4	10	8	1	3	7	9	13	6	11	5	14	12	2
E7	**0,090**	1	7	5	3	12	14	13	10	9	8	2	6	4	11
E8	**0,056**	2	9	11	13	5	7	8	12	10	14	6	4	3	1
E9	**0,131**	9	14	6	13	2	8	12	10	5	3	11	7	4	1
Životní prostředí															
Ž1	**0,094**	5	14	12	11	13	9	10	8	7	6	4	1	3	2
Ž2	**0,055**	8	13	11	9	4	14	2	7	12	5	10	6	3	1
Ž3	**0,109**	2	8	3	12	7	4	10	11	6	5	14	1	13	9
Ž4	**0,154**	2	10	8	11	3	6	1	7	13	5	14	4	9	12
Ž5	**0,150**	2	13	5	3	1	12	6	9	8	10	11	4	7	14
Ž6	**0,160**	14	6	10	11	12	13	2	3	9	4	1	7	5	8
Ž7	**0,153**	8	5	12	13	4	1	3	7	9	14	11	2	10	6
Ž8	**0,124**	12	2	7	6	13	11	5	10	9	1	4	3	8	14

*) seznam ukazatelů je uveden v tab. 8.1

9. Závěr

Ze zpracované analýzy vyplývají následující závěry:

- Jihočeský kraj má strategicky významnou polohu, část jeho hranice tvoří státní hranice s Rakouskem a Spolkovou republikou Německo. Tato skutečnost umožňuje rozvoj přeshraniční spolupráce a významně se podílí na rozvoji podnikání v kraji s účastí zahraničního kapitálu
- množství kulturních památek a poměrně zachovalé přírodní prostředí umožňuje rozvoj cestovního ruchu
- sídelní struktura kraje je značně roztříštěná, hustota obyvatelstva (62 obyvatel na km^2) je nejnižší mezi kraji ČR, to přináší obtížnější situaci při zlepšování technické vybavenosti území, dopravní obslužnosti, soustavy školských a zdravotnických zařízení apod.

- z pohledu **demografického vývoje** je zdrojem mírného růstu počtu obyvatel kraje od roku 2001 převaha přistěhovalých nad vystěhovalými, jedná se především o cizince, kteří se do kraje stěhují za prací; aktivní výsledek stěhování provází kraj již od šedesátých let minulého století
- v dlouhodobém pohledu se značně snížila porodnost, v posledních 3 letech dochází k jejímu mírnému růstu především vlivem silných ročníků žen narozených ve 2. polovině 70. let; zdroje tohoto růstu budou však v průběhu několika let vyčerpány a tím se klesající tendence obnoví
- vývoj úmrtnosti je kolísavý, hlavní příčiny smrti zůstávají dlouhodobě stejné – nemoci oběhové soustavy (cca polovina zemřelých) a zhoubné novotvary (cca 30 % zemřelých)
- dlouhodobě klesá počet sňatků a zvyšuje se podíl dětí narozených mimo manželství (28,6 %), podíl je však stále nižší než průměr České republiky (30,6 %)
- projekce vývoje počtu obyvatel kraje do roku 2050 signalizuje jeho postupné snižování, pokles podílu dětí do 14 let a značný nárůst podílu osob starších 65 let; v roce 2050 by mělo být na 1 obyvatele kraje do 14 let 2,6 obyvatele věku 65 a více let

- **v sociální oblasti** se zvyšují podíly domácností jednotlivců a neúplných rodin se závislými dětmi, naopak vzhledem k demografické situaci klesá podíl úplných rodin se závislými dětmi
- kvalita bydlení se postupně zvyšuje, roste technické vybavení bytového fondu; ve výstavbě nových bytů došlo po značném poklesu v letech 1994 – 1995 k oživení a intenzita bytové výstavby je v posledních letech mezi kraji nadprůměrná
- ekonomická aktivita obyvatelstva v posledních letech mírně klesá, což souvisí především s prodloužením doby přípravy na povolání vzhledem k větším možnostem dosažení středního nebo vysokoškolského vzdělání
- v dlouhodobějším pohledu došlo (stejně jako v celé České republice) k poklesu podílu zaměstnaných v primární i sekundární sféře a naopak k růstu zaměstnanosti v terciární sféře, zejména v odvětví obchodu a služeb; proti republikovému průměru však zůstává ve struktuře zaměstnaných vyšší podíl pracujících v zemědělství, lesnictví a rybolovu (kraj 6,4 %; ČR 4,3 %), v průmyslu (31,9 %; 29,9 %) a ve stavebnictví (9,8 %; 9,3 %), naproti tomu nižší podíly byly zaznamenány v terciární sféře
- rozpor mezi koncentrací pracovních míst do center a historicky vzniklou strukturou osídlení se odráží v dojížďce do zaměstnání. Při SLDB 2001 bylo zjištěno, že mimo obec bydliště dojíždí za prací 39,8 % zaměstnaných osob. Z kraje za prací vyjíždí téměř 13,5 tis. osob a naopak necelých 9,5 tis, osob do kraje dojíždí
- na základě přirozené spádovosti byly vytvořeny tzv. pracovní mikroregiony a subregiony a vypočteny počty obsazených pracovních míst. Více pracovních míst než bydlících ekonomicky aktivních obyvatel je k dispozici pouze v mikroregionnu České Budějovice a Týn n/Vlt.-Temelín (tam se ovšem situace od SLDB 2001 v souvislosti s dokončením výstavby jaderné elektrárny změnila); naopak nejnižší je tento podíl v subregionu Nové Hrady (691 pracovních míst na 1 000 zaměstnaných osob)
- míra nezaměstnanosti byla v celém hodnoceném období 2. nejnižší v ČR (po Hl. městě Praze), což souvisí se skutečností, že v kraji nebyl nutný útlum těžebního průmyslu, hutnictví apod. Značná část zaměstnanců ze zemědělství a částečně i z průmyslu přešla do terciární sféry, přesto mezi regiony kraje existují značné rozdíly. Podrobný pohled podle pracovních mikroregionů a subregionů ukazuje, že nejhorší je situace na Slavonicku, Volarsku, Českokrumlovsku a Kaplicku

- průměrná hrubá měsíční mzda zaostává za republikovým průměrem o více než 2 200 Kč, toto zaostávání se v posledních letech prohlubuje. Nárůst průměrné mzdy v posledních 4 letech o 28,7 % byl nejnižší mezi kraji ČR (32,5 %), nejvyšší mzdy jsou v okrese Č. Budějovice; nejnižší v okresech Prachatice, J. Hradec a Písek; v rámci odvětví v ČR zaostávají mzdy především o odvětví tržní služby
- v posledních letech klesá počet žáků mateřských škol a základních škol, pokles lze vzhledem k demografickému vývoji očekávat i v příštích letech
- na úrovni středního školství roste počet žáků gymnázií, středních odborných škol a vyšších odborných škol, naproti tomu počet žáků středních odborných učilišť se mírně snižuje. Pokud nedojde ke zvratu v demografickém vývoji, je nutno v budoucnosti počítat s poklesem počtu žáků i na středoškolské úrovni a také přizpůsobit oborovou strukturu vzdělávání požadavkům podnikatelského sektoru
- struktura zdravotnických zařízení se v kraji v podstatě stabilizovala; mírně se zvyšuje počet lékařů. Počet hospitalizovaných osob neustále roste, průměrná doba hospitalizace se však mírně snížila. Vzhledem ke stárnutí obyvatelstva lze předpokládat, že k růstu počtu hospitalizovaných bude docházet i v dalších letech
- průměrné procento pracovní neschopnosti se v roce 2004 značně snížilo, přesto zůstává mezi kraji České republiky nadprůměrné. Doba trvání jednoho případu pracovní neschopnosti se stále prodlužuje (dosahuje 33,6 dne)
- v oblasti sociálního zabezpečení se nejvýznamněji rozšiřují počty i kapacity domů s pečovatelskou službou, které budují jednotlivé obce. Také v této oblasti je nutno v budoucnosti počítat se značným nárůstem počtu osob v poproduktivním věku
- sociální situaci v kraji dokresluje poměrně nízká kriminalita

- **ekonomickou oblast** charakterizuje tvorba hrubého domácího produktu, která se v kraji v letech 2001 až 2004 zvyšovala ročně o 2,4 % (ve stálých cenách), v přepočtu na 1 obyvatele kraj zaujímá 6. místo mezi kraji ČR
- v zemědělství kraje se tvoří zhruba 11 % zemědělské produkce ČR; pokračuje snižování stavů hospodářských zvířat s výjimkou ovcí a beranů, jejichž stavy se v hodnoceném období zvýšily
- významný je především chov ryb, v kraji je vytvářena zhruba polovina produkce ryb celé ČR
- větší průmyslové podniky se na průmyslové produkci ČR podílejí jen 5 %, významnější postavení mají odvětví potravinářského a dřevozpracujícího průmyslu, jejichž produkce vychází z místních surovin
- stavební podniky se na stavební produkci ČR podílejí též zhruba 5 %
- intenzita dopravy v kraji neustále roste, zvyšují se počty evidovaných vozidel, roste také tranzitní nákladní doprava. Tomuto vývoji neodpovídá síť komunikací a její technický stav. Kraj nemá přímé napojení na dálniční síť ani dostatečnou kapacitu železničních koridorů, nedisponuje letištěm umožňujícím pravidelnou leteckou dopravu, není dopravně dostupný ani po vodních tocích
- špatná dopravní dostupnost je významným omezujícím faktorem podnikatelských aktivit v kraji
- v technické vybavenosti území kraje se projevuje především nízká úroveň plynofikace, která je mezi kraji ČR nejnižší, v dalších parametrech se kraj významněji neodlišuje od jiných krajů

- **životní prostředí** v Jihočeském kraji patří k nejméně znečištěným, dlouhodobě se snížily objemy emisí. I když se v posledních letech vývoj zpomalil, jsou měrné emise pod republikovou úrovní, na území kraje se nenacházejí velké stacionární zdroje emisí. Zhoršené životní prostředí se z tohoto pohledu soustřeďuje kolem velkých aglomerací a hlavních silničních tahů
- zlepšila se kvalita povrchových vod, čištěno je zhruba 87 % vypouštěných odpadních vod. Vzhledem ke členitosti území kraje a roztříštěnosti sídlení struktury bude další zvyšování podílu čištěných odpadních vod velmi složité
- v produkci odpadů kraj patří mezi území s nejmenším zatížením. Tři čtvrtiny odpadů vznikají při činnosti podnikatelské sféry, jednu čtvrtinu představuje komunální odpad
- na ochranu životního prostředí jsou věnovány ročně investiční prostředky v rozsahu cca tři čtvrtin mld. Kč, neinvestiční výdaje byly zjišťovány poprvé v roce 2003 a představovaly 928 mld. Kč
- chráněná území představují 21 % rozlohy kraje, což je 4. nejvyšší podíl mezi kraji České republiky

Tab. 1 Postavení kraje v České republice ve vybraných ukazatelích

	Měřicí jednotka	Jihočeský kraj		Podíl na ČR v %	
		2000	2004	2000	2004
ÚZEMÍ (k 31. 12.)					
Rozloha	km^2	10 056	10 057	12,8	12,8
Počet obcí		623	623	10,0	10,0
Hustota obyvatelstva	$osoby/km^2$	62,2	62,2	[1] 129,7	[1] 129,6
Podíl městského obyvatelstva	%	65,0	63,9	[1] 70,9	[1] 70,2
OBYVATELSTVO					
Počet obyvatel (k 31. 12.)	osoby	625 293	625 712	6,1	6,1
Na 1 000 obyvatel					
živě narození	‰	9,0	9,5	[1] 8,8	[1] 9,6
zemřelí	‰	10,2	10,3	[1] 10,6	[1] 10,5
Průměrný věk (k 31. 12.)		38,4	39,5	[1] 38,8	[1] 39,8
muži	roky	37,0	38,2	37,1	38,2
ženy	roky	39,8	40,9	40,3	41,3
Naděje dožití při narození					
muži	roky	72,04	72,79	[1] 71,32	[1] 72,29
ženy	roky	78,27	79,06	[1] 78,03	[1] 78,77
Bydlení					
Dokončené byty		1 502	2 193	6,0	6,8
na 1 000 obyvatel		2,4	3,5	[1] 2,5	[1] 3,2
Zaměstnanost a mzdy					
Zaměstnaní (VŠPS)	tis. osob	299,7	296,6	6,3	6,3
primární sektor	%	7,6	6,1	[1] 5,1	[1] 4,3
sekundární sektor	%	41,5	41,7	[1] 39,5	[1] 39,2
terciární sektor	%	50,9	52,2	[1] 55,4	[1] 56,5
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	12 258	15 771	[1] 13 614	[1] 18 035
zemědělství, lesnictví, rybolov	Kč	10 357	12 795	[1] 10 300	[1] 13 171
průmysl	Kč	13 033	16 591	[1] 13 589	[1] 17 503
stavebnictví	Kč	13 467	16 203	[1] 13 531	[1] 18 071
Nezaměstnanost (k 31. 12.)					
Neumístění uchazeči o zaměstnání	osoby	18 499	23 021	4,0	4,2
Volná pracovní místa	místa	3 168	3 239	6,1	6,3
Míra registrované nezaměstnanosti	%	5,82	[2] 7,24	[1] 8,78	[1], [2] 10,33
Školství					
Děti, žáci, studenti škol (denní studium)					
mateřských	osoby	18 583	18 694	6,6	6,7
základních	osoby	65 976	57 819	6,2	6,3
gymnázií	osoby	8 621	9 059	6,3	6,4
středních odborných	osoby	13 152	13 399	6,7	6,4
středních odborných učilišť	osoby	12 111	11 863	6,9	6,7
vyšších odborných	osoby	2 021	2 254	8,9	9,0
Zdravotnictví					
Lékaři celkem (přepočtený počet)	osoby	2 164	2 226	5,6	5,5
na 1 000 obyvatel	osoby	3,5	3,6	[1] 3,7	[1] 4,0
z toho v nestátních zařízeních	osoby	1 467	2 184	5,6	6,7
Nemocnice		10	10	4,7	5,1
lůžka		3 793	3 798	5,6	5,8
na 1 000 obyvatel		6,1	6,1	[1] 6,6	[1] 6,4
Počet nemocensky pojištěných	osoby	273 215	254 733	6,0	5,8
Průměrná pracovní neschopnost	%	6,331	6,027	[1] 6,455	[1] 5,857

Tab. 1 Postavení kraje v České republice ve vybraných ukazatelích

dokončení

	Měřicí jednotka	Jihočeský kraj		Podíl na ČR v %	
		2000	2004	2000	2004
Sociální zabezpečení			[2]	[1]	[1], [2]
Místa v zařízeních sociální péče celkem	místa	4 277	4 356	5,7	5,5
Příjemci důchodů celkem	osoby	152 136	156 986	5,9	6,0
Průměrný měsíční důchod celkem	Kč	6 089	7 035	[1] 6 169	[1] 7 118
starobní	Kč	6 181	7 162	[1] 6 292	[1] 7 270
KRIMINALITA					
Zjištěné trestné činy		18 641	16 396	4,8	4,7
na 1 000 obyvatel		29,8	26,2	[1] 38,1	[1] 34,4
DOPRAVNÍ NEHODY, POŽÁRY					
Dopravní nehody celkem		13 946	13 707	6,6	7,0
na 1 000 obyvatel		22,3	21,9	[1] 20,6	[1] 19,3
Usmrcené osoby		131	103	9,8	8,5
Těžce zraněné osoby		408	335	7,4	6,9
Požáry celkem		1 256	1 062	6,0	5,0
Makroekonomické ukazatele					
Hrubý domácí produkt v tržních cenách	mil. Kč	117 060	150 970	5,4	5,5
na 1 obyvatele	Kč	187 000	241 389	[1] 209 302	[1] 271 161
Podíl sektorů na hrubé přidané hodnotě					
primární	%	8,0	6,2	[1] 3,9	[1] 3,3
sekundární	%	44,4	41,1	[1] 38,5	[1] 37,9
terciární	%	47,6	52,7	[1] 57,6	[1] 58,8
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	Kč	61 106	72 491	[1] 57 913	[1] 72 873
Organizační struktura					
Počet registrovaných subjektů		122 996	142 796	6,0	6,1
obchodní společnosti		9 646	11 123	4,7	4,5
fyzické osoby		102 466	117 720	6,1	6,2
ZEMĚDĚLSTVÍ					
Osevní plochy celkem (k 31. 5.)	ha	319 708	284 375	10,6	10,7
Sklizeň: obiloviny celkem	t	656 264	873 063	10,2	9,9
brambory celkem	t	188 657	130 134	12,8	15,1
Hospodářská zvířata (k 1. 4. násl. roku)					
skot celkem	kusy	234 212	211 413	14,8	15,1
prasata celkem	kusy	404 555	348 209	11,7	12,1
PRŮMYSL (podniky s 20 a více zaměstnanci)					
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. osoby	73 220	69 351	6,3	6,1
Tržby za prodej výrobků a služeb průmyslové povahy	mil. Kč b. c.	100 309	117 453	5,4	5,0
STAVEBNICTVÍ					
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. osoby	11 763	9 157	7,1	5,8
Stavební práce podle dodavatelských smluv	mil. Kč b. c.	13 617	13 558	7,1	4,9
Cestovní ruch					
Hromadná ubytovací zařízení celkem		929	1 007	12,4	13,2
lůžka		47 854	51 685	10,9	11,9
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních	osoby	937 050	1 068 596	8,6	8,7
z toho cizinci	osoby	218 040	317 742	4,6	5,2
Podíl chráněných území na rozloze	%	.	21,0	.	[1] 15,9
Měrné emise (REZZO 1 - 3)					
oxid siřičitý SO_2	t/km^2	1,26	[3] 1,13	[1], 3,26	[1], [3] 2,86
oxidy dusíku NO_x	t/km^2	0,47	[3] 0,47	[1], 2,06	[1], [3] 2,06
oxid uhelnatý CO	t/km^2	1,78	[3] 1,19	[1], 4,05	[1], [3] 3,46

[1] průměr ČR [2] v metodice platné do 30.6.2004 [3] údaje za rok 2003

Jednotlivé ukazatele metodicky navazují na údaje publikované v příslušných kapitolách analýzy

Tab. 2. Vývoj kraje v letech 2000 - 2004

	Měřicí jednotka	2000	2001	2002	2003	2004
Území, osídlení (k 31. 12.)						
Výměra půdy celkem	ha	1 005 634	1 005 650	1 005 666	1 005 687	1 005 731
v tom: zemědělská půda	ha	496 431	496 163	495 834	495 377	494 968
z toho orná	ha	321 493	320 729	320 169	320 703	319 788
nezemědělská půda	ha	509 203	509 487	509 832	510 310	510 763
z toho lesní pozemky	ha	373 749	374 007	375 077	375 462	375 768
Počet obcí celkem		623	623	623	623	623
se statutem města		45	45	45	45	45
Podíl městského obyvatelstva	%	65,0	64,5	64,4	64,2	63,9
Hustota obyvatelstva	osoby/km^2	62,2	62,1	62,2	62,2	62,2
Obyvatelstvo						
Střední stav obyvatelstva celkem	osoby	625 991	625 401	624 778	624 958	625 421
z toho ženy		318 696	318 316	318 150	318 079	318 296
Počet obyvatel (k 31. 12.) celkem	osoby	625 293	624 568	625 097	625 541	625 712
z toho ženy	osoby	318 291	318 100	318 215	318 289	318 465
Obyvatelé ve věku (k 31. 12.)	osoby					
0 - 14	osoby	104 095	101 779	99 557	97 330	95 428
z toho ženy	osoby	50 689	49 544	48 373	47 323	46 314
15 - 64	osoby	436 375	437 342	439 571	441 782	443 273
z toho ženy	osoby	216 273	216 861	217 892	218 731	219 639
65 a více	osoby	85 404	85 447	85 969	86 429	87 011
z toho ženy	osoby	51 655	51 695	51 950	52 235	52 512
Průměrný věk obyvatel celkem	roky	38,4	38,7	39,0	39,3	39,5
Na 1 000 obyvatel středního stavu						
živě narození	‰	9,0	8,9	9,2	9,2	9,5
zemřelí	‰	10,2	10,2	10,0	10,4	10,3
přistěhovalí	‰	5,5	7,0	8,4	9,2	9,3
vystěhovalí	‰	4,7	6,8	6,8	7,3	8,2
přirozený přírůstek	‰	-1,2	-1,3	-0,8	-1,3	-0,8
přírůstek stěhováním	‰	0,8	0,2	1,6	2,0	1,1
celkový přírůstek	‰	-0,4	-1,2	0,8	0,7	0,3
sňatky	‰	5,5	5,1	5,2	4,7	4,8
rozvody	‰	2,7	3,0	3,2	3,2	2,9
potraty	‰	4,6	4,6	4,4	4,1	3,9
Kojenecká úmrtnost[1)]	‰	3,5	5,0	4,9	3,5	2,4
Novorozenecká úmrtnost[2)]	‰	2,1	2,9	2,8	1,6	0,8
Potratovost[3)]	‰	505,9	517,1	476,6	445,8	408,8
Bydlení						
Dokončené byty		1 502	1 819	1 900	1 460	2 193
na 1 000 obyvatel		2,4	2,9	3,0	2,3	3,5
Zaměstnanost a mzdy						
Zaměstnaní (VŠPS)	tis. osob	299,7	299,5	298,7	296,9	296,6
primární sektor	%	7,6	8,5	9,0	7,0	6,1
sekundární sektor	%	41,5	41,2	40,9	40,4	41,7
terciární sektor	%	50,9	50,3	50,1	52,5	52,2
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance[4)]	Kč	12 258	13 201	14 041	14 883	15 771
zemědělství, lesnictví, rybolov	Kč	10 357	11 214	11 695	11 927	12 795
průmysl	Kč	13 033	13 863	14 592	15 365	16 591
stavebnictví	Kč	13 467	14 058	14 524	15 337	16 203

Tab. 2. Vývoj kraje v letech 2000 - 2004

pokračování

	Měřicí jednotka	2000	2001	2002	2003	2004
Nezaměstnanost (k 31. 12.)[5)]						
Uchazeči o zaměstnání	osoby	18 499	19 162	21 118	22 158	23 021
z toho ženy	osoby	9 795	10 049	11 269	11 880	12 487
Volná pracovní místa	místa	3 168	2 960	2 688	2 203	3 239
Míra registrované nezaměstnanosti[6)]	%	5,82	6,03	6,65	6,96	7,24
Školství						
Mateřské školy		377	365	360	301	296
děti	osoby	18 583	18 445	18 624	18 673	18 694
Základní školy		258	253	249	241	239
žáci celkem	osoby	65 976	64 468	62 364	60 102	57 819
Gymnázia		24	24	24	24	24
žáci denního studia	osoby	8 621	8 777	9 148	9 123	9 059
Střední odborné školy		60	59	58	59	59
žáci denního studia	osoby	13 152	12 717	12 825	13 226	13 399
Střední odborná učiliště		47	47	46	42	39
žáci denního studia	osoby	12 111	12 823	12 593	12 265	11 863
Vyšší odborné školy		14	14	14	15	15
žáci denního studia	osoby	2 021	1 962	1 965	2 241	2 254
Vysoké školy		1	1	1	1	3
studenti v prezenčním studiu (české státní občanství)	osoby	5 900	6 115	6 474	7 122	7 761
Kultura						
Divadla		12	15	14	14	14
Stálá kina		55	54	55	55	54
Muzea (včetně poboček)		51	64	65	67	68
Veřejné knihovny (včetně poboček)		724	719	688	646	634
Zdravotnictví						
Lékaři celkem	přepočtené osoby	2 164	2 190	2 213	2 218	2 226
z toho v nestátních zařízeních	přepočtené osoby	1 467	1 261	1 648	2 176	2 184
na 1 000 obyvatel		3	4	4	4	4
Obyvatelé na 1 lékaře	osoby	289	286	282	282	281
Nemocnice		10	10	10	10	10
lůžka		3 793	3 870	3 847	3 829	3 798
lékaři	přepočtené osoby	450	482	491	526	512
Odborné léčebné ústavy		11	10	10	10	9
lůžka		1 019	990	1 005	1 005	973
z toho léčebny pro dlouhodobě nemocné		6	5	5	5	4
lůžka		484	454	469	469	438
Lékaři v ambulantní péči	přepočtené osoby	1 583	1 581	1 596	1 598	1 620
obyvatelé na 1 lékaře	osoby	395	396	391	391	386
Samostatné ordinace praktického lékaře						
pro dospělé		282	284	283	286	288
pro děti a dorost		142	137	137	138	137
stomatologa		336	327	328	328	328
Lékárny a výdejny		113	118	126	129	150
Místa v jeslích		110	110	110	110	90

Tab. 2. Vývoj kraje v letech 2000 - 2004

pokračování

	Měřicí jednotka	2000	2001	2002	2003	2004
Pracovní neschopnost						
Průměrný počet nemocensky pojištěných	osoby	273 215	262 218	259 647	256 577	254 733
Průměrná pracovní neschopnost	%	6,331	6,872	6,845	6,841	6,027
pro nemoc	%	5,666	6,156	6,123	6,134	5,338
pro pracovní úrazy	%	0,274	0,288	0,290	0,282	0,283
pro ostatní úrazy	%	0,391	0,428	0,433	0,426	0,406
Sociální zabezpečení						
Počet zařízení sociální péče celkem		57	57	63	62	58
místa		4 277	4 242	4 442	4 316	4 356
Příjemci důchodů celkem	osoby	152 136	153 741	153 705	154 801	156 986
starobních plných	osoby	78 174	79 398	78 547	79 025	80 655
Průměrný měsíční důchod celkem	Kč	6 089	6 603	6 619	6 851	7 035
starobní plný	Kč	6 181	6 692	6 723	6 967	7 162
Kriminalita, nehody						
Zjištěné trestné činy		18 641	16 990	16 266	15 773	16 396
na 1 000 obyvatel		29,8	27,2	26,0	25,2	26,2
Dopravní nehody		13 946	12 264	12 519	12 944	13 707
usmrcení	osoby	131	93	128	115	103
těžce zranění	osoby	408	419	444	439	335
lehce zranění	osoby	1 931	2 124	2 029	2 146	2 014
způsobené hmotné škody	mil.Kč	431,1	502,7	566,6	659,6	652,2
Makroekonomické ukazatele						
Hrubý domácí produkt v tržních cenách	mil. Kč	117 060	122 739	133 991	140 623	150 970
na 1 obyvatele	Kč	187 000	196 256	214 462	225 011	241 389
průměr ČR = 100	%	89,3	86,7	90,6	89,8	89,0
Podíl sektorů na hrubé přidané hodnotě:						
primární	%	8,0	7,6	6,1	5,5	6,2
sekundární	%	44,4	42,1	42,0	40,8	41,1
terciární	%	47,6	50,4	51,8	53,6	52,7
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	Kč	61 106	73 599	52 432	71 487	72 491
Organizační struktura						
Počet registrovaných subjektů (k 31. 12.)		122 996	128 073	135 717	141 375	142 796
z toho:						
obchodní společnosti celkem		9 646	10 088	10 312	10 557	11 123
družstva		643	683	698	713	701
státní podniky		67	61	56	47	40
soukromí podnikatelé		87 459	91 472	98 048	102 054	102 538
samostatně hospodařící rolníci[7)]		8 492	8 552	8 576	8 618	8 473
Zemědělství						
Osevní plochy celkem (k 31. 5.)[8)]	ha	319 708	316 450	283 914	269 126	284 375
z toho: obiloviny celkem	ha	176 297	176 887	166 761	154 113	171 272
brambory celkem	ha	7 987	7 162	5 184	4 754	5 219
řepka	ha	39 824	42 970	39 239	35 287	34 523
Sklizeň vybraných plodin[8)]						
obiloviny celkem	t	656 264	739 189	675 236	550 879	873 063
brambory celkem	t	188 657	155 363	134 455	93 088	130 134
řepka	t	109 630	131 961	88 840	48 368	117 304
Hektarové výnosy vybraných plodin[8)]						
obiloviny celkem	t	3,73	4,17	4,05	3,55	5,11
brambory celkem	t	23,66	21,73	25,94	19,58	24,93
řepka	t	2,77	3,07	2,26	1,37	3,40

Tab. 2. Vývoj kraje v letech 2000 - 2004

dokončení

	Měřicí jednotka	2000	2001	2002	2003	2004
Hospodářská zvířata (k 1. 3. následujícího roku)[9]						
skot celkem	kusy	234 212	230 094	227 750	216 526	211 413
prasata celkem	kusy	404 555	399 459	397 895	374 555	348 209
drůbež celkem	kusy	4 298 372	4 295 925	3 592 503	4 313 665	4 647 242
ovce celkem	kusy	13 652	16 167	15 761	17 583	21 244
Intenzita chovu skotu[10]	ks/100 ha	52,8	51,9	51,4	49,1	48,6
prasat[11]	ks/100 ha	139,2	137,5	136,9	130,7	121,5
Průmysl[12]						
Počet podniků		155	164	166	160	154
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. osoby	57 454	58 747	57 421	54 244	52 397
Tržby z průmyslové činnosti	mil. Kč b. c.	82 200	87 358	84 879	88 842	95 991
Stavebnictví[13]						
Počet podniků		156	150	146	145	164
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. osoby	11 763	10 477	8 172	8 402	9 157
Stavební práce podle dodavatelských smluv	mil. Kč b. c.	13 617	14 371	10 038	11 526	13 558
Stavební povolení						
Počet vydaných stavebních povolení		12 726	10 257	9 921	10 583	10 739
Předpokládaná hodnota staveb	mil. Kč b. c.	10 733	10 244	11 641	11 988	14 729
Cestovní ruch						
Hromadná ubytovací zařízení celkem		929	961	983	1 009	1 007
lůžka		47 854	47 998	50 735	51 130	51 685
Hosté v hromadných ubyt. zařízeních	osoby	937 050	919 198	795 555	937 454	1 068 596
z toho cizinci	osoby	218 040	241 278	245 605	245 699	317 742
Podíl chráněných území na rozloze	%					
Měrné emise (REZZO 1 - 3)						
oxid siřičitý SO_2	t/km^2	1,26	1,24	1,14	1,13	.
oxidy dusíku NO_x	t/km^2	0,47	0,48	0,52	0,47	.
oxid uhelnatý CO	t/km^2	1,78	1,72	1,17	1,19	.

[1] zemřelí do 1 roku na 1 000 živě narozených

[2] zemřelí do 28 dnů na 1 000 živě narozených

[3] potraty na 1 000 narozených celkem

[4] bez menších podniků, podle sídla podniku

[5] evidovaná nezaměstnanost podle údajů úřadů práce

[6] v metodice platné do 30. 6. 2004

[7] v roce 2004 včetně zemědělských podnikatelů

[8] do roku 2001 vč. "hobby aktivit" obyvatel

[9] od roku 2002 k 1.4.

[10] vztaženo k zemědělské půdě

[11] vztaženo k orné půdě

[12] průmyslové podniky se 100 a více zaměstnanci, sídlo v kraji

[13] stavební podniky s 20 a více zaměstnanci, sídlo v kraji

Tab. 3. Vybrané ukazatele podle krajů v roce 2004

	Měřicí jednotka	Česká republika	v tom kraje						
			Hlavní město Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlo-varský	Ústecký	Libe-recký
Území, osídlení (k 31. 12.)									
Výměra půdy celkem	ha	7 886 838	49 608	1 101 464	1 005 731	756 106	331 452	533 488	316 300
v tom: zemědělská půda	%	54,1	42,3	60,6	49,2	50,7	37,6	52,0	44,5
z toho orná	%	71,6	73,5	83,2	64,6	68,9	45,6	67,0	49,3
nezemědělská půda	%	45,9	57,7	39,4	50,8	49,3	62,4	48,0	55,5
z toho lesní pozemky	%	73,0	17,2	70,3	73,6	80,1	69,3	62,2	79,7
Počet obcí celkem		6 249	1	1 146	623	501	132	354	216
se statutem města		527	1	74	45	46	28	46	36
Podíl městského obyvatelstva	%	70,2	100,0	54,6	63,9	66,7	80,7	79,3	77,9
Počet částí obcí		15 077	147	2 783	1 975	1 543	516	1 140	763
Hustota obyvatelstva	osoby/km^2	129,6	2 359,6	103,9	62,2	72,7	91,9	154,1	135,2
Obyvatelstvo									
Střední stav obyvatelstva	osoby	10 206 923	1 165 617	1 137 748	625 421	549 216	303 722	820 619	427 395
z toho ženy		5 235 193	609 819	581 228	318 296	280 366	155 141	418 764	219 302
Počet obyvatel (k 31. 12.)	osoby	10 220 577	1 170 571	1 144 071	625 712	549 618	304 588	822 133	427 563
z toho ženy		5 239 664	611 463	584 150	318 465	280 463	155 549	419 302	219 299
Podíl obyvatel ve věku (k 31. 12.)									
0 - 14 let	%	14,9	12,5	15,1	15,3	14,6	15,6	15,9	15,7
15 - 64 let	%	71,0	71,8	70,8	70,8	70,8	71,8	71,7	71,4
65 a více let	%	14,0	15,7	14,1	13,9	14,6	12,6	12,4	13,0
Průměrný věk (k 31. 12.)	roky	39,8	41,7	39,8	39,5	40,2	38,8	38,8	39,2
Naděje dožití při narození (průměr let 2003 - 2004)									
muži	roky	72,29	74,07	71,98	72,79	72,27	71,30	70,17	72,35
ženy	roky	78,77	79,59	78,37	79,06	78,62	77,49	77,23	78,30
Na 1 000 obyvatel									
živě narození	‰	9,6	9,5	9,9	9,5	9,2	9,6	10,5	10,1
zemřelí	‰	10,5	11,0	11,1	10,3	10,9	9,9	10,9	10,2
přistěhovalí	‰	5,2	24,7	21,6	9,3	10,2	14,0	10,5	10,4
vystěhovalí	‰	3,4	18,9	13,2	8,2	9,3	12,5	8,6	10,7
celkový přírůstek	‰	0,9	4,3	7,3	0,3	-0,9	1,1	1,5	-0,4
sňatky	‰	5,0	5,8	5,1	4,8	5,1	5,6	5,4	5,3
rozvody	‰	3,2	3,4	3,4	2,9	3,3	3,8	4,1	3,4
potraty	‰	4,0	3,9	4,1	3,9	4,9	5,3	5,7	4,9
Kojenecká úmrtnost[1)]	‰	3,7	3,1	3,6	2,4	4,4	5,9	5,2	3,2
Bydlení									
Dokončené byty		32 268	5 924	6 127	2 193	2 032	503	888	1 316
na 1 000 obyvatel		3,2	5,1	5,4	3,5	3,7	1,7	1,1	3,1
Zaměstnanost a mzdy									
Zaměstnaní (VŠPS)	tis. osob	4 706,6	601,3	547,2	296,6	263,3	142,8	358,1	204,3
primární sektor	%	4,3	0,4	4,7	6,1	4,4	2,9	2,2	3,3
sekundární sektor	%	39,2	20,6	37,0	41,7	43,0	43,1	38,4	51,7
terciární sektor	%	56,5	79,0	58,3	52,2	52,7	54,0	59,3	44,8
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance[2)]	Kč	18 035	22 437	17 704	15 771	16 831	15 414	16 320	16 231
zemědělství, lesnictví, rybolov	Kč	13 171	14 056	13 919	12 795	13 378	13 279	12 409	12 003
průmysl	Kč	17 503	22 344	19 309	16 591	17 667	15 628	17 642	16 801
stavebnictví	Kč	18 071	24 176	16 473	16 203	16 718	15 504	15 991	16 747

v tom kraje							Měřicí jednotka	
Králové-hradecký	Pardu-bický	Vysočina	Jiho-moravský	Olo-moucký	Zlínský	Moravsko-slezský		
								Území, osídlení (k 31. 12.)
475 824	451 860	692 555	706 674	515 892	396 377	553 506	ha	Výměra půdy celkem
58,8	60,6	60,6	60,2	53,5	49,4	51,4	%	v tom: zemědělská půda
69,2	73,4	77,4	83,6	75,4	64,4	62,7	%	z toho orná
41,2	39,4	39,4	39,8	46,5	50,6	48,6	%	nezemědělská půda
75,0	74,6	77,2	69,8	74,7	78,3	72,9	%	z toho lesní pozemky
448	452	729	647	394	304	302		Počet obcí celkem
43	32	33	47	26	30	40		se statutem města
68,0	61,2	57,6	63,2	57,6	61,2	76,7	%	Podíl městského obyvatelstva
1 072	995	1 443	871	755	438	636		Počet částí obcí
115,0	111,8	74,7	158,9	123,1	149,0	227,2	osoby/km^2	Hustota obyvatelstva
								Obyvatelstvo
546 995	505 193	517 282	1 122 391	635 449	591 287	1 258 588	osoby	Střední stav obyvatelstva celkem
280 833	257 969	261 660	578 255	326 347	303 189	644 024		z toho ženy
547296	505285	517153	1123201	635126	590706	1257554	osoby	Počet obyvatel (k 31. 12.) celkem
280778	257854	261563	578323	326201	303031	643223		z toho ženy
								Podíl obyvatel ve věku (k 31. 12.)
15,1	15,6	15,8	14,7	15,1	15,0	15,5	%	0 - 14 let
70,1	70,0	70,0	70,7	70,9	70,7	71,6	%	15 - 64 let
14,7	14,4	14,3	14,6	14,0	14,3	12,9	%	65 a více let
40,1	39,6	39,3	40,0	39,6	39,6	39,1	roky	Průměrný věk (k 31. 12.)
								Naděje dožití při narození (průměr let 2003 - 2004)
73,13	72,90	73,26	72,92	72,62	71,80	70,88	roky	muži
79,18	78,76	79,43	79,61	79,13	79,54	78,17	roky	ženy
								Na 1 000 obyvatel
9,5	9,5	9,3	9,5	9,3	8,8	9,4	‰	živě narození
10,5	10,3	9,8	10,3	10,0	10,1	10,4	‰	zemřelí
9,7	9,2	8,4	9,5	6,7	6,7	4,6	‰	přistěhovalí
9,2	8,8	8,6	8,1	7,9	7,4	5,8	‰	vystěhovalí
-0,5	-0,4	-0,7	0,6	-1,9	-2,0	-2,2	‰	celkový přírůstek
4,8	4,6	4,7	5,0	4,6	4,6	4,7	‰	sňatky
3,3	2,9	2,4	2,9	3,1	2,6	3,5	‰	rozvody
4,2	3,4	3,3	3,5	3,3	3,3	3,9	‰	potraty
5,4	3,7	2,5	2,3	4,9	3,3	4,2	‰	Kojenecká úmrtnost[1)]
								Bydlení
1 322	1 580	1 581	3 842	1 462	1 494	2 004		Dokončené byty
2,4	3,1	3,1	3,4	2,3	2,5	1,6		na 1 000 obyvatel
								Zaměstnanost a mzdy
251,0	230,0	237,9	509,1	275,0	267,3	522,7	tis. osob	Zaměstnaní (VŠPS)
6,1	6,2	10,4	5,1	7,0	4,0	3,0	%	primární sektor
39,5	45,6	44,4	38,5	41,2	46,3	44,8	%	sekundární sektor
54,4	48,3	45,3	56,4	51,7	49,7	52,1	%	terciární sektor
15 732	15 579	15 562	16 226	15 448	15 629	16 909	Kč	Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance[2)]
14 351	13 100	12 790	12 614	12 964	13 400	12 501	Kč	zemědělství, lesnictví, rybolov
15 747	15 750	16 330	16 026	15 468	15 949	18 524	Kč	průmysl
15 707	15 164	15 098	16 991	18 062	16 355	15 506	Kč	stavebnictví

Tab. 3. Vybrané ukazatele podle krajů v roce 2004

	Měřicí jednotka	Česká republika	v tom kraje						
			Hlavní město Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlo-varský	Ústecký	Libe-recký
Nezaměstnanost (k 31. 12.)[3]									
Uchazeči o zaměstnání	osoby	541 675	26 727	44 012	23 021	21 051	18 726	73 493	20 299
ženy		276 254	14 042	23 727	12 487	11 144	8 812	36 995	10 650
absolventi škol a mladiství		47 260	2 069	3 882	2 210	1 840	1 479	5 215	1 632
se zdravotním postižením		74 672	3 100	6 001	3 239	3 023	1 935	9 000	3 042
dosažitelní uchazeči		509 510	24 415	41 657	21 281	19 645	18 064	69 428	18 854
Volná pracovní místa	místa	51 203	14 598	6 475	3 239	4 416	1 196	2 948	2 547
Míra registrované nezaměstnanosti (nová metodika)	%	9,47	3,58	6,85	6,59	6,74	10,75	15,85	8,22
Školství									
Mateřské školy		4 776	307	614	296	258	138	323	208
děti	osoby	280 487	27 646	31 063	18 694	14 876	8 197	22 072	12 327
Základní školy		3 785	219	471	239	207	102	247	181
žáci celkem	osoby	917 738	85 584	101 540	57 819	47 641	27 819	76 504	39 819
Gymnázia		345	58	33	24	14	9	24	13
žáci denního studia	osoby	142 374	23 295	12 771	9 059	6 490	3 362	8 884	4 858
Střední odborné školy		812	100	75	59	33	24	73	41
žáci denního studia	osoby	208 929	30 323	17 408	13 399	10 493	5 805	16 621	7 967
Střední odborná učiliště		514	46	54	39	27	19	45	19
žáci denního studia	osoby	175 975	16 752	14 839	11 863	9 325	5 476	15 040	8 085
Vyšší odborné školy		174	36	18	15	5	2	11	8
žáci denního studia	osoby	25 033	5 605	2 045	2 254	959	233	1 336	734
Vysoké školy - počet škol		62	29	3	3	2	1	2	1
studenti v prezenčním studiu (s českým státním občanstvím)	osoby	216 226	81 760	568	7 761	14 280	1 799	5 976	5 802
Kultura									
Divadla		271	84	25	14	14	11	16	9
Stálá kina		626	34	57	54	33	26	62	25
Muzea (včetně poboček)		841	74	117	68	44	28	52	35
Veřejné knihovny (vč. poboček)		6 523	84	904	634	556	145	355	244
Zdravotnictví									
Lékaři celkem	přep. osoby	40 371	7 930	3 405	2 226	2 341	1 103	2 715	1 437
z toho v nestátních zařízeních		32 409	4 242	3 288	2 184	1 632	1 068	2 649	1 424
na 1 000 obyvatel		4,0	6,8	3,0	3,6	4,3	3,6	3,3	3,4
Obyvatelé na 1 lékaře	osoby	253	147	334	281	235	275	302	297
Střední zdravotničtí pracovníci	přep. osoby	105 077	18 829	8 786	5 824	6 052	3 125	7 797	3 858
Nemocnice		197	25	25	10	11	5	20	9
lůžka		65 488	10 327	5 715	3 798	3 581	1 734	5 644	2 637
na 1 000 obyvatel		6,4	8,9	5,0	6,1	6,5	5,7	6,9	6,2
lékaři (lůžková část)	přep. osoby	8 867	1 677	717	512	489	197	651	373
Odborné léčebné ústavy		166	16	24	9	5	4	12	7
lůžka		23 189	2 585	2 847	973	1 883	393	1 452	507
z toho léčebny pro dlouhodobě nemocné		73	6	13	4	2	4	5	2
lůžka		7 272	953	1 069	438	340	393	418	126
Lékaři v ambulantní péči	přep. osoby	29 230	5 816	2 430	1 620	1 716	728	1 949	1 011
obyvatelé na 1 lékaře	osoby	349	200	468	386	320	417	421	423

v tom kraje							Měřicí jednotka	
Králové-hradecký	Pardu-bický	Vysočina	Jiho-moravský	Olo-moucký	Zlínský	Moravsko-slezský		
								Nezaměstnanost (k 31. 12.)[3)]
22 526	24 399	24 531	66 207	39 591	31 606	105 486	osoby	Uchazeči o zaměstnání
11 488	12 414	13 116	33 441	19 717	16 125	52 096		ženy
2 188	2 359	2 581	6 397	3 412	3 092	8 904		absolventi škol a mladiství
3 422	3 951	3 535	9 787	5 518	4 981	14 138		se zdravotním postižením
21 277	22 987	23 404	62 369	37 300	29 097	99 732		dosažitelní uchazeči
2 075	2 039	1 273	3 448	2 513	1 762	2 674	místa	Volná pracovní místa
7,67	8,94	8,85	10,69	11,73	9,53	15,66	%	Míra registrované nezaměstnanosti (nová metodika)
								Školství
298	312	286	614	353	306	463		Mateřské školy
15 695	15 120	15 216	30 624	18 583	16 693	33 681	osoby	děti
256	232	257	440	279	233	422		Základní školy
50 253	47 244	50 965	100 060	57 455	55 046	119 989	osoby	žáci celkem
18	20	18	40	20	15	39		Gymnázia
7 530	7 268	6 813	18 174	9 695	7 726	16 449	osoby	žáci denního studia
51	43	38	85	48	52	90		Střední odborné školy
11 421	10 862	10 425	22 496	12 271	13 606	25 832	osoby	žáci denního studia
35	30	29	45	41	32	53		Střední odborná učiliště
9 271	8 253	9 588	21 473	11 681	11 575	22 754	osoby	žáci denního studia
11	10	12	16	7	11	12		Vyšší odborné školy
1 147	1 435	1 873	3 108	1 064	1 151	2 089	osoby	žáci denního studia
1	2	1	9	2	2	4		Vysoké školy - počet škol
6 810	5 473	59	47 439	10 986	4 565	22 948		studenti v prezenčním studiu (s českým státním občanstvím)
								Kultura
20	16	6	16	8	9	23		Divadla
48	40	47	56	47	35	62		Stálá kina
62	54	52	80	45	52	78		Muzea (včetně poboček)
498	423	610	732	520	405	413		Veřejné knihovny (včetně poboček)
								Zdravotnictví
2 151	1 686	1 629	4 785	2 541	1 919	4 502	přep. osoby	Lékaři celkem
1 642	1 644	1 556	3 315	1 958	1 853	3 954		z toho v nestátních zařízeních
3,9	3,3	3,1	4,3	4,0	3,2	3,6		na 1 000 obyvatel
254	300	318	235	250	308	280	osoby	Obyvatelé na 1 lékaře
5 738	4 344	4 737	12 201	6 412	5 215	12 158	přep. osoby	Střední zdravotničtí pracovníci
12	10	6	23	10	11	20		Nemocnice
3 728	2 702	2 925	8 028	3 667	3 377	7 625		lůžka
6,8	5,3	5,7	7,2	5,8	5,7	6,1		na 1 000 obyvatel
441	320	359	1 191	565	358	1 015	přep. osoby	lékaři (lůžková část)
15	7	11	11	13	10	22		Odborné léčebné ústavy
1 072	1 254	2 200	1 465	1 784	1 625	3 149		lůžka
5	3	4	3	5	4	13		z toho léčebny pro dlouhodobě nemocné
459	252	373	423	526	388	1 114		lůžka
1 615	1 274	1 142	3 428	1 818	1 437	3 246	přep. osoby	Lékaři v ambulantní péči
339	397	453	327	350	411	388	osoby	obyvatelé na 1 lékaře

Tab. 3. Vybrané ukazatele podle krajů v roce 2004

	Měřicí jednotka	Česká republika	v tom kraje						
			Hlavní město Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlo-varský	Ústecký	Libe-recký
Samostatné ordinace praktického lékaře									
pro dospělé		4 460	518	473	288	241	118	321	186
pro děti a dorost		2 107	240	240	137	104	64	159	96
stomatologa		5 419	847	492	328	315	140	375	215
Lékárny a výdejny		2 302	312	214	150	134	80	185	104
Místa v jeslích		1 616	325	96	90	76	-	298	-
Pracovní neschopnost									
Průměrný počet nemocensky pojištěných	osoby	4 389 251	863 895	434 613	254 733	230 214	111 108	288 969	164 459
Průměrná pracovní neschopnost	%	5,857	4,605	5,405	6,027	6,021	5,685	5,884	6,489
pro nemoc	%	5,256	4,271	4,834	5,338	5,280	5,117	5,334	5,869
pro pracovní úrazy	%	0,222	0,131	0,218	0,283	0,315	0,211	0,230	0,235
pro ostatní úrazy	%	0,379	0,203	0,352	0,406	0,426	0,357	0,320	0,386
Sociální zabezpečení									
Zařízení sociální péče celkem[4)]		1 073	45	113	58	54	40	105	43
místa[4)]		79 074	4 718	7 975	4 356	4 369	2 631	8 560	2 699
Příjemci důchodů celkem	osoby	2 625 685	293 364	292 670	156 986	142 551	70 806	203 710	106 522
starobních plných	osoby	1 371 420	170 204	148 655	80 655	76 048	39 066	102 964	54 080
Průměrný měsíční důchod	Kč	7 118	7 601	7 120	7 035	7 127	7 045	7 057	7 032
starobní plný	Kč	7 270	7 778	7 269	7 162	7 231	7 190	7 262	7 202
Kriminalita, nehody									
Zjištěné trestné činy		351 090	97 302	37 776	16 396	16 815	10 349	32 348	15 352
na 1 000 obyvatel		34,4	83,5	33,2	26,2	30,6	34,1	39,4	35,9
Dopravní nehody		196 484	29 598	26 161	13 707	12 308	6 610	14 533	8 757
na 1 000 obyvatel		19,3	25,4	23,0	21,9	22,4	21,8	17,7	20,5
usmrcení	osoby	1 215	56	191	103	75	37	110	38
těžce zranění	osoby	4 878	428	812	335	189	171	391	182
způsobené hmotné škody	mil. Kč	9 687	1 799	1 537	652	622	294	600	379
Makroekonomické ukazatele									
Hrubý domácí produkt v tržních cenách	mil. Kč	2 767 717	637 704	288 888	150 970	137 911	65 798	188 041	94 451
na 1 obyvatele	Kč	271 161	547 096	253 912	241 389	251 106	216 639	229 146	220 991
průměr ČR = 100	%	100,0	201,8	93,6	89,0	92,6	79,9	84,5	81,5
Podíl na hrubé přidané hodnotě									
primární sektor	%	3,3	0,1	4,2	6,2	4,3	2,5	1,9	2,0
sekundární sektor	%	37,9	18,0	44,1	41,1	42,1	42,9	50,0	48,6
terciární sektor	%	58,8	81,9	51,7	52,7	53,6	54,6	48,1	49,4
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	743 807	214 631	76 184	45 337	37 491	20 544	46 381	28 586
na 1 obyvatele	Kč	72 873	184 135	66 960	72 491	68 263	67 642	56 519	66 885
průměr ČR = 100	%	100,0	252,7	91,9	99,5	93,7	92,8	77,6	91,8
Organizační struktura (k 31. 12.)									
Počet registrovaných subjektů		2 352 601	417 123	262 821	142 796	125 065	74 580	163 874	108 207
z toho:									
obchodní společnosti celkem		244 537	84 717	19 979	11 123	10 018	5 388	13 403	8 656
družstva		13 334	5 372	951	701	417	134	412	372
státní podniky		803	211	88	40	24	28	66	38
soukromí podnikatelé		1 674 595	269 424	194 328	102 538	89 028	54 542	118 656	82 020
zemědělští podnikatelé a samostatně hospodařící rolníci		99 669	1 347	11 829	8 473	5 232	1 834	6 724	4 235

pokračování

v tom kraje							Měřicí jednotka	
Králové-hradecký	Pardu-bický	Vysočina	Jiho-moravský	Olo-moucký	Zlínský	Moravsko-slezský		
								Samostatné ordinace praktického lékaře
239	219	220	525	296	287	529		pro dospělé
121	102	104	228	143	120	249		pro děti a dorost
300	247	246	605	353	334	622		stomatologa
141	110	107	251	132	122	260		Lékárny a výdejny
148	48	65	110	100	130	130		Místa v jeslích
								Pracovní neschopnost
222 950	203 411	198 512	488 910	222 843	233 801	470 833	osoby	Průměrný počet nemocensky pojištěných
6,033	6,099	6,103	6,161	6,399	6,883	6,824	%	Průměrná pracovní neschopnost
5,374	5,449	5,349	5,617	5,695	6,116	5,974	%	pro nemoc
0,272	0,247	0,303	0,207	0,224	0,227	0,250	%	pro pracovní úrazy
0,387	0,403	0,451	0,337	0,480	0,540	0,600	%	pro ostatní úrazy
								Sociální zabezpečení
67	48	52	123	79	93	153		Zařízení sociální péče celkem[4)]
4 388	4 133	3 690	9 033	6 277	6 179	10 066		místa[4)]
146 737	132 372	134 413	301 175	163 584	156 443	324 352	osoby	Příjemci důchodů celkem
75 963	69 939	70 911	155 365	86 104	79 937	161 529	osoby	starobních plných
7 069	7 012	7 015	7 004	6 980	6 969	7 156	Kč	Průměrný měsíční důchod
7 162	7 096	7 060	7 189	7 081	7 094	7 344	Kč	starobní plný
								Kriminalita, nehody
12 572	10 519	8 526	32 008	15 352	10 619	35 156		Zjištěné trestné činy
23,0	20,8	16,5	28,5	24,2	18,0	27,9		na 1 000 obyvatel
10 180	8 563	8 911	18 911	9 949	8 324	19 972		Dopravní nehody
18,6	16,9	17,2	16,8	15,7	14,1	15,9		na 1 000 obyvatel
76	67	66	122	84	62	128	osoby	usmrcení
354	331	253	415	321	244	452	osoby	těžce zranění
456	353	545	851	449	365	785	mil. Kč	způsobené hmotné škody
								Makroekonomické ukazatele
133 767	116 639	121 318	285 855	134 376	131 789	280 210	mil. Kč	Hrubý domácí produkt v tržních cenách
244 549	230 880	234 530	254 684	211 467	222 885	222 638	Kč	na 1 obyvatele
90,2	85,1	86,5	93,9	78,0	82,2	82,1	%	průměr ČR = 100
								Podíl na hrubé přidané hodnotě
5,3	5,9	9,7	3,9	5,9	3,9	2,1	%	primární sektor
41,8	44,4	46,9	36,1	39,5	48,1	47,9	%	sekundární sektor
52,9	49,7	43,4	60,0	54,6	48,0	50,0	%	terciární sektor
28 303	21 601	27 083	78 668	30 405	29 041	59 552	mil. Kč	Tvorba hrubého fixního kapitálu
51 743	42 758	52 356	70 090	47 848	49 115	47 316	Kč	na 1 obyvatele
71,0	58,7	71,8	96,2	65,7	67,4	64,9	%	průměr ČR = 100
								Organizační struktura
122 313	102 319	95 816	252 506	129 075	128 679	227 427		Počet registrovaných subjektů (k 31. 12.)
								z toho:
9 574	7 669	6 073	30 406	8 386	11 178	17 967		obchodní společnosti celkem
578	382	552	1 492	491	299	1 181		družstva
39	31	19	90	39	20	70		státní podniky
88 077	72 955	66 500	175 285	96 748	93 317	171 177		soukromí podnikatelé
7 889	5 916	7 796	13 552	7 567	8 728	8 547		zemědělští podnikatelé a samostatně hospodařící rolníci

Tab. 3. Vybrané ukazatele podle krajů v roce 2004

	Měřicí jednotka	Česká republika	v tom kraje						
			Hlavní město Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlo-varský	Ústecký	Libe-recký
Zemědělství									
Osevní plochy (k 31. 5.)	ha	2 665 713	8 915	505 506	284 375	216 650	42 270	152 524	43 457
z toho: obiloviny celkem	ha	1 607 251	5 605	311 917	171 272	128 166	25 694	107 110	25 950
brambory celkem	ha	35 973	17	7 538	5 219	1 635	263	948	441
řepka	ha	259 460	1 217	51 215	34 523	24 607	5 645	3 878	5 203
Sklizeň vybraných plodin									
obiloviny celkem	t	8 783 801	33 966	1 757 895	873 063	669 427	131 519	608 443	132 325
brambory celkem	t	861 798	398	176 918	130 134	39 747	6 405	21 073	10 718
řepka	t	934 674	4 886	191 173	117 304	85 706	19 272	14 687	18 491
Hektarové výnosy vybraných plodin:									
obiloviny celkem	t	5,46	6,06	5,63	5,11	5,23	5,12	5,68	5,11
brambory celkem	t	23,96	23,41	23,47	24,93	24,31	24,45	22,21	24,30
řepka	t	3,60	4,01	3,73	3,40	3,48	3,41	3,79	3,55
Hospodářská zvířata (k 1. 4. 2005)									
skot celkem	kusy	1 397 308	154 934		211 413	155 285	34 689	39 652	38 051
prasata celkem	kusy	2 876 834	415 646		348 209	212 974	42 349	116 604	43 166
drůbež celkem	kusy	25 372 333	4 907 240		4 647 242	1 869 222	249 401	1 530 870	112 016
ovce a berani	kusy	140 197	12 247		21 244	14 547	13 276	10 379	7 529
Intenzita chovu skotu[5)]	ks/100 ha	38,5	26,1		48,4	48,0	32,3	18,4	38,0
prasat[6)]	ks/100 ha	105,8	78,2		121,5	94,9	88,5	73,9	95,3
Průmysl[7)]									
Počet podniků		8 184	741	838	547	512	268	538	428
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. osoby	1 129 615	103 309	120 519	69 351	72 377	34 759	80 488	61 925
Tržby z průmyslové činnosti	mil. Kč b. c.	2 371 494	262 396	406 060	117 453	137 217	43 707	216 540	105 257
Stavebnictví[7)]									
Počet podniků		2 404	341	202	164	142	60	217	82
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. osoby	157 982	36 643	10 811	9 157	7 883	2 929	11 551	4 049
Stavební práce podle dodavatelských smluv	mil. Kč b. c.	278 207	100 377	16 560	13 558	11 805	3 941	15 107	8 089
Stavební povolení									
Vydaná stavební povolení		153 622	13 106	27 647	10 739	10 421	4 192	8 170	6 233
Předpokládaná hodnota staveb	mil. Kč b. c.	315 072	51 222	40 790	14 729	15 788	8 181	14 420	7 473
Cestovní ruch									
Hromadná ubytovací zařízení		7 640	598	560	1 007	426	423	402	926
lůžka		433 214	68 913	30 112	51 685	21 810	26 609	20 036	39 964
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních	osoby	12 219 689	3 863 989	854 987	1 068 596	519 024	564 543	355 225	752 473
z toho cizinci	osoby	6 061 225	3 470 279	268 155	317 742	170 586	386 971	148 441	250 575
Podíl chráněných území na rozloze	%	15,9	5,3	9,0	21,0	10,6	18,9	26,9	32,5
Měrné emise (REZZO 1 - 3)[8)]									
oxid siřičitý SO_2	t/km^2	2,86	3,81	2,37	1,13	1,53	4,83	13,60	1,42
oxidy dusíku NO_x	t/km^2	2,06	6,18	1,65	0,47	0,66	2,55	11,80	0,66
oxid uhelnatý CO	t/km^2	3,46	6,13	2,46	1,19	1,49	1,31	3,11	2,24

[1)] zemřelí do 1 roku na 1 000 živě narozených

[2)] bez menších podniků, podle sídla podniku

[3)] evidovaná nezaměstnanost podle údajů úřadů práce

[4)] předběžné údaje

[5)] vztaženo k zemědělské půdě

[6)] vztaženo k orné půdě

[7)] podniky s 20 a více zaměstnanci, sídlo v kraji

[8)] údaje roku 2003

dokončení

v tom kraje							Měřicí jednotka	
Králové-hradecký	Pardu-bický	Vysočina	Jiho-moravský	Olo-moucký	Zlínský	Moravsko-slezský		
								Zemědělství
174 018	190 480	296 971	322 395	186 054	103 901	138198	ha	Osevní plochy (k 31. 5.)
95 216	101 274	164 004	216 799	111 605	61 495	81145	ha	z toho: obiloviny celkem
1 318	1 826	11 890	2 610	781	526	961	ha	brambory celkem
20 250	22 833	32 585	16 806	16 768	7 536	16394	ha	řepka
								Sklizeň vybraných plodin
537 018	551 488	819 729	1 245 082	647 795	347 939	428 112	t	obiloviny celkem
30 914	43 285	293 284	56 047	18 424	12 356	22 095	t	brambory celkem
76 771	82 874	110 572	60 754	64 278	28 467	59 439	t	řepka
								Hektarové výnosy vybraných plodin:
5,64	5,44	5,00	5,68	5,80	5,64	5,27	t	obiloviny celkem
23,46	23,70	24,67	21,47	23,59	23,49	22,97	t	brambory celkem
3,79	3,63	3,39	3,62	3,83	3,78	3,63	t	řepka
								Hospodářská zvířata (k 1. 4. 2005)
109 527	121 379	218 625	75 511	96 851	60 730	80 661	kusy	skot celkem
209 737	193 783	391 482	433 761	215 185	104 796	149 142	kusy	prasata celkem
1 519 845	1 559 590	1 231 383	4 303 093	613 279	1 184 033	1 645 119	kusy	drůbež celkem
8 863	8 678	7 655	4 104	5 517	14 321	11 837	kusy	ovce a berani
46,0	49,9	57,1	20,5	40,2	38,0	36,1	ks/100 ha	Intenzita chovu skotu[5)]
118,9	100,8	131,3	133,0	115,2	99,4	106,1	ks/100 ha	prasat[6)]
								Průmysl[7)]
505	485	467	964	518	656	717		Počet podniků
67 722	64 223	64 203	108 445	67 112	71 203	143 979	fyz. osoby	Průměrný evidenční počet zaměstnanců
101 149	160 836	106 268	162 544	105 767	128 324	317 978	mil. Kč b. c.	Tržby z průmyslové činnosti
								Stavebnictví[7)]
125	134	115	298	122	144	259		Počet podniků
5 990	7 755	7 004	20 127	8 894	8 604	16 584	fyz. osoby	Průměrný evidenční počet zaměstnanců
7 929	9 708	7 863	35 568	14 597	11 786	21 320	mil. Kč b. c.	Stavební práce podle dodavatelských smluv
								Stavební povolení
8 540	6 419	8 196	20 344	8 488	7 021	12 789		Vydaná stavební povolení
13 315	12 387	11 725	28 468	13 124	12 562	24 115	mil. Kč b. c.	Předpokládaná hodnota staveb
								Cestovní ruch
966	281	357	490	344	370	490		Hromadná ubytovací zařízení
43 985	15 006	18 544	30 168	18 614	21 415	26 353		lůžka
951 492	338 687	399 005	1 014 514	417 663	522 355	597 136	osoby	Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních
298 128	53 018	64 194	345 930	97 405	81 608	108 193	osoby	z toho cizinci
22,6	9,8	9,6	7,0	11,9	30,6	18,0	%	Podíl chráněných území na rozloze
								Měrné emise (REZZO 1 - 3)[8)]
1,79	4,73	0,61	0,55	1,22	1,95	5,35	t/km^2	oxid siřičitý SO_2
0,70	3,30	0,40	0,65	0,80	0,93	4,38	t/km^2	oxidy dusíku NO_x
2,26	2,24	1,42	0,85	1,33	1,33	25,82	t/km^2	oxid uhelnatý CO

Tab. 4. Vybrané ukazatele podle okresů v roce 2004

	Měřicí jednotka	Jihočeský kraj	v tom okresy		
			České Budějovice	Český Krumlov	Jindřichův Hradec
Území, osídlení (k 31. 12.)					
Výměra půdy celkem	ha	1 005 731	162 565	161 506	194 377
v tom: zemědělská půda	%	49,2	53,1	35,7	47,3
z toho orná	%	64,6	72,9	37,4	68,9
nezemědělská půda	%	50,8	46,9	64,3	52,7
z toho lesní pozemky	%	73,6	68,7	74,5	73,1
Počet obcí celkem		623	107	46	106
se statutem města		45	9	5	9
Podíl městského obyvatelstva	%	63,9	71,8	49,9	59,5
Hustota obyvatelstva	osoby/km^2	62,2	110,3	37,2	47,7
Obyvatelstvo					
Střední stav obyvatelstva celkem	osoby	625 421	179 248	59 955	92 735
z toho ženy	osoby	318 296	91 604	30 048	47 261
Počet obyvatel (k 31. 12.) celkem	osoby	625 712	179 369	60 144	92 658
z toho ženy	osoby	318 465	91 713	30 141	47 234
Obyvatelé ve věku (k 31. 12.)					
0 - 14	osoby	95 428	26 904	9 925	14 461
z toho ženy	osoby	46 314	12 966	4 780	7 028
15 - 64	osoby	443 273	128 227	43 501	65 287
z toho ženy	osoby	219 639	64 164	21 370	32 339
65 a více	osoby	87 011	24 238	6 718	12 910
z toho ženy	osoby	52 512	14 583	3 991	7 867
Průměrný věk obyvatel celkem	roky	39,5	39,6	37,8	39,5
Na 1 000 obyvatel					
živě narození	‰	9,5	9,6	10,2	9,1
zemřelí	‰	10,3	9,5	9,5	10,6
přistěhovalí	‰	9,3	13,3	20,5	12,9
vystěhovalí	‰	8,2	11,6	17,8	12,4
přirozený přírůstek	‰	-0,8	0,2	0,7	-1,6
přírůstek stěhováním	‰	1,1	1,7	2,7	0,5
celkový přírůstek	‰	0,3	1,8	3,4	-1,1
sňatky	‰	4,8	5,1	5,1	4,6
rozvody	‰	2,9	3,1	3,2	2,8
potraty	‰	3,9	4,2	5,1	3,2
Kojenecká úmrtnost[1)]	‰	2,4	1,2	4,9	3,6
Novorozenecká úmrtnost[2)]	‰	0,8	0,0	1,6	1,2
Potratovost[3)]	‰	408,8	441,7	490,3	352,3
Bydlení					
Dokončené byty		2 193	910	101	313
na 1 000 obyvatel		3,5	5,1	1,7	3,4
Zaměstnanost a mzdy[4)]					
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. osoby	159 202	59 976	11 776	21 157
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	15 771	17 270	15 883	14 291
Nezaměstnanost (k 31. 12.)[5)]					
Uchazeči o zaměstnání	osoby	23 021	4 325	3 486	3 765
z toho ženy	osoby	12 487	2 440	1 833	2 171
Volná pracovní místa	místa	3 239	1 056	323	185
Míra registrované nezaměstnanosti (nová metodika)	%	6,59	4,11	10,17	7,50

v tom okresy				Měřicí jednotka	
Písek	Prachatice	Strakonice	Tábor		
					Území, osídlení (k 31. 12.)
113 813	137 504	103 207	132 759	ha	Výměra půdy celkem
55,9	36,3	64,8	59,3	%	v tom: zemědělská půda
75,8	37,6	69,4	74,5	%	z toho orná
44,1	63,7	35,2	40,7	%	nezemědělská půda
74,5	81,8	64,0	71,8	%	z toho lesní pozemky
76	65	112	111		Počet obcí celkem
5	4	5	8		se statutem města
66,7	51,5	59,5	69,5	%	Podíl městského obyvatelstva
61,8	37,5	67,2	77,0	osoby/km^2	Hustota obyvatelstva
					Obyvatelstvo
70 280	51 512	69 452	102 239	osoby	Střední stav obyvatelstva celkem
35 934	25 859	35 461	52 129	osoby	z toho ženy
70 353	51 528	69 406	102 254	osoby	Počet obyvatel (k 31. 12.) celkem
35 952	25 868	35 437	52 120	osoby	z toho ženy
					Obyvatelé ve věku (k 31. 12.)
10 401	8 341	10 294	15 102	osoby	0 - 14
5 030	4 049	5 041	7 420	osoby	z toho ženy
49 011	36 743	48 912	71 592	osoby	15 - 64
24 264	17 953	24 258	35 291	osoby	z toho ženy
10 941	6 444	10 200	15 560	osoby	65 a více
6 658	3 866	6 138	9 409	osoby	z toho ženy
40,5	38,4	40,0	40,2	roky	Průměrný věk obyvatel celkem
					Na 1 000 obyvatel
8,2	10,4	10,0	9,4	‰	živě narození
10,5	10,1	12,3	10,6	‰	zemřelí
13,3	14,7	14,0	9,3	‰	přistěhovalí
11,0	14,0	14,3	9,4	‰	vystěhovalí
-2,3	0,3	-2,3	-1,2	‰	přirozený přírůstek
2,3	0,7	-0,3	-0,1	‰	přírůstek stěhováním
0,1	1,0	-2,6	-1,3	‰	celkový přírůstek
4,5	5,3	4,4	4,7	‰	sňatky
3,1	2,8	2,8	2,7	‰	rozvody
3,8	4,2	3,5	3,4	‰	potraty
3,5	0,0	4,3	1,0	‰	Kojenecká úmrtnost[1)]
1,7	0,0	2,9	0,0	‰	Novorozenecká úmrtnost[2)]
466,2	394,8	349,6	362,9	‰	Potratovost[3)]
					Bydlení
107	168	179	415		Dokončené byty
1,5	3,3	2,6	4,1		na 1 000 obyvatel
					Zaměstnanost a mzdy[4)]
14 356	9 038	17 355	25 543	fyz. osoby	Průměrný evidenční počet zaměstnanců
13 890	14 684	15 399	15 119	Kč	Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance
					Nezaměstnanost (k 31. 12.)[5)]
3 069	2 078	2 858	3 440	osoby	Uchazeči o zaměstnání
1 696	1 071	1 550	1 726	osoby	z toho ženy
307	268	388	712	místa	Volná pracovní místa
8,34	7,11	7,51	5,93	%	Míra registrované nezaměstnanosti (nová metocika)

Tab. 4. Vybrané ukazatele podle okresů v roce 2004

	Měřicí jednotka	Jihočeský kraj	v tom okresy		
			České Budějovice	Český Krumlov	Jindřichův Hradec
Školství					
Mateřské školy		296	72	35	49
děti	osoby	18 694	5 034	1 965	2 873
Základní školy		239	55	29	41
žáci celkem	osoby	57 819	16 277	5 951	8 797
Gymnázia		24	10	2	3
žáci denního studia	osoby	9 059	3 471	699	1 139
Střední odborné školy		59	16	4	9
žáci denního studia	osoby	13 399	4 345	554	1 356
Střední odborná učiliště		39	11	3	8
žáci denního studia	osoby	11 863	4 156	735	1 672
Vyšší odborné školy		15	6	-	-
žáci denního studia	osoby	2 254	1 241	-	-
Vysoké školy (počet škol)		3	2	-	-
Kultura					
Divadla		14	5	2	1
Stálá kina a multikina		54	12	4	9
Muzea (včetně poboček)		68	16	10	5
Veřejné knihovny (vč. poboček)		634	150	52	111
Zdravotnictví					
Lékaři celkem	přep. osoby	2 226	832	162	301
z toho v nestátních zařízeních	přep. osoby	2 184	817	159	299
na 1 000 obyvatel		3,6	4,6	2,7	3,2
Obyvatelé na 1 lékaře	osoby	281	216	369	308
Nemocnice		10	1	1	2
Odborné léčebné ústavy		9	1	1	-
z toho léčebny pro dlouhodobě nemocné		4	1	-	-
Lékaři v ambulantní péči	přep. osoby	1 620	560	127	223
obyvatelé na 1 lékaře	osoby	386	320	473	416
Samostatné ordinace praktického lékaře					
pro dospělé		288	81	27	40
pro děti a dorost		137	41	13	20
stomatologa		328	104	34	47
Lékárny a výdejny		150	41	12	23
Místa v jeslích		90	75	-	-
Pracovní neschopnost					
Průměrný počet nemocensky pojištěných	osoby	254 733	93 464	19 988	32 941
Průměrná pracovní neschopnost	%	6,027	5,824	5,678	5,709
pro nemoc	%	5,338	5,191	4,993	4,970
pro pracovní úrazy	%	0,283	0,243	0,291	0,279
pro ostatní úrazy	%	0,406	0,391	0,394	0,460
Sociální zabezpečení					
Zařízení sociální péče celkem[6)]		58	16	2	7
místa[6)]		4 356	1 323	i.d.	729

v tom okresy				Měřicí jednotka	
Písek	Prachatice	Strakonice	Tábor		
					Školství
35	31	33	41		Mateřské školy
2 134	1 671	1 923	3 094	osoby	děti
21	29	23	41		Základní školy
6 372	4 820	6 361	9 241	osoby	žáci celkem
2	2	2	3		Gymnázia
932	735	758	1 325	osoby	žáci denního studia
7	4	7	12		Střední odborné školy
1 730	412	2 203	2 799	osoby	žáci denního studia
2	4	4	7		Střední odborná učiliště
1 063	789	1 226	2 222	osoby	žáci denního studia
3	1	3	2		Vyšší odborné školy
261	143	311	298	osoby	žáci denního studia
1	-	-	-		Vysoké školy (počet škol)
					Kultura
2	1	2	1		Divadla
6	6	8	9		Stálá kina a multikina
6	10	10	11		Muzea (včetně poboček)
91	44	82	104		Veřejné knihovny (včetně poboček)
					Zdravotnictví
230	153	198	350	přep. osoby	Lékaři celkem
230	153	195	331	přep. osoby	z toho v nestátních zařízeních
3,3	3,0	2,8	3,4		na 1 000 obyvatel
305	337	351	292	osoby	Obyvatelé na 1 lékaře
1	2	1	2		Nemocnice
2	2	2	1		Odborné léčebné ústavy
1	1	1	-		z toho léčebny pro dlouhodobě nemocné
184	117	147	263	přep. osoby	Lékaři v ambulantní péči
382	441	473	389	osoby	obyvatelé na 1 lékaře
					Samostatné ordinace praktického lékaře
33	27	30	50		pro dospělé
12	13	15	23		pro děti a dorost
28	24	29	62		stomatologa
21	16	15	22		Lékárny a výdejny
-	-	-	15		Místa v jeslích
					Pracovní neschopnost
24 600	16 017	26 167	41 556	osoby	Průměrný počet nemocensky pojištěných
5,421	7,436	6,478	6,435	%	Průměrná pracovní neschopnost
4,850	6,631	5,627	5,736	%	pro nemoc
0,242	0,295	0,358	0,346	%	pro pracovní úrazy
0,328	0,510	0,493	0,352	%	pro ostatní úrazy
					Sociální zabezpečení
5	8	12	8		Zařízení sociální péče celkem[6)]
i.d.	472	795	541		místa[6)]

Tab. 4. Vybrané ukazatele podle okresů v roce 2004

	Měřicí jednotka	Jihočeský kraj	v tom okresy		
			České Budějovice	Český Krumlov	Jindřichův Hradec
Příjemci důchodů celkem	osoby	156 986	44 575	12 617	23 442
starobních plných	osoby	80 655	22 762	6 820	12 408
Průměrný měsíční důchod celkem	Kč	7 035	7 101	6 997	6 997
starobní plný	Kč	7 162	7 301	7 077	7 048
Kriminalita, nehody					
Zjištěné trestné činy		16 396	6 245	1 611	1 779
na 1 000 obyvatel		26,2	34,8	26,9	19,2
Dopravní nehody		13 707	4 847	1 335	1 638
usmrcení	osoby	103	24	10	16
těžce zranění	osoby	335	98	47	44
lehce zranění	osoby	2 014	710	146	373
způsobené hmotné škody	mil. Kč	652,2	245,4	59,3	68,0
Organizační struktura					
Počet registrovaných subjektů (k 31. 12.)		142 796	43 453	13 223	18 141
z toho:					
obchodní společnosti celkem		11 123	4 862	995	1 216
družstva		701	392	28	72
státní podniky		40	15	3	4
soukromí podnikatelé		102 538	31 010	9 720	12 679
zemědělští podnikatelé a samostatně hospodařící rolníci		8 473	1 371	588	1 311
Stavebnictví[7)]					
Počet podniků		164	65	16	21
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. osoby	9 157	3 930	596	1 239
Stavební práce podle dodavatelských smluv	mil. Kč b. c.	13 558	6 924	556	1 217
Stavební povolení					
Vydaná stavební povolení		10 739	2 760	952	2 064
Předpokládaná hodnota staveb	mil. Kč b. c.	14 729	4 652	1 501	1 915
Cestovní ruch					
Hromadná ubytovací zařízení		1 007	119	273	198
lůžka		51 685	9 658	10 085	9 261
Životní prostředí					
Měrné emise (REZZO 1 - 3)[8)]					
oxid siřičitý SO_2	t/km^2	1,13	3,17	0,45	0,35
oxidy dusíku NO_x	t/km^2	0,47	1,33	0,23	0,23
oxid uhelnatý CO	t/km^2	1,19	1,55	0,73	0,80

[1)] zemřelí do 1 roku na 1 000 živě narozených

[2)] zemřelí do 28 dnů na 1 000 živě narozených

[3)] potraty na 1 000 narozených celkem

[4)] bez menších podniků, podle sídla podniku

[5)] evidovaná nezaměstnanost podle údajů úřadů práce

[6)] předběžné údaje

[7)] stavební podniky s 20 a více zaměstnanci, sídlo v okrese

[8)] údaje za rok 2003

dokončení

v tom okresy				Měřicí jednotka	
Písek	Prachatice	Strakonice	Tábor		
18 894	13 169	18 538	25 751	osoby	Příjemci důchodů celkem
9 912	5 747	9 439	13 567	osoby	starobních plných
7 075	6 740	7 038	7 094	Kč	Průměrný měsíční důchod celkem
7 128	7 071	7 150	7 146	Kč	starobní plný
					Kriminalita, nehody
1 631	1 126	1 751	2 253		Zjištěné trestné činy
23,2	21,9	25,2	22,0		na 1 000 obyvatel
1 328	1 029	1 427	2 103		Dopravní nehody
14	9	11	19	osoby	usmrcení
33	30	38	45	osoby	těžce zranění
159	134	190	302	osoby	lehce zranění
70,6	51,4	61,0	96,4	mil. Kč	způsobené hmotné škody
					Organizační struktura
15 813	12 304	15 212	24 650		Počet registrovaných subjektů (k 31. 12.)
					z toho:
878	784	973	1 415		obchodní společnosti celkem
46	30	62	71		družstva
4	3	2	9		státní podniky
11 453	8 763	10 483	18 430		soukromí podnikatelé
1 231	1 135	1 323	1 514		zemědělští podnikatelé a samostatně hospodařící rolníci
					Stavebnictví[7)]
12	13	15	22		Počet podniků
581	557	1 302	952	fyz. osoby	Průměrný evidenční počet zaměstnanců
781	1 351	1 347	1 382	mil. Kč b. c.	Stavební práce podle dodavatelských smluv
					Stavební povolení
980	898	1 307	1 778		Vydaná stavební povolení
976	1 432	951	3 302	mil. Kč b. c.	Předpokládaná hodnota staveb
					Cestovní ruch
80	190	58	89		Hromadná ubytovací zařízení
5 881	7 276	3 800	5 724		lůžka
					Životní prostředí
					Měrné emise (REZZO 1 - 3)[8)]
1,38	0,22	1,85	0,76	t/km^2	oxid siřičitý SO_2
0,40	0,14	0,55	0,39	t/km^2	oxidy dusíku NO_x
1,53	0,71	1,71	1,71	t/km^2	oxid uhelnatý CO

Tab. 5 Vybrané údaje o správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2004

	Počet					Výměra (ha)	Podíl (%)		
	obcí	částí obcí	katastrů	obyvatel	jednotek v RES		zemědělské půdy	lesních pozemků	zastavěných ploch
Jihočeský kraj	**623**	**1 975**	**1 617**	**625 712**	**142 796**	**1 005 731**	**49,2**	**37,4**	**1,0**
v tom správní obvody:									
Blatná	26	66	55	13 572	2 775	27 879	61,0	24,7	1,3
České Budějovice	79	184	146	148 266	37 289	92 379	54,0	29,1	1,7
Český Krumlov	31	137	113	40 907	9 559	113 032	33,1	47,6	0,5
Dačice	23	95	85	20 136	3 484	47 188	59,5	31,9	0,9
Jindřichův Hradec	58	148	143	47 377	9 693	93 323	49,1	37,5	0,9
Kaplice	15	76	63	19 237	3 664	48 473	41,8	48,4	0,5
Milevsko	26	103	77	19 048	4 193	38 509	59,3	30,4	1,3
Písek	49	157	116	51 090	11 572	74 170	54,1	34,2	1,4
Prachatice	44	162	130	33 825	7 899	83 967	40,5	47,3	0,6
Soběslav	31	60	55	22 002	4 843	32 424	59,5	25,4	1,3
Strakonice	69	153	148	44 781	9 840	57 406	66,8	21,3	1,5
Tábor	79	288	198	80 197	19 794	100 209	59,2	30,5	1,4
Trhové Sviny	16	90	68	17 575	3 297	45 205	47,3	41,2	0,8
Třeboň	25	46	43	25 145	4 964	53 866	33,4	46,2	0,9
Týn nad Vltavou	14	59	47	13 798	2 928	26 242	60,4	27,5	1,3
Vimperk	21	107	94	17 703	4 405	53 537	29,6	59,7	0,5
Vodňany	17	44	36	11 053	2 597	17 923	64,2	23,0	1,5

Tab. 6 Bydlení a bytová výstavba podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností

	Byty celkem	v tom		Nebydlené byty užívané k rekreaci	Dokončené byty		Zrušené byty
		trvale obydlené	neobydlené		celkem	na 1 000 obyvatel	
	SLDB k 1. 3. 2001				v roce 2004		
Jihočeský kraj	**279 892**	**231 281**	**48 611**	**23 851**	**2 193**	**3,5**	**46**
v tom správní obvody:							
Blatná	6 727	4 988	1 739	1 126	52	3,8	1
České Budějovice	63 426	56 304	7 122	1 726	826	5,6	14
Český Krumlov	17 144	14 734	2 410	647	48	1,2	-
Dačice	8 358	6 789	1 569	840	43	2,1	-
Jindřichův Hradec	20 962	16 806	4 156	2 514	112	2,4	3
Kaplice	7 702	6 671	1 031	438	53	2,8	1
Milevsko	9 572	7 229	2 343	1 386	76	4,0	4
Písek	24 608	19 684	4 924	2 658	31	0,6	-
Prachatice	14 990	12 070	2 920	1 576	79	2,3	1
Soběslav	9 865	8 089	1 776	905	104	4,7	3
Strakonice	20 439	16 807	3 632	1 796	121	2,7	1
Tábor	36 029	30 018	6 011	3 205	311	3,9	12
Trhové Sviny	8 170	6 163	2 007	1 179	65	3,7	-
Třeboň	11 780	9 346	2 434	1 110	158	6,3	1
Týn nad Vltavou	6 318	4 971	1 347	777	19	1,4	-
Vimperk	8 443	6 520	1 923	1 319	89	5,0	2
Vodňany	5 359	4 092	1 267	649	6	0,5	3

Tab. 7 Pohyb obyvatelstva ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v roce 2004

	Sňatky	Rozvody	Živě narození	Potraty	Zemřelí	Přirozený přírůstek	Přírůstek stěhováním	Celkový přírůstek
Jihočeský kraj	**3 028**	**1 827**	**5 941**	**2 435**	**6 440**	**-499**	**670**	**171**
v tom správní obvody:								
Blatná	53	33	132	50	194	-62	13	-49
České Budějovice	741	459	1 416	632	1 394	22	216	238
Český Krumlov	209	129	400	186	417	-17	88	71
Dačice	92	49	176	56	213	-37	-18	-55
Jindřichův Hradec	216	141	447	157	471	-24	91	67
Kaplice	94	62	213	117	152	61	71	132
Milevsko	55	41	130	69	169	-39	8	-31
Písek	258	176	442	200	558	-116	166	50
Prachatice	188	92	352	154	331	21	4	25
Soběslav	93	53	193	55	268	-75	65	-10
Strakonice	194	130	453	150	516	-63	-64	-127
Tábor	392	222	764	293	812	-48	-76	-124
Trhové Sviny	105	39	182	75	174	8	62	70
Třeboň	117	67	218	84	303	-85	-30	-115
Týn nad Vltavou	75	55	128	54	134	-6	11	5
Vimperk	86	50	185	60	189	-4	30	26
Vodňany	60	29	110	43	145	-35	33	-2
	Relativní údaje (na 1 000 obyvatel středního stavu)							
Jihočeský kraj	**4,8**	**2,9**	**9,5**	**3,9**	**10,3**	**-0,8**	**1,1**	**0,3**
v tom správní obvody:								
Blatná	3,9	2,4	9,7	3,7	14,3	-4,6	1,0	-3,6
České Budějovice	5,0	3,1	9,6	4,3	9,4	0,1	1,5	1,6
Český Krumlov	5,1	3,2	9,8	4,6	10,2	-0,4	2,2	1,7
Dačice	4,6	2,4	8,7	2,8	10,6	-1,8	-0,9	-2,7
Jindřichův Hradec	4,6	3,0	9,4	3,3	9,9	-0,5	1,9	1,4
Kaplice	4,9	3,2	11,1	6,1	7,9	3,2	3,7	6,9
Milevsko	2,9	2,2	6,8	3,6	8,9	-2,0	0,4	-1,6
Písek	5,1	3,4	8,7	3,9	10,9	-2,3	3,3	1,0
Prachatice	5,6	2,7	10,4	4,6	9,8	0,6	0,1	0,7
Soběslav	4,2	2,4	8,8	2,5	12,2	-3,4	3,0	-0,5
Strakonice	4,3	2,9	10,1	3,3	11,5	-1,4	-1,4	-2,8
Tábor	4,9	2,8	9,5	3,7	10,1	-0,6	-0,9	-1,5
Trhové Sviny	6,0	2,2	10,4	4,3	9,9	0,5	3,5	4,0
Třeboň	4,6	2,7	8,6	3,3	12,0	-3,4	-1,2	-4,6
Týn nad Vltavou	5,4	4,0	9,2	3,9	9,7	-0,4	0,8	0,4
Vimperk	4,9	2,8	10,4	3,4	10,7	-0,2	1,7	1,5
Vodňany	5,4	2,6	10,0	3,9	13,1	-3,2	3,0	-0,2

Tab. 8 Nezaměstnanost podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2004

	Registrovaní uchazeči o zaměstnání						Míra nezaměstnanosti (%)[1]	
	celkem	z toho podíl (v %)						
		ženy	ve věku		délka evidence			
			do 24 let	50 a více	6 - 12 měs.	1 rok a více	celkem	ženy
Jihočeský	**23 021**	**54,2**	**21,9**	**22,0**	**16,4**	**26,5**	**7,18**	**8,73**
v tom správní obvody								
Blatná	589	49,7	18,3	24,1	15,6	32,1	8,58	9,78
České Budějovice	3 315	55,4	23,6	19,5	18,1	16,6	4,29	5,22
Český Krumlov	2 382	53,4	19,7	25,4	12,5	34,3	10,92	13,18
Dačice	1 165	54,3	23,2	18,1	14,2	34,5	11,61	14,61
Jindřichův Hradec	1 697	58,4	21,2	22,9	16,8	22,9	7,06	9,26
Kaplice	1 104	50,9	22,9	21,4	17,0	39,8	10,72	12,08
Milevsko	870	59,9	17,4	22,2	12,5	36,8	9,11	12,51
Písek	2 188	53,4	18,2	23,4	13,8	26,5	8,42	9,98
Prachatice	1 443	52,3	24,5	22,5	16,8	23,4	8,35	9,84
Soběslav	850	49,6	20,2	23,3	16,0	26,5	7,76	8,82
Strakonice	1 775	54,5	24,5	21,0	17,4	34,5	7,77	9,41
Tábor	2 590	50,3	23,4	20,3	19,6	21,2	6,29	7,09
Trhové Sviny	516	55,2	26,6	21,9	18,4	18,8	5,97	7,65
Třeboň	903	60,6	19,0	26,8	18,6	24,7	7,10	9,65
Týn nad Vltavou	505	64,6	22,4	20,0	18,8	21,6	7,38	10,91
Vimperk	635	49,9	24,4	20,0	17,0	14,2	7,28	8,27
Vodňany	494	58,7	22,5	22,7	17,4	35,4	9,02	12,14

[1] počet registrovaných uchazečů o zaměstnání vztažený k ekonomicky aktivním ze SLDB 2001

KARTOGRAMY

Změna počtu obyvatel mezi roky 2000 – 2004 (stav k 31. 12.) 137
Změna počtu obyvatel v obcích od SLDB 2001 do 31. 12. 2004 137
Index stáří a průměrný věk obyvatel (stav k 31. 12. 2004) 138
Průměrný věk obyvatel obcí k 31. 12. 2004 138
Úhrnná plodnost a podíl dětí narozených mimo manželství v roce 2004 139
Průměrný roční migrační přírůstek (úbytek) obyvatel na 1 000 obyvatel v období 2000 – 2004 139
Příjmy domácností v roce 2002 140
Dokončené byty na 1 000 obyvatel v letech 2000 – 2004 140
Míra registrované nezaměstnanosti k 31. prosinci 2004 (nová metodika) 141
Změna míry registrované nezaměstnanosti mezi roky 2000 a 2004 (stav k 31. 12.) 141
Míra nezaměstnanosti v obcích k 31. 12. 2004 142
Změna míry nezaměstnanosti v obcích mezi roky 2000 a 2004 (stav k 31. 12.) 142
Lůžka v nemocnicích na 1 000 obyvatel v roce 2004 143
Průměrné procento pracovní neschopnosti v roce 2004 143
Příjemci starobních důchodů na 1 000 obyvatel v roce 2004 144
Hrubý domácí produkt a hrubá přidaná hodnota v roce 2004 144
Vývoj hrubého domácího produktu v letech 2000 – 2004 145
Průměrná hrubá měsíční mzda (fyzické osoby) v roce 2004 145
Podíl obhospodařované zemědělské půdy na celkové výměře v roce 2004 146
Stavební práce podle dodavatelských smluv a místa stavby na 1 obyvatele v roce 2004 146
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2004 147
Zahranič ní hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2004 147
Dotace z vyšších rozpočtů do rozpočtů obcí v roce 2004 148
Investiční nákupy z veřejných rozpočtů v roce 2004 148
Měrné emise oxidu siřičitého (SO_2) v roce 2003 (REZZO 1–3) 149
Specifická potřeba vody na 1 obyvatele a podíl domácností napojených na kanalizaci s ČOV v roce 2001 149
Podíl lesní půdy na celkové výměře v roce 2004 150
Pořízené investice na ochranu životního prostředí na 1 000 obyvatel v roce 2003 150

ZKRATKY KRAJŮ A OKRESŮ

Kraje, okresy	Zkratka	Kód
Hlavní město Praha	**PHA**	**CZ010**
Středočeský kraj	**STC**	**CZ020**
Benešov	BN	CZ0201
Beroun	BE	CZ0202
Kladno	KD	CZ0203
Kolín	KO	CZ0204
Kutná Hora	KH	CZ0205
Mělník	ME	CZ0206
Mladá Boleslav	MB	CZ0207
Nymburk	NB	CZ0208
Praha-východ	PY	CZ0209
Praha-západ	PZ	CZ020A
Příbram	PB	CZ020B
Rakovník	RA	CZ020C
Jihočeský kraj	**JHC**	**CZ031**
České Budějovice	CB	CZ0311
Český Krumlov	CK	CZ0312
Jindřichův Hradec	JH	CZ0313
Písek	PI	CZ0314
Prachatice	PT	CZ0315
Strakonice	ST	CZ0316
Tábor	TA	CZ0317
Plzeňský kraj	**PLK**	**CZ032**
Domažlice	DO	CZ0321
Klatovy	KT	CZ0322
Plzeň-město	PM	CZ0323
Plzeň-jih	PJ	CZ0324
Plzeň-sever	PS	CZ0325
Rokycany	RO	CZ0326
Tachov	TC	CZ0327
Karlovarský kraj	**KVK**	**CZ041**
Cheb	CH	CZ0411
Karlovy Vary	KV	CZ0412
Sokolov	SO	CZ0413
Ústecký kraj	**ULK**	**CZ042**
Děčín	DC	CZ0421
Chomutov	CV	CZ0422
Litoměřice	LT	CZ0423
Louny	LN	CZ0424
Most	MO	CZ0425
Teplice	TP	CZ0426
Ústí nad Labem	UL	CZ0427
Liberecký kraj	**LBK**	**CZ051**
Česká Lípa	CL	CZ0511
Jablonec nad Nisou	JN	CZ0512
Liberec	LI	CZ0513
Semily	SM	CZ0514

Kraje, okresy	Zkratka	Kód
Královéhradecký kraj	**HKK**	**CZ052**
Hradec Králové	HK	CZ0521
Jičín	JC	CZ0522
Náchod	NA	CZ0523
Rychnov nad Kněžnou	RK	CZ0524
Trutnov	TU	CZ0525
Pardubický kraj	**PAK**	**CZ053**
Chrudim	CR	CZ0531
Pardubice	PU	CZ0532
Svitavy	SY	CZ0533
Ústi nad Orlici	UO	CZ0534
Vysočina	**VYS**	**CZ061**
Havlíčkův Brod	HB	CZ0611
Jihlava	JI	CZ0612
Pelhřimov	PE	CZ0613
Třebíč	TR	CZ0614
Žďár nad Sázavou	ZR	CZ0615
Jihomoravský kraj	**JHM**	**CZ062**
Blansko	BK	CZ0621
Brno-město	BM	CZ0622
Brno-venkov	BI	CZ0623
Břeclav	BV	CZ0624
Hodonín	HO	CZ0625
Vyškov	VY	CZ0626
Znojmo	ZN	CZ0627
Olomoucky kraj	**OLK**	**CZ071**
Jeseník	JE	CZ0711
Olomouc	OC	CZ0712
Prostějov	PV	CZ0713
Přerov	PR	CZ0714
Šumperk	SU	CZ0715
Zlínský kraj	**ZLK**	**CZ072**
Kroměříž	KM	CZ0721
Uherské Hradiště	UH	CZ0722
Vsetín	VS	CZ0723
Zlín	ZL	CZ0724
Moravskoslezský kraj	**MSK**	**CZ080**
Bruntál	BR	CZ0801
Frýdek-Místek	FM	CZ0802
Karviná	KI	CZ0803
Nový Jičín	NJ	CZ0804
Opava	OP	CZ0805
Ostrava-město	OV	CZ0806

Změna počtu obyvatel mezi roky 2000 a 2004 (stav k 31. 12.)

průměr ČR: -0,11
minimum: -2,39 Brno - město
maximum: 11,45 Praha - západ

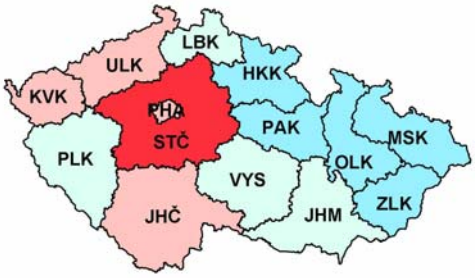

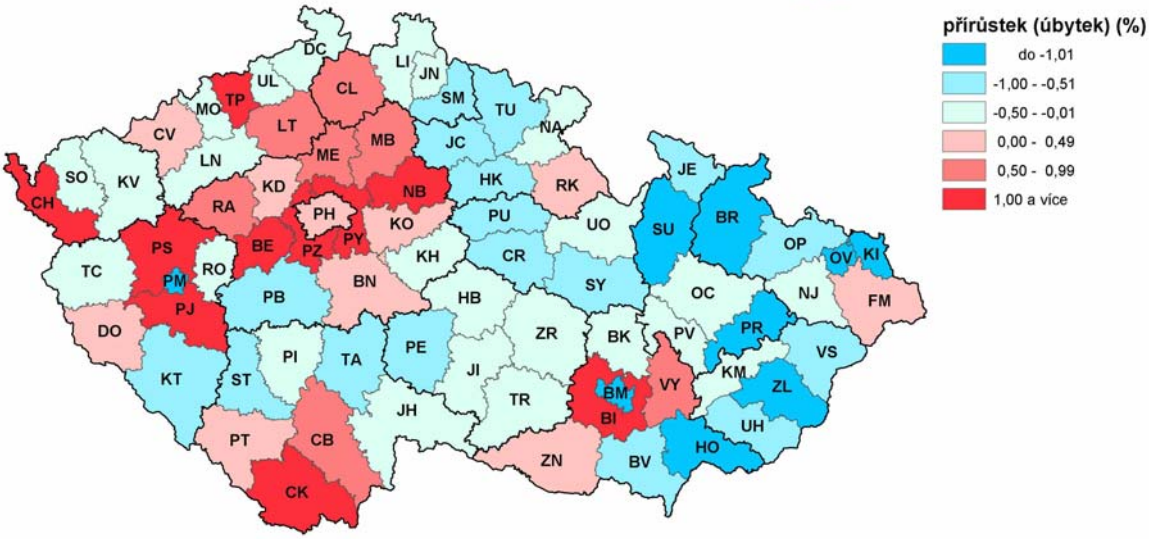

Změna počtu obyvatel v obcích od SLDB 2001 do 31. 12. 2004

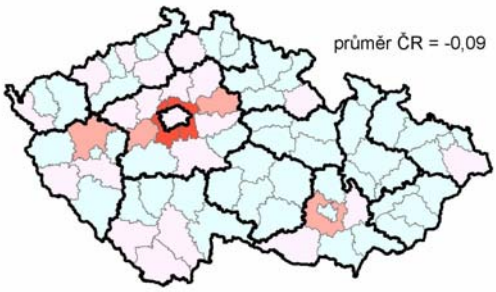

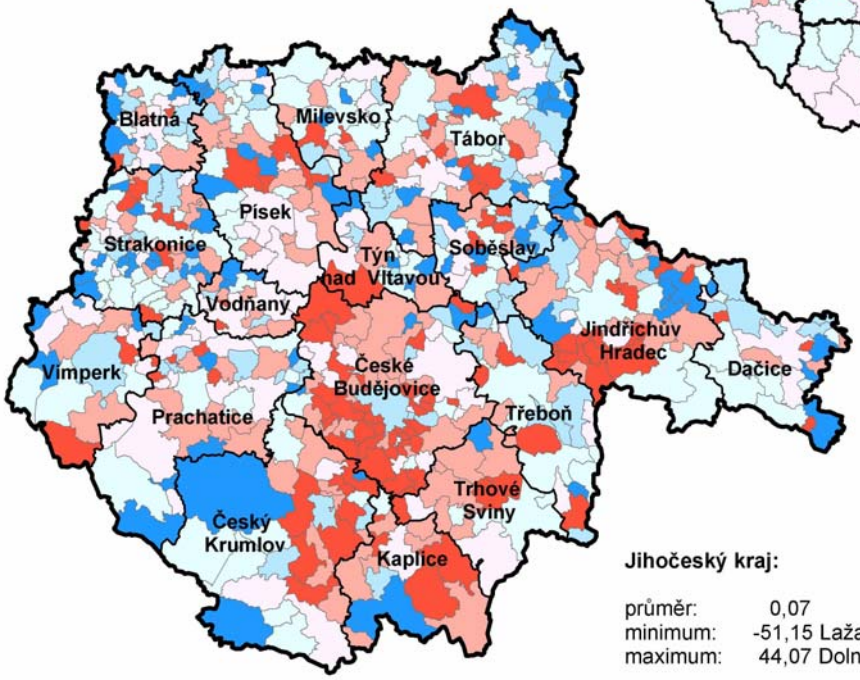

Jihočeský kraj:

průměr: 0,07
minimum: -51,15 Lažany
maximum: 44,07 Dolní Třebonín

Index stáří a průměrný věk obyvatel (stav k 31.12.2004)

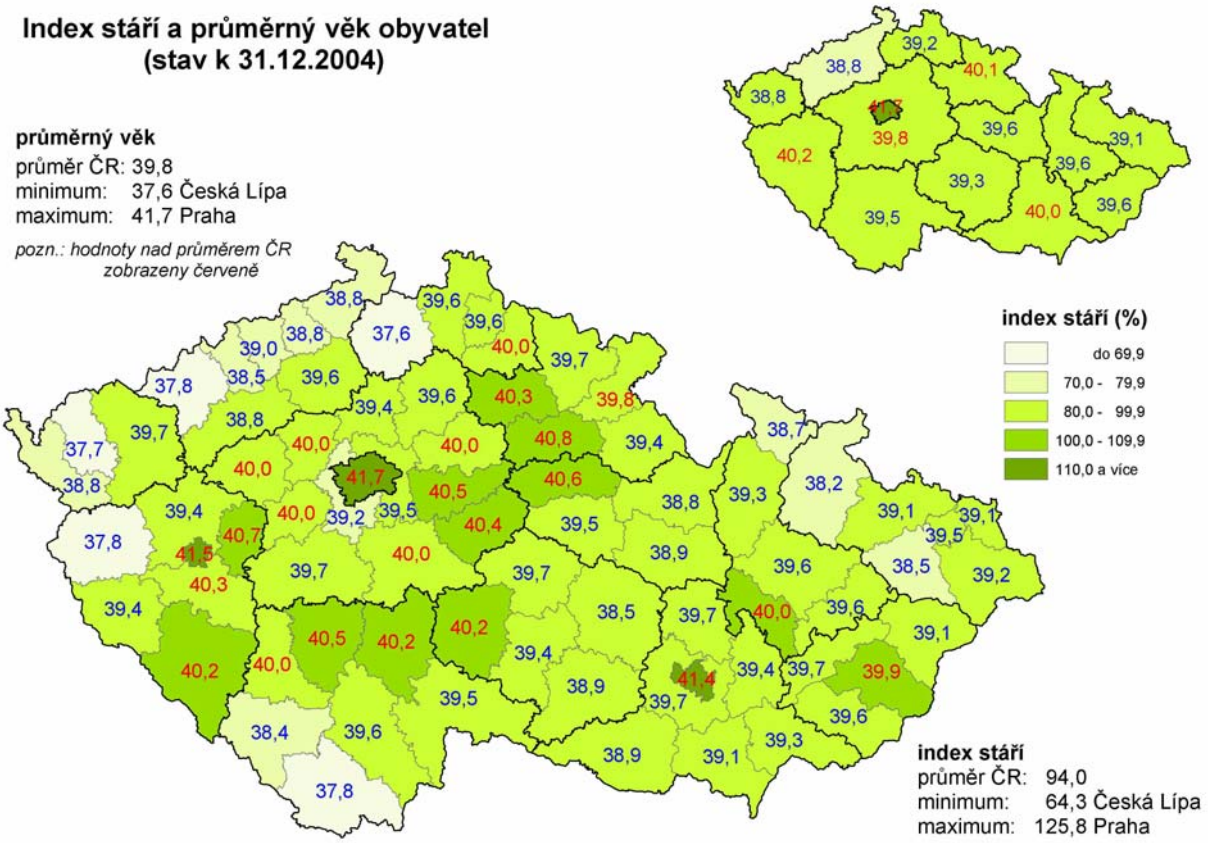

Průměrný věk obyvatel obcí k 31.12.2004

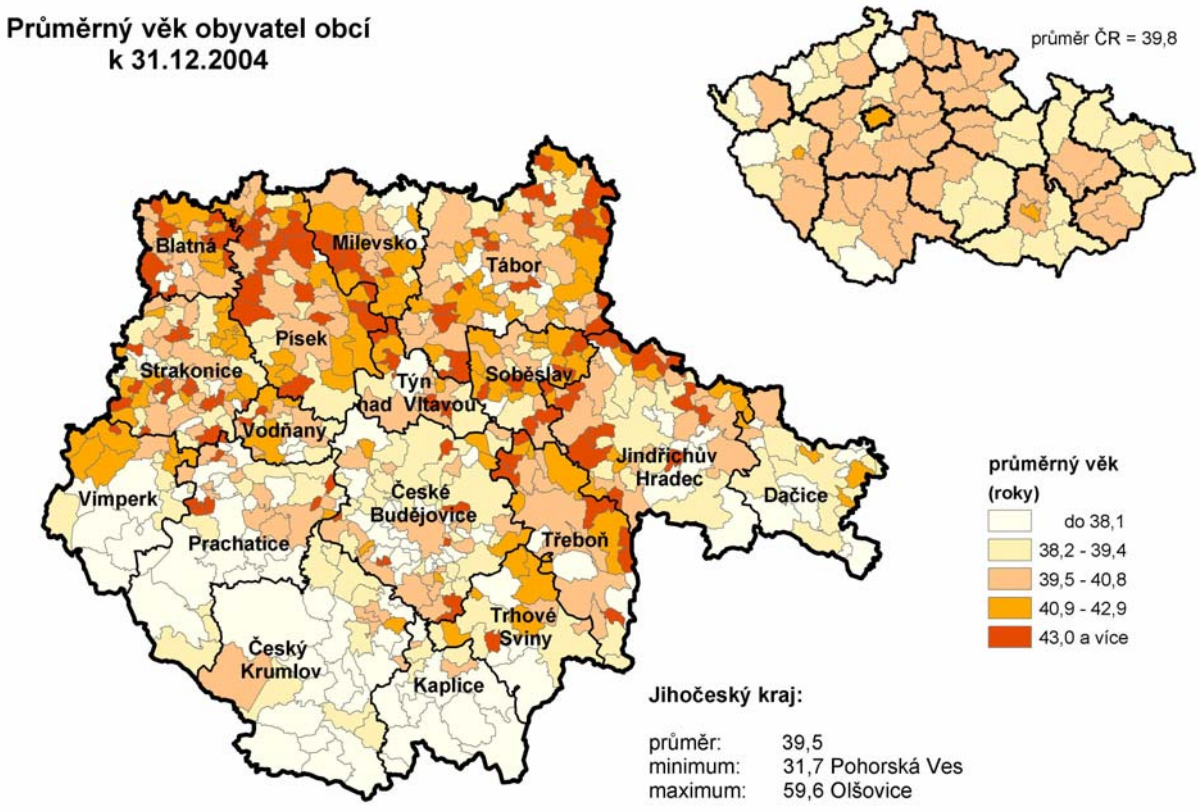

Pozn.: rozdělení hodnot metodou pentil

Úhrnná plodnost a podíl dětí narozených mimo manželství v roce 2004

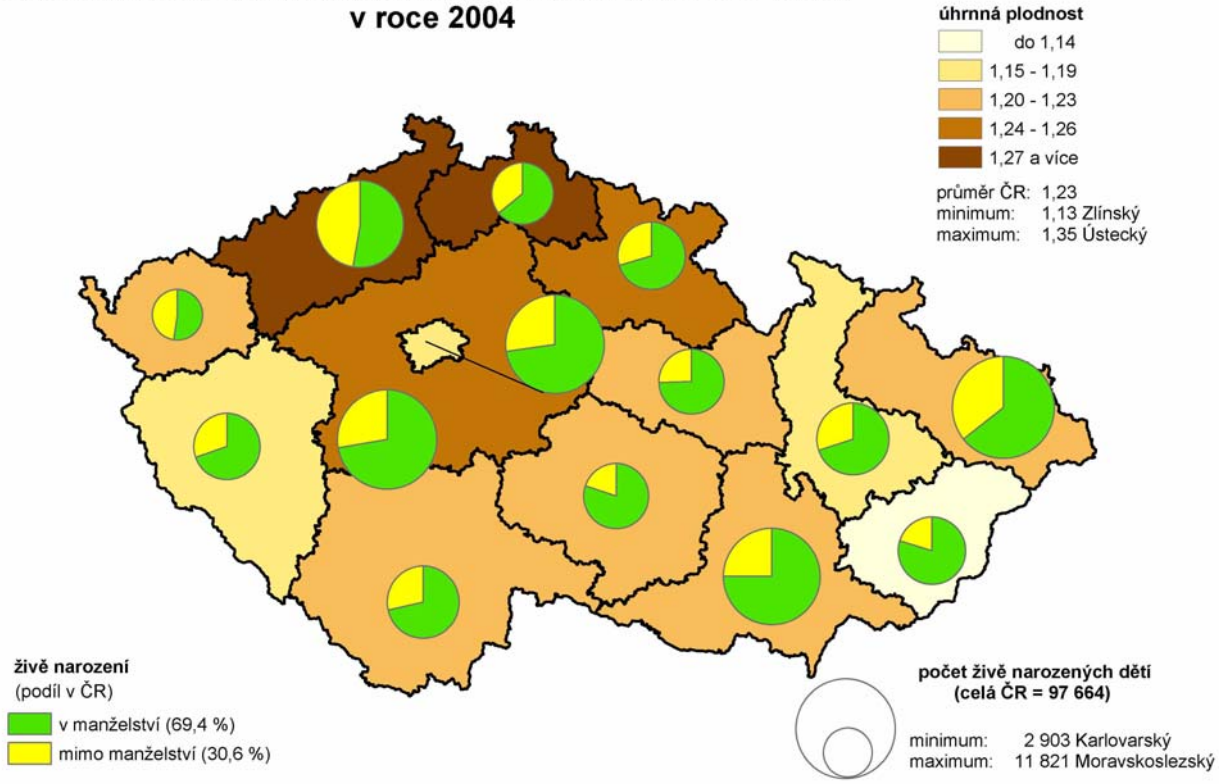

Průměrný roční migrační přírůstek (úbytek) obyvatel na 1 000 obyvatel v období 2000 – 2004

průměr ČR: 5,4
minimum: -3,9 Brno - město
maximum: 27,2 Praha - západ

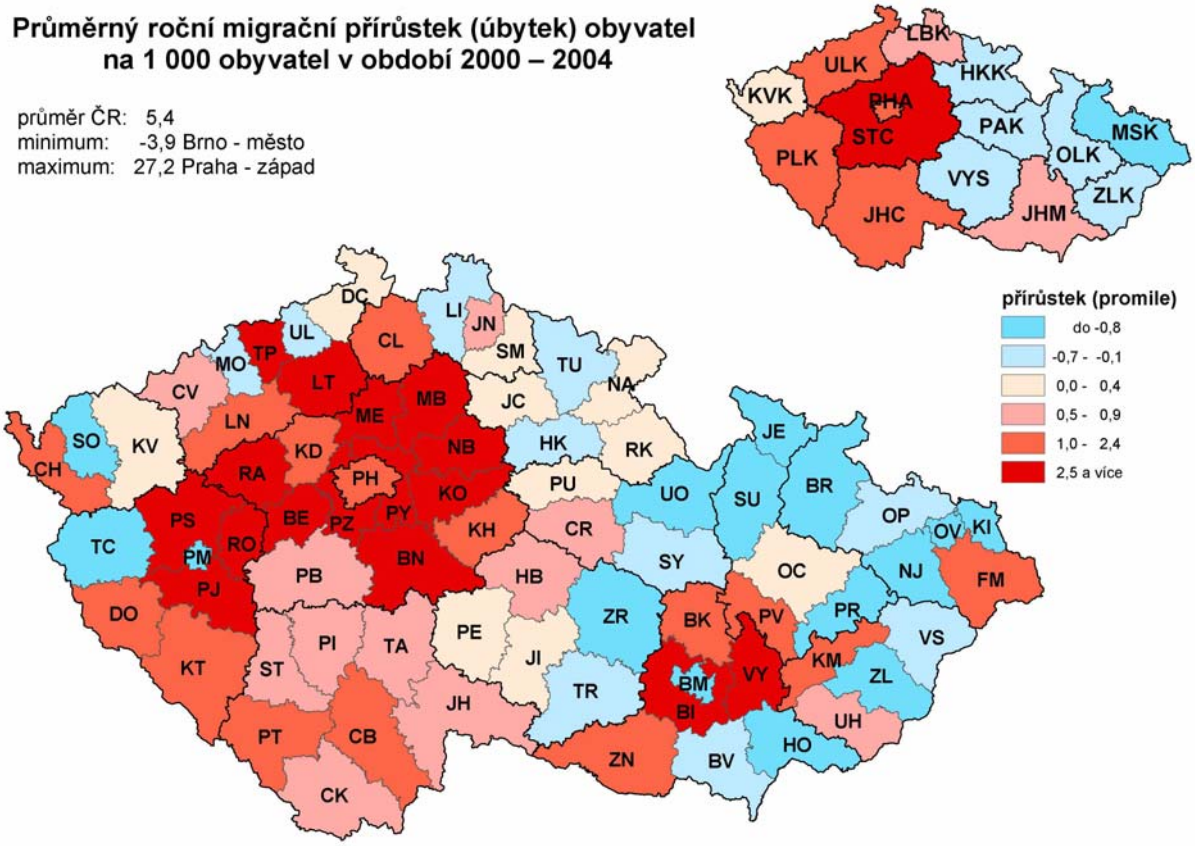

Příjmy domácností v roce 2002

(průměrný čistý měsíční příjem na osobu)

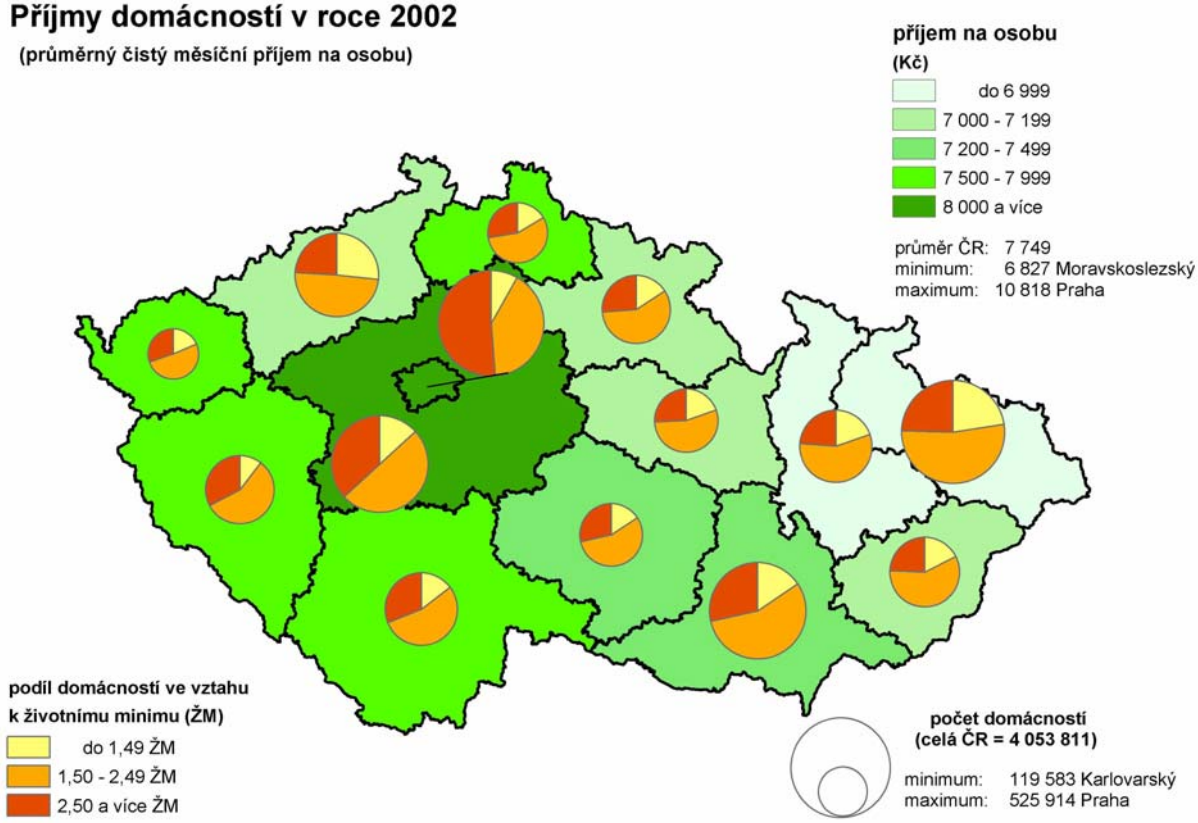

Dokončené byty na 1 000 obyvatel v letech 2000 – 2004

průměr ČR: 13,4
minimum: 2,7 Most
maximum: 51,2 Praha - západ

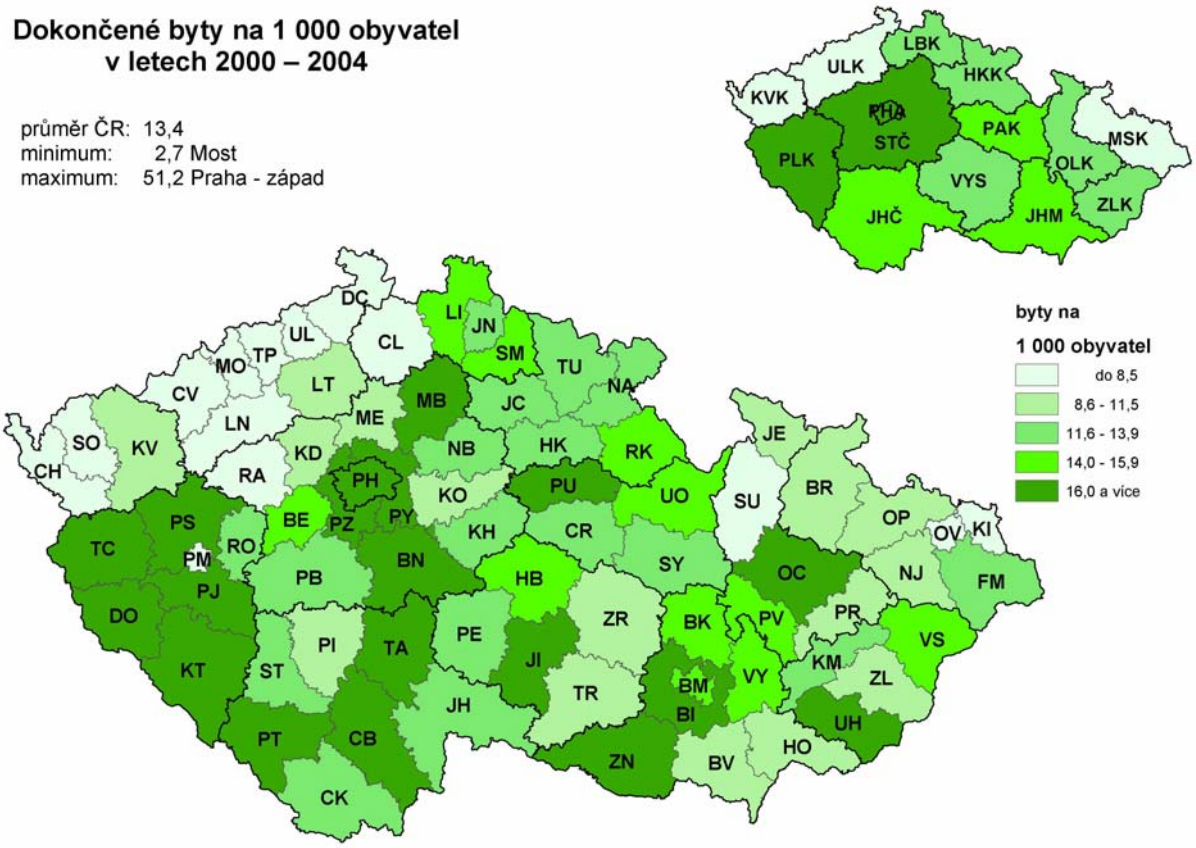

Míra registrované nezaměstnanosti k 31. 12. 2004 (nová metodika)

průměr ČR: 9,47
minimum: 2,94 Praha - západ
maximum: 22,71 Most

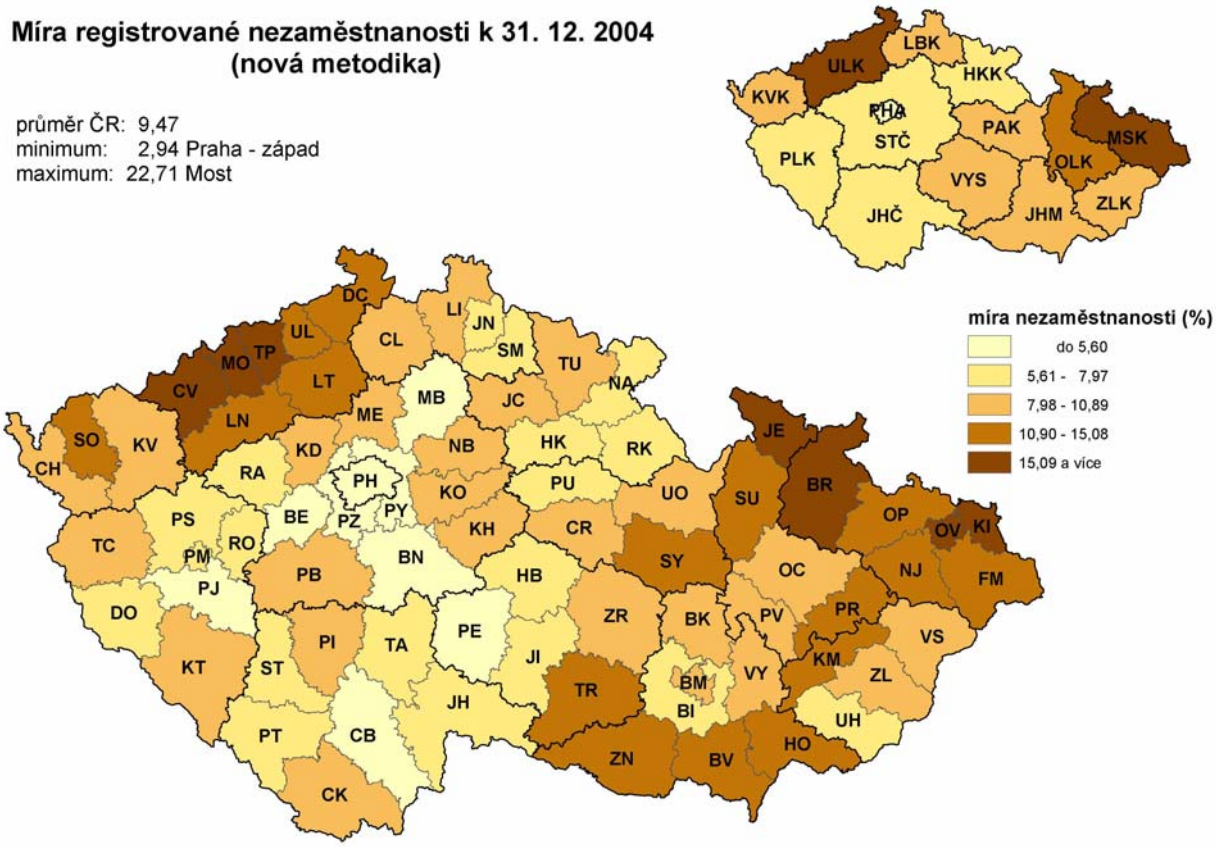

Změna míry registrované nezaměstnanosti mezi roky 2000 a 2004 (stav k 31. 12.)

průměr ČR: 1,55
minimum: -1,12 Rakovník
maximum: 5,86 Jeseník

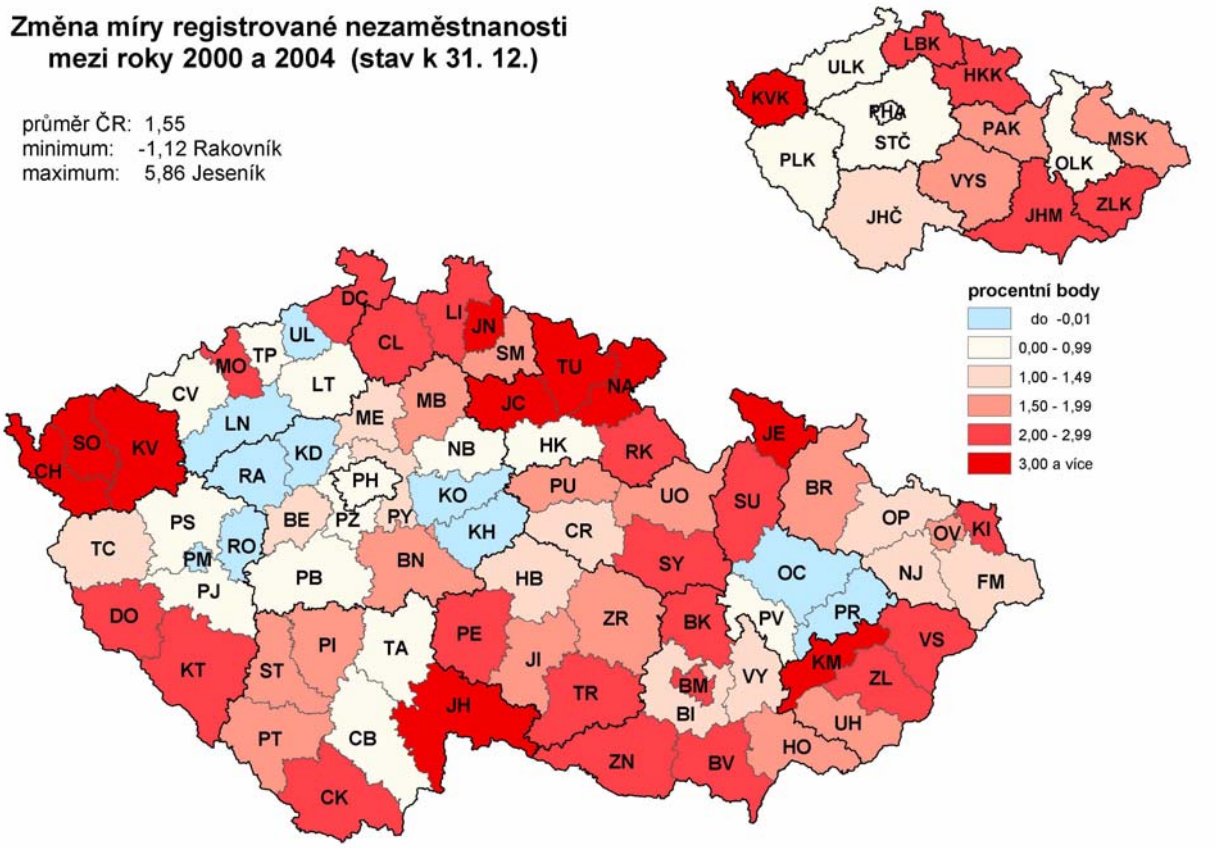

Míra nezaměstnanosti v obcích k 31.12.2004

(registrovaní uchazeči k ekonomicky aktivním ze SLDB 2001)

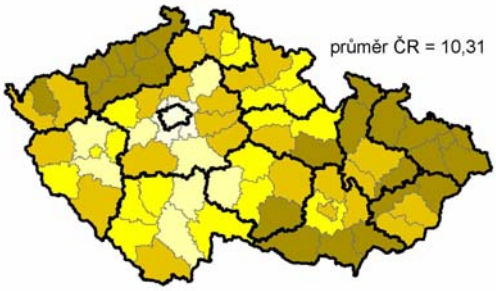

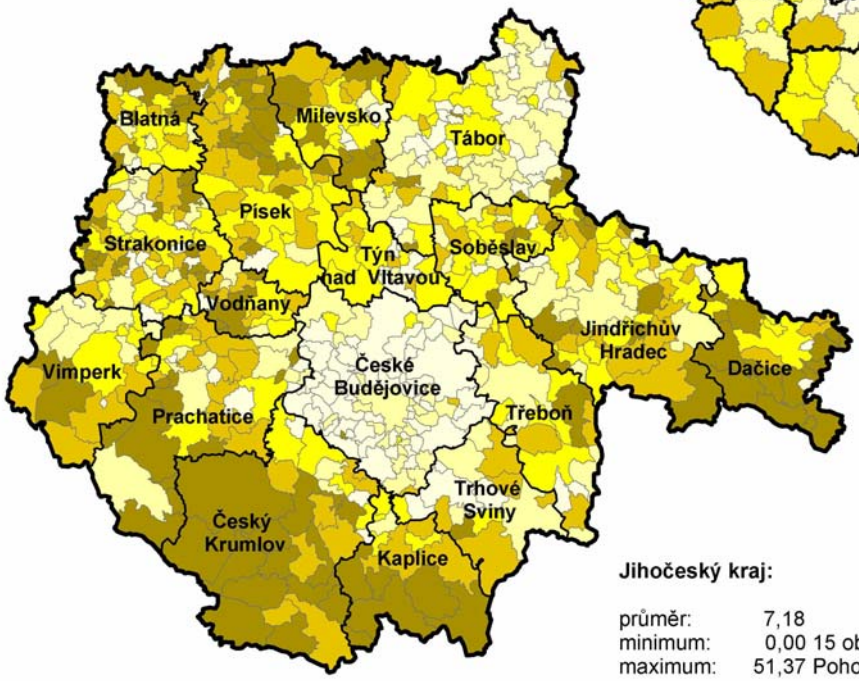

míra nezaměstnanosti (%)

- do 4,49
- 4,50 - 6,79
- 6,80 - 8,79
- 8,80 - 11,99
- 12,00 a více

Jihočeský kraj:

průměr: 7,18
minimum: 0,00 15 obcí
maximum: 51,37 Pohorská Ves

Změna míry nezaměstnanosti v obcích mezi roky 2000 a 2004 (stav k 31. 12.)

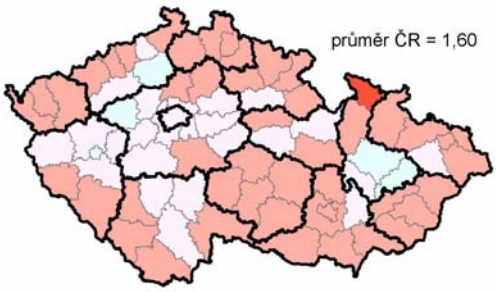

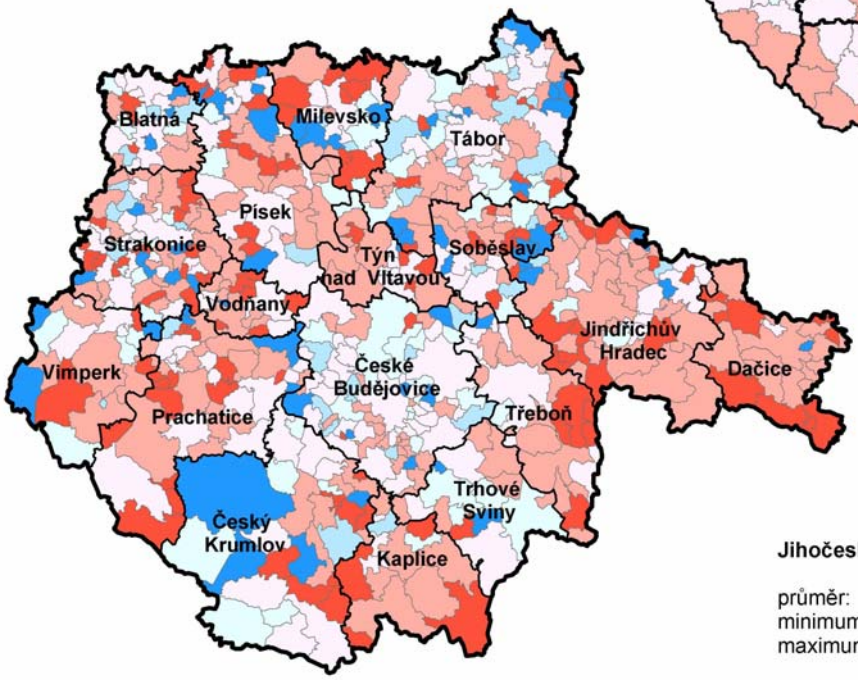

procentní body

- do -3,01
- -3,00 - -1,51
- -1,50 - -0,01
- 0,00 - 1,49
- 1,50 - 4,49
- 4,50 a více

Jihočeský kraj:

průměr: 1,41
minimum: -18,18 Probulov
maximum: 28,57 Hájek

Lůžka v nemocnicích na 1 000 obyvatel v roce 2004

průměr ČR: 6,42
minimum: 0,00 Plzeň - sever
maximum: 14,41 Plzeň - město

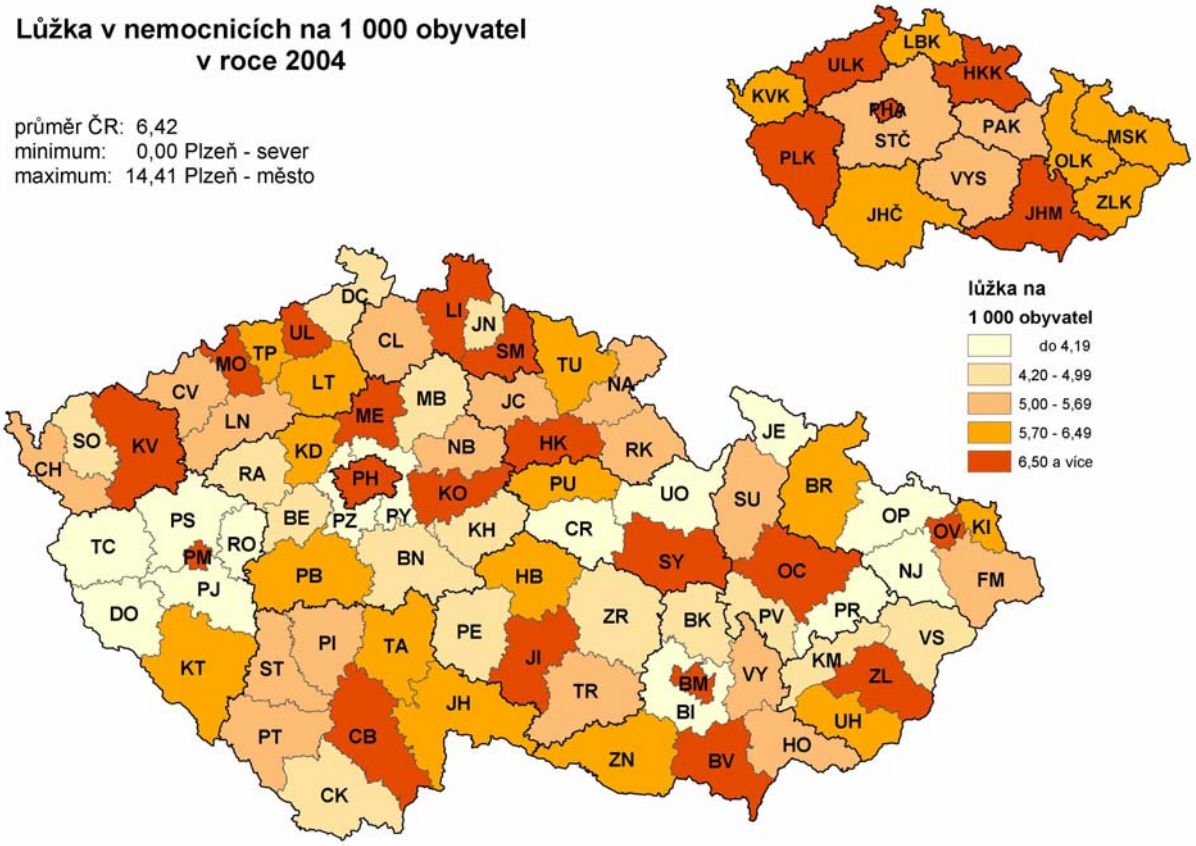

Průměrné procento pracovní neschopnosti v roce 2004

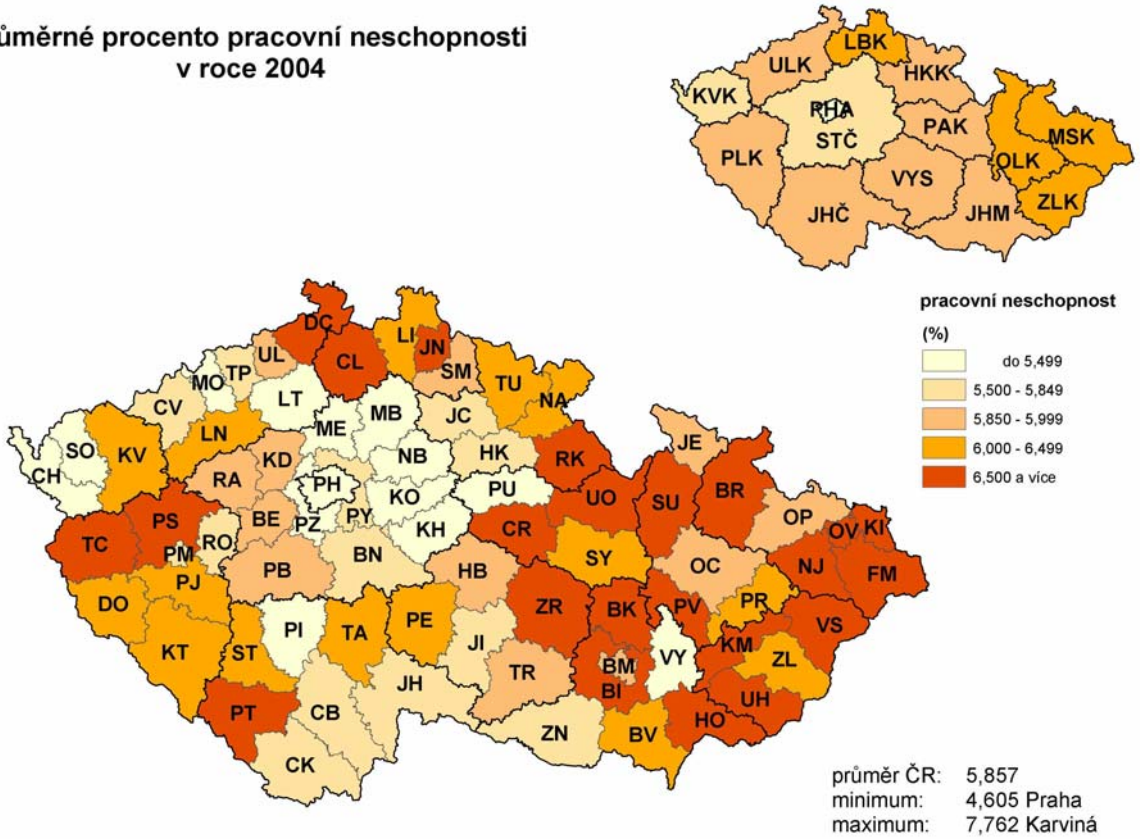

průměr ČR: 5,857
minimum: 4,605 Praha
maximum: 7,762 Karviná

Příjemci starobních důchodů na 1 000 obyvatel v roce 2004

průměr ČR: 134,2
minimum: 105,0 Česká Lípa
maximum: 156,9 Plzeň - město

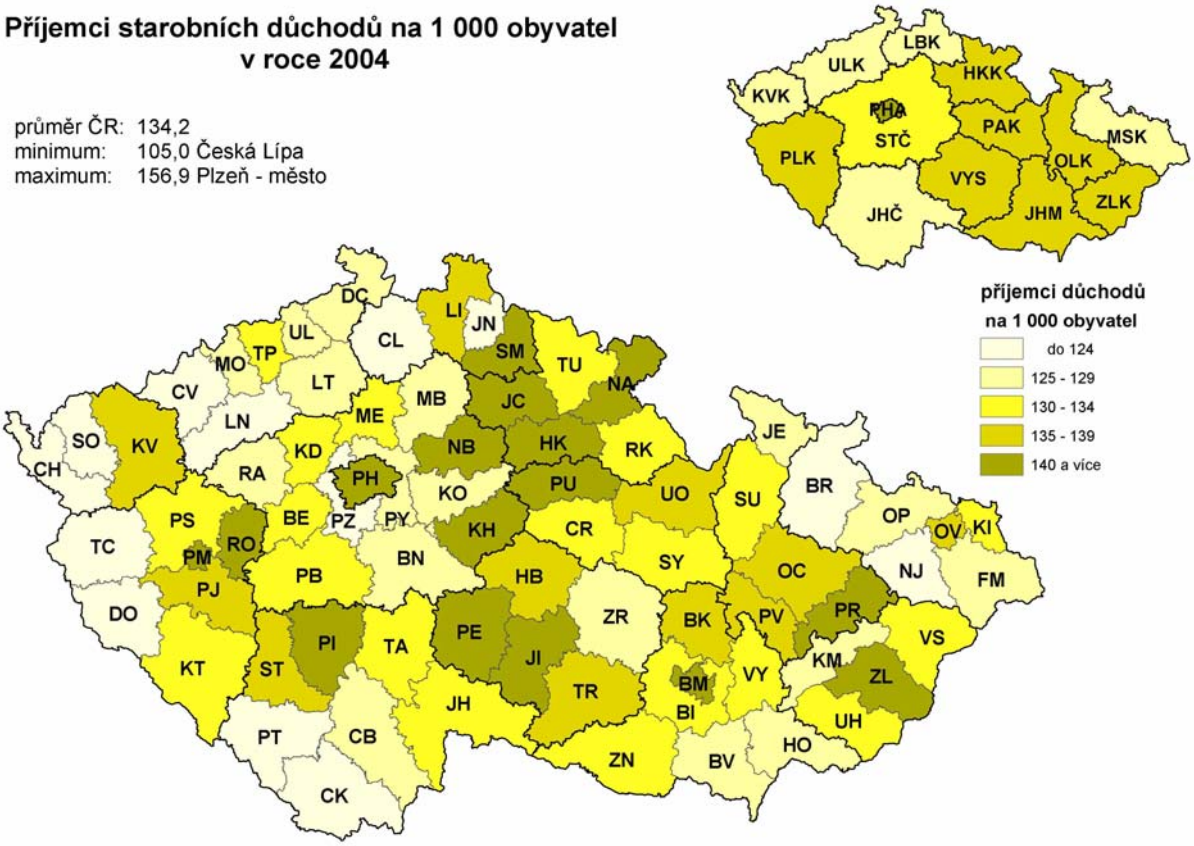

Průměrná hrubá měsíční mzda (fyzické osoby) v roce 2004

průměr ČR: 18 035
minimum: 13 860 Jeseník
maximum: 20 112 Mladá Boleslav
(mimo Prahu)

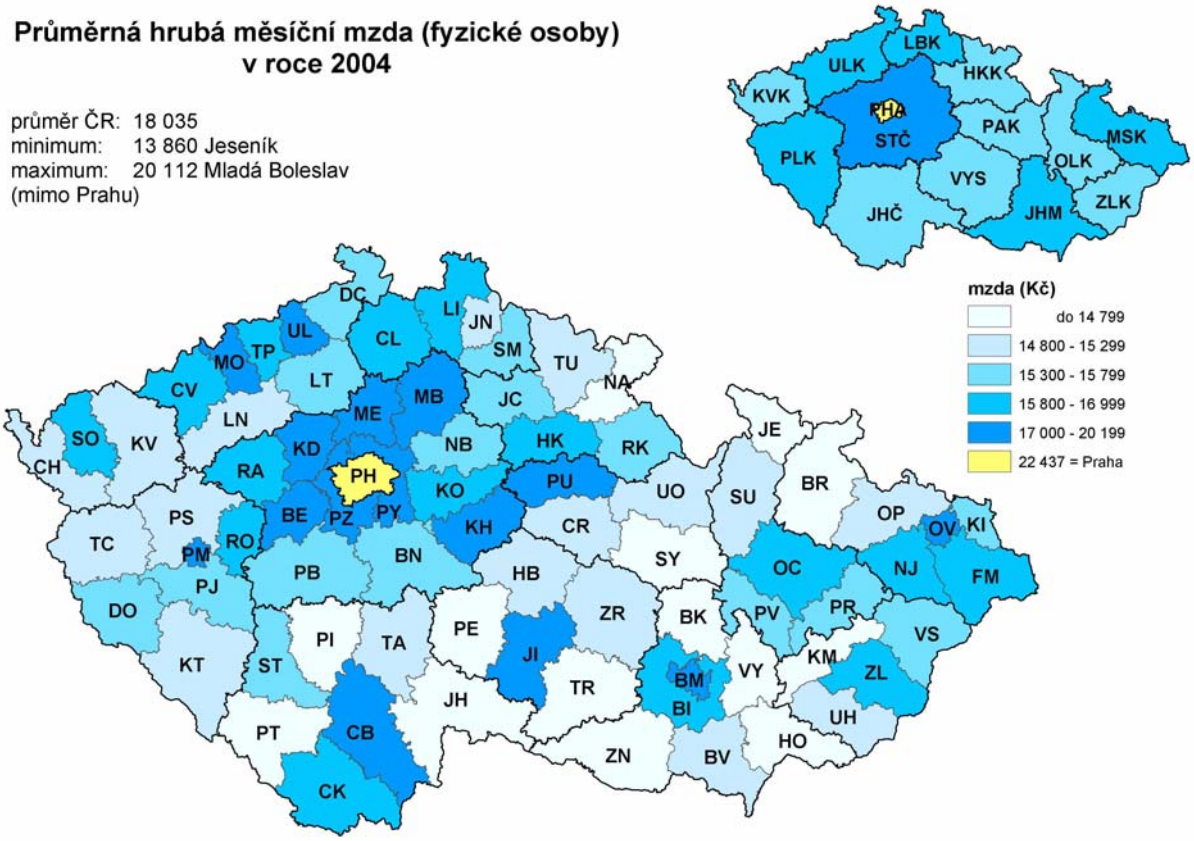

Hrubý domácí produkt (HDP) a hrubá přidaná hodnota (HPH) v roce 2004

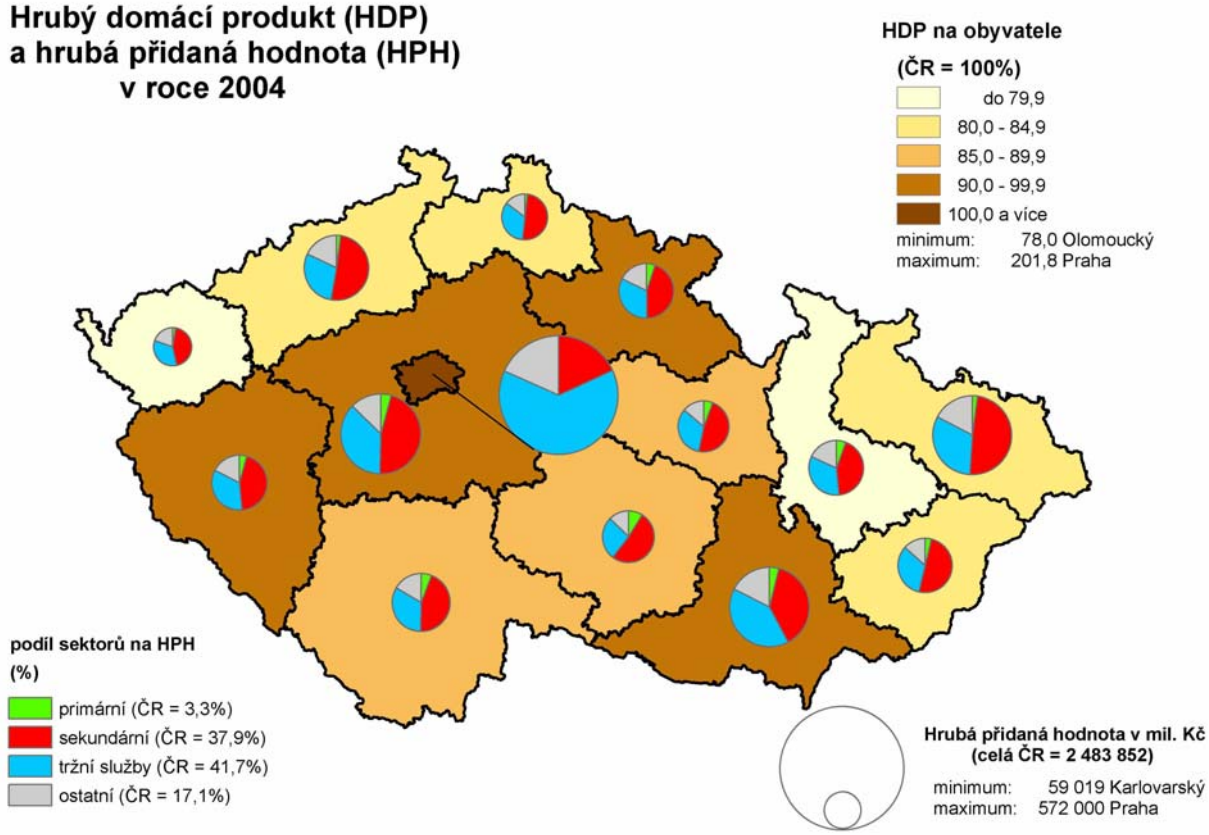

Vývoj hrubého domácího produktu v letech 2000 – 2004

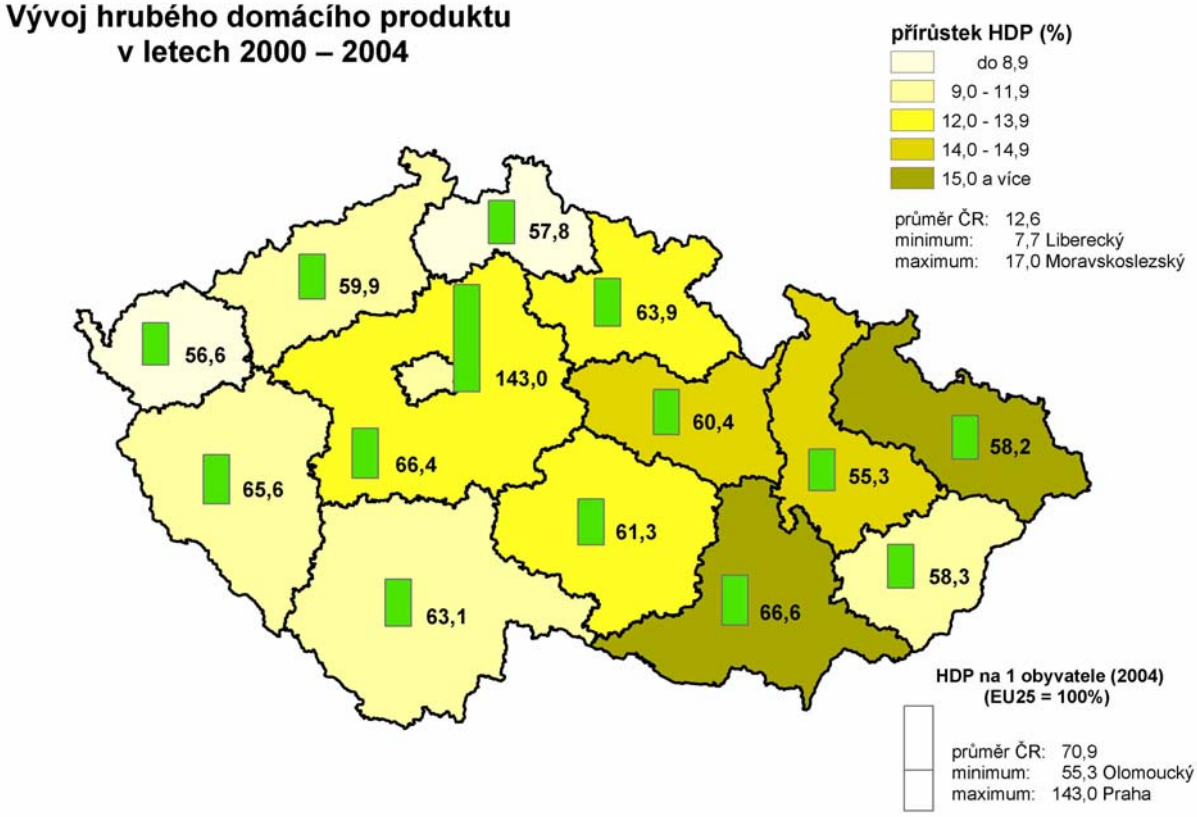

Podíl obhospodařované zemědělské půdy na celkové výměře v roce 2000

průměr ČR: 46,2
minimum: 13,3 Karviná
maximum: 66,0 Hradec Králové

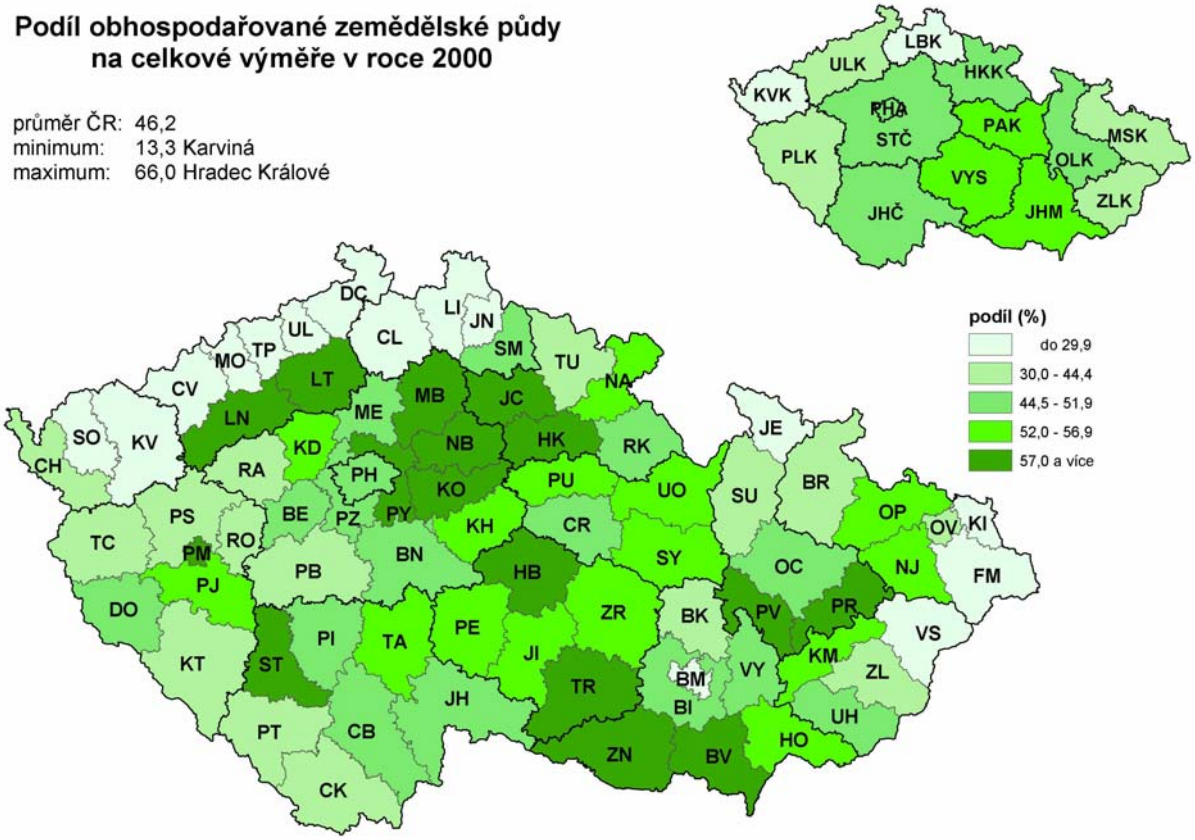

Stavební práce podle dodavatelských smluv a místa stavby na 1 obyvatele v roce 2004

průměr ČR: 26 851
minimum: 8 742 Česká Lípa
maximum: 82 034 Plzeň - město

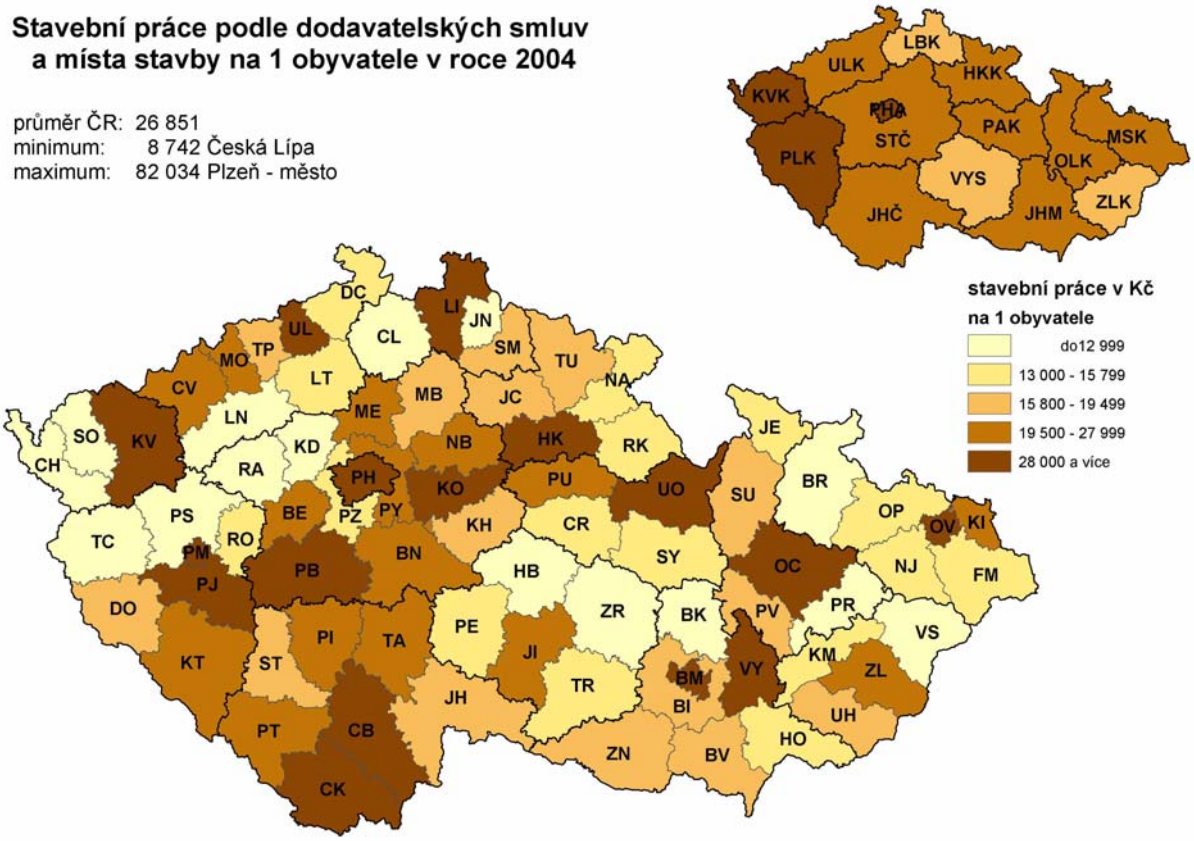

Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2004

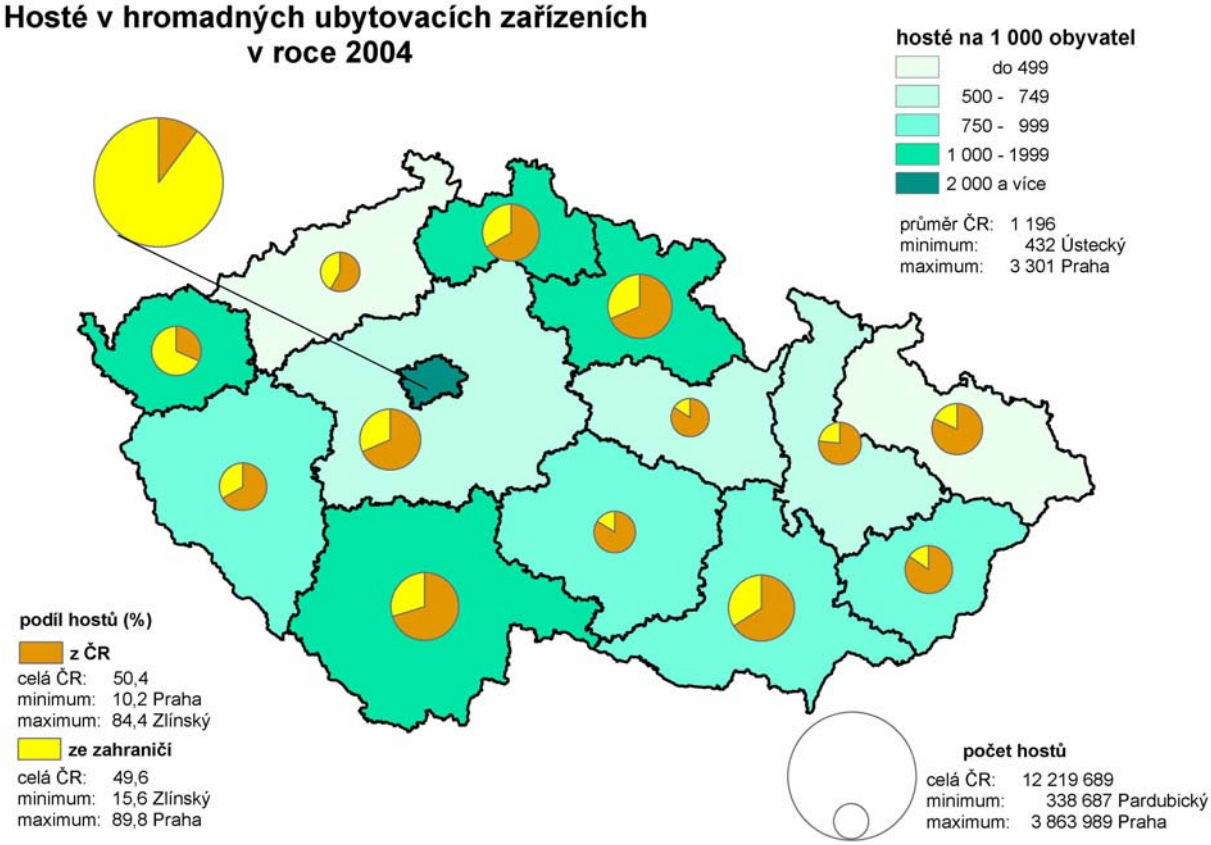

Zahraniční hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2004

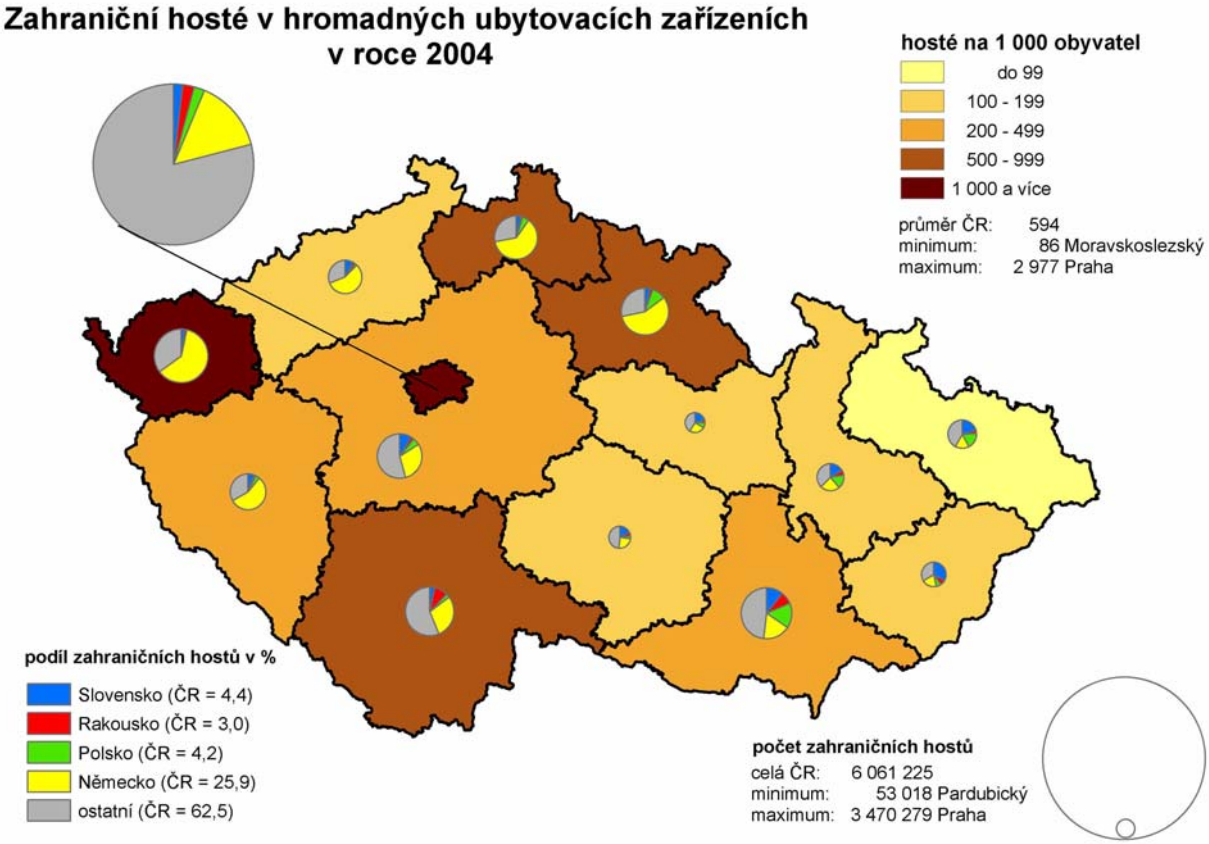

Dotace z vyšších rozpočtů do rozpočtů obcí v roce 2004

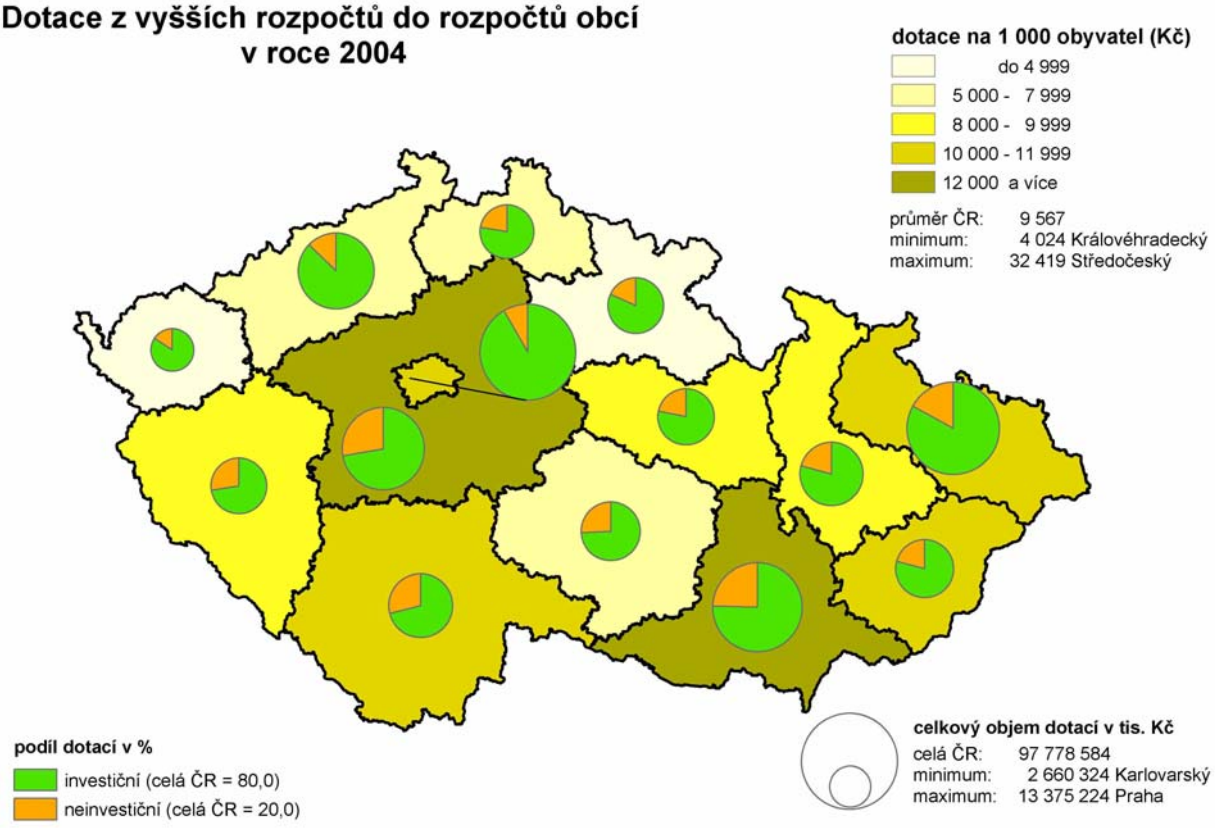

Investiční nákupy z veřejných rozpočtů v roce 2004

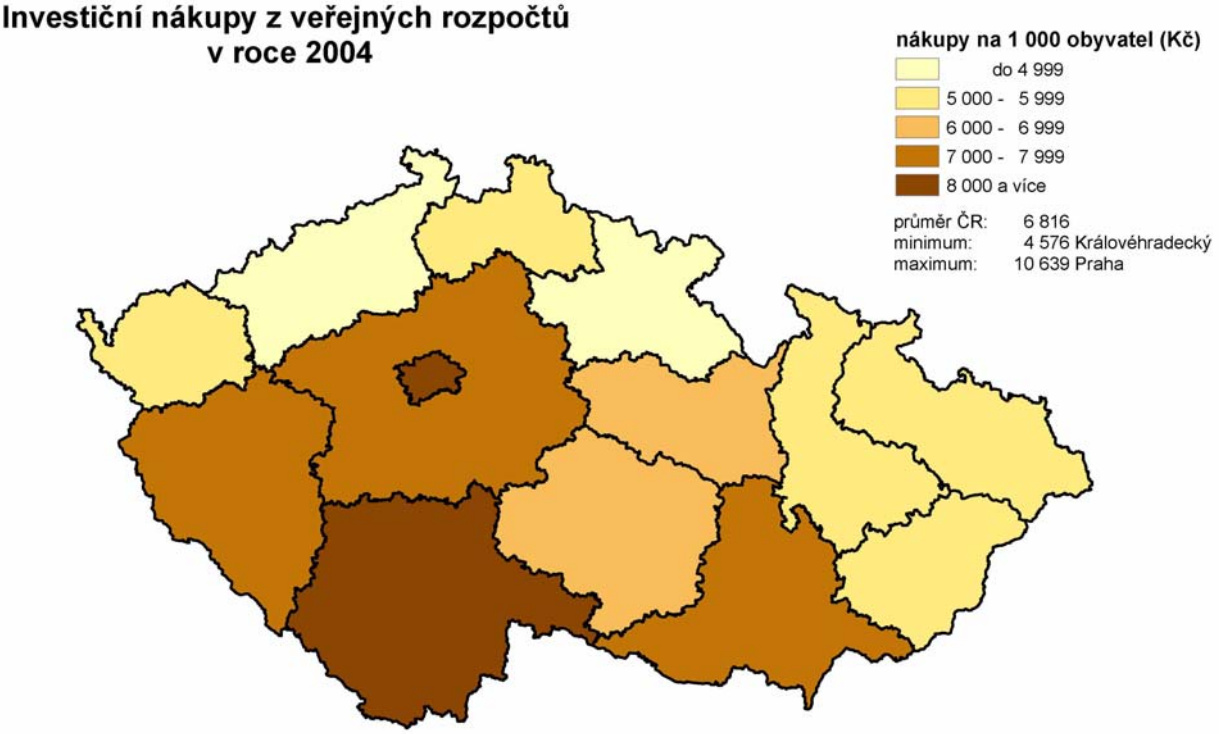

Měrné emise oxidu siřičitého (SO_2) v roce 2003 (REZZO 1–3)

průměr ČR: 2,86
minimum: 0,20 Jeseník, Břeclav
maximum: 83,07 Ostrava - město

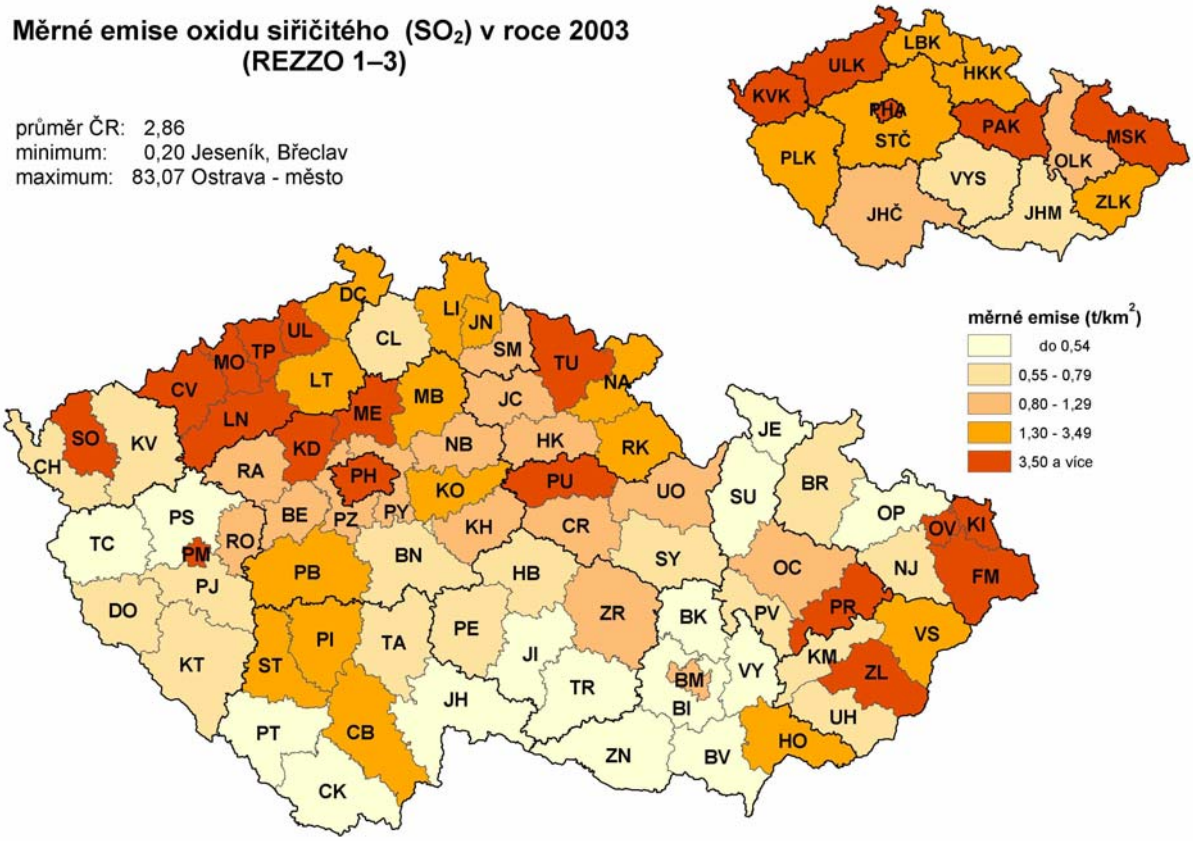

Specifická potřeba vody na 1 obyvatele a podíl domácností napojených na kanalizaci s ČOV v roce 2001

podíl domácností (%)
průměr ČR: 69,7
minimum: 40,7 Semily
maximum: 99,4 Praha
pozn.: hodnoty nad průměrem ČR zobrazeny červeně

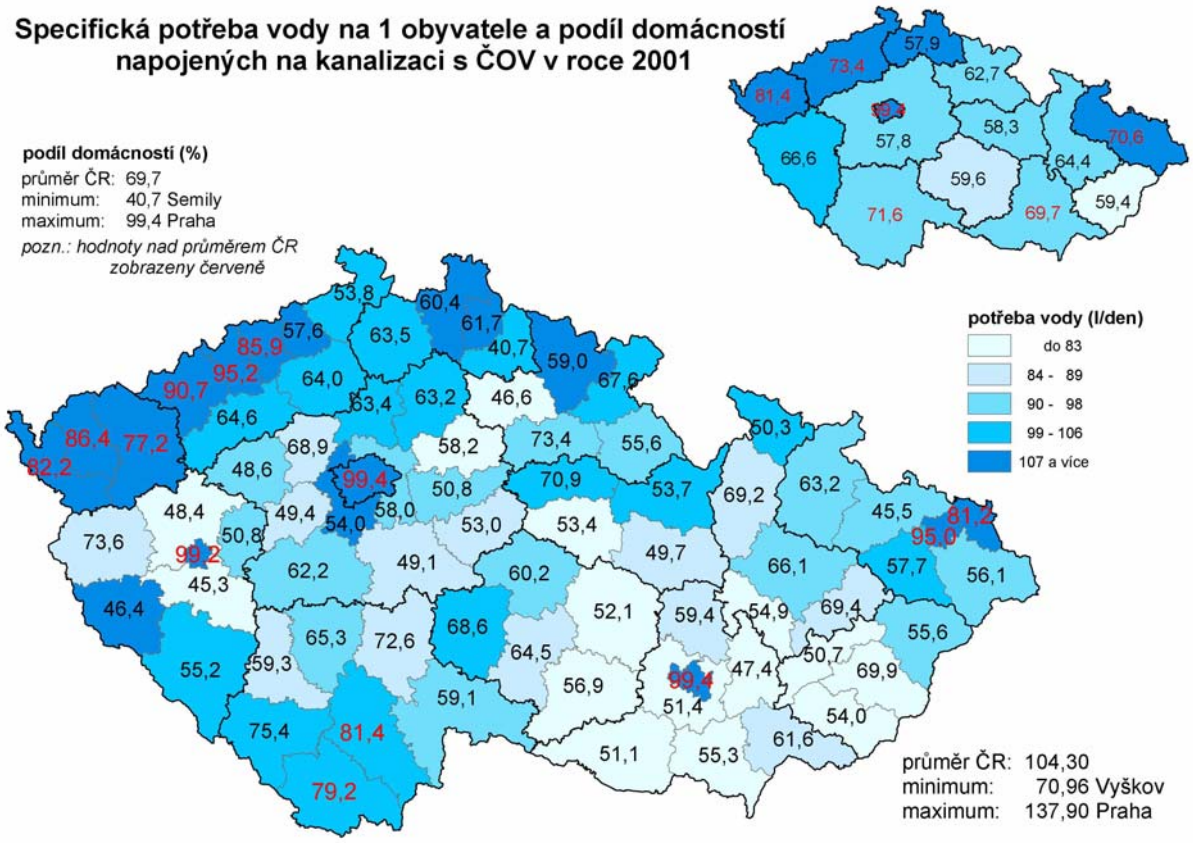

průměr ČR: 104,30
minimum: 70,96 Vyškov
maximum: 137,90 Praha

Podíl lesní půdy na celkové výměře v roce 2004

průměr ČR: 33,5
minimum: 9,9 Praha
maximum: 59,3 Jeseník

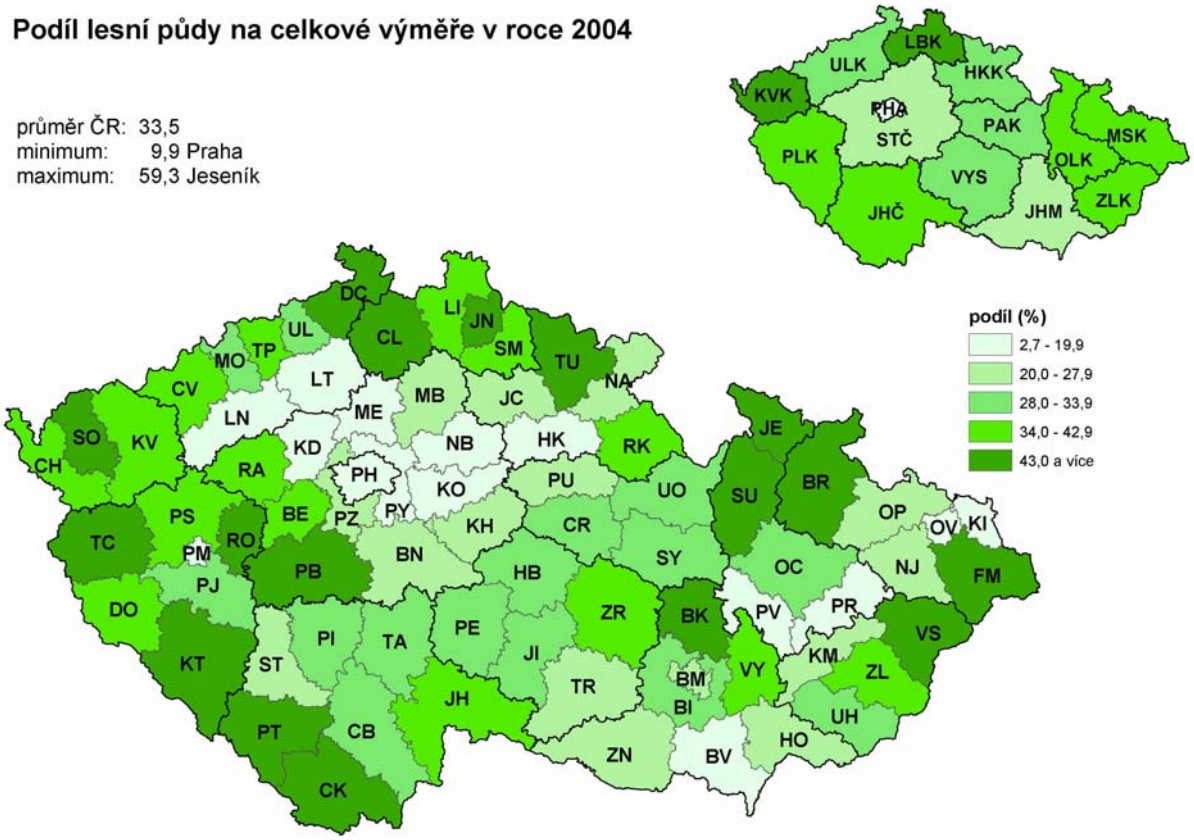

Pořízené investice na ochranu životního prostředí na 1 000 obyvatel v roce 2003
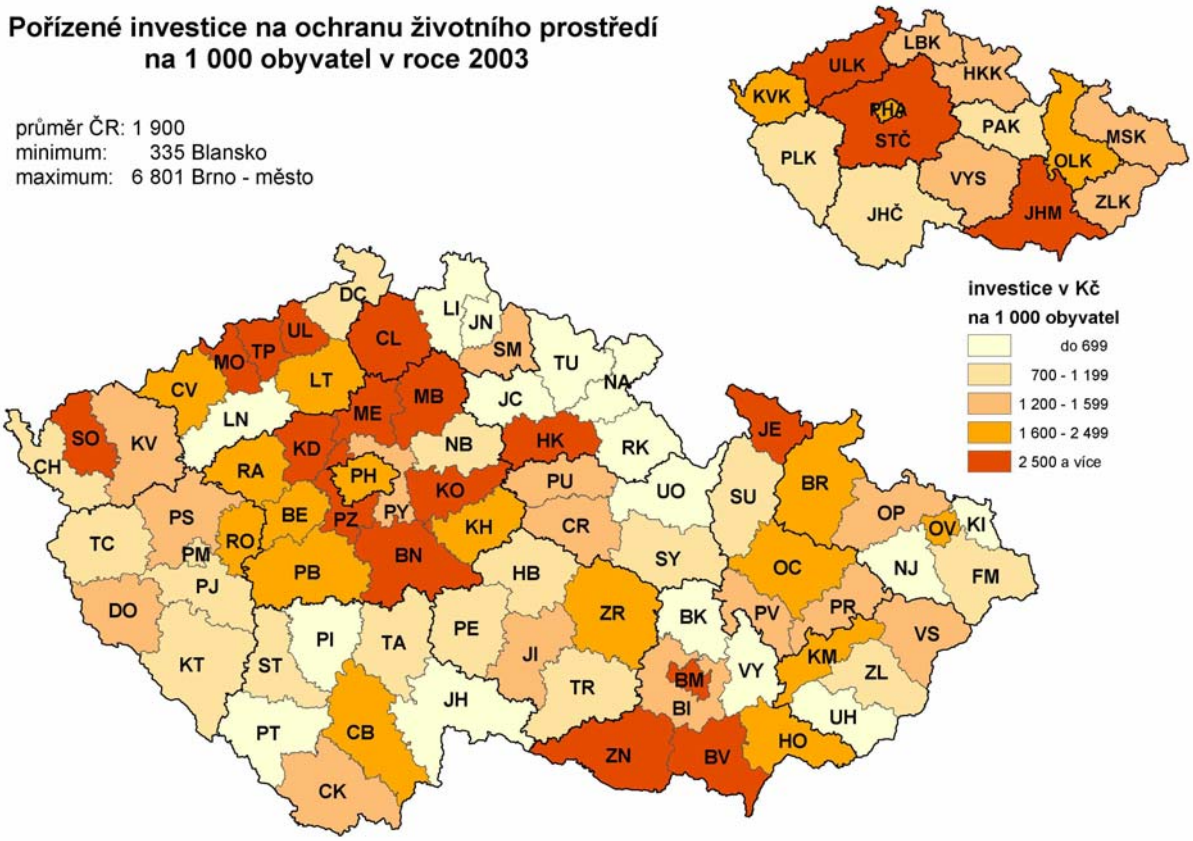
průměr ČR: 1 900
minimum: 335 Blansko
maximum: 6 801 Brno - město